

Aprobat în ședința Guvernului din _____ 2025
Decizia protocolară nr. _____/2025

Proiect

L E G E **privind instituțiile publice**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articolul 1. Obiectul de reglementare

(1) Prezenta lege stabilește modul de constituire, organizare și funcționare a instituțiilor publice.

(2) Modul de organizare și de funcționare a instituțiilor publice din domeniile educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre, circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret și sport este reglementat prin alte legi.

Articolul 2. Instituția publică

(1) Instituția publică este persoană juridică de drept public, care acționează în regim de putere publică, constituită în scopul realizării funcției statului și unităților administrativ-teritoriale de prestare a serviciilor publice în sfera de competență a fondatorului acesteia sau de implementare a programelor și proiectelor de dezvoltare, inclusiv a celor finanțate din surse externe, și care nu desfășoară activitate comercială.

(2) Serviciile publice prestate de instituțiile publice sunt servicii de interes general, care nu au caracter economic, nu intervin pe o piață concurențială și sunt destinate satisfacerii unui interes public în domeniile de activitate ale Guvernului, ale autorităților administrației publice locale sau ale unității teritoriale autonome Găgăuzia.

(3) În sensul prezentei legi serviciile publice prestate de instituțiile publice nu includ, fără a se limita la acestea, serviciile publice prestate în conformitate cu Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, cele de gospodărie comunală, așa cum acestea sunt definite de Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402/2002, serviciile poștale, așa cum acestea sunt definite de Legea comunicațiilor poștale nr. 36/2016, serviciile de comunicații electronice, așa cum acestea sunt definite de Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007, serviciile de transport public, serviciile din domeniul financiar (bancar și nebancar).

(4) Instituția publică nu este în drept să exercite funcții de reglementare normativ-juridică, de supraveghere și control de stat în domeniile de care sunt responsabile autoritățile administrației publice, de emitere a actelor permissive, precum și alte activități care implică exercitarea prerogativelor de putere publică, astfel cum acestea sunt definite de art. 3 al Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

Articolul 3. Modul de constituire a instituției publice

(1) Instituțiile publice se constituie de către Guvern, la propunerea autorităților administrației publice centrale, și de către autoritățile administrației publice locale.

(2) Funcțiile de fondator al instituției publice constituite de către Guvern se exercită de către Cancelaria de Stat, minister sau autoritățile administrației publice centrale.

(3) Funcțiile de fondator al instituției publice constituite de autoritățile administrației publice locale se exercită de către autoritatea deliberativă a administrației publice locale, iar în cazul unității teritoriale autonome Găgăuzia – de către Comitetul executiv al Găgăuziei.

(4) Constituirea instituției publice este precedată de efectuarea unei analize de impact, parte a notei de fundamentare la proiectul hotărârii Guvernului/deciziei autorității deliberative a administrației publice locale de constituire a instituției publice, care va justifica inițiativa respectivă prin prisma argumentării necesității și oportunității constituirii, eficiența și eficacitatea unei astfel de instituții publice, bazate pe performanță și orientată spre rezultate, prin raportare la cadrul instituțional existent pentru îndeplinirea serviciilor publice propuse a fi delegate, cu referire la necesități concrete de punere în aplicare a documentelor de politici și de planificare ale Guvernului, a strategiilor și programelor de dezvoltare locală – în cazul instituțiilor publice constituite de autoritățile administrației publice locale, de implementare a proiectelor și programelor de dezvoltare, conform Acordurilor de finanțare încheiate cu partenerii de dezvoltare și angajamentelor asumate de către Guvern, și/sau de executare a legilor, misiunea, funcțiile de bază, efectivul-limită necesar bazat pe rezultatele analizei/normării muncii, structura organizatorică a acesteia și sursele de finanțare a activității instituției publice. În cazul instituțiilor publice constituite de către Guvern, analiza de impact trebuie să conțină și avizul pozitiv al Cancelariei de Stat.

(5) Structura organizatorică, efectivul-limită și statutul instituției publice se aprobă prin hotărâre a Guvernului în cazul instituției publice constituite de Guvern, iar în cazul instituției publice constituite de autoritățile administrației publice locale – prin decizie a autorității deliberative a administrației publice locale (în continuare – *decizia fondatorului*).

(6) La elaborarea structurii organizatorice a instituției publice se aplică, în modul corespunzător, Normele privind instituirea subdiviziunilor interne ale autorității publice, aprobate de Guvern.

(7) Instituția publică se consideră constituită la data intrării în vigoare a hotărârii Guvernului/deciziei fondatorului, dacă aceasta nu prevede o altă dată.

(8) Instituțiile publice sunt supuse evidenței de stat, conform modului aprobat de Guvern.

Articolul 4. Atributele de identificare a instituției publice

(1) Instituția publică dispune de denumire, sediu și de ștampilă cu Stema de Stat a Republicii Moldova. Denumirea instituției publice include cuvintele „instituția publică”, scrise în limba română, iar denumirea prescurtată va conține acronimul „IP”.

(2) Orice act și scrisoare care provine de la instituția publică trebuie să cuprindă denumirea, sediul, numărul de identificare de stat, denumirea fondatorului.

(3) Instituția publică dispune de conturi deschise în Contul unic trezorerial al Ministerului Finanțelor.

Articolul 5. Statutul instituției publice

(1) Statutul instituției publice este actul care reglementează organizarea și funcționarea instituției publice. Guvernul aprobă statutul-model al instituției publice.

(2) Statutul instituției publice include cel puțin următoarele: fondatorul, sediul, denumirea, domeniul de activitate, misiunea, funcțiile, atribuțiile și competența instituției publice, organele de administrare și modul de organizare și funcționare a acestora, drepturile, obligațiile și răspunderea organelor de administrare, sursele de finanțare și modul de administrare a acestora, conținutul și procedura de raportare către fondator.

(3) Statutul instituției publice poate conține și alte prevederi specifice instituției publice, care nu contravin actelor normative.

Articolul 6. Bunurile instituției publice

(1) Bunurile instituției publice sunt constituite din bunurile proprietate publică a statului/unității administrativ-teritoriale/unității teritoriale autonome Găgăuzia, transmise în gestiune, din bunurile obținute ca rezultat al activității desfășurate, precum și din bunurile acordate de către partenerii de dezvoltare în vederea susținerii activității instituției publice de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe.

(2) Bunurile instituției publice se gestionează în conformitate cu scopurile statutare ale instituției și cu principiile bunei guvernări, sunt destinate satisfacerii unui interes public și fac parte din domeniul public al proprietății publice.

(3) Comercializarea, transmiterea în locațiune sau comodat și casarea bunurilor instituției publice se efectuează în condițiile stabilite de actele normative și de acordurile de finanțare, în cazul instituțiilor publice de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe.

(4) Instituția publică achiziționează bunuri, lucrări și servicii conform legii privind achizițiile publice, dacă acordurile de finanțare în cazul instituțiilor publice de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe nu dispun altfel.

Articolul 7. Administrarea instituției publice

Administrarea instituției publice este realizată prin intermediul:

- a) fondatorului instituției publice (în continuare – *fondator*);
- b) consiliului, care se constituie, dacă aceasta prevede legea sau tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte sau dacă instituția publică a fost constituită în scopul implementării programelor și proiectelor de dezvoltare, inclusiv a celor finanțate din surse externe;
- c) directorului.

Articolul 8. Atribuțiile fondatorului

(1) Fondatorul exercită următoarele atribuții:

- a) aprobă statul de personal al instituției publice, după avizarea acestuia de către consiliu, dacă acesta a fost constituit. În cazul instituției publice care a fost constituită în scopul implementării programelor și proiectelor finanțate din surse externe, aprobarea statului de personal are loc după avizarea acestuia de către consiliu și coordonarea cu partenerul de dezvoltare/instituția de finanțare, în măsura în care acordul de finanțare prevede acest fapt;
- b) aprobă regulamentul consiliului;
- c) selectează prin concurs public membrii consiliului, numește, revocă sau dispune încetarea mandatului lor, aprobă indemnizația lunară a acestora;
- d) selectează prin concurs public și încheie contractul individual de muncă cu directorul instituției publice.
- e) aprobă, în prealabil, comercializarea, transmiterea în locațiune și comodat a bunurilor gestionate de instituția publică, aprobă condițiile și modul de selectare a locatarului, coordonează și verifică corectitudinea încheierii contractelor de locațiune și comodat și le contrasemnează;
- f) autorizează casarea bunurilor raportate la mijloacele fixe;
- g) aprobă nomenclatorul serviciilor și quantumul tarifelor la serviciile prestate de instituția publică, stabilite conform metodologiei aprobate de Guvern, după avizarea acestuia de către consiliu, dacă acesta a fost constituit;
- h) stabilește indicatorii de performanță și evaluează anual activitatea directorului;

i) aprobă programele de dezvoltare strategică/instituțională pe termen mediu și planurile anuale de activitate ale instituției, inclusiv obiectivele anuale și pe termen mediu, precum și indicatorii de performanță instituționali;

j) stabilește criteriile de calitate, performanță și eficiență a prestării serviciilor publice delegate instituției publice, monitorizează și evaluează respectarea acestora;

k) aprobă produsele/mecanismele de finanțare ale instituției publice;

l) evaluează anual activitatea instituției publice în baza obiectivelor și indicatorilor de performanță instituționali;

m) confirmă entitatea de audit pentru auditul extern al rapoartelor financiare anuale, iar în cazul instituțiilor publice constituite de către autoritățile administrației publice locale stabilește alte modalități de audit;

n) exercită atribuțiile consiliului în cazul instituțiilor publice în structura organelor de administrare ale cărora nu este prevăzut consiliu;

o) coordonează proiectul bugetului anual al instituției publice;

p) decide efectuarea auditului extern în alte scopuri;

p) exercită alte atribuții prevăzute de legislație și de statutul instituției publice.

(2) Fondatorul asigură accesul instituției publice la sistemul informațional automatizat „Registrul electronic al angajaților” și monitorizează utilizarea/actualizarea acestuia de către instituție, conform procedurii stabilite de Guvern.

Articolul 9. Consiliul

(1) Consiliul este organul colegial al instituției publice, care dispune de autonomie funcțională și are rolul de supraveghere și monitorizare a procesului decizional al instituției publice și a procesului de implementare a obiectivelor stabilite.

(2) Consiliul este instituit prin ordin/decizie al/a fondatorului, pentru un mandat de patru ani, în condițiile art. 7 lit. b), ca urmare a justificării în analiza de impact a structurii corespunzătoare a organelor de administrare.

(3) Consiliul este format dintr-un număr impar de membri, dar nu mai mult de 5, dintre care un reprezentant al fondatorului și cel puțin un membru din partea societății civile din domeniul relevant sferei de activitate a instituției publice.

(4) Membrii consiliului, cu excepția reprezentantului fondatorului, sunt numiți de către fondator, în rezultatul unui concurs public, conform unui regulament aprobat de Guvern.

(5) Președintele consiliului este ales din rândul membrilor acestuia, în prima ședință a consiliului. În cazul indisponibilității prezenței președintelui consiliului, atribuțiile acestuia sunt exercitate de către un membru delegat de președinte.

(6) Membrul consiliului poate fi concomitent membru al consiliului a cel mult trei instituții publice, dacă acest fapt nu generează conflicte de interese.

(7) Membrul consiliului trebuie să corespundă următoarelor cerințe:

- a) deținerea studiilor superioare;
- b) deținerea, în ultimii 10 ani, a experienței de minimum trei ani în cel puțin unul din următoarele domenii: management/administrare, drept, economie, finanțe, contabilitate, audit, evaluare și management de risc, management de proiecte;
- c) independență în raport cu instituția publică;
- d) cunoașterea limbii române;
- e) nu este și nu a fost, în ultimele 12 luni, persoană expusă politic, conform art. 8¹ alin. (1) și (2) din Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

(8) Se consideră că un membru este independent, conform alin. (7) lit. c), dacă corespunde următoarelor cerințe:

a) nu este membru al organelor de conducere deliberative sau executive ale fondatorului sau ale finanțatorilor instituției publice și nu a îndeplinit o astfel de funcție în ultimii doi ani;

b) nu are și nu a avut în ultimii doi ani relații economice cu instituția publică, fie personal, fie ca acționar, asociat, membru al organelor de conducere, salariat al unei persoane juridice care are sau a avut, în ultimul an, astfel de relații economice cu instituția publică, dacă, prin caracterul lor substanțial (mai mult de 1% din valoarea capitalului propriu), relațiile economice sunt de natură de a-i afecta obiectivitatea;

c) nu este și nu a fost în ultimii doi ani auditor al instituției publice sau acționar/asociat, angajat al entității de audit care realizează sau a realizat auditul extern al rapoartelor financiare ale instituției publice;

d) nu a fost membru al consiliului mai mult de două mandate;

e) nu este soț/soție, concubin/concubină, rudă sau afîn până la gradul al doilea inclusiv al persoanelor menționate la lit. a), b) și c), persoană fizică în numele și pe contul căreia acționează persoana menționată la lit. a), b) și c) sau persoană fizică care acționează în numele sau pe contul persoanei menționată la aceeași literă.

(9) Membrul consiliului trebuie să dispună de reputație bună, experiență, cunoștințe și abilități adecvate activităților desfășurate de instituția publică, pentru a asigura înțelegerea responsabilităților care îi revin și comunicarea colectivă eficientă privind subiectele care urmează a fi discutate în cadrul sesiunilor consiliului.

(10) Membru al consiliului nu poate fi:

a) persoana care cade sub incidența incompatibilităților și restricțiilor prevăzute la articolele 16-21 din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale;

b) persoana care a fost desemnată/împuternicită să elaboreze/negocieze acordurile care dispun constituirea instituției publice în scopul implementării programelor și proiectelor finanțate din surse externe;

c) persoana condamnată prin sentință definitivă pentru infracțiuni contra patrimoniului, infracțiuni economice, infracțiuni contra justiției, infracțiuni de corupție și infracțiuni contra autorităților publice și a securității de stat;

d) persoana care are, în cazierul privind integritatea profesională, înscrieri cu privire la rezultatul negativ al testului de integritate profesională, pentru încălcarea obligației prevăzute la art. 7 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 325/2013 privind evaluarea integrității instituționale;

e) persoana în privința căreia este instituită o interdicție de a ocupa o funcție conform informației din Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție ce derivă dintr-un act de constatare definitiv al Autorității Naționale de Integritate.

(11) Mandatul de membru al consiliului încetează în temeiul deciziei/ordinului fondatorului:

a) la expirarea termenului pentru care a fost desemnat;

b) în cazul revocării de către fondator a reprezentantului fondatorului;

c) la încetarea calității care a constituit temei pentru desemnare;

d) la cerere;

e) dacă membrul consiliului nu întrunește exigențele prevăzute la alin. (6)-(10);

f) în cazul absentării nemotivate la trei ședințe consecutive;

g) în cazul încălcării legislației privind exercitarea atribuțiilor de membru sau în cazul neexercitării acestora;

h) în cazul anulării, din motive de fraudă, a rezultatelor concursului pentru funcția de membru al consiliului;

i) în cazul decesului;

j) în alte cazuri prevăzute de lege.

(12) Membrii consiliului li se poate stabili, prin decizia fondatorului, o indemnizație lunară, achitată din bugetul instituției publice, în mărime de până la un salariu minim pentru anul în curs, determinată în condițiile Legii nr. 1432/2000 privind modul de stabilire și reexaminare a salariului minim.

(13) Membrii consiliului au dreptul de acces la orice informație referitoare la activitatea instituției publice, respectând principiul confidențialității și prevederile actelor normative privind protecția datelor cu caracter personal.

(14) Membrii consiliului poartă răspundere juridică pentru deciziile adoptate, acțiunile întreprinse și omisiunile admise.

(15) Membrul consiliului nu este pasibil de răspundere pentru adoptarea unui act și pentru acțiunile imputate dacă:

a) nu a participat la vot și nu a efectuat acțiunea imputată; sau

b) a votat împotriva.

Articolul 10. Atribuțiile consiliului

Consiliul are următoarele atribuții:

a) aprobă bugetul anual al instituției publice, după coordonarea acestuia cu fondatorul, inclusiv prin prevederea în bugetul anual al instituției a mijloacelor pentru finanțarea activităților de formare și dezvoltare profesională continuă a angajaților, în mărime de cel puțin 2% din fondul de salarizare, organizate de prestatorii de servicii de formare și dezvoltare profesională.

În cazul instituției publice care a fost constituită în scopul implementării programelor și proiectelor finanțate din surse externe, consiliul aprobă bugetul anual, cu coordonarea prealabilă a acestuia de către partenerul de dezvoltare/instituția de finanțare, dacă acordul de finanțare prevede acest fapt;

b) avizează proiectul statului de personal și îl prezintă fondatorului pentru aprobare, în termen de 30 de zile de la comunicarea acestuia;

c) aprobă regulamentele, manualele operaționale ale produselor/mecanismelor de finanțare;

d) avizează proiectul metodologiei de calculare a tarifelor, a nomenclatorului tarifelor și a cuantumului tarifelor la serviciile prestate de instituția publică;

e) avizează, anterior aprobării de către fondator, programele de dezvoltare strategică/instituțională pe termen mediu și planurile anuale de activitate ale instituției publice, inclusiv obiectivele strategice și anuale precum și indicatorii de performanță instituționali pe termen mediu și anuali ai acesteia;

f) monitorizează implementarea produselor/mecanismelor de finanțare ale instituției publice;

g) avizează, anterior aprobării de către fondator, raportul anual de activitate a instituției publice, inclusiv realizarea indicatorilor de performanță a instituției publice;

h) avizează rapoartele financiare anuale ale instituției publice;

i) monitorizează implementarea sistemului de control intern managerial al instituției publice;

j) monitorizează procesul de raportare financiară și transmite recomandări sau propuneri pentru a asigura integritatea acestuia;

k) selectează entitatea de audit pentru efectuarea auditului extern al rapoartelor financiare anuale și o prezintă fondatorului pentru confirmare. În cazul instituției publice care a fost constituită în scopul implementării programelor și proiectelor finanțate din surse externe, consiliul aprobă entitatea/entitățile de audit pentru efectuarea auditului extern cu acceptul prealabil de către partenerul de dezvoltare/instituția de finanțare, dacă acordul de finanțare prevede acest fapt;

l) selectează și aprobă entitatea/entitățile de audit pentru efectuarea auditului extern în alte scopuri. În cazul instituției publice care a fost constituită în scopul implementării programelor și proiectelor finanțate din surse externe, consiliul aprobă entitatea/entitățile de audit pentru efectuarea auditului extern cu

acordul prealabil de către partenerul de dezvoltare/instituția de finanțare, dacă acordul de finanțare prevede acest fapt;

m) întocmește și prezintă fondatorului și directorului concluzii și recomandări cu privire la implementarea obiectivelor strategice, a programelor de dezvoltare pe termen mediu și a planurilor anuale de activitate a instituției, inclusiv realizarea indicatorilor de performanță instituționali;

n) prezintă fondatorului propuneri pentru eficientizarea activității instituției;

o) examinează modul de utilizare a mijloacelor financiare alocate din bugetul de stat/bugetele locale și a celor aferente proiectelor/programelor finanțate din surse externe;

p) monitorizează derularea situațiilor litigioase ale instituției publice și include informația și concluziile asupra acestui aspect în rapoartele prezentate fondatorului;

q) examinează rapoartele organelor de control, rapoartele de audit extern și intern, alte acte și informații, aprobă planul de acțiuni privind implementarea recomandărilor de audit, corectarea abaterilor și înlăturarea deficiențelor identificate și le prezintă fondatorului spre informare;

r) monitorizează implementarea principiilor buneii guvernări în procesul de gestionare a bugetului instituției și administrarea patrimoniului public;

s) decide sau, după caz, expune opinia asupra altor subiecte de importanță pentru instituția publică, propuse spre examinare de către fondator sau director;

ș) exercită alte atribuții prevăzute de cadrul normativ și statutul instituției publice, dacă acestea nu țin de competența fondatorului sau directorului.

Articolul 11. Ședințele consiliului

(1) Ședința consiliului se convoacă nu mai rar decât o dată în trimestru, la inițiativa președintelui acestuia sau la solicitarea a cel puțin doi membri ai consiliului. Fondatorul și directorul instituției publice pot solicita convocarea consiliului ori de câte ori este necesar, iar președintele nu poate respinge solicitarea acestora, dacă solicitarea ține de atribuțiile consiliului.

(2) Proiectul ordinii de zi și materialele ședinței se aduc la cunoștința membrilor consiliului de către secretarul consiliului, cu cel puțin cinci zile lucrătoare înainte de ziua ședinței.

(3) Ședința consiliului poate avea loc cu prezența fizică a membrilor și/sau prin intermediul videoconferinței și este deliberativă dacă participă majoritatea membrilor numiți ai consiliului.

(4) Membrii consiliului nu au dreptul să participe la examinarea subiectelor și la adoptarea hotărârilor în raport cu care se află în conflict de interese.

(5) Membrii consiliului participă personal la ședințele acestuia.

(6) Lucrările de secretariat ale consiliului sunt asigurate de secretarul consiliului, care este angajat al instituției publice, desemnat prin ordin al directorului instituției publice.

(7) Hotărârile consiliului se adoptă cu majoritatea voturilor membrilor prevăzuți în statut. Hotărârile în privința cărora unul sau mai mulți membri au declarat un conflict de interese se adoptă cu votul unanim al celorlalți membri ai consiliului.

(8) Ședințele consiliului se consemnează în procese-verbale, care reflectă ordinea de zi, lista membrilor prezenți și absenți, a altor participanți/invitați la ședință, subiectele examinate în cadrul ședinței, luările de cuvânt din cadrul ședinței, conținutul deliberărilor, deciziile, rezultatul votului.

(9) Procesele-verbale ale ședințelor consiliului se semnează de către președintele consiliului, membrii consiliului prezenți la ședință și secretarul consiliului. Ședințele consiliului sunt înregistrate audio sau video. În caz de divergențe între conținutul procesului-verbal și înregistrarea audio sau video, ultimele prevalează.

(10) Alte particularități ale organizării și funcționării consiliului sunt stabilite în statutul instituției publice și regulamentul consiliului.

Articolul 12. Directorul

(1) Directorul este persoana care exercită administrarea operațională și executivă a instituției publice, este selectată și numită de către fondator, în rezultatul unui concurs public, și răspunde față de acesta pentru realizarea cu diligență și înalt profesionalism a atribuțiilor sale. Mandatul directorului este de patru ani, cu posibilitatea exercitării acestuia pentru cel mult două mandate consecutive.

(2) Procedura de organizare și de desfășurare a concursului, condițiile pentru a candida și cele de selectare prin concurs a directorului instituției publice, precum și modul de contestare a rezultatelor concursului, sunt aprobate de Guvern.

(3) Contractul individual de muncă încheiat cu directorul instituției publice stabilește drepturile și obligațiile părților, inclusiv restricțiile privind drepturile de folosință și de dispunere a patrimoniului instituției publice, modul și condițiile de remunerare, obiectivele și indicatorii de performanță, răspunderea materială a părților, precum și condițiile de modificare și încetare a contractului.

(4) Performanțele profesionale ale directorului sunt evaluate anual de către fondator, conform procedurii stabilite de către acesta. Rezultatul nesatisfăcător al evaluării performanțelor profesionale servește drept temei pentru încetarea contractului individual de muncă prin concediere și eliberarea din funcție a directorului.

(5) Directorul își exercită atribuțiile sub supravegherea fondatorului și a consiliului. Directorul poartă răspundere personală (disciplinară, civilă,

contravențională sau penală, după caz) pentru deciziile aprobate, actele încheiate, acțiunile întreprinse și omisiunile admise.

(6) Directorul trebuie să fie cetățean al Republicii Moldova, să cunoască limba română, să aibă studii superioare, în ultimii 10 ani să dețină cel puțin trei ani de experiență managerială, să nu fie supus măsurii de ocrotire judiciară, să aibă reputație bună și să cunoască o limbă de circulație internațională cel puțin la nivelul B1, sau la nivel A2 – în cazul directorului instituției publice constituite de autoritățile administrației publice locale.

(7) Pentru instituțiile publice de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe, directorul trebuie să dispună, adițional, de abilități și experiență de management/implementare a proiectelor, conform cerințelor specificate în Acordurile de finanțare ale proiectelor/programelor implementate de instituția publică vizată.

(8) Nu poate fi numită în funcția de director:

a) persoana care a fost desemnată/împuternicită să elaboreze/negocieze acordurile care dispun constituirea instituției publice în scopul implementării programelor și proiectelor finanțate din surse externe;

b) persoana în privința căreia este instituită o interdicție de a ocupa o funcție conform informației din Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție ce derivă dintr-un act de constatare definitiv al Autorității Naționale de Integritate;

c) persoana care, în ultimii cinci ani, are în cazierul privind integritatea profesională înscrisuri cu privire la rezultatul negativ al testului de integritate profesională, pentru încălcarea obligației prevăzute la art. 7 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 325/2013 privind evaluarea integrității instituționale;

d) persoana condamnată prin sentință definitivă pentru infracțiuni contra patrimoniului, infracțiuni economice, infracțiuni contra justiției, infracțiuni de corupție și infracțiuni contra autorităților publice și a securității de stat.

(9) Directorul instituției publice îndeplinește următoarele atribuții:

a) conduce activitatea executivă și asigură funcționarea eficientă a instituției publice;

b) asigură executarea deciziilor fondatorului și ale hotărârilor consiliului;

c) coordonează planificarea și asigură implementarea obiectivelor strategice, programelor de dezvoltare pe termen mediu și a planurilor anuale de activitate ale instituției, precum și raportează executarea acestora;

d) acționează fără mandat în numele instituției publice și reprezintă interesele acesteia în relațiile cu persoanele fizice și juridice de drept public sau privat, în limitele prevăzute de lege și de statut;

e) încheie contractul de audit cu entitatea de audit confirmată de fondator;

f) prezintă fondatorului și consiliului, precum și partenerului de dezvoltare/instituției de finanțare, în cazul instituției publice care a fost constituită în scopul implementării programelor și proiectelor finanțate din surse externe, informația despre rezultatele auditului și controalelor efectuate de

organele abilitate, inclusiv deficiențele depistate, precum și planul de acțiuni privind implementarea recomandărilor de audit, corectarea abaterilor și înlăturarea deficiențelor identificate;

g) asigură procesul de elaborare și de coordonare a proiectului bugetului anual al instituției publice și-l prezintă consiliului spre aprobare, precum și spre coordonare partenerului de dezvoltare/instituției de finanțare, în cazul instituției publice care a fost constituită în scopul implementării programelor și proiectelor finanțate din surse externe, dacă Acordul de finanțare prevede acest fapt;

h) aprobă politica internă privind managementul resurselor umane și regulamentele privind implementarea procedurilor de personal (dezvoltare/instruire profesională, evaluarea performanțelor, dezvoltarea în carieră, răspunderea disciplinară, sistemul de recompense și beneficii etc.), aprobă organigrama instituției publice și regulamentele subdiviziunilor interne ale instituției publice;

i) angajează în funcții, modifică, suspendă și încetează raporturile de muncă cu personalul instituției publice, în conformitate cu structura organizatorică, organigrama, efectivul-limită și statul de personal;

j) efectuează evaluarea anuală a performanțelor șefilor de subdiviziuni interne ale instituției publice și asigură desfășurarea evaluării performanțelor pentru restul personalului instituției;

k) încheie contracte cu persoane fizice și juridice de drept privat și public, cu consultanții, executorii de lucrări, furnizorii de bunuri și prestatorii de servicii, pentru asigurarea realizării misiunii și atribuțiilor instituției publice. Dacă directorul se află în conflict de interese în legătură cu negocierea și încheierea contractului, negocierea este realizată de către consiliu, iar semnarea contractului se realizează de către președintele consiliului, după coordonarea acestuia cu fondatorul;

l) asigură execuția bugetului și răspunde pentru gestiunea economico-financiară a instituției publice;

m) asigură gestionarea finanțelor publice și gestiunea patrimoniului public al instituției publice în conformitate cu principiile bunei guvernări și cu actele normative;

n) organizează sistemul de control intern managerial conform standardelor naționale în sectorul public;

o) asigură elaborarea și publicarea planului de achiziție, respectarea principiului transparenței procedurilor de achiziție a bunurilor, a lucrărilor și a serviciilor destinate atât acoperirii necesităților, cât și asigurării bazei tehnico-materiale a instituției publice;

p) asigură utilizarea sistemului informațional automatizat „Registrul electronic al angajaților”, în modul stabilit de Guvern;

q) aprobă fișele de post ale personalului instituției, obiectivele anuale și indicatorii de performanță ale șefilor de subdiviziuni interne ale instituției;

r) aprobă politicile și procedurile operaționale ale instituției publice și monitorizează implementarea acestora;

s) semnează rapoartele situațiilor financiare anuale ale instituției publice și le transmite spre avizare consiliului, dacă acesta este constituit. În cazul instituției publice care a fost constituită în scopul implementării programelor și proiectelor finanțate din surse externe, directorul semnează rapoartele situațiilor financiare anuale ale instituției publice după coordonarea acestora cu partenerul de dezvoltare/instituția de finanțare, dacă Acordul de finanțare prevede acest fapt;

ș) întocmește raportul anual de activitate a instituției publice, inclusiv realizarea indicatorilor de performanță a instituției publice, și-l prezintă, în condițiile prezentei legi, consiliului și fondatorului;

t) exercită alte atribuții prevăzute de prezenta lege și alte acte normative, cele delegate de fondator sau prevăzute de statutul instituției.

(10) Directorul este asistat de unul sau mai mulți directori adjuncți, care sunt selectați prin concurs. Directorul adjunct se subordonează directorului, exercitând sarcinile, atribuțiile și obligațiile de funcție stabilite de către acesta.

Articolul 13. Personalul instituției publice

(1) Personalul instituției publice este format din persoanele angajate, conform statului de personal, în posturi aferente funcțiilor de bază, pentru exercitarea nemijlocită a atribuțiilor instituției publice, în posturi aferente funcțiilor de suport instituțional – pentru îndeplinirea sarcinilor de suport, de management financiar și contabilitate, management al resurselor umane, asistență juridică, achiziții publice, comunicare publică, tehnologii informaționale și persoanele angajate în posturi aferente funcțiilor auxiliare - pentru îndeplinirea sarcinilor auxiliare de secretariat, protocol, administrativ-gospodărești, tehnice.

(2) Personalul instituției publice, cu excepția persoanelor angajate în posturi aferente funcțiilor auxiliare, este angajat în condițiile Codului muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003, în rezultatul concursului public, în condițiile regulamentului aprobat de Guvern care prevede, inclusiv, modul de contestare a rezultatelor concursului.

(3) Personalul instituției publice, cu excepția persoanelor angajate în posturi aferente funcțiilor auxiliare, este obligat să:

a) respecte prevederile art. 7, alin. (2) din Legea nr. 325/2013 privind evaluarea integrității instituționale;

b) depună, în condițiile legii, declarația de avere și interese personale;

c) respecte regimul juridic al conflictului de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și cadourilor.

(4) Nedepunerea declarației de avere și interese personale în conformitate cu Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, constituie temei pentru încetarea raporturilor de muncă.

(5) Personalul instituției publice este obligat să se conformeze normelor de conduită aprobate de fondator.

(6) Personalul instituției publice nu este în drept să fondeze, administreze, să dețină părți sociale în societăți comerciale care prestează servicii sau au domeniul de activitate similar sau conex celui desfășurat de instituția publică în care activează, conform fișei postului, inclusiv timp de doi ani după încetarea raporturilor de muncă cu instituția publică.

(7) Salarizarea personalului instituției publice se efectuează în condițiile Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

Articolul 14. Drepturile și obligațiile instituției publice

(1) Pentru realizarea obiectivelor și funcțiilor sale, în corespundere cu scopurile statutare, instituția publică este în drept:

- a) să înainteze fondatorului propuneri de modificare a cadrului normativ;
- b) să solicite, conform actelor normative și să primească documente și informații necesare activității, de la organele de specialitate ale administrației publice centrale, de la autoritățile administrației publice locale, de la întreprinderi, organizații și instituții;
- c) să încheie acorduri de colaborare cu autoritățile administrației publice, organele abilitate cu funcții de control, organizațiile necomerciale și cele internaționale, cu acordul prealabil al fondatorului;
- d) să acceseze resursele și sistemele informaționale de stat deținute de alte autorități ale administrației publice sau structuri organizaționale din sfera lor de competență, în condițiile cadrului normativ;
- e) să încheie contracte cu persoane fizice și juridice de drept public sau privat, cu partenerii de dezvoltare și/sau donatori, cu furnizorii și beneficiarii de bunuri și servicii;
- f) să dețină și să gestioneze bunurile ce i s-au transmis în gestiune, precum și cele obținute în rezultatul activității desfășurate în conformitate cu scopurile statutare și principiile bunei guvernări;
- g) să primească asistență tehnică și financiară de la organismele internaționale, donatorii externi și interni, cu acordul prealabil al fondatorului, și să o folosească în scopul realizării obiectivelor sale statutare;
- h) să dispună de alte drepturi prevăzute de actele normative și statut.

(2) Instituția publică are următoarele obligații:

- a) să dețină și să gestioneze bunurile în conformitate cu principiile bunei guvernări, cu scopurile statutare ale instituției și prevederile actelor normative;
- b) să execute obligațiile prevăzute de actele normative și statut;
- c) să exercite atribuțiile sale în conformitate cu misiunea, funcțiile aprobate prin actul de constituire și obiectivele sale statutare;
- d) să achiziționeze bunuri, lucrări și servicii conform legii privind achizițiile publice, dacă acordurile de finanțare, în cazul instituțiilor publice de

implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe, nu dispun altfel.

Articolul 15. Gestionarea finanțelor de către instituția publică

(1) Gestionarea finanțelor instituțiilor publice se realizează în conformitate cu Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014.

(2) Instituția publică elaborează, execută, raportează bugetul instituției și ține evidența contabilă, în conformitate cu Legea nr. 181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale.

(3) Instituția publică este supusă controlului financiar și auditului public extern în conformitate cu Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014.

Articolul 16. Dezvăluirea informației

(1) Instituția publică plasează pe site-ul său web oficial și asigură actualizarea continuă a cel puțin următoarelor informații: statutul instituției, regulamentele interne, rapoartele de audit, raportul anual de activitate al instituției publice, rapoartele și prescripțiile organelor de control, actele organului de supraveghere, precum și alte documente și rapoarte care conțin informații de interes public.

(2) Instituția publică va asigura accesul la informație în conformitate cu legislația cu privire la accesul la informația de interes public.

Articolul 17. Reorganizarea sau dizolvarea instituției publice

(1) Instituția publică se reorganizează sau se dizolvă prin hotărâre a Guvernului/decizie a fondatorului.

(2) Dizolvarea instituției publice se derulează fără lichidarea patrimoniului, care se transmite entității publice desemnate prin actul de dizolvare în conformitate cu Regulamentul cu privire la modul de transmitere a bunurilor proprietate publică, aprobat de Guvern.

(3) Din momentul dizolvării instituția publică nu poate desfășura decât activități ce țin de gestionarea și transmiterea patrimoniului, gestiunea resurselor umane, precum și activități auxiliare de secretariat, dacă altceva nu este prevăzut în actul de dizolvare.

Articolul 18. Dispoziții finale

(1) Prezenta lege intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2027.

(2) Guvernul, până la data intrării în vigoare a prezentei legi:

a) va elabora și va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege, inclusiv propuneri privind modificarea Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, în scopul stabilirii prin lege a modului de salarizare a angajaților instituțiilor publice.

- b) va elabora și aproba actele normative necesare implementării prezentei legi;
- c) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

Articolul 19. Dispoziții tranzitorii

(1) Până la intrarea în vigoare a modificărilor la Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, personalul instituțiilor publice va fi salarizat conform prevederilor actelor normative în vigoare la acel moment.

(2) Cancelaria de Stat, pe platforma centrului Guvernului, în comun cu ministerele și alte autorități administrative centrale care exercită funcțiile de fondator al instituțiilor publice, până la data de 1 iulie 2026, va analiza instituțiile publice fondate de autoritățile administrației publice centrale, cu excepția instituțiilor publice din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre, circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret, sport, prin prisma scopului, funcțiilor și activității acestora, considerând prevederile prezentei legi.

(3) Până la data de 1 octombrie 2026, fondatorii instituțiilor publice vor prezenta Guvernului spre aprobare următoarele proiecte de acte normative, care vor intra în vigoare la data de 1 ianuarie 2027:

- a) cu privire la modificarea actelor de constituire a instituțiilor publice, activitatea cărora corespunde scopului și funcțiilor instituției publice prin prisma prevederilor prezentei legi;

- b) cu privire la reorganizarea sau dizolvarea instituțiilor publice, activitatea cărora nu corespunde scopului și funcțiilor instituției publice prin prisma prevederilor prezentei legi, cu excepția unităților de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe pentru care acordul de finanțare externă prevede constituirea unei unități de implementare cu personalitate juridică;

- c) cu privire la reorganizarea instituțiilor publice în societăți comerciale fondate de stat, în măsura în care instituția publică desfășoară activitate comercială;

(4) Autoritățile competente ale unităților administrativ teritoriale și ale unității teritoriale autonome Găgăuzia, supun analizei și adoptă deciziile necesare conforme prezentei legi.

(5) De la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova până la data de 1 ianuarie 2027, se interzice constituirea de noi instituții publice.

(6) Mandatele membrilor consiliului, ale organelor de conducere și de supraveghere se încheie la data reorganizării instituției publice sau a modificării actelor de constituire a instituțiilor publice, dacă acestea nu au încetat mai devreme sau în alte condiții prevăzute în hotărârea/decizia de reorganizare a instituției publice sau de modificare a actelor de constituire a instituției publice.

(7) Unitățile de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe, cu personalitate juridică, pentru care acordul de finanțare externă prevede constituirea unei unități de implementare cu personalitate juridică, își vor continua activitatea până la finalizarea termenului prevăzut în acordul de finanțare, urmând a fi dizolvate la momentul încetării programului/proiectului dat.

(8) Cancelaria de Stat, pe platforma centrului Guvernului, în comun cu ministerele și alte autorități administrative centrale care exercită funcțiile de fondator al unităților de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe, în termen de 12 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, va efectua evaluarea unităților de implementare date și va propune reorganizarea sau dizolvarea acestora, conform prevederilor cadrului normativ.

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul Legii privind instituțiile publice

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul Legii privind instituțiile publice a fost elaborat de Cancelaria de Stat.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Calitatea administrației publice și a guvernării unei țări este un factor-cheie în performanța economică a acesteia și în bunăstarea cetățenilor săi. Administrațiile publice eficiente servesc nevoilor cetățenilor și întreprinderilor.

Accelerarea procesului de reformă în administrația publică este cauzată de necesitatea de a implementa eficient și efectiv proiectele necesare pentru integrarea europeană. În acest context, este imperios necesară reconfigurarea instituțională a administrației publice centrale, în vederea creșterii eficienței, eficacității și corespunderii politicilor publice la standardele UE. În context, una dintre recomandările pentru aderarea la Uniunea Europeană este restructurarea și consolidarea administrației publice. Guvernul și-a asumat aceste angajamente prin Planul național „Construim Moldova Europeană”, Prioritatea nr.20 (Aderarea la UE până în 2030), care include și componenta de reformă a administrației publice.

În Programul de activitate al Guvernului „Moldova prosperă, sigură, europeană”, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.28/2023, activitățile de reformă a administrației publice sunt setate prin Obiectivele nr.2 și nr.14.

Planul național de dezvoltare pentru anii 2026-2028 stabilește Obiectivul general 7. „Asigurarea unei guvernări eficiente, incluzive și transparente”, ca o precondiție pentru promovarea politicilor și a reformelor de calitate, în orice domeniu și pentru implementarea tuturor angajamentelor asumate.

Consolidarea capacităților administrației publice în scopul creării de autorități administrative/instituții publice puternice și rezistente, inclusiv prin creșterea eficienței și calității serviciilor publice, sporirea capacității de absorbție a fondurilor și implementarea eficientă a reformelor, reprezintă o prioritate majoră, iar pentru realizarea acestor obiective, Guvernul a aprobat Strategia de reformă a administrației publice a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030 (Hotărârea Guvernului nr. 126/2023), care are drept scop instituirea, până la sfârșitul anului 2030, a unui sistem al administrației publice capabil să asigure condiții pentru dezvoltarea sustenabilă a țării, cu un nivel ridicat de integritate și competență, astfel încât: (a) să gestioneze cu eficiență și să livreze servicii publice de calitate prin profesionalizare și stabilitate, simplificare și raționalizare, predictibilitate și coordonare; (b) să câștige respectul și încrederea cetățenilor prin onestitate, transparență și responsabilitate, accesibilitate și deschidere; (c) să-și consolideze capacitatea de fundamentare și implementare a politicilor publice.

Prin urmare, conform obiectivului 2.1. din Planul de acțiuni privind realizarea Programului de implementare, pentru anii 2023-2026 a Strategiei de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023-2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.352/2023, până la sfârșitul anului 2025, sistemul administrației publice centrale va fi raționalizat și eficientizat printr-un complex de măsuri legislative și prin management, fiind inerentă realizarea acțiunii ce prevede modificarea actelor normative ce reglementează organizarea și funcționarea instituțiilor publice.

Respectiv, prin intermediul acestui proiect de lege se va asigura realizarea obiectivului de creare a „unui sistem instituțional flexibil și eficient al administrației publice centrale prin consolidarea rezultatelor obținute, cu definirea clară a mandatelor instituțiilor publice, eliminarea suprapunerilor, delimitarea clară a rolurilor între instituțiile responsabile de fundamentarea politicilor publice și instituțiile de implementare”.

Acțiunea privind aprobarea proiectului de lege cu privire la instituțiile publice este prevăzută și la pct.459 din Planul național de reglementări pentru anul 2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.841/2024, proiectul de act normativ fiind esențial pentru reglementarea organizării și funcționării instituțiilor publice.

De asemenea, proiectul de lege va asigura implementarea prevederilor Acordului de Asociere

dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană, Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, și anume art. 22 lit. (a) „dezvoltarea instituțională și funcțională a autorităților publice pentru a spori eficiența activității acestora și pentru a asigura un proces de luare a deciziilor și de planificare strategică eficient, participativ și transparent”.

În acest context, menționăm că scopul de bază al proiectului de lege este alinierea cadrului normativ ce reglementează activitatea instituțiilor publice la principiile administrației publice, pentru o bună guvernare publică și implementarea unei cerințe în procesul de integrare europeană.

Conform Cadrului de negocieri aprobat unanim de Consiliul Uniunii Europene privind aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, Republica Moldova trebuie să pună în aplicare inclusiv și reforma administrației publice. Astfel, pe domeniul Reformei administrației publice, la Bruxelles s-a desfășurat la data de 26 septembrie 2024 reuniunea de screening bilateral, în cadrul căreia Comisia a statuat că, structura generală de guvernare a administrației publice în Republica Moldova se confruntă cu deficiențe, cu referințe la modul în care numeroase agenții guvernamentale sunt conduse de ministere responsabile de politici, remarcând că reforma cadrului general de organizare (proiectul Legii privind instituțiile publice) se află doar într-un stadiu incipient de pregătire. De asemenea, Comisia Europeană constată că „Republica Moldova trebuie să se alinieze la principiile administrației publice în domeniul organizării și al responsabilității, sistemul general de guvernare rămâne supus reformelor necesare care sunt în prezent la diferite etape de elaborare. Punerea în aplicare trebuie să fie consolidată pentru a asigura responsabilitatea instituțiilor publice față de instituțiile independente de supraveghere”.

În contextul cadrului de negocieri pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană și urmare a exercițiului de screening bilateral privind Reforma Administrației Publice din 26 septembrie 2024, a fost elaborată Foaia de parcurs privind „Reforma administrației publice”, ce constituie un document strategic care are drept scop dezvoltarea unei administrații publice eficiente, transparente și responsabile, axată pe îmbunătățirea serviciilor publice prestate în beneficiul cetățenilor. O măsură importantă expusă în Foaia de parcurs, prevede reglementarea modului de organizare și funcționare a instituțiilor publice, prin adoptarea unei legi dedicate care să stabilească în mod clar funcțiile și atribuțiile instituțiilor publice, să elimine suprapunerile de competențe și să restructureze actualele instituții publice în baza unei analize funcționale detaliate.

Totodată, este important să menționăm că, acțiunea ce prevede asigurarea unui sistem instituțional flexibil și eficient al administrației publice centrale, prin reformarea autorităților publice subordonate Guvernului și a instituțiilor publice, prin creșterea capacității administrative a acestora este inclusă și în proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Agendei de reforme pentru Republica Moldova pentru anii 2025-2027.

Lipsa unui cadru uniform de reglementare a constituirii, funcționării și încetării activității instituțiilor publice sunt expuse și în Raportul de monitorizare SIGMA „Administrația publică în Republica Moldova” - Evaluare în conformitate cu Principiile administrației publice (<https://www.sigmaweb.org/publications/Monitoring-Report-2023-Republic-of-Moldova-ROM.pdf>), elaborat în 2023 de experții SIGMA.

De principiu, reforma administrației publice centrale și restructurarea arhitecturii acesteia trebuie fundamentate și proiectate inclusiv pe baza recomandărilor și a constatărilor Raportului SIGMA de evaluare a administrației publice din anul 2023 și a analizelor funcționale sectoriale cuprinzătoare.

Din analiza Raportului de monitorizare SIGMA 2023 putem distinge următoarele recomandări:

1. Includerea instituțiilor publice în regimul general privind supravegherea și răspunderea, regimul bugetar, recrutarea deschisă și bazată pe merit;
 - a) aplicarea legislației privind achizițiile publice;
 - b) aplicarea regimului de integritate prevăzut pentru funcția publică și instituirea regulii concursului public la angajare;
 - c) aplicarea regulilor managementului finanțelor publice și responsabilității bugetare.
2. Consolidarea conducerii și controlului ministerial asupra numeroaselor organisme

- subordonate în prezent întregului Guvern;
3. Cadrul instituțional al instituțiilor publice trebuie să fie limitat la organele care nu sunt investite cu nici o prerogativă de putere publică;
 4. Includerea veniturilor entităților publice la autogestiune în cadrul bugetar și raportarea veniturilor proprii ale acestora în documentele bugetare;
 5. Gestionarea performanței orientate spre rezultate și promovarea responsabilității manageriale (revizuirea reglementărilor privind planificarea și raportarea performanțelor, participarea ministerelor la stabilirea și evaluarea acestora, introducerea mecanismelor de monitorizare sistematică a performanței și de raportare cu privire la obiectivele măsurabile ale rezultatelor);
 6. Introducerea mecanismelor de evaluare a cerințelor și a cheltuielilor implicate în înființarea de noi instituții publice, revizuirea periodică a raportului cost-eficacitate și eficiența entităților publice actuale;
 7. Defragmentarea cadrului de reglementare a instituțiilor publice.

Normele primare care reglementează regimul juridic aplicabil instituțiilor publice se regăsesc actualmente în Codul civil al Republicii Moldova nr.1107/2002 și Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate. Astfel Codul civil, la titlul II (Persoanele) capitolul III (Participarea persoanelor juridice de drept public la raporturile reglementate de legislația civilă) art. 307 alin. (1), definește „instituția publică” ca o persoană juridică de drept public. Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate conține un articol distinct referitor la instituțiile publice (art. 32) în care ministerul sau o altă autoritate administrativă centrală are calitatea de fondator. Respectiv, unul dintre obiectivele care se propun a fi soluționate prin intermediul proiectului legii rezidă în unificarea regulilor aplicabile constituirii, organizării și funcționării instituțiilor publice, cu excepția instituțiilor publice din domenii specifice de activitate (sănătate, educație, cercetare, cultură, tineret și sport, social).

Totodată, considerăm imperios dezideratul de raționalizare și eficientizare a sistemului administrației publice printr-un cadru de reglementare unitar, coerent și transparent, care folosește o terminologie adecvată și care definește clar diferențele dintre autoritate administrativă și instituție publică, stabilește raporturile ierarhice, structurile organizaționale interne omogene și cât mai simple, răspunderea fondatorului pentru obligațiile instituției publice fondate, etc.

Reieșind din cele expuse, sunt trasate următoarele finalități generale urmărite prin proiectul de lege:

- revizuirea și uniformizarea cadrului general de organizare și funcționare a instituțiilor publice;
- dezvoltarea unui cadru normativ care să asigure managementul performanței și eficiența instituțiilor publice.

Reieșind din cele expuse, sunt trasate următoarele finalități specifice:

1. Definirea certă a statutului instituției publice, rolului și poziției acesteia în sistemul administrației publice;
2. Definirea genurilor de servicii ce pot fi prestate de o instituție publică;
3. Stabilirea faptului că, personalul va fi angajat în urma selectării prin concurs public, în temeiul unui Regulament aprobat de Guvern;
4. Obligativitatea angajaților instituțiilor publice de a prezenta, în condițiile legii, declarația de avere și interese personale, de a respecta regimul juridic al conflictului de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și cadourilor și de a nu fi în drept să fondeze, administreze, să dețină părți sociale în societăți comerciale care prestează servicii sau au domeniul de activitate similar sau conex celui desfășurat de instituția publică în care activează, inclusiv timp de doi ani după încetarea raporturilor de muncă cu instituția publică;
5. Selectarea și numirea directorului de către fondator, în rezultatul unui concurs public. Guvernul va aproba procedura de organizare și desfășurare a concursului, condițiile pentru a candida și cele de selectare prin concurs a directorului instituției publice, precum și modul de

- contestare a rezultatelor concursului, respectându-se astfel principiul meritocrației;
6. Fondatorul va stabili indicatorii de performanță a directorului și va evalua anual activitatea acestuia, conform procedurii stabilite de către fondator. Rezultatele nesatisfăcătoare ale evaluării performanțelor profesionale servesc drept temei pentru încetarea contractului individual de muncă prin concediere și eliberarea acestuia din funcție;
 7. Aprobarea de către fondator a programelor de dezvoltare strategică/instituțională pe termen mediu, și a planurilor anuale de activitate ale instituției, inclusiv a obiectivelor anuale și pe termen mediu, precum și indicatorilor de performanță instituționali și a evaluării anuale a activității instituției publice în baza acestora;
 8. La elaborarea structurii organizatorice a instituției publice se vor aplica, în mod corespunzător, Normele privind instituirea subdiviziunilor structurale ale autorității publice, aprobate de Guvern (Hotărârea Guvernului nr.201/2009 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public);
 9. Fondatorul va asigura accesul instituției publice la sistemul informațional automatizat „Registrul electronic al angajaților” și va asigura utilizarea acestuia de către instituția publică;
 10. Finanțarea instituțiilor publice, elaborarea, executarea, raportarea bugetului instituției și ținerea evidenței contabile se va realiza conform Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014. De asemenea, instituția publică va fi supusă controlului financiar și auditului public extern în conformitate cu Legea nr.181/2014.
 11. Achiziția de bunuri, lucrări și servicii de către instituția publică se va face conform Legii privind achizițiile publice, dacă acordurile de finanțare a asistenței externe, în cazul instituțiilor publice de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe, nu dispun altfel.

Conform situației de la 31 decembrie 2024, în Republica Moldova erau înregistrate 478 de instituții publice. Dintre acestea, autoritățile administrației publice centrale de specialitate dețineau calitatea de fondator în aproximativ 295 de instituții publice. La situația primului trimestru al anului 2025 numărul acestora a crescut și a ajuns la un număr de 324, dintre care 239 instituții publice în domeniile de cercetare și educație, sănătate, cultură, sport și protecție socială și cca. 80 instituții publice în domenii de prestare a serviciilor publice administrative, cu efectivul de personal estimativ de 70 697,58 unități, dintre care cca.5182,97 funcții/posturi vacante. Respectiv, rata medie de ocupare este de 92,66%. Menționăm că, la data de 01.04.2025 erau înregistrate 457 de instituții publice, dintre care autoritățile administrației publice centrale de specialitate dețineau calitatea de fondator în 342 de instituții publice.

Menționăm că, distincția majoră dintre autoritățile de reglementare, subordonate ministerelor sau Guvernului, și instituțiile publice, rezidă în faptul că ultimele nu sunt în drept să exercite prerogative de putere publică privind gestionarea unor subdomenii sau sfere din domeniile de activitate a fondatorilor lor, în scopul implementării politicilor statului în domeniile de care sunt responsabile fondatorii, și nici nu sunt în drept să emită acte permissive.

Instituțiile publice, în schimb, în virtutea drepturilor delegate acestora de a către stat/autoritățile administrației publice locale de a presta servicii publice în sfera de competență a fondatorilor, își asumă o obligație de serviciu public și acționează în regim de putere publică pentru a putea exercita în mod efectiv atribuțiile de putere publică delegate, prestând serviciile publice administrative, educaționale, de sănătate, cultură și de alt gen.

Așadar, instituțiile publice nu gestionează domenii/subdomenii de activitate din sfera de competență a fondatorului, nu au atribuții de reglementare a acestora și nici de emitere a actelor permissive, nu au atribuții de supraveghere și control de stat în domeniile de care sunt responsabile autoritățile administrației publice, precum și nu sunt în drept să exercite alte activități care implică exercitarea prerogativelor de putere publică, astfel cum acestea sunt definite de articolul 3 al Legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

În consecință, doar autoritățile publice sunt în drept să realizeze funcții care implică exercitarea prerogativelor de putere publică, iar instituțiile publice acționează în regim de putere publică pentru

realizarea funcțiilor delegate privind prestarea serviciilor publice.

Din numărul instituțiilor publice la nivel central, un număr de cca.36 instituții publice, conform unei analize preliminare, îndeplinesc atribuții proprii unor agenții (autorități administrative), fiind implicate direct în implementarea politicilor publice în sfera de competență a fondatorului.

Prin depășirea scopului legal de bază pentru care au fost constituite, adică prestarea exclusiv a serviciilor publice, nu și a celor private, unele instituții publice sunt în drept să execute lucrări și să producă bunuri din circuitul privat, aferente participării la circuitul comercial, ce pot fi vândute pe piețele deschise concurenței. De exemplu, Agenția Servicii Publice, potrivit Nomenclatorului serviciilor prestate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.966/2020, prestează servicii de evaluare a bunurilor imobile, servicii de confecționare a ștampilelor și sigiliilor, servicii de confecționare a cartelelor de plastic.

De asemenea, poate servi drept exemplu în acest sens Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe care, potrivit normelor pct.6 subpct.5) din Statutul instituției, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.125/2018, este în drept să asigure reprezentarea în vamă și depozitarea temporară a mărfurilor, ceea ce semnifică implicit deținerea licenței de broker vamal, dar și a autorizației de antrepozit vamal (a se vedea anexa nr.1 la Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător și art. 12 și 3021 din Codul vamal al Republicii Moldova nr. 95/2021).

De asemenea, există o neconcordanță conceptuală între definițiile noțiunii de instituție publică din art.3 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 și art.307 alin.(1) din Codul civil al Republicii Moldova nr.1107/2002, ceea ce nu permite interpretarea corectă a unei caracteristici de bază a activității acestei categorii de persoane juridice de drept public – desfășurarea activității necomerciale (nonprofit).

Prin intermediul proiectului legii se urmărește, de asemenea, scopul consolidării capacităților instituționale și îmbunătățirii performanței, adaptarea procedurilor de recrutare, selecție și evaluare la cerințele managementului centrat pe performanță.

În ceea ce privește salarizarea în instituțiile publice la autogestiune, ca urmare a analizei datelor disponibile, s-a constatat că:

- 1) există diferențe substanțiale între salariile minime și cele maxime/lunare din cadrul instituțiilor aflate în subordinea aceleiași autorități administrative centrale, precum și între nivelele de salarizare a funcțiilor de conducere și a celor de execuție (cele mai mici salarii medii lunare pe instituții revin domeniului social și celui al culturii);
- 2) suma de stimulente achitată unui salariat nu se plafonează, conducătorii unităților având dreptul, în condițiile stipulate în contractul colectiv de muncă, să premieze suplimentar personalul din contul economiilor rămase la dispoziția unității;
- 3) instituțiile sunt în drept să majoreze adaosurile și sporurile, precum și să stabilească alte adaosuri și sporuri cu caracter compensatoriu, în limitele mijloacelor proprii (mijloacelor alocate) prevăzute pentru aceste scopuri în contractele colective de muncă;
- 4) personalul unităților (cu excepția muncitorilor) beneficiază de sporuri la salariul de bază pentru înaltă competență profesională, intensitatea muncii, precum și pentru îndeplinirea unor sarcini de importanță majoră sau de urgență care, în prezent, nu sunt acordate în baza unor criterii clare și nu pot fi monitorizate corespunzător;
- 5) prevederile legale privind adaosurile și sporurile la salariu cu caracter compensatoriu acordate angajaților pentru cumularea profesiilor (funcțiilor) constituie un „stimulent” pentru a plăti personalului angajat prin cumul salarii mai mari;
- 6) mărimile altor plăți, care nu se raportează la salarizare, dar care pot fi prevăzute în contractul individual de muncă sau în contractul colectiv de muncă (ajutor material, premii cu prilejul jubileelor, sărbătorilor profesionale etc.), se determină în funcție de mijloacele financiare disponibile.

Potrivit Aide-Memoire redactat de misiunea Fondului Monetar Internațional în primăvara anului 2022, nu se poate preciza exact anvelopa salarială a instituțiilor publice din cauza modului de raportare neadecvat, iar nivelul subvențiilor pe care acestea le primesc s-a ridicat în 2021 la aproximativ 6 miliarde de lei, ceea ce înseamnă 2,6% din PIB sau 7,8% din cheltuielile publice, iar tendința a fost în

creștere în bugetul anului 2022.

Pentru excluderea abordării neuniforme a plăților salariale pentru angajații din instituțiile publice este inherentă încadrarea personalului instituțiilor publice în sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, care reprezintă un cadru general ce cuprinde principiile, regulile și procedurile de stabilire a drepturilor salariale, în raport cu ierarhia funcțiilor din sectorul bugetar. În scopul stabilirii prin lege a modului de salarizare a angajaților instituțiilor publice, proiectul de lege prevede că până la intrarea în vigoare a Legii privind instituțiile publice, concomitent cu elaborarea propunerilor privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu legea prenotată, vor fi elaborate și prezentate Parlamentului propuneri privind modificarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Nu este aplicabil.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul legii privind instituțiile publice are drept obiect de reglementare stabilirea modului de constituire, organizare și funcționare a instituțiilor publice.

Cu toate acestea, proiectul legii nu impactează instituțiile publice care dispun de anumite reglementări distincte de cele ale legii privind instituțiile publice. În proiectul de lege este precizat că, modul de organizare și funcționare a instituțiilor publice din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii, tineret și sport este reglementat prin alte legi.

În context, expunem principalele prevederi ale proiectului legii:

- ✓ Atribuirea noțiunii de „instituție publică” a următoarelor criterii definitorii:
 - persoană juridică de drept public;
 - acționează în regim de putere publică;
 - este constituită în scopul realizării funcției statului și unităților administrativ teritoriale de prestare a serviciilor publice în sfera de competență a fondatorului acesteia sau de implementare a programelor și proiectelor de dezvoltare, inclusiv a celor finanțate din surse externe;
 - nu desfășoară activitate comercială;
 - nu poate realiza funcții de reglementare normativ-juridică, de supraveghere și control de stat în domeniile de care sunt responsabile autoritățile administrației publice, de emitere a actelor permissive, precum și alte activități care implică exercitarea prerogativelor de putere publică, astfel cum acestea sunt definite de articolul 3 al Legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.
- ✓ Definirea noțiunii de „servicii publice” drept servicii de interes general, care nu au caracter economic, nu intervin pe o piață concurențială și sunt destinate satisfacerii unui interes public în domeniile de activitate ale Guvernului, ale autorităților administrației publice locale sau ale unității teritoriale autonome Găgăuzia, dar care nu includ, fără a se limita la acestea, serviciile publice prestate în conformitate cu Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, cele de gospodărie comunală, așa cum acestea sunt definite de Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402/2002, serviciile poștale, așa cum acestea sunt definite de Legea comunicațiilor poștale nr. 36/2016, serviciile de comunicații electronice, așa cum acestea sunt definite de Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007, serviciile de transport public, serviciile din domeniul financiar (bancar și nebanca).
- ✓ O instituție publică poate fi constituită atât de către Guvern, cât și de către autoritățile administrației publice locale.
- ✓ Funcțiile de fondator al instituției publice constituite de Guvern se exercită de către Cancelaria de Stat, minister sau autoritățile administrației publice centrale.
- ✓ Funcțiile de fondator al instituției publice constituită de autoritățile administrației publice locale se exercită de către autoritatea deliberativă a administrației publice locale, iar în cazul unității teritoriale autonome Găgăuzia - de către Comitetul executiv al Găgăuziei.
- ✓ Constituirea este precedată de efectuarea unei analize de impact, parte a notei de fundamentare

la proiectul Hotărârii Guvernului/Deciziei autorității deliberative a administrației publice locale de constituire a instituției publice. În cazul instituțiilor publice constituite de Guvern, analiza de impact trebuie să conțină și avizul pozitiv al Cancelariei de Stat.

- ✓ Structura organizatorică, efectivul-limită și statutul instituției publice se aprobă prin Hotărâre de Guvern în cazul instituției publice constituite de Guvern, iar în cazul instituției publice constituite de autoritățile administrației publice locale - prin Decizia autorității deliberative a administrației publice locale.
- ✓ statutul-model al instituției publice se aprobă de Guvern.
- ✓ Instituțiile publice sunt supuse evidenței de stat conform modului aprobat de Guvern.
- ✓ Instituția publică dispune de conturi trezoreriale sau conturi în contul unic trezorerial și conturi bancare, în condițiile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014.
- ✓ Bunurile instituției publice sunt constituite din bunurile proprietate publică a statului/unității administrativ-teritoriale/unității teritoriale autonome Găgăuzia, transmise în gestiune, din bunurile obținute ca rezultat al activității desfășurate, precum și din bunurile acordate de către partenerii de dezvoltare în vederea susținerii activității instituției publice de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe.
- ✓ Bunurile instituției publice fac parte din domeniul public al proprietății publice.
- ✓ Gestiunea financiară a instituției publice se realizează conform Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014.
- ✓ Administrarea instituției publice este realizată prin intermediul:
 - Fondatorului;
 - Consiliului (care se constituie, dacă aceasta prevede legea sau tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, sau dacă instituția publică a fost constituită în scopul implementării programelor și proiectelor de dezvoltare, inclusiv a celor finanțate din surse externe);
 - Directorului.
- ✓ Fondatorul numește în funcție directorul, selectat în urma concursului public, conform regulamentului aprobat de Guvern, și încheie cu acesta contractul de muncă. Mandatul directorului este de patru ani, cu posibilitatea exercitării acestuia pentru cel mult două mandate, or se consideră că un membru este independent dacă nu a fost membru al consiliului mai mult de două mandate (art. 9 alin (8) lit. d)).
- ✓ Consiliul:
 - este organul colegial al instituției publice, care dispune de autonomie funcțională și are rolul de supraveghere și monitorizare a procesului decizional al instituției publice și a procesului de implementare a obiectivelor stabilite;
 - este instituit prin ordinul/decizia fondatorului, în condițiile justificării în analiza de impact a structurii corespunzătoare a organelor de conducere;
 - este format dintr-un număr impar de membri și nu poate avea mai mult de 5 membri, dintre care un reprezentant al fondatorului și cel puțin un membru din partea societății civile din domeniul relevant sferei de activitate a instituției publice;
 - durata mandatului membrului consiliului este de 4 ani;
 - președintele Consiliului este ales din rândul membrilor acestuia;
 - membrul Consiliului poate fi concomitent membru al consiliului a cel mult 3 instituții publice, dacă acest fapt nu generează conflicte de interese;
 - membrii Consiliului cu excepția reprezentantului fondatorului, sunt numiți de fondator, în rezultatul unui concurs public, conform unui regulament aprobat de Guvern.
- ✓ Membrii Consiliului trebuie să corespundă următoarelor cerințe:
 - a) să dețină studii superioare;
 - b) să dețină în ultimii 10 ani experiență de minimum 3 ani în cel puțin unul din următoarele domenii: management/administrare, drept, economie, finanțe, contabilitate, audit, evaluare și management de risc, management de proiecte;
 - c) este independent în raport cu instituția publică;

- d) cunoaște limba română;
 - e) nu este și nu a fost în ultimele 12 luni persoană expusă politic, conform art. 8¹ alin. (1) și (2) al Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului;
 - de asemenea, membrul Consiliului trebuie să dispună de reputație bună, experiență, cunoștințe și abilități adecvate activităților desfășurate de instituția publică, pentru a asigura înțelegerea responsabilităților care-i revin și comunicarea colectivă eficientă privind subiectele care urmează a fi discutate în cadrul ședințelor Consiliului.
 - ✓ Legea stabilește, de asemenea, situațiile care exclud calitatea de membru al Consiliului și cazurile în care încetează mandatul membrului Consiliului.
 - ✓ Regulamentul Consiliului se aprobă de fondator.
 - ✓ Membrilor Consiliului li se poate stabili, prin decizia fondatorului, o indemnizație lunară, achitată din bugetul instituției publice, în mărime de până la un salariu minim pe țară pentru anul în curs, determinată în condițiile Legii nr.1432/2000 privind modul de stabilire și reexaminare a salariului minim.
 - ✓ Personalul instituției publice:
 - este format din persoanele angajate, conform statului de personal în posturi aferente funcțiilor de bază, în posturi aferente funcțiilor de suport instituțional și în posturi aferente funcțiilor auxiliare;
 - personalul este angajat în posturile aferente funcțiilor de bază și de suport instituțional, în urma promovării sau selectării prin concurs public, în condițiile regulamentului aprobat de Guvern care prevede, inclusiv, modul de contestare a rezultatelor concursului;
 - nu este în drept să fondeze, administreze, să dețină părți sociale în societăți comerciale care prestează servicii sau au domeniul de activitate similar sau conex celui desfășurat de instituția publică în care activează, conform fișei postului, inclusiv timp de doi ani după încetarea raporturilor de muncă cu instituția publică;
 - cu excepția persoanelor angajate în posturi aferente funcțiilor auxiliare, este obligat să:
 - a) respecte prevederile articolului 7, alineatul (2) din Legea nr.325/2013 privind evaluarea integrității instituționale;
 - b) depună, în condițiile legii, declarația de avere și interese personale;
 - c) respecte regimul juridic al conflictului de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și cadourilor.
- În ceea ce privește reorganizarea sau dizolvarea instituției publice, proiectul de lege prevede că instituția publică se reorganizează sau se dizolvă prin Hotărârea Guvernului/decizia fondatorului. Dizolvarea instituției publice se derulează fără lichidarea patrimoniului, care se transmite entității publice desemnate prin actul de dizolvare în conformitate cu Regulamentul cu privire la modul de transmitere a bunurilor proprietate publică, aprobat de Guvern.
- Din momentul dizolvării instituția publică nu poate desfășura decât activități ce țin de gestionarea și transmiterea patrimoniului, gestiunea resurselor umane, precum și activități auxiliare de secretariat, dacă altceva nu este prevăzut în actul de dizolvare.
- Se stabilește că prezenta lege va intra în vigoare la 01 ianuarie 2027.
- Până la data intrării în vigoare a prezentei legi, Guvernul:
- a) va elabora și va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea cadrului normativ în concordanță cu prezenta lege, inclusiv propuneri privind modificarea Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, în scopul stabilirii prin lege a modului de salarizare a angajaților instituțiilor publice;
 - b) va elabora și aproba actele normative necesare implementării prezentei legi;
 - c) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.
- Guvernul, până la data intrării în vigoare a prezentei legi, va elabora și prezenta Parlamentului propuneri privind modificarea Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, în scopul stabilirii prin lege a modului de salarizare a angajaților instituțiilor publice. Până la data intrării în vigoare a modificărilor respective, se vor aplica prevederile normative în vigoare la

momentul adoptării prezentei legi.

De asemenea, Cancelaria de Stat, pe platforma Centrului Guvernului, în comun cu ministerele și alte autorități administrative centrale, care exercită funcțiile de fondator al instituțiilor publice, până la 01 iulie 2026, va analiza instituțiile publice fondate de autoritățile administrative centrale, cu excepția instituțiilor publice din domeniul educației, cercetării, sănătății, al culturii (teatre, circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret și sport, prin prisma scopului, funcțiilor și activității acestora, considerând prevederile prezentei legi, iar fondatorii instituțiilor publice vor prezenta Guvernului spre aprobare, până la data de 01 octombrie 2026, proiectele actelor normative privind:

- modificarea actelor de constituire ale instituțiilor publice activitatea cărora corespunde scopului și funcțiilor instituției publice prin prisma prevederilor prezentei legi;

- reorganizarea sau dizolvarea instituțiilor publice, activitatea cărora nu corespunde scopului și funcțiilor instituției publice prin prisma prevederilor prezentei legi, cu excepția unităților de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe pentru care acordul de finanțare externă prevede constituirea unei unități de implementare cu personalitate juridică, care se dizolvă la momentul încetării programului/proiectului dat;

- reorganizarea instituțiilor publice în societăți comerciale fondate de stat, în situația în care instituția publică desfășoară activitate comercială.

Totodată, de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova până la data de 1 ianuarie 2027, se interzice constituirea de noi instituții publice.

Actele normative prezentate spre aprobare vor conține, în măsura în care va fi necesar, dispoziții finale și tranzitorii pentru implementarea în timp a proceselor de reorganizare instituțională, conform analizei efectuate, inclusiv în privința mandatelor membrilor organelor de conducere și de supraveghere.

La nivel local, autoritățile competente ale unităților administrativ-teritoriale vor supune analizei și vor adopta deciziile necesare conforme prezentei legi.

Unitățile de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe, cu personalitate juridică, pentru care acordul de finanțare externă prevede constituirea unei unități de implementare cu personalitate juridică, își vor continua activitatea până la finalizarea termenului prevăzut în acordul de finanțare, urmând a fi dizolvate la momentul încetării programului/proiectului dat.

Cancelaria de Stat, pe platforma Centrului Guvernului, în comun cu ministerele și alte autorități administrative centrale care exercită funcțiile de fondator al unităților de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe, în termen de 12 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, va efectua o evaluare a unităților de implementare date, și va propune reorganizarea sau dizolvarea acestora, conform prevederilor cadrului normativ.

5. Fundamentarea economico-financiară

Cu referire la modificarea regimului de salarizare aplicabil personalului instituțiilor publice, se propune includerea acestuia în sistemul actual unitar de salarizare în sectorul bugetar, conform Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar. În acest scop, se va interveni cu propuneri de modificare a Legii nr. 270/2018, modificări care urmează să intre în vigoare concomitent cu prezenta lege, pentru a asigura implementarea unei reforme consecvente și unitare.

Remarcăm că potrivit prezentului proiect de lege, Guvernul se obligă ca până la data intrării în vigoare a legii, să elaboreze și să prezente Parlamentului propuneri privind modificarea Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, în scopul stabilirii prin lege a modului de salarizare a angajaților instituțiilor publice. Până la data intrării în vigoare a modificărilor respective, se vor aplica prevederile normative în vigoare la momentul adoptării prezentei legi.

Implementarea proiectului va avea impact asupra bugetului de stat, generat de procedura de reorganizare a instituțiilor publice (înscrierea/radierea din Registrul de stat al unităților de drept, asigurarea garanțiilor sociale pentru angajați, derivate din procedura de reorganizare, onorarea obligațiilor financiare pe rol etc.). Plafonul surselor financiare necesare va fi determinat ulterior, în

procedura de analiză a fiecărei instituții publice, prin prisma noilor prevederi normative, și va fi suportat de către entitățile supuse analizei, din bugetul alocat acestora pentru asigurarea activității, sau din bugetul persoanei juridice succesoare, în dependență de consecințele procedurii de reorganizare.

La momentul actual, conform datelor prezentate de către ministerele fondatoare ale instituțiilor publice ce urmează a fi analizate prin prisma prevederilor prezentei legi, numărul total de angajați este de cca. **11 737,8 unități**, cu un buget cumulativ pentru anul 2025 de cca. **5.43 miliarde lei**, din care cheltuielile privind remunerarea muncii constituie aproximativ **2.83 miliarde lei**.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Conex Legii privind instituțiile publice, se vor opera modificări la următoarele acte normative:

- Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002;
- Legea nr.220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali;
- Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public;
- Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate;
- Legea nr.179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii;
- Legea nr.139/2018 cu privire la eficiența energetică.

Totodată, în scopul implementării prevederilor stabilite în prezentul proiect de lege vor fi elaborate și aprobate de către Guvern acte normative ce vizează:

- structura sistemului administrativ al ministerelor fondatoare ale instituțiilor publice, prin actualizarea listei acestora;
- statutul-model al instituției publice;
- metodologiile corespunzătoare de stabilire a tarifelor la serviciile prestate de instituția publică;
- procedura de organizare și desfășurare a concursului, condițiile pentru a candida și cele de selectare prin concurs a directorului instituției publice;
- regulamentul privind selectarea prin concurs a membrilor Consiliului;
- regulamentul privind selectarea prin concurs a personalului instituției publice, cu excepția persoanelor angajate în posturi aferente funcțiilor auxiliare;
- modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1004/2006 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la evidența de stat a organelor centrale de specialitate ale administrației publice și autorităților administrației publice locale.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În vederea respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional anunțul privind inițierea elaborării proiectului a fost plasat pe pagina web particip.gov.md și pe pagina Cancelariei de Stat la compartimentul Transparență decizională: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/12548.

Suplimentar, proiectul a fost examinat și validat pe platforma experților din cadrul Proiectului UE „Sprijin pentru dialogul politic structurat, coordonarea implementării Acordului de Asociere și îmbunătățirea procesului de armonizare a legislației” și Proiectului GIZ „Administrație publică atractivă și eficientă” și în ședința Secretariatului de implementare a Strategiei de reformă a administrației publice din 07 iunie 2024.

Proiectul legii a fost supus avizării și consultărilor publice, conform art.32 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative și a fost plasat pe paginile web nominalizate supra. Propunerile și obiecțiile, la proiectul de act normativ, ale autorităților și instituțiilor publice au fost incluse în tabelul de sinteză.

8. Constatările expertizei anticorupție

Potrivit art.34 alin. (1) și art.36 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege a fost remis Centrului Național Anticorupție, pentru a fi supus expertizei anticorupție.

Prin scrisoarea nr. 06/2/2678 din 18.02.2025 Centrul Național Anticorupție a prezentat Raportul de expertiză anticorupție nr. ELO25/10347. Urmare a recepționării Raportului, rezultatele expertizei au

fost incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor. Obiecțiile și propunerile au fost luate în considerare și, după caz, a fost prezentată argumentarea necesară prevederilor incluse, sau ajustat corespunzător proiectul de lege.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Nu este aplicabil.

10. Constatările expertizei juridice

Potrivit art.34 alin. (1) și art.37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege a fost remis Ministerului Justiției, pentru a fi supus expertizei juridice. Prin scrisoarea nr. 04/1-1978 din 25.02.2025 Ministerul Justiției a prezentat expertiza juridică, rezultatele fiind incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor. Obiecțiile și propunerile au fost luate în considerare și, după caz, a fost prezentată argumentarea necesară prevederilor incluse, sau ajustat corespunzător proiectul de lege.

11. Constatările altor expertize

Nu este aplicabil.

Secretar general adjunct al Guvernului /semnat electronic/ **Lilia DABIJA**

SINTEZA
la proiectul Legii privind instituțiile publice
(număr unic 542/CS/2024)

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
Avizare și consultare publică			
Agencia Geodezie, Cartografie și Cadastru (nr.36/01-05/837 din 08.07.2024)	1.	În art. 1 alin. (2) din proiect recomandăm excluderea textului „cu excepția modului de organizare internă în partea în care aceasta este reglementat diferit de legile din domeniul respectiv, și a normelor art.17 alineatele (2) și (3) și 18 ale prezentei legi.” Potrivit art. 5 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative normele juridice speciale sunt aplicabile în exclusivitate anumitor categorii de raporturi sociale sau subiecți strict determinați. În caz de divergență între o normă generală și o normă specială, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma specială. Astfel, în cazul în care normele juridice speciale care reglementează activitatea instituțiilor publice vor conține dispoziții diferite de prevederile Legii privind instituțiile publice se vor aplica dispozițiile actului juridic care conține norme speciale, fără a fi necesară stipularea acestui fapt în conținutul Legii privind instituțiile publice. Textul art. 1 alin. (2) din proiect în varianta prezentată spre consultare, prin instituirea excepției, indică asupra faptului că prevederile normelor speciale care reglementează activitatea instituțiilor publice se vor aplica doar în partea care se referă la modul de organizare internă a instituțiilor, ceea ce contravine principiului concurenței dintre o normă generală și una specială. Or, Legea privind instituțiile publice, ca normă generală care va reglementa modul de constituire, organizare, funcționare și reorganizare a instituțiilor publice se va aplica în măsura în care, prin norme juridice speciale, nu sunt prevăzute dispoziții diferite de cele prevăzute în norma generală.	Se acceptă. alin. (2) art. 1 a fost reformulat după cum urmează: „(2) Modul de organizare și funcționare a instituțiilor publice din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre, circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret, sport, este reglementat distinct prin alte legi.”. Această mențiune în lege o considerăm necesară, pentru a determina prin metoda excluderii obiectul de reglementare al legii.

2.

În textul art.3 sunt utilizate cuvintele „servicii publice administrative” fără a fi prevăzută definiția acestei noțiuni. De asemenea, în nota informativă care însoțește proiectul de lege nu a fost identificată o explicație privind sensul în care este utilizată sintagma citată mai sus. Conform art. 54 alin. (5) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative dacă o noțiune sau un termen poate avea înțelesuri diferite, în proiect se stabilește semnificația acestuia în context pentru a asigura înțelegerea corectă a noțiunii sau a termenului respectiv și pentru a evita interpretările neuniforme. În scopul înlăturării interpretărilor inechivoce recomandăm includerea în textul proiectului unei dispoziții care să explice sensul sintagmei „servicii publice administrative”. În special recomandăm să fie făcută distincția clară între noțiunile „servicii publice” și „servicii publice administrative”.

Se acceptă.

Noțiunea „servicii publice administrative” a fost exclusă din proiectul Legii privind instituțiile publice (în continuarea „proiect” sau „LPI”). Potrivit alin.(4) art.14 al Legii nr.98/2012: „(4) Serviciul de stat este o structură organizațională separată în sistemul administrativ al unui minister, care se constituie pentru prestarea serviciilor publice administrative (de înregistrare de stat, de eliberare a actelor necesare pentru inițierea și/sau desfășurarea afacerii și în alte domenii).”.

Serviciile publice administrative reprezintă o categorie de servicii publice reglementate de Legea nr. 234/2021 cu privire la serviciile publice, care la art. 2 definește serviciile publice care intră în sfera de reglementare al acestei legi, și anume „servicii publice – activități administrative necomerciale cu caracter individual, realizate în regim de putere publică de prestatorul de servicii publice, cu sau fără solicitarea beneficiarilor de servicii, și care vizează realizarea drepturilor, libertăților, obligațiilor și intereselor legitime ale acestora, asigurându-le, după caz, beneficiile materiale sau nemateriale corespunzătoare;”.

În contextul art.2 alin.(4) din proiect, instituția publică (în continuare „IP”) nu poate realiza activități care implică exercitarea prerogativelor de putere publică, implicit IP nu este în drept să presteze servicii publice administrative reglementate de Legea nr.234/2021 (de înregistrare de stat, de eliberare a actelor necesare pentru inițierea și/sau desfășurarea afacerii și în alte domenii), acestea fiind excluse din domeniul de activitate al instituțiilor publice.

Serviciile publice administrative definite alin. (4) art. 14 al Legii nr.98/2012, care sunt realizate în regim de putere publică, vor putea fi prestate de autoritățile administrative din subordinea ministerelor și anume de agenții. Agențiile vor prelua această funcție de la serviciile de stat, simplificând în așa mod distincția nejustificată dintre cele două tipuri de autorități administrative subordonate ministerului și reducând structura acestora de la 3 la 2 tipuri (agenții și inspectorate). În consecință se impune modificarea, prin intermediul cadrului conex la proiectul Legii privind instituțiile publice, a Legii nr.234/2021, și anume prin excluderea IP drept entități în drept să presteze serviciile publice administrative realizate în regim de putere publică (de

		înregistrare de stat, de eliberare a actelor necesare pentru inițierea și/sau desfășurarea afacerii și în alte domenii).
3.	Propunem înlocuirea textului art.4 alin.(7) cu următorul text: „Instituția publică este constituită la data intrării în vigoare a ordinului/deciziei de constituire aprobată de fondator, dacă nu este prevăzută o altă dată care nu poate precede data publicării ordinului/deciziei fondatorului în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.” Ordinul/decizia de constituire a instituției publice intră în categoria actelor normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate așa cum sunt acestea prevăzute în art.16 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative. Subsecvent, conform art. 56 alin. (1) din legea citată supra, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării. Astfel, pentru a asigura respectarea regulilor generale privind intrarea în vigoare a actelor normative, se recomandă indicarea expresă a faptului că ordinul/decizia de constituire a instituției publice va intra în vigoare nu mai devreme de data publicării actului în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.	Nu se acceptă. Dispozițiile art. 3 alin. (7) nu derogă de la cele ale Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, ultimele fiind aplicabile și în cazul actelor normative aprobate de fondatorii IP privind constituirea IP, acte normative care se vor supune regulilor privind intrarea în vigoare a actelor normative.
4.	Potrivit art. 8 lit. b) din proiect, unul dintre organele de conducere ale instituției publice va fi consiliul instituției publice. Totuși, proiectul stabilește că acest organ de conducere va fi instituit doar în cazul în care legea sau acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte prevăd constituirea consiliului, fie în cazul în care instituția publică acordă suport financiar pentru implementarea politicilor publice în domeniile sale de activitate, fie prestează servicii publice contra plată. Prevederea dată împiedică fondatorul să instituie consilii în instituțiile publice dacă acestea nu se încadrează în una din situațiile indicate mai sus. O asemenea prevedere nu este justificată în condițiile în care, consiliul, ca organ colegial de conducere, are rolul de supraveghere și monitorizare a procesului decizional al instituției publice, iar fondatorul consideră necesară instituirea acestui organ într-o instituție publică pe care a fondat-o. Cu alte cuvinte, fondatorul va fi în imposibilitate să instituie un consiliul în instituția publică pe care a fondat-o, chiar dacă va fi necesar și oportun, în cazul în care legea ori acordurile	Nu se acceptă. Unul din scopurile proiectului este de a consolida și simplifica guvernanta IP, prin mecanisme efective care să păstreze structura organizațională a administrației publice compactă și rațională, iar fondatorii să fie responsabili pentru performanța structurilor din sfera lor de competență. Proiectul admite un set restrâns de cazuri în care se admite, totuși, crearea unui consiliu în calitate de organ de supraveghere, suplimentar rolului determinant în acest domeniu al fondatorului, căruia îi revine responsabilitatea pentru activitatea IP din subordine. Astfel, proiectul admite constituirea unui consiliu, în calitate de organ de supraveghere, dacă aceasta prevede legea sau tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, dacă instituția publică prestează servicii publice sub formă de acordare a suportului financiar pentru implementarea politicilor publice în domeniile de activitate ale instituției publice, sau dacă instituția publică a fost

	internaționale nu vor prevedea constituirea consiliului, fie instituția nu va acorda suport financiar pentru implementarea politicilor publice, fie nu va presta servicii contra plată. În opinia noastră, consiliul, în calitatea lui de organ colegial de conducere, asigură supravegherea și monitorizarea procesului decizional al instituției publice în mod eficient și informează fondatorul despre rezultatele monitorizării efectuate care, la rândul lui, decide strategia de viitor privind direcțiile de activitate ale instituției publice. Astfel, considerăm că în lista organelor de conducere ale instituției publice consiliul trebuie să existe permanent, indiferent de domeniile de activitate și indiferent dacă serviciile publice sunt prestate contra plată sau cu titlu gratuit. Prin urmare, recomandăm excluderea din art. 8 lit. b) a textului „dacă legea sau acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte prevăd constituirea consiliului, sau instituția publică prestează servicii publice sub formă de acordare a suportului financiar pentru implementarea politicilor publice în domeniile de activitate ale instituției publice, sau prestează servicii publice cu plată;”.	constituită în scopul implementării programelor și proiectelor de dezvoltare, inclusiv a celor finanțate din surse externe.
5.	Subsecvent, recomandăm excluderea din art. 9 alin. (1) lit. c) și lit. d) din proiectului de lege a textului „dacă acesta este constituit”, precum și excluderea în întregime a lit. o) și lit. p) din art. 9 alin. (1).	Se acceptă parțial. Dispozițiile date se vor aplica în mod corespunzător, în considerarea faptului dacă a fost sau nu constituit un consiliu în structura IP. Lit. b) care prevede că competența fondatorului de a aproba regulamentul consiliului, trebuie interpretată în coroborare cu dispozițiile corespunzătoare din LPI. Litera o) a fost exclusă, iar în privința excluderii literei p), după renumerotare - litera n), „n) exercită atribuțiile consiliului în cazul instituțiilor publice în structura organelor de conducere ale cărora nu este prevăzut consiliul;” autorului obiecției nu a prezentat argumente în susținerea propunerii sale și nu ne sunt clare motivele propunerii date.
6.	Art. 10 alin. (3) din proiect conține prevederi referitoare la componența consiliului instituției publice, recomandăm introducerea unei prevederi care ar institui un număr minim de membri pe care acest organ colegial trebuie să îi aibă în componența sa, spre exemplu minim 3 sau 5 membri.	Nu se acceptă. Un număr minim de membri ai consiliului nu este necesar de specificat în textul proiectului, or consiliul este un organ colegial (alin. (1) art. 10 din proiect) și este format dintr-un număr impar de membri (alin. (3) art. 10 din proiect), ceea ce ne permite să deducem că pot fi cel puțin trei membri.

7.	Ținând cont de faptul că, reprezentantul fondatorului în consiliul instituției publice, este numit de către fondator, considerăm necesară introducerea unei dispoziții care ar prevedea că membrii consiliului sunt selectați de fondator prin concurs, cu excepția reprezentantului fondatorului care este numit prin decizia fondatorului.	Nu se acceptă. Desemnarea unui reprezentant al fondatorului nu exclude posibilitatea selectării acestuia în rezultatul unui concurs, conform unui regulament aprobat de Guvern. În acest mod, se va asigura existența premiselor necesare pentru selectarea celor mai buni candidați în calitate de membri ai consiliului IP.
8.	În art. 10 alin. (5) din proiect se prevede că președintele consiliului instituției publice este ales prin vot secret din rândul membrilor consiliului, cu excepția reprezentantului fondatorului. Prevederea dată lasă loc de interpretări or nu este clar dacă reprezentantul fondatorului în consiliu, în cazul în care își înaintează candidatura la funcția de președinte al consiliului, este ales fără a supune votului candidatura acestuia, fie norma citată interzice reprezentantului fondatorului să participe la vot, fie interzice să-și înainteze candidatura. În legătură cu aceasta, recomandăm reformularea dispoziției art. 10 alin. (5) din proiect pentru a distinge clar ce anume a dorit autorul să includă în această normă. Totodată, consiliul, fiind un organ colegial, considerăm că membrii acestuia au dreptul egal de a participa la conducerea acestuia. Respectiv, membrii consiliului ar trebui să aleagă din rândul lor nu președintele consiliului, ceea ce presupune că acesta va fi ales permanent, ci urmează să aleagă un președinte al ședinței consiliului, care poate fi reales sau înlocuit cu un alt membru la decizia consiliului în cadrul următoarelor ședințe ale organului colegial.	Se acceptă parțial. Alin.(4) a fost modificat și va avea următorul cuprins: „(4) Președintele consiliului este ales din rândul membrilor acestuia, în prima ședință a consiliului. În cazul indisponibilității prezenței președintelui consiliului, atribuțiile acestuia sunt exercitate de un membru delegat de președintele consiliului.”. Din conținutul acestei norme a fost exclus interdicția reprezentantului fondatorului de a fi ales în calitate de președinte al consiliului, iar statutul permanent al funcției de președinte al consiliului va facilita organizarea activității consiliului și previzibilitatea în organizarea activității acestui organ. În cazul indisponibilității președintelui consiliului, atribuțiile președintelui vor fi exercitate de un membru delegat de președintele consiliului, ceea ce nu împiedică consiliu, în caz omisiunii de a delega, să aleagă un membru pentru prezidarea ședinței.
9.	În art.10 alin.(7) din proiect sunt reglementate condițiile pe care membrul consiliului instituției publice trebuie să le întrunească pentru a fi selectat în componența acestui organ colegial, iar în alineatul următor este prevăzut că în cazul neîndeplinirii cerințelor respective, împuternicirile consiliului se suspendă până la înlăturarea neconformităților. Consiliul, fiind un organ colegial, nu este împiedicat să își exercite atribuțiile în cazul în care unul dintre membrii lui se află în imposibilitate de a participa la lucrările consiliului pe motivul neîntrunirii cerințelor legale. Prin urmare, considerăm că, în cazul neîntrunirii condițiilor indicate în art. 10 alin. (7), fondatorul va suspenda din funcție membrul care nu îndeplinește cerințele legale, fără a suspenda activitatea consiliului	Se acceptă. Alineatul (8) a fost exclus, or în cazul neîntrunirii condițiilor alin.(6)–(9), conform alin.(10) lit.e), calitatea de membru încetează și nu se suspendă.

	în întregime. Astfel, recomandăm reformularea art. 10 alin. (8) prin stabilirea că fondatorul suspendă membrul consiliului care nu îndeplinește cerințele prevăzute în alin. (7) până la înlăturarea neconformităților.	
10.	Pentru asigurarea integrității membrilor consiliului, cât și înlăturarea conflictelor de interese recomandăm includerea în art. 10 alin. (9) lit. e) din proiect a concubinului/concubinei în lista persoanelor care nu trebuie să se afle în raporturi cu membrul consiliului.	Se acceptă. „d) nu este soțul/soția, concubin/concubină, rudă sau afin până la gradul al doilea inclusiv a persoanelor menționate la lit. a) - b), persoană fizică în numele și pe contul căreia acționează persoana menționată la lit. a) - b) sau persoană fizică care acționează în numele sau pe contul persoanei menționate la lit. a) - b).”.
11.	Recomandăm includerea în art. 10 alin. (12) a unui temei suplimentar de încetare a calității de membru a consiliului și anume la data desființării instituției publice, ca urmare a lichidării sau reorganizării acesteia.	Nu se acceptă. Consiliul este o parte componentă a instituției publice, inclusă în organigrama și structura organelor de conducere ale instituției publice. Odată cu dizolvarea IP, întreagă entitate se dizolvă, împreună cu toate organele sale componente, care nu pot supraviețui IP dizolvate. Prin urmare, este superfluu să se stipuleze dizolvarea IP drept temei distinct de încetare a calității de membru al consiliului.
12.	De asemenea, considerăm că procedura de revocare a mandatului membrului consiliului pentru încălcarea legislației în exercitarea atribuțiilor poate fi inițiată doar după ce fondatorul a constatat abateri în activitatea membrului. În acest sens propunem completarea art. 10 alin. (13) lit. b) din proiect, după textul „încălcării legislației în exercitarea atribuțiilor de membru sau în cazul neexercitării acestora” cu următorul text „constatate de către fondator”.	Nu se acceptă. O asemenea remarcă este inutilă, or constatarea încălcării legislației sau a neexercitării atribuțiilor ține de procedura aplicării acestui temei de revocare. Pentru scopul normei nu are importanță în ce mod și cine va constata încălcările legislației în exercitarea atribuțiilor de membru sau neexercitarea acestora (instanța de judecată, organele de urmărire penală, organele disciplinare, consiliul, etc), important fiind apariția acestui temei de revocare.
13.	În privința remunerației membrilor consiliului instituției publice care, prin prisma art. 10 alin. (14) din proiect, urmează a fi stabilită prin decizia fondatorului sub forma unei indemnizații lunare în mărime de 50% din salariul mediu lunar al instituției publice considerăm că remunerația membrului consiliului trebuie raportată la numărul ședințelor la care a participat. Or, potrivit art. 12 din proiect, consiliul își desfășoară activitatea în cadrul ședințelor care se convoacă nu mai rar decât o dată în trimestru. Astfel, chiar dacă consiliul este instituit permanent în cadrul instituției publice, membrii lui nu activează permanent, ci participă în cadrul ședințelor. În asemenea condiții este echitabil ca remunerația să fie raportată la numărul ședințelor la care membrul a participat. În caz contrar,	Nu se acceptă. Deși consiliul își desfășoară activitatea doar în cadrul ședințelor sale, totuși activitatea membrilor consiliului nu se limitează doar la întrunirea în ședințe și nu activează doar în cadrul ședințelor consiliului, unde doar se examinează și se deliberează în mod colegial subiectele care sunt examinate și cercetate/elaborate de fiecare din membri în prealabil ședințelor. Dacă activitatea membrilor consiliului s-ar limita doar la timpul rezervat pentru ședințele consiliului, atunci activitatea consiliului ar fi extrem de inefficientă și nu este exclus în aceste condiții să fie nevoie de un număr sporit de ședințe per lună, care vor depăși o eventuală remunerație lunară prevăzută de proiect.

	membrii, fără a participa la lucrările consiliului, vor fi remunerați lunar fără a fi implicați în ședințele organului colegial.	Prin urmare, activitatea consiliului nu presupune numai participarea în ședință, este o activitate continuă, fiind un organ de conducere al IP. Orice persoană care nu participă la ședință, poate să vină cu opinie proprie asupra subiectelor examinate în ședință, ceea ce presupune că acesta dedică timp și din afara ședințelor, poate fi desemnat raportor în privința unui subiect, cu obligația de a elabora un raport sau un proiect de hotărâre.
14.	Observăm că, prin prisma art. 10 alin. (17) din proiect, membrul consiliului este exonerat de răspundere pentru adoptarea unui act și pentru acțiunile întreprinse dacă demonstrează că nu a participat la vot și nu a efectuat acțiunea imputată, fie a votat împotriva și a expus opinia separată. Atribuțiile consiliului instituției publice sunt prevăzute expres în art. 11 din proiectul de lege prezentat spre consultare. Membrii consiliului nu pot fi obligați să voteze într-un anumit fel, nici nu li se poate cere să voteze împotriva aprobării unui act, însă în exercitarea atribuțiilor, membrii consiliului trebuie să-și justifice modul în care și-au exprimat votul în cadrul ședințelor organului colegial. Neparticiparea la vot, neefectuarea unei acțiuni, precum și votarea împotriva aprobării unui act nu înlătură survenirea consecințelor negative pentru instituția publică în cazul în care comportamentul deliberat al membrului a cauzat prejudicii instituției. Spre exemplu, una din atribuțiile consiliului este aprobarea bugetului anual al instituției publice, iar dacă un membru al consiliului, în mod nejustificat, nu participă la vot sau votează sistematic împotriva fără a prezenta argumente plauzibile, această situație ar putea cauza impedimente instituției publice în vederea realizării atribuțiilor specifice în condițiile în care mijloacele financiare necesare nu sunt alocate la timp. Prin urmare, recomandăm excluderea alin. (17) din art. 10 al proiectului. Răspunderea membrilor consiliului instituției publice se va realiza în raport cu procedura prevăzută de legile speciale care reglementează răspunderea juridică penală, contravențională, civilă și disciplinară.	Nu se acceptă. Reținem că membrii consiliului sunt obligați să participe la activitatea consiliului și nu sunt în drept să se abțină de la vot, iar neparticiparea la 3 ședințe ale consiliului în ultimele 12 luni sau neexercitarea atribuțiilor sale este temei de revocare. Astfel, dacă membrul consiliului participă la ședințele consiliului și doar în cazuri justificate nu a participat la ședințe, atunci votul său împotriva față de decizia adoptată este suficientă pentru a exclude răspunderea sa juridică pentru adoptarea unui act și acțiunile întreprinse care au cauzat anume prejudicii sau care s-au dovedit a fi ilegale. O astfel de atitudine responsabilă a membrului în parte și a tuturor membrilor consiliului în mod colegial va determina diminuarea incidenței unor consecințe negative la care se face referire. Este importantă păstrarea în proiect a normei alin. (15) care va oferi previzibilitate și o protecție juridică pentru membrii consiliului care au acționat cu diligență și profesionalism în vederea evitării și înlăturării/diminuării consecințelor negative sau ratării unui venit/șanse.
15.	Recomandăm stabilirea în art.12 alin.(5) din proiect a faptului că secretarul consiliului este numit prin ordin al directorului din rândul angajaților instituției publice pe care o conduce.	Se acceptă. Art.11 alin. (5) va avea următorul cuprins:

		(5) Lucrările de secretariat ale Consiliului sunt asigurate de secretarul consiliului, care este un angajat al instituției publice desemnat prin ordinul directorului instituției publice.”.
16.	Având în vedere impactul pe care îl are anumite decizii ale consiliului asupra activității instituției publice, considerăm că hotărârile consiliului privind aprobarea bugetului anual al instituției publice, precum și alte hotărâri care implică utilizarea mijloacelor financiare trebuie să fie adoptate cu votul majorității membrilor consiliului, dar nu cu votul majorității membrilor prezenți la ședință. De asemenea, hotărârea privind revocarea membrului, în condițiile art. 10 alin. (13), ar trebui aprobată cu votul majorității membrilor consiliului. În context, propunem completarea art. 12 alin. (6) din proiect cu o dispoziție care să stabilească că hotărârile consiliului privind aprobarea bugetului anual al instituției publice, hotărârile privind modificarea bugetului anual, precum și hotărârile care implică alocarea unor mijloace financiare suplimentare sau asumarea angajamentelor financiare cu un volum de cel puțin 5% din cuantumul bugetului anual aprobat se adoptă cu votul majorității membrilor consiliului.	Se acceptă parțial. Primul enunț al alineatului (6) art. 11 se modifică și va avea următorul cuprins: „(6) Hotărârile Consiliului se adoptă cu majoritatea de voturi ale membrilor prevăzuți în statut.”. Pentru situația în care consiliul este format din 3 membri, atunci ședințele consiliului sunt deliberative cu prezența a cel puțin 2 membri, iar majoritatea de voturi din cei prezenți ar însemna 2 voturi. Pentru situația în care consiliul este format din 5 membri, ședințele sunt deliberative cu prezența a cel puțin 3 membri, ceea ce înseamnă că majoritatea simplă de voturi în acest caz rămâne neschimbată, adică aceleași 2 voturi. Prin urmare, pentru a schimba această stare de lucruri în care în orice împrejurare deciziile se pot adopta cu 2 voturi, proiectul va prevedea trecerea de la majoritatea relativă la cea absolută, caz în care în cadrul consiliului cu 5 membri majoritatea va reprezenta cel puțin 3 voturi.
17.	Directorul instituției publice, în conformitate cu prevederea art. 13 alin. (7) lit. g) din proiect, coordonează procesul de elaborare și prezintă consiliului spre aprobare proiectul bugetului anual de venituri și cheltuieli și recomandările privind statul de personal. Potrivit proiectului, nu în toate cazuri instituțiile publice vor avea instituit un consiliu. În acest caz este neclar cine va aproba proiectul bugetului anual de venituri și cheltuieli, precum și recomandările privind statutul de personal dacă instituția publică nu va avea consiliul. AGCC a propus instituirea consiliilor în toate instituțiile publice. Totuși, în cazul în care nu va fi acceptată propunerea, recomandăm să indicați în art. 13 alin. (7) lit. g) organul căruia directorul instituției publice urmează să prezinte spre aprobare proiectul bugetului anual de venituri și cheltuieli și recomandările privind statul de personal.	Se acceptă. Lit. g) alin. (11) a fost modificată și va avea următorul cuprins: „g) asigură procesul de elaborare și coordonare a proiectului bugetului anual de venituri și cheltuieli și-l prezintă consiliului spre aprobare, precum și spre coordonare partenerului de dezvoltare/instituției de finanțare, în cazul instituției publice care a fost constituită în scopul implementării programelor și proiectelor finanțate din surse externe, dacă Acordul de finanțare prevede acest fapt;”. Conform lit. n) art. 8 fondatorul IP „exercită atribuțiile consiliului în cazul instituțiilor publice în structura organelor de conducere a cărora nu este prevăzut consiliul;”. Prin urmare, pentru cazurile în care IP nu dispune de un consiliu, bugetul anual al IP și statul de personal vor fi aprobate de fondator.
18.	Recomandăm reformularea dispoziției art. 13 alin. (7) lit. p) prin înlocuirea sintagmei „utilizează sistemul” cu sintagma „asigură utilizarea sistemului”.	Se acceptă.

	19.	Propunem redenumirea art.19 prin substituirea sintagmei „Dezvăluirea informației” cu sintagma „Publicarea informațiilor de interes public” în corespundere cu prevederile Legii nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public.	Nu se acceptă. art.17 (anterior renumerotării – art. 19) conține un set mai larg de obligații decât cele prevăzute de Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public, și cu siguranță nu se rezumă doar la publicarea informației pe site-ul oficial al instituției publice, și orice altă modalitate legală de oferire a accesului la informațiile de interes public.
Autoritatea Națională de Integritate (07/6557 din 05.07.2024)	20.	Reținând misiunea și competențele Autorității consfințite în Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, Autoritatea înaintează propunerile expuse și comunică despre susținerea proiectului actului normativ vizat. 1. La art. 4 alin. (4) nu este clar care Centru al Guvernului din cadrul Cancelariei de Stat urmează să avizeze pozitiv constituirea instituției publice, ori la consultarea organigramei Cancelariei de Stat, nu se regăsește astfel de subdiviziune;	Se acceptă. Cuvintele „Centrul Guvernului” au fost substituite cu cuvintele „Cancelariei de Stat”.
	21.	La art. 6 alin. (2) după cuvântul „include” se substituie sintagma „cel puțin” cu cuvântul „obligatoriu”;	Nu se acceptă. Cuvintele „include cel puțin” presupune existența obligației de a include în statut reglementările menționate expres în lege, dar fără a se limita la acestea.
	22.	La art. 7 alin. (2) se substituie sintagma „afectate unui interes public” cu „destinate pentru satisfacerea interesului public”;	Se acceptă. Alineatul se reformulează conform propunerii și va avea următorul cuprins în cadrul art. 6: „(2) Bunurile instituției publice se gestionează în conformitate cu scopurile statutare ale instituției și cu principiul bunei guvernări, sunt destinate satisfacerii unui interes public și fac parte din domeniul public al proprietății publice, cu excepția bunurilor rezultate din activitatea desfășurată de instituția publică.”.
	23.	La art. 10 alin. (12), urmează a fi completat cu următorul conținut: „g) nedepunere de către membru a declarației de avere și interese personale sau refuz de a o depune, în condițiile art.27 alin.(8) din Legea nr.132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate; h) incompatibilitate a funcției, fapt stabilit prin act de constatare rămas definitiv al Autorității Naționale de Integritate; i) stabilire, prin act de constatare rămas definitiv al Autorității Naționale de Integritate, a emiterii/adoptării de către acesta a unui act administrativ, a încheierii directe sau prin intermediul unei	Se acceptă parțial. alin. (9) va avea următorul cuprins: „(9) Membru al consiliului nu poate fi: a) persoana care cade sub incidența incompatibilităților și restricțiilor prevăzute la articolele 16-21 din Legea nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale; b) persoana care a participat la elaborarea/negocierea acordurilor care dispun constituirea instituției publice în scopul implementării programelor și proiectelor finanțate din surse externe;

		persoane terțe a unui act juridic, a luării sau participării la luarea unei decizii fără soluționarea conflictului de interese real în conformitate cu prevederile legislației privind reglementarea conflictului de interese; j) dispunere de către instanța de judecată, prin hotărâre irevocabilă, a confiscării averii nejustificate”.	c) persoana care nu are dreptul, conform actelor normative, să dețină calitatea de membru al consiliului.”. Prin urmare, persoana care cade sub incidența incompatibilităților și restricțiilor prevăzute la art.16-21 din Legea nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale (agenții publici) vor acționa în vederea neadmiterii acestor situații, așa după cum le cere legea. În caz de incompatibilitate a funcției, membrul consiliului care are și calitatea de agent public și care sub incidența incompatibilităților și restricțiilor prevăzute de legislație, va avea la dispoziție o lună pentru a alege funcția la care renunță/soluționarea stării de incompatibilitate, conform alin. (2) art. 12 al legii nr. 82/2017. În cazul încălcării regimului incompatibilităților, conform Legii nr. 132/2016, ANI conform art. 7 alin. (2) va constata încălcarea regimului juridic al incompatibilităților și va dispune încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale membrului consiliului care a încălcat regimul. <u>Prin urmare, nu este necesară dublarea mecanismelor existente deja în legislație pentru agenții publici care încălcă regimul incompatibilităților.</u> În același mod se va proceda în cazul încălcării regimului juridic al conflictului de interese sau în cazul nedepunerii declarațiilor de avere și interese, conform art. 14 al Legii nr. 82/2017 și alin. (2) art. 7 al legii nr. 132/2016. Totuși, pentru a nu admite interpretări echivoce art. 9 alin. (10) a fost revizuit și, concomitent completat cu litera g) cu următorul cuprins: „g) în alte cazuri prevăzute de lege.”.
	24.	La art. 13, nu sunt prevăzute condițiile de încetare a mandatului de director. La indicarea acestor condiții urmează a fi respectate și ajustate corespunzător propunerile de la pct. 4 al prezentului aviz.	Nu se acceptă. Condițiile de încetare a mandatului directorului vor fi stipulate în contractul de muncă încheiat cu acesta, conform legislației muncii, fără a exclude alte temeieri legale pentru încetarea raporturilor de muncă.
Curtea de Conturi (03-557-24 din 16.07.2024)	25.	Curtea de Conturi susține și salută inițiativa și efortul Cancelariei de Stat depuse în vederea elaborării proiectului actului normativ, și anume a Legii privind instituțiile publice, care are drept obiect de reglementare modul de constituire, organizare, funcționare și reorganizare a instituțiilor publice. Aprobarea normelor respective este o cerință și o necesitate absolută în scopul	Precizare. Proiectul este însoțit de proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative (cadrul normativ conex Legii privind instituțiile publice), număr unic 548/CS/2024.

reglementării unitare a regimului juridic aplicabil instituțiilor publice, argumentate de autor în Nota de fundamentare la proiectul Legii privind instituțiile publice.

Totodată, proiectul în cauză generează probleme ce țin de încorporarea actului în cadrul normativ în vigoare. Modul de constituire/reorganizare/dizolvare a instituțiilor publice expus în proiect necesită a fi precizat și corelat prin modificarea actelor normative conexe. Deși compartimentul 6 din Nota de fundamentare conține lista actelor normative (care nu este una exhaustivă) ce urmează a fi modificate, proiectul Legii, în același timp, nu prevede în text în mod expres cadrul normativ care va fi modificat și/sau abrogat.

26. Proiectul de lege nu stabilește clar cadrul normativ aferent modului de transmitere/comercializare, dării în locațiune/comodat, evidenței contabile, dării de seamă și/sau raportării financiare, auditului situațiilor financiare, salarizării și procesului de elaborare și executare bugetară.

Precizare.

Modul de transmitere/comercializare, dare în locațiune/comodat este reglementat de Legea 121/2007 și de alte acte normative, în privința cărora nu se intervine nici prin cadrul conex LPI, or aceste reguli rămân neschimbate și aplicabile inclusiv pentru instituțiile publice. Singura mențiune privind locațiunea/comodatul bunurilor IP se regăsește la alin. (3) art. 6, care stipulează că: „(3) Transmiterea comercializarea, darea în locațiune sau comodat și casarea bunurilor instituției publice se efectuează în condițiile stabilite de actele normative și de acordurile de finanțare în cazul instituțiilor publice de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe.”.

Cu privire la procesul de elaborare și executare bugetară, evidența contabilă, darea de seamă și/sau raportarea financiară, aceste aspecte rezultă din art. 16 al LPI „Articolul 16. Finanțarea activității, bugetul, evidența contabilă, auditul și dările de seamă ale instituției publice

(1) Finanțarea activității, elaborarea, gestionarea și executarea bugetului instituției publice, se realizează în conformitate cu Legea nr.181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale.

(2) Reglementarea contabilității și raportării financiare a instituțiilor publice se realizează în conformitate cu Legea contabilității nr.113/2007, inclusiv în conformitate cu cerințele de raportare financiară ale partenerului de dezvoltare/instituției financiare, dacă Acordul de finanțare prevede acest fapt.

		(3) Rapoartele financiare anuale ale instituției publice sunt auditate anual de către o entitate de audit extern în conformitate cu actele normative. (4) Controlul asupra activității financiare a instituției publice îl exercită fondatorul, consiliul și alte organe abilitate cu acest drept în conformitate cu actele normative. (5) În cazul instituțiilor publice constituite în scopul implementării programelor și proiectelor finanțate din surse externe, Acordurile respective pot prevedea și alte forme de control asupra activității financiare a instituției publice.”. - precum și sunt reglementate adițional în proiectul de lege privind modificarea cadrului conex LPI. Salarizarea va fi reglementată, conform alin. (7) art. 13, de Legea nr. 270/2018, iar la dispozițiile finale și tranzitorii ale proiectului se stabilesc dispoziții ce vizează modificarea Legii nr. 270/2018 până la intrarea în vigoare a LPI.
27.	Curtea de Conturi relevă lipsa atât în Nota de fundamentare, cât și în proiectul legii a prevederilor ce reglementează modul de administrare a bunurilor proprietate publică care vor fi transmise în administrare instituțiilor publice, misiune care este atribuită prin lege Agenției Proprietății Publice. Reieșind din acest context, în proiect nu se prezintă rolul APP în exercitarea funcției sale în calitate de organ abilitat cu administrarea proprietății publice.	Precizare. Obiectul de reglementare al prezentei legi nu ține de modul de administrare a bunurilor proprietate publică, care este reglementat prin Legea 121/2007 și nici nu intervine în competențe Agenției Proprietății Publice în acest domeniu. Conform lit. f) și g) alin. (1) art. 8 al legii date, APP este competentă de: „f) ținerea evidenței patrimoniului de stat din ramură, a contractelor de locațiune/arendă, comodat, concesiune și administrare fiduciară a bunurilor proprietate de stat din subordine; g) exercitarea controlului asupra integrității și folosirii eficiente a patrimoniului de stat din ramurile respective, inclusiv coordonarea înstrăinării, gajării și casării activelor ...”. Conform alin. (3) art. 10 al aceleiași legi: „(3) Bunurile domeniului public pot fi gestionate de autoritățile administrației publice centrale și locale, de instituțiile publice, de întreprinderile de stat/municipale și, în cazurile prevăzute expres de lege, de societățile comerciale.”.
28.	Cu toate că prin art.1 alin.(2) din proiectul Legii privind instituțiile publice sunt prevăzute categoriile instituțiilor publice care cad sub incidența viitoarei legi, nu sunt vizate instituțiile publice din	Se acceptă. Alin. (2) art. 1 a fost reformulat după cum urmează:

	domenii, precum mediul, agricultura, apărarea, serviciile publice etc. Astfel, din reglementările propuse de proiect nu se disting cu exactitate și integral destinatarii potențiali care vor cădea sub incidența Legii privind instituțiile publice, or scopul proiectului de lege este să acopere întregul spectru de instituții publice.	„(2) Modul de organizare și funcționare a instituțiilor publice din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre, circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret, sport, este reglementat distinct prin alte legi.”. În acest mod, această normă din lege, interpretată în coroborare cu alin.(1) art.1, determină cu exactitate instituțiile publice care fac obiectul de reglementare al legii.
29.	Normele care definesc în prezent noțiunea de instituție publică se conțin în art.307 din Codul civil al Republicii Moldova nr.1107/2002, art. 32 din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, precum și în art.3 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014. Noțiunea care este inclusă în proiect diferă de cele menționate mai sus, venind totodată în contradicție cu acestea. Astfel, noțiunile urmează a fi unificate/consolidate în scopul evitării ambiguității sau posibilității interpretării eronate. Noțiunea de instituție publică trebuie să cuprindă toate elementele/proprietățile esențiale ale acesteia, fără a lăsa spațiu de imprecizie pentru aplicanți.	Precizare. Prin proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative (cadru normativ conex legii privind instituțiile publice), număr unic 548/CS/2024, s-a propus modificarea dispozițiilor relevante ale codului civil, art.32 al Legii nr. 98/2012 și art.3 al Legii nr. 181/2014.
30.	În aceeași ordine de idei, ținem să evidențiem faptul că Nota de fundamentare (compartimentul 2: <i>Condiții ce au impus elaborarea proiectului</i>) conține argumentări contrarii cu prevederile art. 1 alin. (2) din proiect, și anume nu este expus clar care instituții publice (din domenii specifice) vor constitui excepție de la viitoarea lege.	Se acceptă. Alin. (2) art. 1 a fost reformulat după cum urmează: „(2) Modul de organizare și funcționare a instituțiilor publice din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre, circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret, sport, este reglementat distinct prin alte legi.”. În acest mod, această normă din lege, interpretată în coroborare cu alin.(1) art.1, determină cu exactitate instituțiile publice care fac obiectul de reglementare al legii. În consecință, nota de fundamentare va fi ajustată în mod corespunzător, fiind completată cu o anexă care cuprinde lista instituțiilor publice ce vor fi supuse analizei conform alin. (5) art. 19 din proiect.
31.	În altă ordine de idei, conform prevederilor art. 32 alin. (5¹) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, <i>în avizele la proiectul actului normativ, autoritățile publice își expun opinia în privința soluțiilor juridice din domeniile care intră în sfera lor de competență sau care le vizează direct.</i>	Precizare. Aspectele relevante sunt reglementate la art. 16 al LPI și în cadrul conex LPI, fiind aplicabile dispozițiile Legii nr.181/2014, iar salarizarea se propune a fi realizată conform Legii nr. 270/2018.

		Astfel, în cadrul misiunilor de audit public extern, Curtea de Conturi constată lipsa reglementărilor (criteriilor) clare ce țin de activitatea IP, și anume: - procedurile de elaborare și executare a bugetelor IP, în special a IP cu diferite surse de finanțare; - modul de ținere a evidenței contabile („evidență bugetară” sau „autogestiune”); - termenul de prezentare a rapoartelor financiare ale IP către Fondator (conform graficului MF pentru APC-Fondator sau conform prevederilor pentru entitățile la „autogestiune”?). Obligativitatea consolidării Rapoartelor financiare ale IP în Raportul consolidat al Fondatorului; - modul de reflectare în evidență a bunurilor din domeniile public și privat, transmise în gestiune economică și, respectiv, cu titlu de proprietate; - modul de salarizare, dacă IP nu cad sub incidența Legii nr. 270/2018. În contextul celor expuse, menționăm că aspectele abordate necesită a fi luate în calcul și prevăzute expres în cadrul normativ relevant domeniului, programat pentru modificare conform art. 21 al prezentului proiect în intervalul de timp 12-36 de luni de la data publicării în M.O. a prezentei legi.	Cu privire la procesul de elaborare și executare bugetară, evidența contabilă, darea de seamă și/sau raportarea financiară, aceste aspecte rezultă din art.16 al LPI.
Ministerul Apărării <i>(nr.11/968 din 03.07.2024)</i>	32.	Comunicăm, că în esența conceptului proiectului înaintat, prin prisma art.45-48 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, acesta corespunde mai mult unui Regulament de organizare și funcționare a unei comisii, consiliu, grup de lucru.	Precizare. Reguli care asigură o procedură unică și clară de constituire, organizarea și funcționare a IP sunt stabilite la nivel de lege, iar cele subsecvente care nu vor putea modifica statutul juridic și aspecte conceptuale ale organizării și funcționării IP vor fi incluse în statutul model al IP, aprobat de Guvern, după cum este specificat și în art. 5 din proiect. Notăm că proiectul corespunde structurii și succesiunii unui act normativ, prevăzute în art.45-48 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.
	33.	În scopul asigurării realizării și implementării misiunilor în domeniile de activitate, la art.1 alin.(2), se propune după sintagma „sport” completarea cu sintagma „apărării naționale”. În context, menționăm că Ministerul Apărării, la momentul actual este în proces de reorganizare/punere în aplicare a Hotărârii Guvernului	Precizare. Alin. (2) art. 1 a fost reformulat după cum urmează: „(2) Modul de organizare și funcționare a instituțiilor publice din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre,

nr.698/2018 cu privire la Instituția publică „Centrul de pregătire a specialiștilor și de suport al Armatei Naționale”, elaborată în temeiul art.7 lit.b) și e) din Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern, art.6 alin.(1) lit.e) din Legea nr.121/2007 privind administrarea și deetatzizarea proprietății publice, art.32 din Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate. Potrivit pct.5-7 ale anexei nr.1 la Hotărârea Guvernului nr.698/2018, Centrul are misiunea de a coordona și de a organiza activitățile orientate spre asigurarea implementării politicilor publice în domeniile pregătirii și perfecționării specialiștilor pentru rezerva de mobilizare a economiei naționale; pregătirii rezervei Forțelor Armate; confecționării și reparației echipamentului militar și special, etc. Subliniem, că pentru realizarea acestor misiuni, Ministerul Apărării urmează să realizeze diverse funcții, precum: 1) în domeniul pregătirii și perfecționării specialiștilor pentru rezerva de mobilizare a economiei naționale: pregătirea și perfecționarea conducătorilor auto pentru rezerva de mobilizare a economiei naționale (inclusiv pe mașini militare și speciale, transportoare blindate etc.), etc.; 2) în domeniul pregătirii rezervei Forțelor Armate: a) organizarea cursurilor de pregătire a rezerviștilor în cadrul centrelor de instruire; b) pregătirea rezervei Forțelor Armate conform programelor de instruire aprobate de Ministerul Apărării în baza comenzii Marelui Stat Major al Armatei Naționale la specialitățile de profil necesare, etc.; 3) în domeniul centralizării deșeurilor feroase și neferoase din cadrul unităților/instituțiilor Armatei Naționale: a) realizarea, la solicitarea unităților militare/instituțiilor Armatei Naționale și a structurilor organizaționale din sfera de competență Ministerului Apărării, a colectării deșeurilor feroase și neferoase; b) pregătirea pentru valorificare, reutilizare, reciclare și eliminare a deșeurilor feroase și neferoase, etc. În acest sens, menționăm și faptul că propunerile înaintate prin proiectul de hotărâre pentru aprobarea proiectului legii cu privire la modificarea unor acte normative (cadrul normativ conex legii privind instituțiile publice) (număr unic 548/CS/2024), prin expunerea în redacție nouă a art.32 la Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, stipulează că: pentru realizarea unor funcții în domeniile de activitate ale Guvernului, Cancelaria de Stat și alte autorități

circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret, sport, este reglementat distinct prin alte legi.”. În consecință, dispozițiile LPI vor fi aplicabile și IP din subordinea ministerului apărării, precum și față de IP din alte domenii, care nu sunt menționate la alin. (2) art. 1 al Legii.

	administrative centrale pot constitui instituții publice și exercita, în numele statului, funcțiile de fondator ale acestora, în conformitate cu Legea privind instituțiile publice. În contextul celor menționate, prin acceptarea propunerii de completare la art.1 alin.(2) a sintagmei „apărării naționale”, va fi posibilă continuarea implementării funcțiilor în domeniile specificate în Hotărârea Guvernului nr.698/2018 cu privire la Instituția publică „Centrul de pregătire a specialiștilor și de suport al Armatei Naționale”.	
34.	Consecvent, se propune la alin.(2) substituirea textului „cu excepția modului de organizare internă în partea în care aceasta este reglementat diferit de legile din domeniul respectiv și a normelor art.17 alineatele (2) și (3) și 18 ale prezentei legi.” cu textul „cu excepțiile prevăzute de legislație”.	Precizare. Alin. (2) art. 1 a fost reformulat după cum urmează: „(2) Modul de organizare și funcționare a instituțiilor publice din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre, circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret, sport, este reglementat distinct prin alte legi.”.
35.	Subsidiar, reieșind din prevederile art.45 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, prin care dispozițiile generale urmează să determine obiectul, scopul și domeniul de aplicare, să orienteze întreaga reglementare, etc., se propune completarea la art.1 cu alin.(3) și (4), care sunt parte a art.15 din proiect, cu următorul cuprins: „(3) Instituția publică nu este în drept să presteze servicii cu caracter economic, care reprezintă activități comerciale, aferente participării la circuitul comercial, realizate pe piețele deschise concurenței și desfășurate în mod concurențial. (4) Prin derogare de la prevederile alineatului (3), instituția publică este în drept să desfășoare activitate economică, care nu reprezintă o activitate de bază și permanentă a acesteia și, doar în măsura în care este necesar prestării serviciilor publice care i-au fost delegate și realizării scopurilor statutare.”.	Precizare. Art. 14 a fost revizuit, și va avea următorul cuprins: Articolul 14. Genurile de activitate a instituției publice (1) Instituția publică nu este în drept să presteze servicii cu caracter economic, care reprezintă activități comerciale, aferente participării la circuitul comercial, realizate pe piețele deschise concurenței și desfășurate în mod concurențial. (2) Prin derogare de la prevederile alineatului (1) instituția publică este în drept să desfășoare activitate comercială, care nu reprezintă o activitate de bază și permanentă, și doar în măsura în care este necesar prestării serviciilor publice care i-au fost delegate și realizării scopurilor statutare.”. Aceste norme juridice nu stabilesc obiectul de reglementare al legii, care este stabilit la art.1 din proiect, ci reglementează un obiect specific ce ține de genurile de activitate al instituțiilor publice.
36.	Se propune comasarea art.2 și art.3, reieșind din faptul că ambele definesc noțiuni de bază.	Se acceptă. Noțiunea serviciilor publice a fost concretizată prin specificarea că se referă la serviciile publice prestate anume de instituțiile publice și a fost încadrată în conținutul art.2 alin.(2), imediat după definiția instituțiilor publice de la alin.(1).
37.	La art.2 alin.(2), se propune excluderea textului „precum și alte activități care implică exercitarea prerogativelor de putere publică, astfel cum acestea sunt definite de art.3 al Legii nr.158/2008 cu	Nu se acceptă. Proiectul nu oferă IP prerogative de putere publică ce țin de punerea în executare a actelor normative, reprezentarea intereselor autorității

	privire la funcția publică și statutul funcționarului public.”, reieșind din faptul că prevederile proiectului înaintat prevăd inclusiv atribuții de implementare a actelor normative, precum punerea în executare a actelor normative, reprezentarea intereselor autorității publice, în care funcționarul public își desfășoară activitatea, în raporturile acestuia cu persoane fizice sau juridice de drept public sau privat, din țară și străinătate, inclusiv reprezentarea în justiție, în limita competențelor stabilite.	publice, în care funcționarul public își desfășoară activitatea, în raporturile acestuia cu persoane fizice sau juridice de drept public sau privat, din țară și străinătate, inclusiv reprezentarea în justiție. Dimpotrivă, alin. (4) art. 2 din proiect prevede că: „(4) Instituția publică nu este în drept să exercite funcții de reglementare normativ-juridică, de supraveghere și control de stat în domeniile de care sunt responsabile autoritățile administrației publice, de emitere a actelor permissive, precum și alte activități care implică exercitarea prerogativelor de putere publică, astfel cum acestea sunt definite de articolul 3 al Legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.”.
38.	La art.3 și respectiv, în textul proiectului se va ține cont de prevederile art.51 alin.(3) și alin.(6) al Legii cu privire la actele normative, prin care alineatele sunt însemnate succesiv cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, luate între paranteze rotunde. Alineatul poate fi divizat în litere, care sunt însemnate succesiv cu litere latine mici, urmate de o paranteză.	Se acceptă. Art.3 a fost exclus din proiect, prin încadrarea conținutului acestuia în art.2.
39.	La art.4, se propune revizuirea și expunerea alin.(4) prin prisma art.46 alin.(3) al Legii cu privire la actele normative, care prevede expres că expunerea dispozițiilor de conținut este sistematizată într-o succesiune logică, dispozițiile de drept material precedând-le pe cele de ordin procedural. Succesiunea logică se bazează pe o analiză juridică temeinică, pe stabilirea naturii instituțiilor și a relațiilor dintre acestea.	Se acceptă. Alineatul (4) art.4 (după renumerotare – art.3) din proiect a fost expus astfel încât să respecte regulile de tehnică legislativă și a fost expus în succesiunea logică a dispozițiilor articolului.
40.	Art.9 se propune a fi revizuit prin prisma prevederilor art.25 al Legii nr.136/2017 cu privire la Guvern și Regulamentelor de organizare și funcționare a ministerelor, prin care sunt stabilite exhaustiv atribuțiile miniștrilor în domeniile sale de activitate. În acest sens, se propune examinarea și coroborarea art.9 și art.13 din proiect și delegarea unor atribuții stabilite fondatorului (ministrului) - directorului instituției publice, care este organul executiv de conducere al instituției publice.	Nu se acceptă. Distribuirea competențelor dintre fondator și directorul IP ține cont de rolul determinant și răspunderea fondatorului pentru activitatea IP. Diminuarea ponderii atribuțiilor fondatorului în procesul decizional al IP nu contribuie la fortificarea rolului autorităților administrației publice în conducerea, supravegherea și gestionarea performanțelor instituțiilor din sfera lor de competență. Acest lucru este în corespundere cu sub-principiul 5 și 7 al principiului 1 al capitolului „Răspundere” din cadrul principiilor SIGMA al administrării publice „Organizarea și managementul administrației publice promovează responsabilitatea, eficacitatea și eficiența”, „Ministerele au atribuite responsabilități pentru conducerea și controlul agențiilor/entităților

			subordonate și dispun de suficiente capacități profesionale specializate”.
	41.	La art.10, se propune revizuirea alin.(8), prin prisma condiționalităților impuse membrilor comisiilor prevăzute la alin.(7). Or, în acest caz, numirea membrilor consiliului nu va fi admisă în situația în care nu întrunesc condițiile necesare.	Precizare. Alin. (8) art.10 a fost exclus din proiect.
	42.	Subsecvent, la alin.(7) lit.c) se propune substituirea textului „este independent în raport cu instituția publică” cu textul „c) depunerea declarației pe propria răspundere privind calitatea independentă în raport cu instituția publică”;	Nu se acceptă. Depunerea unei declarații pe proprie răspundere nu poate substitui existența condiției privind independența.
	43.	La fel, se propune completarea art.7 cu lit.f), cu următorul cuprins: „f) depunerea declarației pe propria răspundere privind neparticiparea acestuia în mai mult de 3 consilii ale instituțiilor publice”. Aceste propuneri vor permite anticiparea unor situații de suspendare a activității consiliului, din cauza unor neconcordanțe apărute în procesul de selectare a membrilor comisiei și/sau desfășurării activității consiliului.	Nu se acceptă. Alin. (6) art. 9 reglementează cerințele față de membrul consiliului IP, iar restricția privind calitatea de membru în cel mult 3 consilii este reglementată la alin. (5) al aceluiași articol. Aceste condiții sunt clar reglementate, iar eventuala necunoaștere a lor sau anumite „neconcordanțe” nu poate constitui un temei pentru completarea proiectului cu noi cerințe care urmăresc doar scopul de informare prealabilă privind existența cerințelor deja reglementate clar în lege.
Ministerul Afacerilor Externe (DI/3/041-7172 din 08.07.2024)	44.	Comunică lipsa de obiecții și propuneri.	Se ia act.
Ministerul Afacerilor Interne (nr.42/2973 din 17.07. 2024)	45.	Comunică despre susținerea conceptuală a proiectului. La art. 4, alin. (4) propunem a se revedea competența de avizare atribuită Centrului Guvernului din cadrul Cancelariei de Stat, deoarece potrivit anexei nr.2 a Hotărârea Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea, structurii și efectivului-limită ale Cancelariei de Stat nr.657/2009, în structura Cancelariei de Stat asemenea subdiviziune nu se regăsește.	Se acceptă. Cuvintele „Centrul Guvernului” au fost substituite cu cuvintele „Cancelariei de Stat”.
	46.	La art.9 alin.1): Litera i) menționează că fondatorul aprobă metodologia de calculare a tarifelor, nomenclatorul tarifelor și cuantumul tarifelor la serviciile prestate, ceea ce actualmente contravine art.43 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetare nr. 181/2015, iar proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative (număr unic 548/CS/2024) nu vine cu amendări în acest sens.	Precizare. Conform propunerilor Ministerului Finanțelor, care rezultă din proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (<i>ce vizează îmbunătățirea managementului finanțelor publice</i>), autor Ministerul Finanțelor, metodologia de calculare a tarifelor va fi aprobată de Guvern, iar nomenclatorul serviciilor publice prestate persoanelor

		fizice și juridice de către instituțiile publice și cuantumul tarifelor acestor servicii se stabilesc de către fondatorul IP. În acest context, în considerarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (<i>ce vizează îmbunătățirea managementului finanțelor publice</i>), metodologia de calculare a tarifelor va fi aprobată de Guvern, iar nomenclatorul serviciilor publice prestate persoanelor fizice și juridice de către instituțiile publice și cuantumul tarifelor acestor servicii se stabilesc de către fondatorul IP. Astfel, art. 8 alin. (1) litera g) va avea următorul cuprins: „h) aprobă nomenclatorul serviciilor și cuantumul tarifelor la serviciile prestate de instituția publică, stabilite conform metodologiei aprobate de Guvern, după avizarea acestuia de către Consiliu, dacă acesta a fost constituit;”.
47.	La art. 9 alin. 1): La litera o) se menționează că, instituirea Consiliului urmează a fi precedată de organizarea concursului și selectarea membrilor acestuia care vor fi incluși în componența Consiliului. În acest context, sintagma „dacă este instituit un consiliu” se propune a fi substituită cu sintagma „pentru instituirea Consiliului în condițiile art. 8 litera b) din proiect”.	Precizare. Conținutul literei o) a fost exclus. Condițiile și procedura de selectare prin concurs public a membrilor consiliului vor fi aprobate de Guvern. Prin urmare, acestea vor fi publice prin intermediul publicării lor în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și portalul legislativ www.legis.md.
48.	La art. 9 alin. 1): După litera o) se propune completarea cu o literă nouă în următorul cuprins: „) din membrii selectați prin concurs, instituie prin ordin/decizie Consiliul, ca organ de conducere al instituției publice;” .	Nu se acceptă. Propunerea dublează alin.(2) – (4) art. 9 și alin. (4) art. 3 din proiect. Din conținutul acestor norme juridice rezultă că mai întâi la constituirea IP fondatorul, urmare justificării în analiza de impact a structurii corespunzătoare a organelor de conducere ale IP, decide structura organizatorică a IP, ulterior organizează și desfășoară concursul de selectare a membrilor în consiliu, conform regulamentului aprobat de Guvern, și ulterior numește membrii selectați în rezultatul concursului pentru un mandat de 4 ani.
49.	La art. 10: La alin. (4) se menționează că, în componența consiliului este numit un reprezentant al fondatorului și cel puțin un membru desemnat din partea societății civile din domeniul relevant sferei de activitate a instituției publice. Totodată, membrii consiliului sunt selectați de fondator prin concurs public. Astfel, nu este clar dacă reprezentantul	Precizare. Desemnarea unui reprezentant al fondatorului și a unui reprezentant al societății civile nu exclude posibilitatea selectării acestor membri în rezultatul unui concurs, conform unui regulament aprobat de Guvern. În acest mod, se va asigura existența premiselor necesare pentru selectarea celor mai buni candidați în calitate de membri ai consiliului IP.

		fondatorului și membrul desemnat de societate civilă va fi selectat prin concurs sau nu.	
50.	La art. 10: La alin. (14), se propune stabilirea pentru membrii Consiliului a unei indemnizații lunare în mărime de până la 50% din salariul mediu lunar al instituției publice înregistrat în anul de gestiune precedent aprobării remunerării, dar nu mai puțin decât salariul minim pe țară pe anul respectiv. Totodată, salariul mediu poate să difere de la o instituție publică la alta, fapt ce poate genera o inechitate socială privind remunerarea membrilor Consiliilor, care conform proiectului legii vor deține drepturi, responsabilități și obligații identice. În sensul excluderii acestor inechități, se consideră oportun ca, indemnizația respectivă să fie stabilită în mărime de până la un salariu minim pe țară pe anul respectiv, similar indemnizației de membru al Consiliului de administrație a întreprinderilor de stat.	Nu se acceptă. Mărimea indemnizației lunare a membrului consiliului trebuie raportat la salariul mediu lunar al instituției publice înregistrat în anul de gestiune precedent, care va fi similar pentru toate IP odată cu reforma sistemului de salarizare unic în sectorul bugetar și integrarea pe parcurs a tuturor IP în acest sistem de salarizare.	
51.	La art.14 alin.5, autorul a instituit o normă restrictivă privind interzicerea pentru personalul instituției de a fonda, administra, deține părți sociale în societățile comerciale care prestează servicii similare sau conexe celor desfășurate de instituția publică, inclusiv la un an după încetarea rapoartelor de muncă. Totodată, această obligativitate a fost omisă sau, nu se subînțelege a fi aplicată și pentru directorul/directorii adjuncți ai instituției. În acest context, se sugerează introducerea acestei obligativități și pentru această categorie de salariați publici, pentru a garanta lipsa conflictelor de interese.	Precizare. Conform art. 13 directorul IP face parte din personalul IP și îi sunt aplicate restricțiile menționate. Totodată, interpretarea normei juridice în cauză se va efectua conform dispozițiilor Legii nr.133/2016, în corespundere cu regimul restricțiilor și limitărilor impuse agenților publici conform Legii nr.133/2016, potrivit regimului general stabilit de Legea în cauză pentru toți agenții publici.	
52.	Concomitent la art.14 considerăm oportun reglementarea categoriilor de personal ce urmează să activeze în cadrul instituțiilor publice, inclusiv statutul conducătorului instituției.	Precizare. Dacă se are în vedere statutul de funcționar public sau nu al personalului IP, atunci remarcăm că statutul acestuia rezultă din aplicarea dispozițiilor Legii nr. 158/2008, care stabilește la art. 3 prerogativele de putere publică care sunt atribuite funcției publice, iar proiectul stipulează expres la 2 alin. (4) că: „Instituția publică nu poate realiza funcții de reglementare normativ-juridică, supraveghere și control de stat în domeniile de care sunt responsabile autoritățile administrației publice, de emitere a actelor permissive, precum și alte activități care implică exercitarea prerogativelor de putere publică,	

		astfel cum acestea sunt definite de art.3 al Legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.”. Prin urmare, personalul IP nu va deține statut de funcționari publici. Totodată, conform art. 13 alin. (2) „Personalul instituției publice, cu excepția persoanelor angajate în posturi aferente funcțiilor auxiliare, este angajat în condițiile Codului muncii, în rezultatul concursului public, în temeiul unui regulament aprobat de către Guvern.”. Nici conducătorul IP nu a fost inclus în categoria funcțiilor de demnitate publică, însă personalul IP (inclusiv Directorul IP), cu excepția celui angajat în posturi aferente funcțiilor auxiliare și cel din domeniile sănătății, culturii, educației și cercetării, vor avea statul de agenți publici și de subiecți ai declarării veniturilor și intereselor. Acest fapt rezultă din Legea nr. 82/2017 și Legea nr.133/2016 și nu este necesar de dublat acest lucru în proiect.
53.	O altă precizare care necesită a fi reflectată ține de modul de numire al conducătorului instituției.	Precizare. Modul de numire a directorului IP este reglementat la art.12 din proiect.
54.	La art. 17: La alin. (1) se propune excluderea textului „instituție bugetară”, pentru a respecta distincția statutului unei instituții publice de a unei instituții bugetare. Instituțiile bugetare sunt în subordinea autorității publice centrale/locale și bugetul lor este parte componentă a bugetului acestora, pe când instituțiile publice dispun de alocații din bugetul de stat prin intermediul fondatorului, după cum este indicat la litera a). În cazul în care, este intenția, ca instituția publică să devină instituție bugetară din subordinea autorității publice centrale/locale, cu un cod separat conform Clasificației bugetare, atunci alin.(1) necesită a fi reformulat.	Se acceptă parțial. Art. 16 a fost revizuit și va avea următorul cuprins: „Articolul 16. Finanțarea activității, bugetul, evidența contabilă, auditul și dările de seamă ale instituției publice (1) Finanțarea activității, elaborarea, gestionarea și executarea bugetului instituției publice, se realizează în conformitate cu Legea nr.181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale. <u>(2) Reglementarea contabilității și raportării financiare a instituțiilor publice se realizează în conformitate cu Legea contabilității nr.113/2007.</u> (3) Rapoartele financiare anuale ale instituției publice sunt auditate anual de către o entitate de audit extern în conformitate cu actele normative. (4) Controlul asupra activității financiare a instituției publice îl exercită fondatorul, consiliul și alte organe abilitate cu acest drept în conformitate cu actele normative. (5) În cazul instituțiilor publice constituite în scopul implementării programelor și proiectelor finanțate din surse externe, Acordurile respective pot prevedea și alte forme de control asupra activității financiare a instituției publice.”.

			Derogare la aceste reguli sunt admise doar pentru instituțiile publice pentru care legea stabilește regimul de finanțare „la autogestiune”/„autofinanțare”/ „autonomie financiară”, .
	55.	Alin. (3) se propune a fi exclus, deoarece prevederile specificate sunt obiectul de reglementare al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014.	Se acceptă. Conținutul alineatului (3) a fost exclus din proiect.
	56.	La art. 21: La alin. (7), autorul menționează despre încheierea mandatelor în cazul reorganizării instituției publice, pentru membrii organelor de supraveghere, fără ai defini în textul proiectului, lăsând posibilitatea unei interpretări eronate.	Precizare. Organele de supraveghere sunt orice alte organe care dispun de acest statut conform actelor de constituire sau legilor care reglementează modul de organizare și funcționare a IP, indiferent cum sunt denumite acestea (comitet, comisie, colegiu, etc), altele decât consiliul IP, pentru care alin.(9) art.19 dispune în mod expres. Având în vedere că denumirea acestora este diversă, importante fiind rolul și atribuțiile organului dat (a se vedea, de exemplu, art.9 și 10 din proiect), și pentru faptul că existența organului de supraveghere a IP conform LPI este condiționată de întrunirea condițiilor stipulate la alin.(2) art. 7 din proiect, la reorganizarea IP se va evalua în fiecare caz separat soluția pentru mandatele membrilor acestora organe.
	57.	La art. 21: La alin.(8), pentru o exprimare corectă, se recomandă autorului substituirea cuvântului „finisarea” cu cuvântul „finalizarea”.	Se acceptă. Art. 19 alin. (11) a fost modificat, după cum urmează: „(11) Unitățile de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe, cu personalitate juridică, își vor continua activitatea până la finalizarea termenului prevăzut în acordul de finanțare, urmând a fi dizolvate la momentul încetării programului/proiectului dat.”.
	58.	Subsidiar, menționăm că autorul proiectului urmează a se conforma regulilor de tehnică legislativă și prevederilor art.54 din Legea nr.100/2017 și a expune conținutul proiectului într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație.	Se acceptă.
Ministerul Culturii (08/5-07/2156 din 10.07.2024)	59.	Comunică susținerea proiectului. La articolul 3 alin. (1) din proiect, la noțiunea „servicii publice”, propunem substituirea textului „ care nu au caracter economic, nu ” cu textul „care pot avea caracter economic, însă nu”.	Nu se acceptă. Definiția noțiunii servicii publice, în sensul legii, accentuează că serviciile publice sunt serviciile de interes general (SIG), așa cum acestea rezultă din Protocolul nr.26 la TFUE, art.14 al TFUE și jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE). Comisia UE a clarificat noțiunea în cadrul său de calitate, unde explică faptul că SIG sunt serviciile pe care autoritățile publice ale

statelor membre de la nivel național, regional sau local le consideră ca fiind de interes general și care, prin urmare, fac obiectul unor obligații specifice de serviciu public (OSP). Termenul desemnează atât activități economice, cât și servicii neeconomice. Acestea din urmă nu fac obiectul unei legislații specifice UE și nu sunt reglementate de piața internă și de regulile de concurență din TFUE. Unele aspecte ale modului în care sunt organizate aceste servicii poate face obiectul altor reguli generale ale tratatului, cum ar fi principiul nediscriminării.

Comisia a clarificat în cadrul său de calitate faptul că SIEG sunt activități economice care generează rezultate spre folosul public general pe care piața nu le-ar furniza (sau le-ar furniza în alte condiții în ceea ce privește calitatea, siguranța, accesibilitatea, tratamentul egal sau accesul universal) fără intervenție publică.

UE impune obligația de a desemna în mod oficial o sarcină sau un serviciu ca fiind de interes economic general, astfel de obligație este prevăzută de legislația UE (de exemplu pentru serviciul universal în sectorul poștal și în cel al telecomunicațiilor).

Așadar, deși noțiunea de serviciu public este utilizat în articolul 93 al TFUE cu referire la domeniul transporturilor, cu toate acestea, în afara acestui domeniu, termenul este uneori folosit într-un mod ambiguu: se poate referi la faptul că un serviciu este oferit publicului larg și/sau în interes public, sau poate fi utilizat pentru activitatea entităților din proprietate publică. Pentru a evita ambiguitatea, cadrul de calitate nu folosește termenul, ci urmează terminologia „serviciu de interes general” și „serviciu de interes economic general”.

Din conținutul acestora, relevanță pentru proiectul legii instituțiilor publice au doar serviciile de interes general fără caracter economic, care nu intervin pe o piața internă și nu fac obiectul regulilor de concurență.

Legea concurenței nr. 183/2012 are drept obiect juridic de reglementare SIEG, fiind definite drept serviciile care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

- a) sunt destinate cetățenilor sau sunt în interesul societății în general;
- b) nu mai sunt furnizate sau nu pot fi furnizate în mod satisfăcător și în condiții (cum ar fi: prețul, trăsăturile obiective privind calitatea, continuitatea și accesul la serviciu) **compatibile cu interesul public** astfel cum este definit de către stat, de către întreprinderi (entitate care

desfășoară o **activitate economică**, indiferent de statutul său juridic și de modul în care este finanțată) care își desfășoară activitatea în condiții normale de piață, adică a căror furnizare entitatea nu și-ar asuma-o sau nu și-ar asuma-o în aceeași măsură sau în aceleași condiții dacă ar ține seama de propriile interese comerciale;

c) obligația de furnizare este stabilită de o autoritate publică printr-un act normativ sau administrativ sau printr-un contract ori printr-o serie de acte sau contracte care definesc obligațiile întreprinderii în cauză și ale autorității publice, specifice prestării unor astfel de servicii.

În acest context, alin.(2) și (3) art.2 al Legii concurenței stipulează că, sub incidența prezentei legi cad și persoanele asimilate autorităților publice care exercită atribuții de putere publică sau utilizează domeniul public, fiind împuternicite prin lege să presteze un serviciu de interes public, precum și întreprinderile cărora li s-a atribuit sarcina de a gestiona serviciile de interes economic general se supun prevederilor prezentei legi și, în special, regulilor de concurență în măsura în care aplicarea acestor prevederi nu împiedică, în drept sau în fapt, îndeplinirea misiunii speciale care le-a fost încredințată.

De aceea, serviciile de interes general care au caracter economic nu sunt proprii domeniului de activitate al serviciilor publice atribuite instituțiilor publice, astfel încât să nu intre sub incidența regulilor de concurență liberă pe o piață liberă, precum și sub incidența limitelor impuse de regulile ajutorului de stat.

Cu privire la cel din urmă aspect, Legea 139/2012 cu privire la ajutorul de stat stabilește la art.5 că, ajutorul acordat beneficiarilor ce prestează servicii de interes economic general poate fi considerate compatibile cu mediul concurențial normal doar în rezultatul unei evaluări separate efectuate de Consiliul concurenței și dacă nu depășește 10.000.000 de lei pentru o perioadă de 3 ani.

De notat, că orice activitate care constă în furnizarea de bunuri și/sau servicii pe o anumită piață relevantă este o activitate economică în sensul normelor în materie de concurență. Se va vedea în acest sens și pct.11 din Comunicarea Comisiei privind aplicarea normelor Uniunii Europene în materie de ajutor de stat în cazul compensației acordate pentru prestarea unor servicii de interes economic general („comunicarea”). Caracterul economic al unui anumit serviciu poate,

		prin urmare, să varieze de la un stat membru la altul. În plus, în funcție de opțiunile politice sau de evoluțiile economice, clasificarea unui anumit serviciu poate varia în timp. O activitate care astăzi nu este considerată comercială poate deveni comercială în viitor și viceversa. Totuși, pe lângă faptul că nu au un caracter economic și, coroborat cu interdicția generală a instituțiilor publice de a desfășura activitate comercială, nu urmăresc scopul realizării unui profit, a fost necesar de specificat în proiectul de lege că serviciile publice sunt destinate satisfacerii unui interes public în domeniile de activitate ale Guvernului, ale autorităților administrației publice locale sau, după caz, ale unității administrative teritoriale autonome Găgăuzia. De asemenea, sunt prevăzute și serviciile publice care sunt excluse domeniilor de activitate ale instituțiilor publice, adică fiind prezumate fiind de un interes economic și care intervin pe o piață liberă concurențială (se va vedea art.2 alin.(3)-(4) din proiectul de lege).
60.	La articolul 7 alin.(1) din proiect, după cuvintele „transmise în administrare” de completat cu cuvintele „sau gestiune”.	Se acceptă parțial. alin. (1) art. 6 a fost modificat și expus după cum urmează: „(1) Bunurile instituției publice sunt constituite din bunurile proprietate publică a statului/unității administrativ-teritoriale/unității teritoriale autonome Găgăuzia, transmise în gestiune, din bunurile obținute ca rezultat al activității desfășurate, precum și din bunurile acordate de către partenerii de dezvoltare în vederea susținerii activității instituției publice de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe.”.
61.	La articolul 9 alin. (1) lit. g) din proiect, se propune în următoarea redacție „ <i>aprobă transmiterea în locațiune și comodat a bunurilor administrate și/sau gestionate de instituția publică, aprobă condițiile și modul de selectare a locatarului, coordonează și verifică corectitudinea încheierii contractelor de locațiune și comodat și le contrasemnează</i> ”.	Se acceptă parțial. Articolul 8 alin. (1) lit. e) va avea următorul cuprins: „e) aprobă transmiterea în locațiune și comodat a bunurilor gestionate de instituția publică, aprobă condițiile și modul de selectare a locatarului, coordonează și verifică corectitudinea încheierii contractelor de locațiune și comodat și le contrasemnează;”.
62.	La articolul 10 alin. (14) din proiect sintagma „ <i>poate stabili</i> ” de modificat cu sintagma „ <i>stabilește</i> ” . Modificarea înaintată se propune pentru a nu lăsa loc de discriminare pentru membrii unor consilii, comparativ cu membrii altor consilii din domeniu analogic.	Nu se acceptă. Mărimea indemnizației lunare în orice caz nu poate fi mai mică decât salariul minim pe țară pe anul respectiv, iar dacă valoarea acesteia este mai mică decât 50% din salariul mediu lunar al instituției publice înregistrat în anul de gestiune precedent, atunci fondatorul poate stabili o indemnizație lunară până la această mărime.

63.	La articolul 13 alin. (7) lit. m) din proiect, cuvintele „ <i>finanțelor publice și administrarea</i> ” de substituit cu cuvintele „ <i>finanțelor publice, administrarea și gestiunea</i> ”.	Se acceptă.
64.	La articolul 15 alin. (2) din proiect, textul „Prin derogare de la prevederile alineatului (1) instituția publică este în drept să desfășoare activitate economică, care nu reprezintă o activitate de bază și permanentă de activitate al acesteia, și doar în măsura în care este necesar prestării serviciilor publice care iau fost delegate și realizării scopurilor statutare”, propunem următoarea redacție „Prin derogare de la prevederile alineatului (1) instituția publică este în drept să desfășoare activitate economică, în măsura în care aceasta este necesară prestării serviciilor publice care i-au fost delegate și realizării scopurilor statutare”. Autorul menționează în nota informativă că, conform situației de la 1 decembrie 2023, în Republica Moldova erau înregistrate 478 de instituții publice. Subliniem că, la data de 08 iulie 2024, în subordinea Ministerului Culturii se află 38 de instituții publice, dintre care: 4 instituții publice concertistice (organizații concertistice); 12 instituții publice teatrale; 2 biblioteci; 7 muzee; 2 instituții publice din domeniile educației, cercetării și inovării; 11 alte instituții publice. Cadrul normativ special privind modul de activare, înființare, reorganizare, lichidare, finanțare și administrare a acestor instituții publice cuprinde Legea nr.1421/2002 cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice, Legea nr. 262/2017 muzeelor, Legea nr.160/2017 cu privire la biblioteci, Codul educației nr.152/2004 etc. 1.1. cu referire la organizații concertistice și teatre Principalul act normativ în domeniul organizațiilor concertistice și teatrelor constituie Legea nr.1421/2002 cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice. Potrivit art. 2 lit. f) din Legea nr.1421/2002 enunțată, sarcinile prezentei legi include crearea unui cadru legal pentru activitatea economico-financiară a instituțiilor publice de cultură și artă. Este necesar să accentuăm că deși sarcinile de bază ale instituțiilor publice în cauză privește stimularea și promovarea valorilor naționale ale culturii și artei teatrale naționale și internaționale, precum și asigurarea accesului la arta lor, realizarea acestor obiective este indispensabil legată de necesitatea desfășurării unor	Precizare. Dispoziția articolul 14 alin. (2) a fost modificată și va avea următorul cuprins: „(2) Prin derogare de la prevederile alineatului (1) instituția publică este în drept să desfășoare activitate comercială, care nu reprezintă o activitate de bază și permanentă, și doar în măsura în care este necesar prestării serviciilor publice care i-au fost delegate și realizării scopurilor statutare.”. Totuși, în măsura în care legile care reglementează distinct dreptul organizațiilor culturale, muzeelor și bibliotecilor de a desfășura anumite activități comerciale, conform regulii <i>lex specialis</i> vor deroga de la regula generală aplicată față de celelalte IP. În acest sens, alin.(2) art.1 stipulează că: „(2) Modul de organizare și funcționare a instituțiilor publice din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre, circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret, sport, este reglementat distinct prin alte legi.”.

activități economice, care cuprinde atât formarea veniturilor din vânzarea biletelor la spectacole, cât și din transmiterea spațiilor aflate în gestiune, cu scopul de a asigura, astfel, o bună funcționare și dezvoltare pe plan durabil al instituțiilor publice în cauză, în contextul în care finanțarea teatrelor, circurilor și organizațiilor concertistice din partea statului este limitată, iar principalele surse de venit constituie veniturile din activitatea de bază, deci din activitatea creativă.

1.2. cu referire la biblioteci

Principalul act normativ în domeniul sistemului național de biblioteci constituie Legea nr.160/2017 cu privire la biblioteci. Modul de prestare a serviciilor de bibliotecă, lista serviciilor de bibliotecă de bază, lista și condițiile generale de prestare a serviciilor de bibliotecă contra plată, drepturile și obligațiile utilizatorilor și ale bibliotecii în procesul de prestare a serviciilor de bibliotecă, precum și modalitățile de soluționare a divergențelor apărute în cadrul prestării serviciilor de bibliotecă sunt prevăzute de Regulamentul privind serviciile prestate de bibliotecile publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.24/2020.

1.3. cu referire la muzee

Principalul act normativ care reglementează organizarea și funcționarea muzeelor în Republica Moldova constituie Legea nr.262/2017 muzeelor.

Potrivit art.4 din Legea enunțată, muzeele exercită următoarele funcții de bază: a) constituirea, dezvoltarea, evidența și cercetarea patrimoniului muzeal; b) conservarea și restaurarea patrimoniului muzeal; c) valorificarea culturală, educativă și științifică a patrimoniului muzeal.

Conform art.8 alin. (1) și (2) din aceeași lege, activitatea muzeelor aflate în proprietate publică se finanțează din alocații acordate de la bugetul de stat, de la bugetele locale și din venituri colectate. Veniturile colectate ale muzeelor aflate în proprietate publică provin din tarifele pentru serviciile oferite de muzee, din donații și sponsorizări, din comercializarea tuturor tipurilor de produse cu utilizarea imaginilor pieselor și ale colecțiilor muzeale, ale edificiilor muzeelor, ale obiectelor amplasate pe teritoriul muzeelor, cu utilizarea denumirilor și a simbolurilor muzeelor, precum și din

		proiecte și alte activități legale, inclusiv din darea în arendă a spațiilor și sunt gestionate în regim extrabugetar.	
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării <i>(nr.17-2231 din 17.07.2024)</i>	65.	Proiectul de lege, în forma sa actuală, nu soluționează în mod adecvat lacunele existente și generează multiple semne de întrebare, în special cu privire la impactul asupra instituțiilor publice subordonate Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării: Institutul de Standardizare din Moldova (în continuare ISM), Institutul Național de Metrologie (în continuare INM), Centrul Național de Acreditare (în continuare MOLDAC), Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului (în continuare ODA). Astfel, se impune necesitatea unei analize ample a impactului asupra ISM, INM, MOLDAC și ODA să fie reevaluat impactului proiectului de lege asupra acestor instituții și ajustarea prevederilor pentru a asigura funcționalitatea și eficiența acestora, având în vedere importanța lor strategică și angajamentele internaționale asumate de Republica Moldova. Reieșind din cele expuse, considerăm că inițiativa propusă nu reflectă situația reală care o deține Republica Moldova în domeniile standardizare, metrologie și acreditare și care este conformă cu regulile și standardele europene. În acest sens, ca o primă soluție pentru eliminarea riscurilor identificate propunem stabilirea excepției pentru serviciile de standardizare, metrologie și acreditare prestate de instituțiile publice din infrastructura calității și a susținerii și dezvoltării antreprenoriatului.	Nu se acceptă. Guvernul a aprobat Strategia de reformă a administrației publice a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030 (Hotărârea Guvernului nr. 126/2023), care are drept scop instituirea, până la sfârșitul anului 2030, a unui sistem al administrației publice capabil să asigure condiții pentru dezvoltarea sustenabilă a țării, cu un nivel ridicat de integritate și competență. Prin urmare, conform acțiunii 2.1.3. din Planul de acțiuni privind realizarea Programului de implementare, pentru anii 2023-2026, a Strategiei de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023-2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.352/2023, până la sfârșitul anului 2024 trebuie modificate actele normative ce reglementează organizarea și funcționarea instituțiilor publice. În acest context, menționăm că scopul de bază al proiectului de lege este alinierea cadrului normativ ce reglementează activitatea instituțiilor publice la principiile administrației publice, pentru o bună guvernanta publică și implementarea unei cerințe în calea integrării europene. Lipsa unui cadru uniform de reglementare a înființării, funcționării și încetării activității instituțiilor publice sunt specificate în Raportul de monitorizare SIGMA „Administrația publică în Republica Moldova” - Evaluare în conformitate cu Principiile administrației publice (https://www.sigmaweb.org/publications/Monitoring-Report-2023-Republic-of-Moldova-ROM.pdf), elaborat în 2023 de experții SIGMA. Așadar, reforma instituțiilor publice nu poate fi parțială și trebuie să cuprindă toate instituțiile publice.
	66.	La art.1 alin.(2), proiectul de lege se aplică instituțiilor publice din domenii specifice, însă nu precizează clar situația instituțiilor precum ISM, INM, MOLDAC și ODA. Acestea sunt esențiale pentru dezvoltarea economică a statului și nu pot fi tratate în mod uniform cu alte instituții publice, având funcții și scopuri distincte reglementate prin legi speciale.	Nu se acceptă. Art.1 alin. (2) din proiect a fost reformulat după cum urmează: (2) Modul de organizare și funcționare a instituțiilor publice din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre, circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret, sport, este reglementat distinct prin alte legi.”.

Cu referire la instituțiile publice ISM, INM, MOLDAC menționăm că acestea activează în baza legilor aferente domeniului de activitate, Legea nr.20/2016 privind standardizare națională, Legea metrologie nr.19/2016, Legea nr.235/2011 cu privire la activitate de acreditare și de evaluarea conformității, fiind desemnate ca organismele naționale unice în domeniul standardizării, metrologiei și acreditării și abilitate cu funcții exclusive.

Pentru executarea angajamentelor asumate prin Acordul de Asociere: art. 172-173 capitolul 3 titlul V, Ministerul a dezvoltat și a pus în aplicare legislația relevantă privind crearea și funcționarea Instituțiilor Publice în domeniile standardizare, metrologie, acreditare. Actualmente instituții publice menționate dețin statut de semnatare/membri cu drepturi depline la organizațiile europene pentru standardizare, metrologie, acreditare. Statutele respective au fost obținute în temeiul îndeplinirii tuturor cerințelor comunitare înaintate către astfel de organisme (instituții) și susținând evaluări la nivel de omologi, pe baza unor criterii și proceduri de evaluare clare și transparente stabilite de organismele europene. Prin evaluările la nivel de omologi, a fost determinată corespunderea Instituțiilor Publice cu cerințele și standardele europene.

Instituțiile nominalizate dețin rolul crucial în contextul negocierilor de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană. Astfel, implementarea legislației Uniunii Europene aferente Capitolului 1: Libera circulație a bunurilor, este bazată pe faptul că țara dispune de instituții bine structurate în domeniile standardizării, metrologiei și acreditării, care și-au demonstrat competența conform cerințelor și standardelor Uniunii.

Complementar, în scopul executării art. 174 capitolul 3 titlul V din Acordul de Asociere, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării a inițiat negocierile cu Comisia Europeană asupra Acordului privind evaluarea conformității și acceptarea produselor industriale în sectoarele de interes major pentru economie. Instituțiile Publice menționate dețin un impact major în asigurarea implementării acquis-ului comunitar privind domeniile agreate de Comisia Europeană. Actualmente, este în proces evaluarea operațională desfășurată de Comisie.

Proiectul nu intervine în competențele și funcțiile ISM, INM, MOLDAC și ODA, care vor putea fi exercitate de entități publice în oricare din formele de organizare prevăzute pentru entitățile publice, iar prevederile legale vor fi evaluate în conformitate cu alin. (4) lit. a) și alin. (5) art. 19 din proiectul de lege.

	În aceeași ordine de idei, proiectul de lege introduce restricții și ambiguități care afectează funcționalitatea ODA, instituție importantă pentru dezvoltarea antreprenoriatului în Republica Moldova. Potrivit pct. 7 din Statutul Instituției Publice Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 487/2022 ODA are misiunea de a implementa politica statului privind susținerea dezvoltării antreprenoriatului, inclusiv a întreprinderilor mici și mijlocii, conform strategiilor și programelor aprobate de Guvern, oferind suport financiar, consultativ și logistic. Proiectul actual de lege nu asigură un cadru clar pentru ODA, riscând să limiteze capacitatea acesteia de a implementa eficient programele și strategiile de susținere a IMM-urilor. Acest lucru poate duce la o scădere a competitivității economiei naționale și la dificultăți în accesarea finanțărilor externe. Ambiguitățile legislative pot crea bariere administrative suplimentare pentru ODA, afectând negativ implementarea proiectelor de susținere a antreprenoriatului și, implicit, a dezvoltării economice durabile.	
67.	La art. 9 (1) lit. i), prevederile privind aprobarea tarifelor de către fondator limitează independența financiară a ISM, necesară pentru alinierea la cerințele Comitetului European pentru Standardizare și Comitetului European pentru Standardizare Electrotehnică.	Precizare. Conform alin.(4) art.6 al Legii nr.20/2016 privind standardizare națională: „(4) Nomenclatorul și tarifele serviciilor în domeniul standardizării prestate contra plată de către organismul național de standardizare, precum și Metodologia de determinare a tarifelor la serviciile prestate de către organismul național de standardizare sînt aprobate de Guvern.”. În raport cu norma juridică de mai sus, proiectul stabilește norme juridice cu caracter general. De asemenea, conform alin. (2) art. 19 al Legii nr.20/2016 privind standardizare națională: „(2) În domeniul standardizării, organul central de specialitate al administrației publice responsabil de infrastructura calității are următoarele atribuții principale: c) aprobă bugetul de venituri și cheltuieli al organismului național de standardizare;”.

Potrivit alin. (1) art. 23 al aceleiași legi: **Bugetul** de venituri și cheltuieli al Institutului de Standardizare din Moldova **se aprobă anual de către organul central de specialitate al administrației publice** responsabil de infrastructura calității, cu respectarea prevederilor prezentei legi.

(2) Institutul de Standardizare din Moldova prezintă organului central de specialitate al administrației publice responsabil de infrastructura calității rapoarte privind executarea bugetului de venituri și cheltuieli, în modul stabilit de legislație.

(3) Mijloacele financiare din bugetul de stat ale Institutului de Standardizare din Moldova se gestionează prin sistemul trezorerial în modul stabilit de legislație.”.

Prin urmare, constatăm că prevederile legale menționate *supra* corespund art. 8 alin. (1) lit. g) din proiect, coroborate cu dispozițiile art. 8 alin. (1) lit. n), care stipulează că:

„(1) Fondatorul instituției publice exercită următoarele atribuții:

n) exercită atribuțiile consiliului în cazul instituțiilor publice în structura organelor de conducere ale cărora nu este prevăzut consiliul;”.

Totuși, se va ține cont că dispozițiile art. 8 (1) lit. g) din proiect, au fost reformulate la propunerea Ministerului Finanțelor care promovează proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (*ce vizează îmbunătățirea managementului finanțelor publice*), potrivit căruia metodologia de calculare a tarifelor va fi **aprobată de Guvern**, iar nomenclatorul serviciilor publice prestate persoanelor fizice și juridice de către instituțiile publice și cuantumul tarifelor acestor servicii se vor stabili de către fondatorul IP.

În măsura în care Ministerul Finanțelor nu va propune amendarea dispozițiilor alin.(4) art.6 al Legii nr.20/2016 privind standardizare națională, pentru a le aduce în concordanță cu proiectul promovat ce vizează îmbunătățirea managementului finanțelor publice, ISM își va reconfirma independența sa financiară, or dispozițiile alin.(4) art. 6 al Legii nr.20/2016 privind standardizare națională au caracter special în raport cu cele ale Legii nr.181/2014.

Precizare.

68. La art. 15, limitarea dreptului instituțiilor publice de a presta servicii cu caracter economic contravine rolului și funcțiilor INM, care necesită să desfășoare activități economice pentru a îndeplini

scopurile sale statutare. Prevederile proiectului împiedică INM să își îndeplinească funcțiile esențiale de metrologie, trasabilitate și etalonare. Limitarea prestării serviciilor economice afectează capacitatea INM de a furniza servicii esențiale în conformitate cu Legea metrologiei nr. 19/2016.

Limitările privind activitatea economică și aprobarea tarifelor afectează capacitatea de autofinanțare și conformitatea cu standardele internaționale. Conform Ghidului 22 al Comitetului European pentru Standardizare (CEN) și Comitetului European pentru Standardizare Electrotehnică (CENELEC), ISM trebuie să își susțină activitățile prin propriile resurse financiare, pentru a evita influențele exterioare asupra imparțialității și independenței sale.

Totodată, incertitudinile privind independența și imparțialitatea MOLDAC contravin cerințelor europene și internaționale. Legea nr. 235/2011 și Regulamentul (CE) nr. 765/2008 stabilesc cerințe stricte privind acreditarea și evaluarea conformității, care nu sunt respectate în actualul proiect de lege.

În condițiile în care INM este o instituție bugetară, îi sunt aplicabile dispozițiile Legii nr.181/2014, care prevăd la alin. (1) art. 43 drept sursă de venit mijlocele financiare colectate din:

„a) venituri de la efectuarea lucrărilor și prestarea serviciilor contra plată;

b) chiria sau darea în arendă a patrimoniului public;

c) donații, sponsorizări și alte mijloace bănești intrate legal în posesia autorităților/instituțiilor bugetare..”.

Astfel, în măsura în care INM este în drept conform Legii metrologiei nr.19/2016 să desfășoare activitate comercială sau să presteze servicii economice de interes general, atunci legea specială dată va fi aplicabilă în raport cu alte legi care reglementează activitatea IP. În cazul în care INM va fi reorganizat în autoritatea administrativă subordonată organului central de specialitate al administrației publice responsabil de infrastructura calității, de principiu nu se vor putea invoca anumite restricții impuse de LPI.

Conform articolului 24 al Legii metrologiei nr.19/2016:

„(3) Veniturile provenite din acordarea serviciilor prevăzute la art. 5 alin. (4) pct. 2) lit. a) și i) de către Institutul Național de Metrologie se constituie și se utilizează în conformitate cu regulamentul de constituire și utilizare a veniturilor colectate.

(5) Mărimea taxelor la serviciile prestate contra plată de către Institutul Național de Metrologie se stabilește conform metodologiei prezentate în anexă.”.

În consecință, legea menționată mai sus conține norme juridice cu caracter special față de cele ale proiectului, și în situația în care INM va rămâne să dețină statutul de IP normele speciale privind dreptul de a presta anumite servicii publice cu caracter economic vor fi aplicabile și aceste servicii publice cu caracter economic vor putea fi prestate de IP INM contra plată, încasând plăți conform tarifelor aprobate pentru aceste servicii.

Conform alin. (4) art. 24 al Legii metrologiei nr.19/2016:

„(3) Veniturile provenite din acordarea serviciilor prevăzute la art. 5 alin. (4) pct. 2) lit. a) și i) de către Institutul Național de Metrologie se constituie și se utilizează în conformitate cu regulamentul de constituire și utilizare a veniturilor colectate.”.

		Totodată, art. 14 alin. (2) din proiectul LPI prevede că, „(2) Prin derogare de la prevederile alineatului (1) instituția publică este în drept să desfășoare activitate comercială, care nu reprezintă o activitate de bază și permanentă, și doar în măsura în care este necesar prestării serviciilor publice care i-au fost delegate și realizării scopurilor statutare. ”. Cu referire la respectarea criteriilor de independență și imparțialitate, acestea sunt asigurate prin legile care reglementează domeniile standardizării, metrologiei și acreditării, criterii care vor fi aplicabile tuturor organismele de standardizare subordonate organului central de specialitate al administrației publice responsabil de infrastructura calității, indiferent dacă acestea au statut de IP sau autoritate administrativă centrală subordonată ministerului. Desigur că, aplicarea legislației din domeniul sistemului național de acreditare, în măsura în care va conține norme juridice speciale în raport cu cele ale LPI sau ale Legii nr. 181/2014, vor deroga de la cele din urmă, iar legislația națională din domeniul sistemului național de acreditare trebuie să corespundă Regulamentul (CE) nr. 765/2008. Regulamentul în cauză, în preambul stipulează că „(17) <i>Acreditarea ar trebui să funcționeze în principiu ca o activitate în regim de autofinanțare. Statele membre ar trebui să garanteze că există sprijinul financiar necesar pentru îndeplinirea sarcinilor speciale.</i>”. Stabilitatea și imparțialitatea instituțiilor publice ISM, INM, MOLDAC nu poate fi afectată de prezentul proiect și, dimpotrivă, implementarea reformei administrației publice conform principiilor SIGMA va asigura îndeplinirea unei cerințe în calea integrării europene. În acest context, menționăm că scopul de bază al proiectului de lege este alinierea cadrului normativ ce reglementează activitatea instituțiilor publice la principiile administrației publice, pentru o bună guvernare publică și implementarea unei cerințe în calea integrării europene.
69.	La art. 17 și art.18, proiectul impune restricții financiare și operaționale asupra instituțiilor publice, fără a lua în considerare specificitatea funcțiilor acestora, ceea ce poate duce la disfuncționalități și lipsa de eficiență. Instituțiile publice trebuie să aibă posibilitatea de a gestiona resursele financiare obținute din	Precizare. Art. 17 și 18 din proiect au fost comasate în cadrul art. 16 care stipulează că față de instituția publică se vor aplica exigențele Legii nr. 181/2014. Nu este clar la ce restricții financiare și operaționale asupra instituțiilor publice se referă autorul obiecției, or regimul Legii nr. 181/2014 este

	activitatea economică și alte surse legale, pentru a asigura continuitatea serviciilor publice și a proiectelor în derulare.	actual aplicabil mai multor instituții publice, inclusiv din subordinea MDED, fără a cauza anumite restricții și disfuncționalități în activitatea acestor IP.
70.	La art.21 alin.(4), prevederea expusă nu este fezabilă, ținând cont de cele relatate, este judicioasă stabilitatea și imparțialitatea instituțiilor publice ISM, INM, MOLDAC. În consecință, previzibilitatea formei juridice a ISM, INM, MOLDAC garantează îndeplinirea angajamentelor asumate în procesul negocierilor de aderare. În conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 1025/2012, ISM, INM și MOLDAC trebuie să respecte criteriile de independență și imparțialitate. Aceste instituții sunt esențiale pentru asigurarea conformității produselor și serviciilor la nivel național și internațional, iar modificările propuse în proiectul de lege pot afecta negativ aceste procese.	Nu se acceptă. Stabilitatea și imparțialitatea instituțiilor publice ISM, INM, MOLDAC nu poate fi afectată de prezentul proiect și, dimpotrivă, implementarea reformei administrației publice conform principiilor SIGMA va asigura îndeplinirea unei cerințe în calea integrării europene. În acest context, menționăm că scopul de bază al proiectului de lege este alinierea cadrului normativ ce reglementează activitatea instituțiilor publice la principiile administrației publice, pentru o bună guvernanta publică și implementarea unei cerințe în calea integrării europene. Cu referire la respectarea criteriilor de independență și imparțialitate, acestea sunt asigurate prin legile care reglementează domeniile standardizării, metrologiei și acreditării, criterii care vor fi aplicabile tuturor organismele de standardizare subordonate organului central de specialitate al administrației publice responsabil de infrastructura calității, indiferent dacă acestea au statut de IP sau autoritate administrativă centrală subordonată ministerului, garanțiile de independență și imparțialitate fiind prevăzute la nivel de lege care dispune cu caracter special în materia organizării și funcționării organismelor naționale de standardizare, acreditare și metrologie. Regulamentul UE 1025/2012 se referă la independența în domeniul standardizării anume sub aspectul independenței față de interese particulare, care nu poate fi afectat prin dispozițiile proiectului sau forma juridică de organizare a organului național de standardizare. Dimpotrivă, potrivit alin. (9) din preambul: „(9) Pentru a asigura eficacitatea standardelor și standardizării ca instrumente de politică ale Uniunii, este necesară existența unui sistem eficace și eficient de standardizare care să ofere o platformă flexibilă și transparentă pentru ajungerea la un consens între toți participanții și care să fie în același timp viabil din punct de vedere financiar.”. Acest deziderat se asigură prin dispozițiile alin. (9) art. 5 al Legii nr. 20/2016: „(9) Guvernul asigură ca Institutul de Standardizare din Moldova să dispună de spațiu cu titlu gratuit și de resurse financiare pentru

			îndeplinirea adecvată a atribuțiilor în calitate de organism național de standardizare pe plan național, european, internațional și interstatul.”. În cazul finanțării de la bugetul Uniunii Europene a organismelor de standardizare naționale, pentru desfășurarea activităților menționate la articolul 15 alineatul (1) al Regulamentul UE 1025/2012, menționăm că atât instituția publică bugetară, cât și o altă autoritate bugetară, conform dispozițiilor art. 42 alin. (1) lit. b) și art. 44 al Legii nr. 181/2014, este în drept să fie finanțată din „b) resursele proiectelor finanțate din surse externe;”, iar „(2) Mijloacele bănești prevăzute la alin. (1) neutilizate până la data încheierii anului bugetar sînt accesibile pentru utilizare în aceleași scopuri în anul bugetar următor doar dacă acestea sînt prevăzute în bugetele corespunzătoare.”.
Ministerul Energiei <i>(10-1915 din 19.07.2024)</i>	71.	Atragem atenția autorului asupra faptului că, având în vedere scopul principal al unităților de implementare care constituie atragerea și accesarea fondurilor prin proiecte implementate, prin prisma prevederilor prezentului proiect de lege, aceste posibilități sunt limitate, sunt reduse capacitățile de atragere a fondurilor, mai mult ca atât sunt delegate atribuțiile de putere publică care, în ansamblu, în consecință vor duce la disfuncționalitate finală a procesului de implementare a proiectelor de importanță majoră pentru dezvoltarea țării.	Precizare. Din analiza Raportului de monitorizare SIGMA 2023 a administrației publice a Republicii Moldova putem distinge următoarele recomandări: includerea instituțiilor publice în regimul general privind supravegherea și răspunderea, regimul bugetar, aplicarea regulilor managementului finanțelor publice și responsabilității bugetare și includerea veniturilor entităților publice cu autonomie financiară în cadrul bugetar și raportarea veniturilor proprii ale acestora în documentele bugetare. Pentru aceasta veniturile și plățile acestora trebuie să fie efectuate prin conturile trezoreriale și reflectate în rapoartele privind execuția bugetară. Asistența financiară externă urmează a fi alocată prin intermediul proiectelor și programelor de asistență, care vor fi coordonate cu fondatorul și vor fi primite prin intermediul acestuia. Astfel, IP vor putea fi finanțate din sursele proiectelor cu finanțare externă, prin intermediul fondatorului și a contului trezorerial corespunzător. Conform dispozițiilor art. 42 alin. (1) lit. b) și art. 44 al Legii nr. 181/2014, IP este în drept să fie finanțată din „b) resursele proiectelor finanțate din surse externe;”, și „(1) Resursele aferente proiectelor finanțate din surse externe se administrează în conformitate cu prevederile acordurilor respective, în limitele alocațiilor bugetare aprobate. (1¹) Se interzice utilizarea mijloacelor bănești din conturile proiectelor finanțate din surse externe, acordate conform destinației prevăzute în

acordurile de finanțare, în alte scopuri decît cele prevăzute de acordurile respective.

(2) Mijloacele bănești prevăzute la alin. (1) neutilizate pînă la data încheierii anului bugetar sînt accesibile pentru utilizare în aceleași scopuri în anul bugetar următor doar dacă acestea sînt prevăzute în bugetele corespunzătoare.”.

De asemenea, art. 15 alin. (1) lit. g) prevede că: „(1) Pentru realizarea obiectivelor și funcțiilor sale, în corespundere cu scopurile statutare, instituția publică este în drept:

g) să primească asistență tehnică și financiară de la organismele internaționale, donatorii externi și interni și să o folosească în scopul realizării obiectivelor sale statutare;”. Concomitent, alin. (4) articolul 6 dispune că:

„(4) Instituția publică achiziționează bunuri, lucrări și servicii, conform Legii nr.131/2015 privind achizițiile publice, dacă acordurile de finanțare în cazul instituțiilor publice de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe nu dispun altfel.”.

Notăm că, potrivit alin.(4) art. 4 din proiect: „(4) În cazul instituțiilor publice de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe, instituția poate dispune de conturi bancare.”, iar conform alin. (1) art. 6 din proiect: „(1) Bunurile instituției publice sunt constituite din bunurile proprietate publică a statului/unității administrativ-teritoriale/unității teritoriale autonome Găgăuzia, transmise în gestiune, din bunurile obținute ca rezultat al activității desfășurate, precum și din bunurile acordate de către partenerii de dezvoltare în vederea susținerii activității instituției publice de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe.”.

Alin. (3) art. 6 din proiect stipulează că: „(3) Transmiterea, comercializarea, darea în locațiune sau comodat și casarea bunurilor instituției publice se efectuează în condițiile stabilite de actele normative și de acordurile de finanțare în cazul instituțiilor publice de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe.”.

La fel este relevant că, potrivit alin. (2) art. 70 al Legii nr. 181/2014: „(2) La data încheierii anului bugetar alocațiile bugetare

nevalorificate, precum și soldurile de mijloace bănești din conturile trezoreriale ale autorităților/instituțiilor bugetare se închid, cu excepția soldurilor proiectelor finanțate din surse externe.”.

Art. 19 din proiect prevede la alin.(11) că: „(11) Unitățile de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe cu personalitate juridică, pentru care acordul de finanțare externă prevede constituirea unei unități de implementare cu personalitate juridică, își vor continua activitatea până la finalizarea termenului prevăzut în acordul de finanțare, urmând a fi dizolvate la momentul încetării programului/proiectului dat.”.

Relevăm faptul că, potrivit Hotărârii Curții de Conturi a Republicii Moldova nr. 67 din 20 decembrie 2024 (https://ccrm.md/ro/decision_details/1286/hotararea-nr-67-din-20-decembrie-2024-cu-privire-la-raportul-de-audit-al-performantei-asupra-activitatii-unitatilor-de-coordonare-implementare-si-monitorizare-a-proiectelor-finanțate-prin-asistenta-externa-si-utilizarii-resurselor-financiare-alocate) s-a constatat „4.1.1.1.

Neuniformizarea cadrului de reglementare a regimului juridic aplicabil activității operaționale și raportării financiare a UIPFAE, generează ambiguități și interpretări eronate cu privire la forma organizatorico-juridică a instituțiilor publice cu sarcini similare.

Conflictul dintre mandatul declarat și sarcinile executate de către instituțiile publice auditate este confirmat inclusiv prin modul de ținere a evidenței contabile și raportării financiare de către acestea. Astfel, auditul denotă că în 10 din cele 12 cazuri analizate (cu excepția ADMA și ONDRL), forma de planificare, executare și raportare a bugetului instituției publice s-a efectuat în conformitate cu prevederile Ordinului MF nr.216/2015, specifice instituțiilor publice bugetare de tip ORG2, iar reglementările specifice instituțiilor publice la autogestiune, prevăzute în Standardele naționale de contabilitate, au fost ignorate.

Analizând impactul modificărilor în structura ministerială a Guvernului asupra sistemului de management al asistenței externe, auditul a stabilit că doar 8 ministere (MAIA, MM, MIDR, MF, MS, MJ, MDED și ME) au acționat în calitate de fondatori ai celor 12 UIPFAE, iar 6 ministere (MAE, MMPS, MA, MAI, MEC și MC) nu au instituite UIPFAE în subordine, asigurând implementarea proiectelor finanțate

		din surse externe prin intermediul aparatelor lor centrale sau prin alte forme. Respectiv, Curtea de Conturi a recomandat revizuirea actelor de constituire a UIPFAE în vederea elaborării și/sau unificării prevederilor privind: - forma organizatorico-juridică a UIPFAE, care urmează a fi aliniată la mandatul, scopul și obiectivele stabilite pentru acestea; - atribuțiile și drepturile ministerelor de ramură, în calitate de fondatori ai UIPFAE, cu reglementarea unor criterii clare de interacțiune și control între acestea; - selectarea și numirea membrilor organelor colegiale de supraveghere a UIPFAE, stabilirea clară a competențelor, obiectivelor, sarcinilor precum și a sancțiunilor pentru neexecutarea atribuțiilor de către membrii acestor organe colegiale; - numirea și durata mandatului Directorilor UIPFAE; - reglementarea unor reguli/criterii clare de evaluare și monitorizare a activității UIPFAE; - reglementarea exhaustivă a modului de finanțare, de ținere a evidenței contabile și de raportare financiară a activității UIPFAE, care ar fi în corelare cu forma organizatorico-juridică a UIPFAE; - reglementarea modului de evidență și de salarizare a personalului UIPFAE, care ar fi în corelare cu forma organizatorico-juridică a UIPFAE.
72.	La art. 3 alin. (1) la noțiunea de „servicii publice”, propunem substituirea cuvintelor „piața concurențială” cu cuvintele „piața financiară”.	Nu se acceptă. Propunerea nu este argumentată.
73.	La art. 4 alin. (8) autorul nu specifică procedura de supunere a evidenței a instituțiilor publice și în competența cui va fi responsabilitatea pentru procedura respectivă, precum și nu sunt clare efectele modificărilor propuse, în raport cu argumentarea din Notă informativă ori procedura actuală de înregistrare, presupune existența unor obligații, iar în cazul supunerii evidenței, aceste obligații nu sunt clare.	Nu se acceptă. Instituțiile publice nu vor fi supuse înregistrării de stat, conform Legii nr.220/2007, ci vor fi supuse evidenței de stat conform Regulamentului aprobat de Guvern, și anume conform hotărârii Guvernului nr.1004/2006, care va fi ulterior modificată în vederea asigurării implementării acestei noi soluții legale.
74.	La art. 5 alin. (3), reieșind din faptul că, tratatele internaționale sunt acorduri formale între două sau mai multe state, care sunt încheiate în conformitate cu dreptul internațional și pentru a defini mai clar cazurile când instituția poate dispune de conturi bancare deschise la	Se acceptă. Conform alin. (4) art. 4 din proiect: „(4) În cazul instituțiilor publice de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe, instituția poate dispune de conturi bancare.”.

prestatorii de servicii de plată, propunem după textul „necesare prestării serviciilor publice sau” completarea cu textul „unor obligații contractuale cu partenerii de dezvoltare și/sau donatori și”. Suplimentar, există parteneri de dezvoltare care preferă să finanțeze proiecte/programe în bază de contracte, nu doar tratate internaționale care utilizează conturile bancare deschise la prestatorii de servicii de plată din Republica Moldova din considerente de flexibilitate și promptitudine. Utilizarea acestor conturi bancare permite o gestionare mai eficientă a fondurilor, reducerea timpilor de transfer și o mai mare adaptabilitate la nevoile specifice ale proiectelor finanțate. În acest mod, partenerii de dezvoltare pot monitoriza și controla mai ușor utilizarea resurselor, asigurându-se că acestea sunt direcționate corespunzător și că obiectivele proiectelor sunt atinse în mod eficient și transparent.

Cu referire la modalitatea de finanțare a proiectelor, IP vor putea fi finanțate din sursele proiectelor cu finanțare externă, de asemenea, prin intermediul contului trezorerial corespunzător. Pretinsele inconveniențe în utilizarea conturilor trezoreriale sunt combătute prin modernizarea sistemului trezorerial și metodelor corespunzătoare de raportare către finanțator privind acțiunile și obiectivele atinse și mijloacele financiare cheltuite.

De asemenea, art. 15 alin., (1) lit. g) prevede că: „(1) Pentru realizarea obiectivelor și funcțiilor sale, în corespundere cu scopurile statutare, instituția publică este în drept să primească asistență tehnică și financiară de la organismele internaționale, donatorii externi și interni și să o folosească în scopul realizării obiectivelor sale statutare;”.

Conform dispozițiilor art. 42 alin. (1) lit. b) și art. 44 al Legii nr.181/2014, IP este în drept să fie finanțată din „b) resursele proiectelor finanțate din surse externe;”, și „(1) Resursele aferente proiectelor finanțate din surse externe se administrează în conformitate cu prevederile acordurilor respective, în limitele alocațiilor bugetare aprobate.

(1¹) Se interzice utilizarea mijloacelor bănești din conturile proiectelor finanțate din surse externe, acordate conform destinației prevăzute în acordurile de finanțare, în alte scopuri decât cele prevăzute de acordurile respective.

(2) Mijloacele bănești prevăzute la alin. (1) neutilizate până la data încheierii anului bugetar sînt accesibile pentru utilizare în aceleași scopuri în anul bugetar următor doar dacă acestea sînt prevăzute în bugetele corespunzătoare.”.

Concomitent, alin. (4) articolul 6 dispune că:

„(4) Instituția publică achiziționează bunuri, lucrări și servicii, conform Legii nr.131/2015 privind achizițiile publice, dacă acordurile de finanțare în cazul instituțiilor publice de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe nu dispun altfel.”.

La fel este relevant că, potrivit alin. (2) art. 70 al Legii nr. 181/2014: „(2) La data încheierii anului bugetar alocațiile bugetare nevalorificate, precum și soldurile de mijloace bănești din conturile trezoreriale ale autorităților/instituțiilor bugetare se închid, cu excepția soldurilor proiectelor finanțate din surse externe.”.

75.	La art. 6 alin. (2) propunem după cuvintele „reorganizarea și dizolvarea” de completat cu cuvintele „transmiterea, comercializarea și casarea bunurilor”.	Nu se acceptă. Transmiterea, comercializarea și casarea bunurilor este obiectul de reglementare al actelor normative specifice, precum ar fi, de exemplu, Legea nr. 121/2007. Dublarea și transpunerea acestor reguli în statutul IP nu este necesară.
76.	La art.7 alin.(1), propunem explicarea semnificării sensului sau menționarea <i>bunurilor obținute ca rezultat al activității desfășurate</i> , ținând cont de specificul unităților de implementare.	Nu se acceptă. Semnificația cuvintelor „<i>bunurilor obținute ca rezultat al activității desfășurate</i>” rezultă din interpretarea normei juridice în întregime și nu izolat a expresiei date. Astfel, bunurile IP sunt divizate în două categorii majore - bunurile proprietate publică a statului/unității administrativ-teritoriale/unității teritoriale autonome Găgăuzia transmise IP în gestiune, precum și din bunurile obținute ca rezultat al activității desfășurate. Prin urmare, ultima categorie este reprezentată de bunurile care nu fac parte din prima categorie și reprezintă rezultatul activității desfășurate de IP și care, de regulă, sunt deținute cu drept de proprietate.
77.	La art.8 lit. b) propunem după cuvinte „dacă legea” completarea cu cuvintele „de specialitate”.	Nu se acceptă. Obligația legală a constituirii consiliului unei anumite IP deja are un caracter special prin raportare la dispozițiile unei alte legi, inclusiv a LPI. Concomitent, sintagma „lege de specialitate” este greșită din punct de vedere juridic, or legile sunt divizate în 3 categorii (Constituționale, organice și ordinare), iar normele juridice pot fi speciale în raport cu alte norme juridice. Nu este clar cum va fi făcută distincția dintre o „lege de specialitate” și o altă lege și în ce mod acest lucru contribuie la certitudinea normei juridice.
78.	La art. 9 alin. (1) lit. l) propunem stabilirea finalității întocmirii raportului în baza evaluării anuale a activității instituției publice.	Nu se acceptă. Urmare a evaluării anuale a activității instituției publice în baza obiectivelor și indicatorilor de performanță instituționali, fondatorul este în drept să ajusteze programele de dezvoltare pe termen mediu și planurile anuale de activitate ale instituției, inclusiv obiectivele anuale și pe termen mediu, conform lit. i) alin. (1) art. 8, fie poate adopta alte măsuri precum ar fi modificarea structurii, organigramei, efectivul-limită, statul de personal, modifică statutul IP în partea reglementării anumitor particularități ale organizării și funcționării Consiliului, precum și alte acțiuni necesare care rezultă din concluziile evaluării.

			Legea nu trebuie să exceleze în asemenea detalii privind finalitatea evaluării anuale a activității instituției publice, care pot fi diferite în funcție de circumstanțe. Important este să se asigure o supraveghere continuă a IP subordonate, verificarea rapoartelor anuale ale Directorului IP și recomandările și concluziile Consiliului.
79.	La art.9 alin. (1) lit. n) și la art. 11 lit. j) propunem specificarea în bază la ce criterii este selectată entitatea de audit, cât și cum este stabilit onorariul.		Nu se acceptă. Legea privind auditul situațiilor financiare nr. 271/2017, stabilește la art. 27 că „...fondatorul entității auditate au atribuția de a confirma entitatea de audit care va efectua auditul și de a stabili onorariul pentru aceste servicii. Orice imixtiune în procesul de selectare și confirmare a entității de audit se interzice. (2) Raporturile dintre entitatea de audit și entitatea auditată sau solicitantul auditului se reglementează prin contractul de audit, încheiat conform legislației civile. Totodată, criteriile de selectare a entității de audit vor sta la baza elaborării și aprobării caietului de sarcini în cadrul achiziției serviciilor entității de audit, iar onorariul va fi stabilit în rezultatul procesului de achiziție, care nu va depăși mărimea resurselor bugetare aprobat în acest scop în bugetul anual al IP. Din acest motiv, la lit. m) alin.(1) art.8 din proiect au fost excluse cuvintele „și stabilește onorariul acesteia”, astfel încât onorariul entității de audit să fie stabilit în rezultatul procesului de achiziție a serviciilor de audit.
80.	La art.9 alin.(1) lit.o) și la art.10 alin.(3) propunem menționarea în competența cui este stabilită activitatea de selectare a membrilor consiliului instituției publice și care este procedura de selectare ori raportând ambele prevederi nu este clar cine organizează desfășurarea selectării.		Precizare. Subiectul competent să selecteze prin concurs membrii consiliului este stabilit la alin. (3) art. 9 din proiect. Conform aceleiași norme juridice, procedura de selectare este stabilită conform unui regulament aprobat de Guvern.
81.	La art.10 alin.(4), propunem expunerea în următoarea redacție: <i>„În componența consiliului intră doi reprezentanți desemnați de către fondator, dintre care unul este președintele consiliului și cel puțin un membru din partea societății civile din domeniul relevant sferei de activitate a instituției publice. Membrii consiliului, cu excepția reprezentantului fondatorului, sunt selectați de fondator prin concurs public”</i> , prin urmare, la alin.(5) propunem excluderea primei propoziții. Tot aici, propunem stabilirea componenței consiliului și cine pot fi alți membri care vor face parte din acesta.		Se acceptă parțial. Art. 9 alin. (3) a fost reformulat. Componența consiliului va fi selectată prin concurs de fondator, prin anunțarea unui concurs public, conform unui regulament aprobat de Guvern, la care pot să participe orice persoană care întrunește condițiile stipulate la alin. (5) – (9) art. 9 din proiect.

82.	La art.10 alin. (7) lit. b), propunem excluderea textului „cu excepția membrului desemnat din partea societății civile” în vederea expunerii condițiilor egale pentru toți membrii consiliului.	Nu se acceptă. Exigențele față de membrul selectat din partea societății civile de a deține experiență de minimum 3 ani în ultimii 10 ani în domenii precum management/administrare, drept, economie, finanțe, contabilitate, audit, evaluare și management de risc, management de proiecte, nu sunt necesare și nici justificate, or activitatea în organizațiile societății civile nu presupune neapărat acumularea unei asemenea experiențe. În caz contrar, există riscul neadmiterii/eliminării din concurs a unei părți semnificative a reprezentanților societății civile.
83.	La art. 10 alin. (7) lit. b), propunem completarea cu „lit. f) are reputație ireproșabilă”.	Precizare. La art.9 alin.(8) deja se specifică că „Membrii consiliului trebuie să dispună de reputație bună, ...”.
84.	La art. 10 propunem excluderea alin. (8) ori această prevedere contravine alin. (7) din motiv că, pentru a participa la concurs, candidații trebuie obligatoriu să întrunească condițiile expuse, în caz contrar nu există calea prin care aceștia au promovat concursul, necorespunzând criteriilor sau din ce cauză îndeplinirea cerințelor s-a epuizat în timp, pentru care a intervenit suspendarea.	Se acceptă. Conținutul art. 10 alin. (8) a fost exclus prin proiect.
85.	La art.10 alin. 17 propunem autorului examinarea posibilității de includere a prevederii care ar soluționa situația prin care membrul consiliului este scutit de răspundere pentru votul acordat pro și a expus o opinie separată.	Nu se acceptă. În cazul opiniei separate, de exemplu pentru aspecte ce țin de motivele deciziei, și votării concomitente pentru adoptarea unei decizii care a prejudiciat interesele IP, considerăm că această circumstanță nu poate constitui temei pentru absolvirea de răspundere care rezultă din adoptarea deciziei date. Motivele deciziei și decizia în sine constituie obiect al examinării și deliberării în cadrul consiliului, de aceea efectele prejudiciabile ale deciziei susținute de membrul consiliului îi sunt imputate și acestuia, chiar dacă a fost expusă o opinie separată sau concordantă.
86.	La art. 11 lit. c) propunem desfășurarea ideii autorului privind acțiunea de coordonare a metodologiei de calculare a tarifelor, nomenclatorului tarifelor și cuantumul tarifelor de servicii prestate de instituția publică.	Precizare. Conținutul art.10 alin.(1) lit. d) a fost reformulate: „ d) avizează metodologia de calculare a tarifelor, nomenclatorul tarifelor și cuantumul tarifelor la serviciile prestate de instituția publică;” și trebuie interpretate în coroborare cu dispozițiile art. 8 alin. (1) lit. g) din proiect: „(1) Fondatorul exercită următoarele atribuții: [...] g) aprobă nomenclatorul serviciilor și cuantumul tarifelor la serviciile prestate de instituția publică, stabilite conform metodologiei aprobate

		de Guvern, după avizarea acestuia de către Consiliu, dacă acesta a fost constituit;”.
		Așadar, tarifele și nomenclatorul lor sunt aprobate de fondator, conform metodologiei aprobate de Guvern, însă nu înainte de avizarea acestei metodologii de către Consiliul IP vizate, dacă un astfel de consiliu este constituit în cadrul IP.
87.	La art.11 lit.d) propunem specificarea faptului că, consiliul examinează și „ coordonează ” programele de dezvoltare strategică/instituțională și planurile de activitate a instituției publice ori în redacția actuală nu este specificată finalitatea acțiunii de examinare care poate fi cu acceptare sau cu respingere a celor propuse. Tot aici, cât și la lit. f) propunem stabilirea în ce formă sau prin ce act consiliul probează cele examinate.	Nu se acceptă. Lit.e) și g) alin.(1) art.10 au fost reformulate, utilizându-se cuvântul „avizează” în loc de „examinează”, ceea ce presupune oferirea unui aviz/opinii a Consiliului. Lit.m) alin.(1) art.10 specifică că, consiliul „întocmește și prezintă fondatorului și directorului concluzii și recomandări cu privire la implementarea obiectivelor strategice, programelor de dezvoltare pe termen mediu și a planurilor anuale de activitate a instituției, inclusiv realizarea indicatorilor de performanță instituționali;”. La art.11 se stipulează în privința hotărârilor consiliului, drept acte prin care acesta expune opinia sa/avizul său, concluziile și recomandările, în rezultatul examinării/avizării subiectelor de pe ordinea de zi.
88.	La art.11 lit.l) propunem expunerea în următoarea redacție: „Aprobă regulamentul cu privire la procedura de organizare și desfășurare a concursului pentru personalul angajat în funcții de bază a instituției publice, cu excepția directorului.” Tot aici, propunem menționarea care sunt considerate funcții de bază.	Se acceptă parțial. Conținutul art. 10 alin. (1) lit. l) a fost exclus din proiect. În conținutul alin.(1) și (2) art.13 al proiectului rezultă, prin metoda excluderii, care funcții sunt de bază, și anume toate funcțiile care nu sunt stabilite a fi auxiliare sau de suport, iar Selectarea prin concurs a personalului instituției publice, cu excepția persoanelor angajate în posturi aferente funcțiilor auxiliare, are loc în temeiul unui regulament aprobat de către Guvern. Totodată, aprobarea regulamentului cu privire la procedură limitează reglementarea dată doar la condiții de procedură și nu cele de fond, precum ar fi condițiile pentru a candida la concurs și de evaluare.
89.	La art.11 lit.q) propunem menționarea acțiunilor concrete în procesul de monitorizare a derulării situațiilor litigioase ale instituției publice și care sunt rezultatul acestora, precum și raportul de implicare a instituțiilor publice în cazurile de identificare a situațiilor litigioase.	Precizare. La art. 10 lit. p) prevede că în baza acestui proces de monitorizare consiliul include informația și concluziile sale asupra acestui aspect în rapoartele prezentate fondatorului.
90.	La art.11 lit.v) propunem excluderea textului: „în urma examinării raportului de evaluare a dosarelor solicitanților de suport financiar”,	Nu se acceptă.

	având în vedere că, procedura de evaluare a dosarelor urmează a fi indicată în manualul operațional și nu necesită de a fi specificată în lege. Tot aici, propunem stabilirea sensului exact al noțiunii de „suport financiar”, mai mult, cui este destinat și în ce condiții și temei este oferit.	Prin lege în așa mod se stabilește că trebuie să existe un raport de evaluare a dosarelor solicitanților de suport financiar, că acesta trebuie examinat de consiliu anterior aprobării suportului financiar, ceea ce reprezintă condiții de bază minime stabilite la nivel de lege care să asigure decizii informate, asumate și corecte privind acordarea suportului financiar. Tipurile de suport financiar, condițiile și beneficiarii sunt/vor fi stabiliți prin actele normative care instituie un astfel de suport. Noțiunea „suport financiar” este una generică și cuprinde toate tipurile de programe de suport financiar gestionate de IP.
91.	La art.12 alin.(2) propunem după cuvintele „sistemelor de teleconferință” completarea cu cuvintele „și/sau prin corespondență”. Tot aici, propunem specificarea tipul majorității necesare pentru a fi considerată ședința consiliului deliberativă.	Se acceptă. Cu privire la deliberativitatea ședinței dispune alin.(2) art.11: „(2) Ședința consiliului poate avea loc cu prezența fizică a membrilor și/sau prin intermediul sistemelor de teleconferință, sau prin corespondență și este deliberativă dacă participă majoritatea membrilor numiți ai consiliului.”. Totuși, atragem atenția asupra unor riscuri ale „participării” la ședință prin corespondență, care , de regulă, nu asigură un proces deliberativ pentru membrii care „participă” prin corespondență. Exprimarea votului în acest mod nu este suficient pentru exercitarea în mod eficient și colegial a atribuțiilor consiliului și nu permite modificarea/completarea ordinii de zi la începutul sau pe parcursul ședinței, nu permite examinarea unor noi circumstanțe sau opinii expuse pe parcursul ședinței și alte procese inerente examinării și deliberării colegiale a subiectelor în cadrul ședințelor consiliului.
92.	La art.12 alin. (5) propunem completarea cu textul „propus de director și aprobat de consiliu”, încât să fie redat exact cine asigură lucrările de secretariat.	Se acceptă. Alineatul (5) a fost reformulat și va avea următorul cuprins: „(5) Lucrările de secretariat ale Consiliului sunt asigurate de secretarul consiliului, care este un angajat al instituției publice, desemnat prin ordinul directorului instituției publice.”. În acest mod se va cunoaște cu certitudine cine desemnează persoana care asigură lucrările de secretariat ale consiliului și cine este persoana dată.
93.	La art.12 alin. (6) propunem expunerea în următoarea redacție: „Hotărârile consiliului se adoptă cu majoritatea de voturi a membrilor prezenți la ședință, aflați în exercițiul funcțiunii. Membrii care au declarat un conflict de interese, nu participă la examinarea	Se acceptă parțial. Art.11 alin.(6) a fost modificat cu substituirea majorității relative cu cea absolută.

	conflictului de interese care îl vizează, în cazul în care abținerea membrului a fost acceptată, ultimul nu participă la examinarea în fond a subiectului dat. Conflictul de interese declarat se examinează de membrii Consiliului instituției publice.”.	Cu privire la sintagma „aflați în exercițiul funcțiunii” textul normei juridice a fost completat cu sintagma „prevăzuți în statut”, adică numărul de membri corespunzător actului de constituire și statutului IP. Cu referire la conflictele de interese, în acest sens dispune alin. (3) și al doilea enunț al alin. (6) art. 11 din proiect. Conform acestuia: „(3) Membrii consiliului nu au dreptul să participe la examinarea și adoptarea hotărârilor în raport cu care se află în conflict de interese.”. Din conținutul alin. (6) rezultă că un astfel de conflict de interese se declară, ceea ce presupune că în acest mod se indică în ce constă conflictul de interese, iar : „(6) Hotărârile Consiliului se adoptă cu majoritatea de voturi ale membrilor prevăzuți în statut. Hotărârile în privința cărora unul sau mai mulți membri au declarat un conflict de interese, se adoptă cu votul unanim al celorlalți membri ai consiliului.” Soluționarea conflictului de interese real se face prin neparticipare la examinarea și adoptarea hotărârilor în raport cu care se află în conflict de interese, fiind singura soluție dispusă prin proiect în cazul membrilor Consiliului IP. Remarcăm că membrii consiliului IP nu dispun de un organ ierarhic superior care să accepte declarația sau să soluționeze conflictul de interese declarat.
94.	La art.12 alin.(7) propunem specificarea procedurii și condițiilor de invitare a participanților/invitați la ședință, ținând cont că în conținutul proiectului nu este prevăzută participarea altor persoane.	Nu se acceptă. Proiectul nu interzice invitarea la ședințele consiliului a unor persoane pe care consiliul consideră necesar să-i invite, precum și nici nu dispune în privința caracterului deschis sau închis al ședinței, în acest sens fiind aplicabile regulile ce țin de secretul de stat, secretul comercial, fiscal, bancar, secretul profesional sau alte tipuri de secrete stabilite de legislație care nu permit publicitatea examinării informațiilor date, caz în care consiliu este în drept să declare închise ședințele în partea examinării acestor informații. Totodată, proiectul prevede la alin. (9) art. 11 că: „(9) Alte particularități ale organizării și funcționării Consiliului sunt stabilite în statutul instituției publice și regulamentul consiliului.”. Având în vedere că, potrivit alin. (2) art. 5 din proiect, statutul instituției publice include și dispoziții privind organele de conducere

			și modul lor de organizare și funcționare, drepturile, obligațiile și răspunderea acestora, , inclusiv în statutul IP se va putea reglementa anumite particularități cu privire la modul de organizare și funcționare a consiliului, inclusiv privind invitarea la ședințe a persoanelor terțe.
95.	La art.12 alin.(9) propunem expunerea după cum urmează: „Procese-verbale ale ședințelor consiliului se semnează de președintele consiliului și persoana care asigură lucrările de secretariat. Ședințele consiliului se înregistrează audio și/sau video. În cazul divergențelor între conținutul procesului-verbal și înregistrarea audio și/sau video, prevalează înregistrarea audio și/sau video”.		Se acceptă parțial. Art. 11 alin. (8) se modifică și va avea următorul cuprins: „(8) Procesele-verbale ale ședințelor consiliului se semnează de președintele consiliului și secretarul consiliului. Ședințele consiliului pot fi înregistrate audio și video. În caz de divergențe între conținutul procesului-verbal și înregistrarea audio sau video, ultimele prevalează.”.
96.	La art.13 alin. (1), propunem specificarea dacă pentru exercitarea celui de-al doilea mandat de director, persoana trebuie să participe la concurs și dacă exercitarea mandatelor este posibilă consecutiv.		Precizare. Art.12 alin. (1) stipulează că „Mandatul directorului este de patru ani, cu posibilitatea exercitării acestuia pentru cel mult două mandate consecutive. ”. Prin urmare, proiectul nu interzice două mandate consecutive, astfel încât câștigarea de către director a concursului public pentru exercitarea unui nou mandat, îi permite să exercite consecutiv două mandate. O altă modalitate de ocupare a funcției de director decât urmare a unui concurs public nu este prevăzut de proiect, or potrivit alin.(1) art.12: „(1) Directorul este organul executiv unipersonal de conducere al instituției publice, este numit de către fondator în rezultatul unui concurs public [...] ”. La expirarea mandatului, numirea aceleiași persoane este posibilă doar în rezultatul câștigării concursului public pentru funcția de director.
97.	La art. 13 alin. (2) propunem stabilirea în baza căror criterii se evaluează obiectivele și indicatorii de performanță anuale a directorului.		Precizare. Evaluarea obiectivelor și indicatorilor de performanță anuale a directorului se vor efectua în funcție de rezultatele constatate în rapoartele de evaluare anuale, situațiile financiare anuale și rapoartele de audit ale acestora, raportul anual al instituției publice, rapoartele și prescripțiile organelor de control, actele organului de supraveghere, raportul directorului privind execuția bugetară și raportul anual de activitate al acestuia. Conform alin.(5) art.12 din proiect: „(5) Performanțele profesionale ale directorului sunt evaluate anual de către fondator, <u>conform</u>

		<u>procedurii stabilite de către acesta</u> . Rezultatul nesatisfăcătoare ale evaluării performanțelor profesionale servesc drept temei pentru încetarea prin concediere a raporturilor de muncă cu directorul rezoluțiunea contractului de muncă și eliberarea din funcție a directorului.”.
98.	La art.13 alin. (4) propunem menționarea desfășurată în ce cazuri și sub ce formă se aplică fiecare din modalități de încetare a raporturilor de serviciu, având în vedere că din prevederea respectivă reies mai multe modalități de încheiere a raportului de serviciu și în cazul intenției de încetare, nu va fi clară procedura corespunzătoare și corectă de efectuare a acesteia. Totodată, propunem menționarea posibilității de aplicare a temeiurilor de încetare cumulativ.	Se acceptă parțial. Ultimul enunț al art. 12 alin. (5) a fost modificat și va avea următorul cuprins: „(5) Performanțele profesionale ale directorului sunt evaluate anual de către fondator, conform procedurii stabilite de către acesta. Rezultatul nesatisfăcător ale evaluării performanțelor profesionale servesc drept temei pentru încetarea prin concediere a raporturilor de muncă cu directorul, rezoluțiunea contractului de muncă și eliberarea din funcție a directorului.”. Acestea reprezintă o singură soluție și modalitate de încetare a mandatului directorului și a raporturilor de muncă cu acesta în cazul rezultatelor nesatisfăcătoare ale evaluării performanțelor profesionale ale directorului. Adițional, se vor aplica și alte temeiuri de încetare prevăzute de legislația muncii și de contractul de muncă.
99.	La art.13 alin.(5), atragem atenția că aceasta este expusă într-o formă interpretativă și necesită a fi reformulată pentru redarea mai clară a ideii autorului.	Nu se acceptă. Nu este clar și nu s-a specificat în ce constă lipsa de claritate a art. 12 alin. (6) care este formulat clar: „(6) Directorul exercită funcții de conducere sub supravegherea fondatorului și a consiliului, dacă cel din urmă a fost constituit. Directorul poartă răspundere personală (disciplinară, civilă, contravențională sau penală, după caz) pentru deciziile luate, actele încheiate, acțiunile întreprinse și omisiunile admise.”
100.	La art.13 alin.(6) propunem explicarea noțiunii de „reputație bună”, având în vedere că, este o expresie inexactă și apreciabilă neuniform, în dependență de circumstanțele în care este utilizată.	Nu se acceptă. Definirea bunei reputații excede anumite categorii juridice care ar fi insuficiente pentru acest scop, fiind mai degrabă o categorie socio-umană de recunoaștere socială și profesională a meritelor unei persoane. Percepția generală sau a unui anumit grup în privința unei persoane poate fi determinantă în evaluarea bunei reputații a persoanei, fără a ține neapărat de existența unor criterii sau circumstanțe obiective la baza unei astfel de percepții.

			Prin urmare, legea nu este în măsură decât să recunoască existența dar și importanța reputației bune a unei persoane pentru candidarea sau admiterea într-o anumită funcție, profesie și să lase la latitudinea celor care poartă răspundere pentru aspectul reputațional al mandatului și efectului acesteia pentru exercitarea lui cu succes, de a aprecia nivelul reputațional al persoanei care exercită mandatul care-i este încredințat. Remarcăm că, fondatorul încheie cu directorul un contract de muncă care va permite fondatorului rezoluțiunea acestuia pentru motive ce țin de neîntrunirea exigențelor impuse de lege față de funcția deținută, inclusiv reputația persoanei, caz în care aceste motive vor trebui indicate în mod expres și care la momentul elaborării și adoptării legii nu pot fi și nici nu este necesar să fie prevăzute în mod exhaustiv. Subliniem, totodată, că funcția de director al IP nu este o funcție publică sau funcție de demnitate publică.
101.	La art.13 alin.(7) lit.h) propunem expunerea în următoarea redacție: „Aprobă politica internă privind managementul resurselor umane și aprobă proceduri cu privire la dezvoltare/instruire profesională, evaluarea performanțelor, dezvoltare în carieră, răspunderea disciplinară, sistemul de recompense și beneficii, etc.”		Se acceptă parțial. Lit. h) alin. (11) art. 12 a fost reformulat și expus după cum urmează: „h) aprobă politica internă privind managementul resurselor umane și regulamentele privind implementarea procedurilor de personal (dezvoltare/instruire profesională, evaluarea performanțelor, dezvoltarea în carieră, răspunderea disciplinară, sistemul de recompense și beneficii, etc.), aprobă regulamentele subdiviziunilor instituției publice;”. Proceduri cu privire la dezvoltare/instruire profesională, evaluarea performanțelor, dezvoltare în carieră, răspunderea disciplinară, sistemul de recompense și beneficii sunt parte a politicii interne privind managementul resurselor umane, iar regulamentele privind implementarea unor astfel de proceduri asigura eficacitatea unei astfel de politici.
102.	La art.14 alin.(1) propunem explicarea în baza căror criterii funcțiile sunt divizate conform clasificării propuse.		Precizare. Alin. (1) prevede următoarele: „Personalul instituției publice este format din persoanele angajate, conform statului de personal, în posturi aferente funcțiilor de bază, în posturi aferente funcțiilor de suport instituțional - pentru îndeplinirea sarcinilor de suport, de management financiar și contabilitate, management al resurselor umane, asistență juridică, achiziții publice, comunicare publică, tehnologii informaționale și persoanele angajate în posturi aferente funcțiilor auxiliare - pentru îndeplinirea sarcinilor

auxiliare de secretariat, protocol, administrativ-gospodărești, tehnice.”.

Art.3 al Legii nr.133/2016 stabilește că angajații care desfășoară activități auxiliare, și anume de secretariat, de protocol, administrativ-gospodărești, tehnice, nu sunt subiecți ai declarării averii și intereselor personale.

Concomitent, conform art. 11 Legea 82/2017:

(1) Recrutarea și promovarea agenților în cadrul entității publice **se efectuează prin concurs public, conform criteriilor transparente și obiective de selectare în bază de merit, calificare profesională, capacitate, competență și integritate profesională, fără a admite favorizarea intereselor private și a oricăror forme de discriminare** pe motiv de sex, rasă, limbă, religie, opinii politice sau orice altă opinie, origine națională sau socială, altor forme de discriminare, în conformitate cu prevederile legislației speciale care reglementează activitatea diferitor categorii de entități și agenți publici.

(2) Pentru asigurarea angajării și promovării agenților publici în bază de concurs conform criteriilor de selectare enunțate la alin. (1), **conducătorul entității publice** are următoarele obligații:

a) adoptă actele administrative de stabilire a regulilor de organizare și desfășurare a concursului public în cadrul entității, cu fixarea obligatorie a criteriilor de selectare în bază de merit și de integritate profesională (solicitarea certificatului de cazier privind integritatea profesională, a informației privind stările de incompatibilitate nesoluționate, privind conflictele de interese sancționate și a cazierului judiciar care cuprinde informația despre privarea de dreptul de a ocupa funcții publice);

b) desemnează responsabilii de organizarea și desfășurarea concursului public în cadrul entității și asigură condițiile necesare activității lor;

c) asigură afișarea în incinta entității și publicarea pe pagina web a ei sau, după caz, în sursele mass-media a informației cu privire la condițiile de desfășurare a concursului;

d) asigură desfășurarea fiecărei etape a concursului public, inclusiv a etapelor specifice pentru activitatea profesională a agenților publici din cadrul entității respective;

			e) emite actul administrativ de numire în funcție a candidatului învingător în cadrul concursului public. Rezultă că și pentru funcțiile de suport instituțional la fel se aplică regulile concursului public.
103.	La art.14 propunem excluderea alin.(5) având în vedere că acesta se referă la funcționari publici nu este necesar de a specifica restricțiile respective.		Nu se acceptă. Conținutul alin.(5) este aplicabil personalului IP, care nu deține calitatea de funcționar public, fiindu-le aplicabile restricțiile și limitările impuse agenților publici prevăzute în Legea nr. 133/2016.
104.	La art. 14 alin. (6), propunem excluderea acestuia ori nu este oportună intervenția la modalitatea de stabilire a salariului, așa cum la moment acesta este stabilit conform Hotărârii Guvernului nr. 743/2002 cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară și nu prezintă careva deficiențe, astfel încât menținerea sistemului actual de salarizare evită costurile administrative și efortul necesar pentru implementarea unui nou sistem de salarizare. Orice modificare majoră ar necesita resurse semnificative pentru ajustarea procedurilor și pentru instruirea personalului (contabilului) cu noul sistem de salarizare. Unitățile cu autonomie financiară au posibilitatea de a-și gestiona resursele într-un mod eficient, iar actuală modalitate de salarizare permite o flexibilitate mai bună pentru a răspunde nevoilor specifice ale instituției publice.		Precizare. Art. 14 alin. (6) a fost reformulat și va avea următorul cuprins: „(7) Salarizarea personalului instituției publice se efectuează în condițiile Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.”.. Reglementarea modului de salarizare va fi efectuată odată cu modificarea Legii nr. 270/2018 în cadrul reformei sistemului unic de salarizare în sectorul bugetar, pentru care s-a rezervat doi ani (2025-2026), iar dispozițiile finale ale proiectului reflectă acest aspect. Termenul pentru intrarea în vigoare a amendamentelor la sistemul unic de salarizare în sectorul bugetar și a LPI este același cu cel rezervat pentru intrarea în vigoare a LPI. Dispozițiile alin.(3) art.1 al Legii nr.270/2018, stipulează că: „(3) <i>Modul și condițiile de salarizare a personalului din sectorul bugetar țin în exclusivitate de prezenta lege și nu pot fi obiectul de reglementare a altor acte normative, cu excepția celor ce rezultă din legea respectivă.</i>”.
105.	La art.16 alin. (7) propunem expunerea în următoarea redacție: „Să acceseze prin intermediul fondatorului și/sau direct cu coordonarea fondatorului, asistență tehnică și financiară, inclusiv granturi de la organismele internaționale, donatorii externi și interni și să le folosească în scopuri realizării obiectivelor sale statutare”, considerând imperioasă coordonarea, din motiv că, fondatorul trebuie să cunoască acțiunile de recepționare a oricărei asistențe pentru instituția publică. Tot aici, propunem explicarea noțiunilor de „asistență tehnică și financiară”, ținând cont de faptul cine este destinatarul asistenței și prin ce modalitate alocarea oricărui suport este privită ca asistență fie din partea statului, fie din exterior.		Precizare. Cu privire noțiunea asistenței externe și mecanismul de coordonare a acesteia menționăm că, în acestea sunt reglementate prin Hotărârea Guvernului nr. 377/2018 cu privire la reglementarea cadrului instituțional și mecanismului de coordonare și management al asistenței externe. Concomitent, lit. g) alin. (1) art. 15 din proiect va avea următorul cuprins: „g) să primească asistență tehnică și financiară de la organismele internaționale, donatorii externi și interni și să o folosească în scopul realizării obiectivelor sale statutare;”.

106.	La art. 17 alin. (1) propunem excluderea lit. a), din motiv că, această prevedere contravine art. 12 alin. (4) prin care membrii consiliului nu sunt în drept să se abțină de la vot.	Nu se acceptă. Propunerea nu este clară, or la art. 17 alin. (1) nu este reglementată împuternicirile membrilor consiliului. Neparticiparea la vot este posibilă în cazul în care a fost declarat un conflict de interese sau membrul consiliului nu a fost prezent la ședință.
107.	[...] și propunem excluderea lit. d) prin completarea cu noi litere, după cum urmează: <i>„d) alocate pentru exercitarea unor atribuții suplimentare delegate de către fondator inclusiv pentru gestionare, monitorizare și controlul programelor și proiectelor de implementare a măsurilor în domeniul de activitate;</i> <i>e) obținute din proiectele finanțate din surse externe conform acordurilor;</i> <i>g) venituri colectate de instituție publică;”</i>	Precizare. Conținutul art.17 a fost exclus, în această parte pentru IP avute în vedere de LPI fiind aplicabile dispozițiile Legii nr. 181/2014. Mijloacele financiare din cadrul proiectelor finanțate din surse externe vor putea fi alocate conform alin. (1) lit. g) art. 15 care prevede că: „g) să primească asistență tehnică și financiară de la organismele internaționale, donatorii externi și interni și să o folosească în scopul realizării obiectivelor sale statutare;”. Veniturile colectate de IP bugetare sunt, conform art. 42 alin. (1) și art. 43 - 45 al Legii nr. 181/2014: a) veniturile colectate de autoritățile/instituțiile bugetare; b) <u>resursele proiectelor finanțate din surse externe</u>; c) veniturile generale și sursele de finanțare ale bugetului de la care se finanțează autoritatea/instituția bugetară respectivă. Concomitent veniturile colectate de IP sunt: a) venituri de la efectuarea lucrărilor și prestarea serviciilor contra plată; b) chiria sau darea în arendă a patrimoniului public; c) donații, sponsorizări și alte mijloace bănești intrate legal în posesia autorităților/instituțiilor bugetare.
108.	La art. 17 alin. (3), propunem substituirea cuvântului „fondatul” cu cuvântul „fondatorul”.	Se acceptă.
109.	La art. 18 alin. (1) propunem expunerea în următoarea redacție: <i>„Instituția publică ține evidența contabilă în sistemul bugetar organizată în baza Legii contabilității și în conformitate cu planul de conturi contabile și cu metodologia elaborată și aprobată de către Ministerul Finanțelor și prezintă rapoartele și situațiile statistice în conformitate cu prevederile actelor normative”.</i>	Se acceptă. Conform art. 16 din proiect: „Articolul 16. Finanțarea activității, bugetul, evidența contabilă, auditul și dările de seamă ale instituției publice (1) Finanțarea activității, elaborarea, gestionarea și executarea bugetului instituției publice, se realizează în conformitate cu Legea nr.181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale.

			(2) Reglementarea contabilității și raportării financiare a instituțiilor publice se realizează în conformitate cu <u>Legea contabilității nr.113/2007.</u> (3) Rapoartele financiare anuale ale instituției publice sunt auditate anual de către o entitate de audit extern în conformitate cu actele normative. (4) Controlul asupra activității financiare a instituției publice îl exercită fondatorul, consiliul și alte organe abilitate cu acest drept în conformitate cu actele normative.”.
	110.	La art.19 propunem substituirea denumirii articolului de „Dezvăluirea informației” cu denumirea „Accesul la informație”.	Nu se acceptă. Art. 17 (anterior renumerotării – art. 19) conține un set mai larg de obligații decât cele prevăzute de Legea nr.148/2023 privind accesul la informațiile de interes public, și cu siguranță nu se rezumă doar la publicarea informației pe site-ul oficial al instituției publice, și orice altă modalitate legală de oferire a accesului la informațiile de interes public.
	111.	La art.20 alin.(1) propunem specificarea prin care act al fondatorului se reorganizează sau se dizolvă instituția publică, având în vedere că, potrivit art. 4 alin. (4), instituția publică este constituită prin ordinul/decizia de constituire, astfel și reorganizarea sau dizolvarea urmează a fi efectuată în baza unui act.	Se acceptă. S-a modificat cu indicarea „Hotărârea Guvernului/decizia fondatorului”.
	112.	La Capitolul IV, menționăm că, proiectul de lege nu redă claritate în partea ce ține de norme, sub incidența cărora vor cădea unitățile de implementare până și după dizolvare, prevăzute la art.21 alin.(8), mai mult decât atât, nu este clar tot parcursul etapelor de acțiuni care urmează a fi întreprinse, după publicarea prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și scopul final care trebuie să fie atins pentru implementare eficientă a prevederilor prezentului proiect în raport cu activitatea unităților de implementare.	Se acceptă. Dispozițiile finale și tranzitorii ale proiectului au fost modificate și stipulează la art. 19 alin. (11) că „(11) Unitățile de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe cu personalitate juridică, pentru care acordul de finanțare externă prevede constituirea unei unități de implementare cu personalitate juridică, își vor continua activitatea până la finalizarea termenului prevăzut în acordul de finanțare, urmând a fi dizolvate la momentul încetării programului/proiectului dat.”. Noile proiecte și programe finanțate din surse externe vor fi implementate de IP sau alte entități publice (agenții) în domeniile de activitate relevante acestora.
Ministerul Educației și Cercetării	113.	Pornind de la rolul instituțiilor de învățământ profesional tehnic și a instituțiilor de învățământ superior, care activează în condiții de autonomie financiară, proiectul menționat urmează să revizuiască și să ajusteze actele normative la care se face trimitere, și să facă o	Precizare. Dispozițiile alin.(2) art.1 au fost modificate și prevăd următoarele: „(2) Modul de organizare și funcționare a instituțiilor publice din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre,

(nr.09/2-07/4531 din 12.07.2024)	claritate asupra căror categorii de instituții se va aplica proiectul de lege, deoarece din conținutul proiectului sunt îmbinate 2 categorii de instituții, instituții publice bugetare și instituții publice cu autonomie financiară. Prevederile proiectului legii privind instituțiile publice contravin art. 79 din Codul educației nr. 152/2014, care stipulează că instituțiile de învățământ superior dispun de statut de autonomie universitară. Autonomia universitară este unul din principiile de bază promovate de Procesul Bologna, la care Republica Moldova a aderat în anul 2005. Aceasta presupune dreptul comunității universitare de organizare, de autogestionare și de exercitare a libertăților academice. Păstrarea autonomiei universitare instituțiilor publice de învățământ superior este un aspect imperios de important în contextul integrării europene și preluării bunelor practici ale universităților europene. În același timp prevederile art.4,6,8,11,13,14,17,20 contravin art.59,69,70 din Codul educației pe dimensiunea instituțiilor de învățământ profesional tehnic. Prevederile art.4, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 17, 20 contravin articolelor 79, 82, 103, 104, 105, 106 din Codul educației pe dimensiunea instituțiilor de învățământ superior.	circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret, sport, este reglementat distinct prin alte legi.”. În cazul normelor legale speciale privind autonomia universitară în plan financiar a instituțiilor de învățământ superior, raportate la cele ale proiectului, prioritate în aplicare vor avea normele juridice speciale. Prin urmare, dispozițiile art.79 alin.(4) din Codul educației nr.152/2014 care dispun altfel decât proiectul vor prevala asupra celui din urmă. Astfel, art.79 al Codului educației prevede: „(4) În plan financiar, autonomia universitară se realizează prin: a) administrarea resurselor financiare prin conturi bancare, inclusiv a mijloacelor alocate de la bugetul de stat; b) utilizarea resurselor disponibile pentru desfășurarea activității statutare, conform propriilor decizii; c) acumularea veniturilor proprii din taxe, servicii acordate, lucrări executate și din alte activități specifice, conform nomenclatorului serviciilor prestate aprobat de Guvern; d) administrarea bunurilor proprietate a instituției și asigurarea condițiilor optime de dezvoltare a bazei materiale a instituției; e) utilizarea bunurilor proprietate a instituției și a drepturilor aferente pentru realizarea scopurilor statutare ale instituției de învățământ superior.”. Conform art. 60 al Codului educației: „(3) Învățământul profesional tehnic se finanțează: a) de la bugetul de stat; b) din taxele de studii achitate de către persoanele fizice și juridice interesate; c) din alte surse legal constituite. (4) Instituțiile de învățământ profesional tehnic pot percepe de la candidați taxe de înscriere pentru organizarea și realizarea admiterii.”. Astfel, în măsura în care Codul educației și Codul cu privire la știință și inovare prevede pentru IP din aceste domenii un regim financiar de autogestiune, dispozițiile date vor prevala în raport cu cele ale proiectului în cauză. Conform art. 13 al Codul cu privire la știință și inovare:
---	--	---

„(1) Finanțare instituțională este **finanțarea de la bugetul de stat** a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării, inclusiv a instituțiilor de învățământ superior publice, pentru menținerea și dezvoltarea infrastructurii publice din domeniile cercetării și inovării și pentru cheltuielile de personal, finanțare care este corelată cu resursele umane, infrastructura de cercetare și performanța instituțională.

(2) Mijloacele financiare destinate finanțării instituționale a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării **se alocă anual, prin legea bugetului de stat** pentru anul respectiv, și **se distribuie de către organul central de specialitate** al statului care asigură elaborarea politicii naționale în domeniile cercetării și inovării, **prin intermediul fondatorilor organizațiilor din domeniile cercetării și inovării.**”.

Conform art. 60 lit. d) al codului nominalizat anterior:

„Organul central de specialitate al statului care asigură elaborarea politicii naționale în domeniile cercetării și inovării are următoarele atribuții:

d) aprobă bugetele de finanțare instituțională;”.

Conform alin. (1) art. 88:

„(1) Sursele de finanțare a domeniilor cercetării și inovării sînt:

a) resursele bugetului public național;

b) veniturile colectate ale organizațiilor din domeniile cercetării și inovării, obținute din:

– efectuarea lucrărilor și prestarea serviciilor contra plată, în conformitate cu metodologia aprobată de Guvern;

– locațiunea și darea în arendă a patrimoniului public, în conformitate cu prevederile cadrului normativ;

– donații, sponsorizări și alte mijloace bănești intrate legal în posesia organizațiilor din domeniile cercetării și inovării;

c) resursele proiectelor finanțate din surse externe;

d) mijloacele organizațiilor interesate de activitatea din domeniile cercetării și inovării;

e) alte surse legale.”.

Prin urmare, cadrul legal prevede reguli clare privind sursele de finanțare ale IP din domeniul cercetării și inovării, prevede reguli distincte privind personalul IP din domeniul educației și cercetării,

		privind constituirea și dizolvarea, organizarea și funcționarea acestor IP, care prevalează în raport cu normele cu caracter general ale proiectului.
114.	[...] în același context, urmează a fi clarificat și alin. (2), art. 7 din proiectul legii deoarece textul “cu excepția bunurilor rezultate din activitatea economică a instituției publice” nu se corelează cu alin. (1) din art. 17 “Instituția publică este o instituție bugetară, finanțată din mijloacele financiare: a) alocate de la bugetul de stat/local prin intermediul fondatorului; b) obținute din prestarea serviciilor publice; c) obținute din activitatea economică; d) alte surse neinterzise de lege”. În acest caz ar fi util de specificat într-un articol separat situația bunurilor menționate.	Se acceptă. Dispozițiile alin. (2) art. 7 din proiect au fost modificate și expuse în următoarea redacție în cadrul art. 6: „(2) Bunurile instituției publice se gestionează în conformitate cu scopurile statutare ale instituției și cu principiul bunei guvernări, sunt destinate satisfacerii unui interes public și fac parte din domeniul public al proprietății publice, cu excepția bunurilor rezultate din activitatea desfășurată de instituția publică.”.
115.	La lit.n), art.9 se specifică că fondatorul instituției publice confirmă entitatea de audit pentru auditul situațiilor financiare și stabilește onorariul acesteia. Astfel, conform alin. (1) din art.17 “Instituția publică este o instituție bugetară” vor fi necesare mijloace financiare suplimentare din bugetul de stat pentru aceasta. Menționăm că în structura instituțiilor publice sunt aprobate unități de audit intern, iar auditul extern la instituțiile bugetare este efectuat de Curtea de Conturi.	Nu se acceptă. Auditul intern nu este un audit al situațiilor financiare. Conform Legii nr.229/2010 privind controlul financiar public intern, <i>audit intern</i> este activitatea independentă și obiectivă de asigurare și consiliere, destinată să adauge valoare și să îmbunătățească activitatea unei entități publice. Auditul intern ajută entitatea publică în îndeplinirea obiectivelor sale printr-o abordare sistematică și metodică, <u>evaluând și îmbunătățind eficacitatea proceselor de management al riscului, control și guvernanță</u> ; (art. 3). Conform art. 17 „(1) Scopul auditului intern este acordarea consultanței și furnizarea asigurării obiective privind eficacitatea sistemului de control intern managerial, oferind recomandări pentru perfecționarea acestuia și contribuind la îmbunătățirea activității entității publice. (2) Obiectul auditului intern cuprinde toate sistemele, activitățile și procesele entității publice. (3) Auditul intern asigură evaluarea cel puțin o dată la trei ani a proceselor cu risc sporit din următoarele domenii: a) financiar-contabil; b) achiziții publice; c) administrare a activelor; d) tehnologii informaționale.”. În ceea ce privește auditul public extern efectuat de Curtea de Conturi, acesta este efectuat conform unui program anual al activității de audit.

		În scopul eficientizării activității de audit public extern, conform obiectivelor sale strategice, Curtea de Conturi aplică un sistem coerent de prioritizare a misiunilor de audit în baza domeniilor cu risc și interes sporit pentru părțile interesate. În acest sens, Curtea de Conturi a instituit un proces comprehensiv de formulare, selectare, planificare și aprobare a tematicilor de audit, care asigură elaborarea unui program anual de audit performant, oportun și relevant așteptărilor publicului larg. În scopul asigurării calității activității de audit public extern, reieșind din resursele disponibile, tipul misiunilor de audit și complexitatea acestora, Curtea de Conturi a inclus în Programul activității de audit pe anul 2024, 71 de misiuni, din care: 35 de misiuni de audit financiar, 30 de misiuni de audit al conformității, 5 misiuni de audit al performanței și 1 misiune de follow-up (https://www.ccrm.md/ro/programul-activitatii-de-audit-a-curtii-de-conturi-pe-38_93094.html). Așadar, auditul intern și extern public nu asigură un audit anual al situațiilor financiare a tuturor instituțiilor publice. Totodată, art.17 a fost modificat și a fost expus după renumerotare în art. 16 din proiect după cum urmează: „(1) Finanțarea activității, elaborarea, gestionarea și executarea bugetului instituției publice, se realizează în conformitate cu Legea nr.181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale. (2) Reglementarea contabilității și raportării financiare a instituțiilor publice se realizează în conformitate cu Legea contabilității nr.113/2007, inclusiv în conformitate cu cerințele de raportare financiară ale partenerului de dezvoltare/instituției financiare, dacă Acordul de finanțare prevede acest fapt; (3) Rapoartele financiare anuale ale instituției publice sunt auditate anual de către o entitate de audit extern în conformitate cu actele normative.”.
116.	Se propune și revizuirea integrală a art.10 deoarece în cadrul instituțiilor publice de învățământ profesional tehnic organul colegial de conducere este Consiliul de administrație.	Precizare. Dintre două norme juridice care dispun diferit în privința organelor de conducere ale IP, se vor aplica cele care au caracter special. Prin urmare, în cazul instituțiilor publice de învățământ profesional tehnic organizarea și funcționarea organului de supraveghere și structura organelor de conducere va fi reglementată de normele speciale

		aplicabile anume acestor categorii distincte de IP. Totuși, semnalăm că nu trebuie confundat un consiliu de supraveghere cu unul de administrare, or funcțiile, rolul și scopul acestora sunt diferite. Prin urmare, IP din domeniul educației, cercetării și inovării li se va aplica Codul educației și Codul cu privire la știință și inovare în privința structurii interne de organizare. Totodată, menționăm că alin.(2) art.1 din proiect a fost modificat și expus după cum urmează: „(2) Modul de organizare și funcționare a instituțiilor publice din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre, circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret și sport este reglementat distinct prin alte legi.”.
117.	Recomandăm și completarea art.14, dar și a Notei informative deoarece la alin.(6), art.14 este menționat că salarizarea personalului instituției publice se efectuează în condițiile stabilite de Guvern. Pe când angajații instituțiilor publice de învățământ superior și profesional tehnic sunt salarizați conform Hotărârii de Guvern nr.1234/2018, iar angajații instituției publice Mold-Didactica se salarizează după prevederile Hotărârii de Guvern nr.743/2002. Cu atât mai mult autorul în Nota informativă de la proiect la pct. 4 face trimitere la Hotărârii de Guvern nr. 743/2002, iar la pct. 5 face trimitere la Legea nr. 270/2018.	Precizare. Alin.(7) art. 13 a fost reformulat și expus în noua redacție.: „(7) Salarizarea personalului instituției publice se efectuează în condițiile Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.”. În măsura în care pentru anumite IP legea stabilește reguli distincte de salarizare a personalului, acestea vor fi aplicabile în considerarea caracterului lor special în raport cu regulile generale ale sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar. Concomitent, semnalăm că, potrivit alin. (3) art. 1 al Legii nr. 270/2018: „(3) Modul și condițiile de salarizare a personalului din sectorul bugetar țin în exclusivitate de prezenta lege și nu pot fi obiectul de reglementare a altor acte normative, cu excepția celor ce rezultă din legea respectivă.”. Totodată, menționăm că alin. (2) art.1 din proiect a fost modificat și expus după cum urmează: „(2) Modul de organizare și funcționare a instituțiilor publice din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre, circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret și sport este reglementat distinct prin alte legi.”.
118.	Deoarece activitatea de bază și permanentă este pregătire/formarea specialiștilor/meseriașilor/muncitorilor de înaltă calificare competitivi pe piața națională și internațională a muncii, atât din finanțare din alocațiile de la bugetul de stat, cât și din taxele de studii	Precizare. Prestarea serviciilor publice contra cost, conform tarifelor aprobate de fondator și asigurarea surselor de venit proprii din prestarea acestor servicii publice educaționale nu este contrară scopului proiectului.

	achitate de către persoane fizice și juridice alin.2 art. 15 nu poate fi aplicat acestor instituții.	Mai mult decât atât, orice altă activitate comercială a IP din domeniul educației, științei și inovării este admisă în măsura în care legile care reglementează distinct aceste domenii permit o astfel de activitate comercială. Conform art.60 al Codului educației: „(3) Învățământul profesional tehnic se finanțează: a) de la bugetul de stat; b) din taxele de studii achitate de către persoanele fizice și juridice interesate; c) din alte surse legal constituite. (4) Instituțiile de învățământ profesional tehnic pot percepe de la candidați taxe de înscriere pentru organizarea și realizarea admiterii.”. Totodată, menționăm că alin. (2) art.1 din proiect a fost modificat și expus după cum urmează: „(2) Modul de organizare și funcționare a instituțiilor publice din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre, circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret și sport este reglementat distinct prin alte legi.”.
119.	La alin. (1) art. 18 se menționează că instituția publică ține evidența contabilă și prezintă rapoartele și situațiile statistice în conformitate cu prevederile actelor normative. Autorul urmează să menționeze expres conform cărei Legi: Legii contabilității nr. 113-XVI din 27 aprilie 2007, pentru instituțiile publice bugetare sau conform Legii contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15 decembrie 2017 pentru instituțiile publice cu autonomie financiară.	Precizare. Art.17 și 18 au fost comasate, fiind stipulat la art.16 următoarele: „Articolul 16. Finanțarea activității, bugetul, evidența contabilă, auditul și dările de seamă ale instituției publice (1) Finanțarea activității, elaborarea, gestionarea și executarea bugetului instituției publice, se realizează în conformitate cu Legea nr.181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale. (2) <u>Reglementarea contabilității și raportării financiare a instituțiilor publice se realizează în conformitate cu Legea contabilității nr.113/2007.</u> (3) Rapoartele financiare anuale ale instituției publice sunt auditate anual de către o entitate de audit extern în conformitate cu actele normative. (4) Controlul asupra activității financiare a instituției publice îl exercită fondatorul, consiliul și alte organe abilitate cu acest drept în conformitate cu actele normative.” Conform art. 71 alin. (1) al Legii nr. 181/2014 „(1) Evidența contabilă în sistemul bugetar se organizează în baza Legii contabilității și în

			conformitate cu planul de conturi contabile și cu metodologia elaborată și aprobată de către Ministerul Finanțelor.”.
	120.	Totodată, în scopul îmbunătățirii proiectului de lege menționat, ministerul propune de a crea grupuri de lucru cu specialiști din cadrul Ministerului Finanțelor, Ministerul Educației și Cercetării și instituțiilor publice de învățământ superior.	Precizare. Proiectul legii va fi supus mai multor runde de consultări publice, inclusiv cu participarea reprezentanților autorităților nominalizate.
Ministerul Mediului (nr. 13-05/1954 din 11.07.2024)	121.	Comunică susținerea proiectului. La art.3 alin.(1), pentru o mai bună claritate, după sintagma „serviciile de transport”, propunem a fi completat cu cuvântul „public”.	Se acceptă.
	122.	La art.10 alin.(13) lit. a), reieșind din faptul ședința consiliului este deliberativă doar dacă participă majoritatea membrilor consiliului, considerăm oportun de a prevedea și faptul posibilității revocării membrului consiliului în cazul absenței nemotivate a acestuia la 5 ședințe pe parcursul unui an.	Se acceptă parțial. Conform art. 9 alin. (11) lit. a), „(12) Membrul consiliului poate fi revocat în cazul: a) absenței nemotivate la 3 ședințe consecutive în ultimele 12 luni;”.
	123.	La art.10 alin.(14), propunem de a prevedea faptul că mărimea indemnizației lunare a membrului consiliului să fie calculată în dependență de ședințele la care a participat.	Nu se acceptă. Deși consiliul își desfășoară activitatea doar în cadrul ședințelor sale, totuși membrii consiliului nu activează doar în cadrul ședințelor consiliului, unde doar se examinează și se deliberează în mod colegial subiectele care sunt examinate și cercetate/elaborate de fiecare din membri în prealabil ședințelor. Dacă activitatea membrilor consiliului s-ar limita doar la timpul rezervat pentru ședințele consiliului, atunci activitatea consiliului ar fi extrem de inefficientă și nu este exclus să fie chiar și așa nevoie de un număr sporit de ședințe per lună, care vor depăși o eventuală remunerație lunară prevăzută de proiect. Prin urmare, activitatea consiliului nu presupune numai participarea în ședință, este o activitate continuă, fiind un organ de conducere. Orice persoană care nu participă la ședință, poate să vină cu opinie proprie asupra subiecților examinate în ședință, ceea ce presupune că acesta dedică timp și din afara ședințelor.
Ministerul Muncii și Protecției Sociale (nr.19/3588 din 08.07.2024)	124.	Comunică susținerea proiectului. La art.13 din proiect recomandăm stipularea expresă a legislației, potrivit căreia sunt reglementate raporturile cu Directorul instituției publice și anume dacă acestea sunt raporturi de muncă potrivit Codului muncii nr.154/2003 sau raporturi de serviciu potrivit unui act normativ special.	Se acceptă. Condițiile de încetare a mandatului directorului vor fi stipulate în contractul de muncă încheiat cu acesta. A se vedea alin. (4) art. 12: „(4) Contractul de muncă încheiat cu directorul instituției publice stabilește drepturile și obligațiile părților, inclusiv restricțiile privind drepturile de folosință și dispunere a patrimoniului instituției publice, modul și condițiile de remunerare, obiectivele și indicatorii de

		În cazul în care raporturile de muncă cu Directorul instituției publice sunt reglementate de Codul muncii nr.154/2003, este necesar ca prevederile de la art.13, alin.(4), în speță ceea ce ține de „încetarea prin concediere a raporturilor de serviciu cu directorul în baza rezultatelor nesatisfăcătoare ale evaluării performanțelor profesionale” să fie în corelare cu prevederile art. 86, alin. (1), lit. e) din Codul citat: constatarea îndeplinirii nesatisfăcătoare, în mod repetat, pe parcursul unui an, a indicatorilor de performanță individuală. Concedierea poate fi dispusă numai după evaluarea prealabilă a salariatului conform procedurii de evaluare stabilite prin convenția colectivă, contractul colectiv de muncă aplicabil sau, în lipsa acestora, prin regulamentul intern al unității, dacă acesta este elaborat și aprobat de angajator, în conformitate cu dispozițiile generale stabilite de prezenta lege, cu condiția că angajatorul a dat salariatului instrucțiuni corespunzătoare, a transmis un avertisment în scris și a oferit salariatului o perioadă rezonabilă de timp pentru îmbunătățire. Astfel, ar fi excluse eventualele neconcordanțe între prevederile Codului muncii nr. 154/2003 și prevederile proiectului de lege examinat.	performanță pentru întreg mandatul, răspunderea materială a părților, precum și condițiile de modificare, încetare și rezoluțiune a contractului.”. Art. 12 alin.(5) a fost modificat de asemenea și va avea următorul cuprins: „(5) Performanțele profesionale ale directorului sunt evaluate anual de către fondator, conform procedurii stabilite de către acesta. Rezultatul nesatisfăcător ale evaluării performanțelor profesionale servesc drept temei pentru încetarea prin concediere a raporturilor de muncă cu directorul, rezoluțiunea contractului de muncă și eliberarea din funcție a directorului.”.
	125.	Totodată, la art.14 din proiect, recomandăm stipularea expresă a legislației, potrivit căreia sunt reglementate raporturile de muncă ale personalului instituției publice.	Se acceptă. Regimul juridic al raporturilor dintre IP și personalul acesteia este reglementat la alin. (2) art. 13 din proiect, și anume: „(2) Personalul instituției publice, cu excepția persoanelor angajate în posturi aferente funcțiilor auxiliare, este angajat în condițiile Codului muncii, în rezultatul concursului public, în temeiul unui regulament aprobat de către Guvern.”.
	126.	Totodată, având în vedere faptul că alin.(1) al art. 14 statuează că personalul instituției va fi angajat prin concurs, considerăm că această condiție este exagerată pentru angajarea într-o funcție pe post auxiliar. Astfel, recomandăm ca organizarea concursului să fie o procedură de angajare opțională pentru posturi auxiliare ori în baza negocierilor dintre salariat și angajator (art. 56, alin. (1) din Codul muncii nr. 154/2003).	Se acceptă. Conform alin. (2) art. 13 din proiect: „(2) Personalul instituției publice, cu excepția persoanelor angajate în posturi aferente funcțiilor auxiliare, este angajat în condițiile Codului muncii, în rezultatul concursului public, în temeiul unui regulament aprobat de către Consiliu.”. Prin urmare, concursul public nu va fi aplicabil personalului angajat în posturile aferente funcțiilor auxiliare.
Ministerul Sănătății	127.	La momentul actual, Legea nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală reglementează principiile de organizare a sistemului AOAM, unul fiind principiul autonomiei,	Precizare.

(nr.21/2794 din 17.07.2024)	potrivit căruia sistemul AOAM se administrează de sine stătător, în baza legii, iar prestatorii de servicii medicale și farmaceutice care acordă asistență medicală și farmaceutică în sistemul respectiv activează pe principii de autofinanțare și non-profit. Totodată, menționăm că, potrivit art.7 al Legii ocrotirii sănătății nr.411/1995, activitatea instituțiilor medico-sanitare publice încadrate în sistemul AOAM se desfășoară pe principiul de autofinanțare, de non-profit. Principiul autonomiei a fost acceptat odată cu implementarea AOAM în anul 2004 atât pentru fondurile menționate, cât și pentru instituțiile medico-sanitare publice (IMSP) implicate. Clasa politică din acea perioada a fost practic impusă să instituie sistemul AOAM în baza practicii internaționale în domeniu, ținând cont de experiența statelor europene cu sisteme similare de asigurări sociale de sănătate și de specificul situației din Republica Moldova, care de fapt a salvat sistemul de sănătate de la faliment, care era nefuncțional și se afla într-o stare deplorabilă. Acest model a fost apreciat pozitiv de toate misiunile experților internaționali de la Organizația Mondială a Sănătății, Banca Mondială, Comisia Europeană, ș.a., demonstrând stabilitate și consistență chiar în perioade de criză economică sau pandemii, fiind o trecere obiectivă de la sistemul planificat bugetar sovietic (de tip Semașco) la sistemul occidental de finanțare de tip Bismark. Astfel, în prezent, activitatea sistemului de sănătate se bazează, în mare măsură, pe mecanisme economice ale relațiilor dintre furnizorul și cumpărătorul serviciilor medicale și farmaceutice, bazate, potrivit prevederilor art.7-7² din Legea nr.1585/1998, pe relațiile contractuale dintre Compania Națională de Asigurări în Medicină și prestatorii de servicii medicale și farmaceutice, care delimitează strict drepturile și obligațiile fiecărei părți. În condițiile sistemului AOAM actual, veniturile IMSP sunt direct dependente de volumul și calitatea serviciilor prestate, spre deosebire de vechiul sistem, în care instituțiile medicale bugetare erau finanțate în baza planurilor de finanțare/devizelor, indiferent de rezultatele activității lor. Sursele de finanțare sub forma mijloacelor fondurilor AOAM au condus la creșterea eficienței planificării cheltuielilor; creșterea remunerărilor și stabilitatea achitării	Instituțiile medico-sanitare publice dispun de un regim juridic distinct de organizare, funcționare și finanțare, reglementat de legile din domeniul sănătății publice. Proiectul prevede la alin.(2) art. 1 următoarele: „(2) Modul de organizare și funcționare a instituțiilor publice din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre, circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret, sport este reglementat distinct prin alte legi.”. Subliniem că <i>sistemul bugetar</i> reprezintă, conform art. 3 al Legii nr.181/2014, un sistem de bugete reglementate prin lege, format din bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, <u>fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală</u> și bugetele locale. Astfel, IMSP este în drept să primească alocații din bugetele componente ale bugetului public național, inclusiv mijloacele financiare obținute din prestarea serviciilor publice, precum ar fi serviciile publice de sănătate acordate persoanelor asigurate, achitate din FAOAM. Așadar, în ceea ce privește sursele de finanțare ale IMSP și modul de gestionare a acestora, modul de stabilire a tarifelor pentru serviciile publice de sănătate prestate persoanelor asigurate, acestea fac obiectul unor norme juridice speciale aplicabile domeniului specific de activitate a IMSP.
------------------------------------	---	--

serviciilor medicale incluse în Programul Unic; compensarea medicamentelor și dispozitivelor medicale în condiții de ambulatoriu.

Astfel, fostele instituții medicale bugetare, transformate în IMSP, cu autonomie financiară și de gestiune, non profit, au căpătat posibilitatea gestionării mult mai flexibile a mijloacelor financiare obținute, cu un impact considerabil asupra eficienței activității economico-financiare a lor.

Totodată, conform noii noțiuni de „instituție publică” stipulată în proiectul de lege supus avizării (alin. (1) al art.2 și alin.(1) al art.17) se atestă că, instituția publică este o entitate de drept public, finanțată de la bugetul de stat/local. Or, conform prevederilor propuse de autor în proiect, instituția publică este o instituție bugetară.

Pe de altă parte, mijloacele financiare ale instituției medico-sanitare publice provin din fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală (în bază de contract de asistență medicală încheiat cu Compania Națională de Asigurări în Medicină sau cu agențiile ei teritoriale), care reprezintă cota preponderentă (87%), precum și din sursele bugetare (4%), din serviciile prestate contra plată, din donații, granturi și sponsorizări, din alte surse financiare permise de legislație (art.7 alin.(1) din Legea ocrotirii sănătății nr.411/1995).

128. În același context, menționăm că și bugetele altor instituții publice din domeniul sănătății, ca Centrul pentru achiziții publice centralizate în sănătate (CAPCS) și Consiliul Național de Evaluare și Acreditare în Sănătate (CNEAS), sunt formate în totalitate (100%) din mijloacele financiare obținute din achitarea taxelor pentru serviciile prestate. Respectiv, prevederile proiectului în cauză pot fi interpretate ambiguu, nefiind clar unde sunt atribuite instituțiile medico-sanitare publice, precum și celelalte instituții publice din domeniu (CAPCS, CNEAS) care desfășoară activități nonprofit și activează în baza principiului de autogestiune și autofinanțare. Astfel menționăm că, nefiind instituții bugetare, instituțiile medico-sanitare publice, precum și celelalte instituții publice din domeniu nu pot fi referite la instituții publice bugetare.

Precizare.

Prezentul proiect nu are drept obiect de reglementare sistemul de AOAM, modul de finanțare a acestui sistem fiind obiectul altor legi, care dispun de un caracter special în raport cu prezentul proiect.

Legea nr.181/2014 se aplică instituțiilor bugetare și reglementează anumite aspecte de raportare, monitoring financiar și control financiar în privința instituțiilor/autorităților care cad sub incidența acestei legi. În orice caz, alin.(9) art.62 al legii date stipulează că:

„(9) Mijloacele financiare primite de la bugetele componente ale bugetului public național de către autoritățile/instituțiile publice la autogestiune, întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni ai căror fondatori/acționari sînt autoritățile publice centrale și locale, în baza listei acestora aprobate în legea bugetară anuală, **se gestionează prin contul unic trezorerial.**”.

În concluzie, semnalăm că, implementarea proiectului în cauză va anula principiile de organizare a sistemului de AOAM și va readuce sistemul de sănătate la etapa anilor '90, adică la modelul sovietic de finanțare, fiind în așa mod anulate toate eforturile depuse până în prezent.

Reieșind din cele menționate, considerăm și reiterăm, că în cazul instituțiilor medico-sanitare publice, precum și a celorlalte instituții publice din domeniu, urmează a fi păstrate regulile de elaborare și administrare specifice sistemului de sănătate, care să țină cont de obiectivele strategice ale acestuia.

Respectiv, proiectul dat nu este oportun pentru a fi acceptat în varianta propusă spre avizare și considerăm necesar convocarea unei ședințe pentru a discuta proiectul de lege vizat și a lua opiniile Ministerului Sănătății, CNAM, OMS, Banca Mondială și a altor parteneri internaționali, care au participat la edificarea și fortificarea acestui sistem, care în această toamnă împlinește 20 ani și care a demonstrat sustenabilitate.

Ministerul finanțelor propune în acest context, prin intermediul proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (ce vizează îmbunătățirea managementului finanțelor publice), gestionarea acestor finanțe publice, primite de orice fel de instituție publică de la bugetele componente ale bugetului public național, doar prin contul unic trezorerial.

Totodată, potrivit dispozițiilor finale și tranzitorii ale proiectului, art. 19 alin. (5), Cancelaria de Stat, pe platforma Centrului Guvernului, în comun cu ministerele și alte autorități administrative centrale care exercită funcțiile de fondator al instituțiilor publice, până la 01 octombrie 2026, vor analiza lista instituțiilor publice fondate de autoritățile administrative centrale, prin prisma scopului, funcțiilor și activității acestora, considerând prevederile prezentei legi, și vor prezenta Guvernului spre aprobare proiectele actelor normative privind:

- 1) modificarea actelor de constituire a instituțiilor publice activitatea cărora corespunde scopului și funcțiilor instituției publice prin prisma prevederilor prezentei legi;
 - 2) reorganizarea sau dizolvarea instituțiilor publice, activitatea cărora nu corespunde scopului și funcțiilor instituției publice prin prisma prevederilor prezentei legi, cu excepția unităților de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe pentru care acordul de finanțare externă prevede constituirea unei unități de implementare cu personalitate juridică;
 - 3) reorganizarea instituțiilor publice în societăți comerciale fondate de stat, în măsura în care instituția publică desfășoară activitate comercială;
 - 4) modificarea, în corespundere cu prezenta lege, a legilor care reglementează modul de constituire, organizare și funcționare a instituțiilor publice care cad sub incidența subpunctelor 1) – 3).
- Astfel, nu este exclus faptul că anumite IP să fie reorganizate în autorități administrative subordonate ministerelor, în conformitate cu funcțiile și atribuțiile de care dispun, conform Legii nr. 98/2012, iar urmare a reorganizării să nu le mai fie aplicabile dispozițiile în materie de instituții publice.

129. Potrivit notei informative, proiectul de lege nu intervine cu amendamente în privința instituțiilor publice care activează în

Se acceptă.
Alin. (2) art. 1 a fost din proiect a fost reformulat după cum urmează:

	domenii specifice (sănătate, educație, etc.) și care în virtutea unor circumstanțe specifice dispun de anumite reglementări distincte, în privința organizării interne a acestor instituții, dar și a modului de finanțare, de cele ale legii privind instituțiile publice. Respectiv, alin. (2) din art. 1, urmează să se expună clar și expres despre neaplicabilitatea prezentei legi asupra instituțiilor publice care activează în domenii specifice (sănătate, educație, etc.) și care în virtutea unor circumstanțe specifice dispun de anumite reglementări distincte în privința organizării interne, dar și a modului de finanțare a acestor instituții.	„(2) Modul de organizare și funcționare a instituțiilor publice din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre, circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret, sport este reglementat distinct prin alte legi.”. În partea ce ține de finanțarea acestor IP, alin. (1) art.16 din proiect dispune că: „(1) Finanțarea activității, elaborarea, gestionarea și executarea bugetului instituției publice, se realizează în conformitate cu Legea nr.181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale.”, ceea ce nu exclude aplicarea unor norme juridice cu caracter derogator de la cele stipulate în Legea nr.181/2014. Reglementarea acestei materii excede obiectul de reglementare a prezentului proiect.
130.	Urmare analizei prevederilor expuse la alin.(2) din art. 2 cu referire la funcțiile ce nu pot fi realizate de instituția publică, constatăm, din contra, că conform prevederilor Legii nr. 552/2001 privind evaluarea și acreditarea în sănătate, CNEAS, care este instituție publică fondată de Ministerul Sănătății și care desfășoară activitate necomercială (nonprofit) și activează în baza principiilor de autogestiune, eliberează prestatorilor de servicii medicale acreditate certificate de acreditare. Aceste certificate de acreditare fac parte din Nomenclatorul actelor permissive, expus în anexa nr.1 la Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.	Precizare. În cazul în care serviciile publice prestate de IP reprezintă activități de exercitare a prerogativelor de putere publică, conform conceptului proiectului asemenea IP trebuie reorganizate în autorități publice.
131.	Pct. 1) din alin. (1), noțiunea „servicii publice” propusă de autor contravine noțiunii deja prevăzute de Legea nr. 234/2021 cu privire la servicii publice; Totodată propunem ca la acest articol sa fie definite categoriile și tipurile de servicii publice;	Se acceptă. Noțiunea „servicii publice” a fost concretizată și specificat faptul că acestea reprezintă anume serviciile publice prestate de instituțiile publice, după cum urmează: „(2) Servicii publice prestate de instituțiile publice sunt serviciile de interes general, care nu au caracter economic, nu intervin pe o piață concurențială și sunt destinate satisfacerii unui interes public în domeniile de activitate ale Guvernului, ale autorităților administrației publice locale sau, după caz, ale unității administrative teritoriale autonome Găgăuzia.”. Totodată serviciile publice prestate de instituțiile publice, la care face trimitere proiectul sunt distincte de cele prevăzute de Legea nr.234/2021 cu privire la servicii publice. Ultima se referă la serviciile publice administrative, care reprezintă o categorie de servicii publice reglementate de Legea nr.234/2021 cu

privire la serviciile publice și care la art.2 definește serviciile publice care intră în sfera de reglementare al acestei legi, și anume „**servicii publice** – activități administrative necomerciale cu caracter individual, ***realizate în regim de putere publică*** de prestatorul de servicii publice, cu sau fără solicitarea beneficiarilor de servicii, și care vizează realizarea drepturilor, libertăților, obligațiilor și intereselor legitime ale acestora, asigurându-le, după caz, beneficiile materiale sau nemateriale corespunzătoare;”.

În contextul art. 2 instituția publică nu poate realiza funcții de reglementare normativ-juridică, supraveghere și control de stat în domeniile de care sunt responsabile autoritățile administrației publice, de emitere a actelor permissive, precum și alte activități care implică exercitarea prerogativelor de putere publică, astfel cum acestea sunt definite de art.3 al Legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public., implicit IP nu este în drept să presteze servicii publice administrative, acestea fiind excluse din definiția serviciilor publice avute în vedere de prezentul proiect de lege privind instituțiile publice.

Un alt act normativ care face trimitere la serviciile publice administrative este Legea nr. 98/2012.

Potrivit alin. (4) art. 14 al Legii nr.98/2012: „(4) Serviciul de stat este o structură organizațională separată în sistemul administrativ al unui minister, care se constituie pentru prestarea **serviciilor publice administrative** (de înregistrare de stat, de eliberare a actelor necesare pentru inițierea și/sau desfășurarea afacerii și în alte domenii).”.

Serviciile publice administrative definite alin. (4) art. 14 al Legii nr.98/2014, care sunt ***realizate în regim de putere publică***, vor putea fi prestate de autoritățile administrative din subordinea ministerelor și anume de agenții. Agențiile vor prelua această funcție de la serviciile de stat, simplificând în așa mod distincția nejustificată dintre cele două tipuri de autorități administrative subordonate ministerului și reducând structura acestora de la 3 la 2 tipuri (agenții și inspectorate).

Nu se acceptă.

Alin. (1) art. 2 prevede că:

„(1) Instituția publică este persoană juridică de drept public, constituită în scopul realizării funcției statului și unităților

132. concomitent propunem completarea art.3 cu noțiunea „activitate comercială”, din motiv că pe parcursul textului proiectul de act normativ autorul folosește această noțiune.

		administrativ teritoriale de prestare a serviciilor publice în sfera de competență a fondatorului acesteia și <u>care nu desfășoară activitate comercială în scopul obținerii profitului.</u>”. Activitatea comercială nu necesită a fi definită, or aceasta are sensul comun prevăzut de legislație, adică activități cu scop lucrativ, care urmăresc obținerea profitului. Conform art.175 alin.(2) Cod civil „(2) Persoanele juridice de drept privat pot avea scop lucrativ (comercial) și scop nelucrativ (necomercial).”.
133.	La art. 6 urmează să se facă o claritate, deoarece nu este clară și nici nu este argumentată de către autor, în nota informativă, necesitatea reglementării organizării și funcționării instituției publice în baza Statutului. Potrivit prevederilor art. 178-179 în coroborare cu art. 307 din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002, nu reiese caracterul obligatoriu al noțiunii de ”Statut”. Conform prevederilor alin. (1) art. 307 din Codul civil, instituția publică este persoană juridică de drept public care se constituie în baza unui act emis de autoritatea publică. În acest context mai menționăm, că potrivit art. 4 alin. (5) din Legea nr.411/1995, Regulamentele și nomenclatorul prestatorilor de servicii medicale, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, precum și lista serviciilor prestate de acestea, sunt aprobate de Ministerul Sănătății, cu excepția celor ale organelor de drept și ale organelor militare. Mai mult ca atât Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a IMSP este aprobat prin ordinul Ministerului Sănătății. Regulamentele de organizare și funcționare ale CAPCS și CNEAS sunt aprobate de Guvern prin Hotărârile Guvernului nr. 1128/2016 și nr. 186/2024.	Nu se acceptă. Alin. (3) art. 307 Cod civil dispune că: „(3) Instituția publică este în drept să desfășoare activitatea neinterzisă de lege, care ține de realizarea scopurilor prevăzute de lege sau statut.”.
134.	La art. 9: propunem comasarea atribuțiilor prevăzute la lit. j) și lit. l), deoarece ambii indicatori sunt legați de activitatea directorului;	Nu se acceptă. Lit. j) se referă la indicatorii de performanță și evaluarea anuală a activității directorului, iar lit. l) se referă la evaluarea anuală a activității instituției publice în baza obiectivelor și indicatorilor de performanță instituționali.
135.	atribuția fondatorului prevăzută la alin. (1) lit. m) urmează a fi atribuită directorului la art. 13 alin. (7), din motiv că atribuția menționată ține nemijlocit de conducătorul instituției.	Precizare. Atribuția dată a fondatorului a fost exclusă din proiect.
136.	La art. 10:	Nu se acceptă.

	alin. (4) propunem că doar reprezentantul societății civile să fie selectat prin concurs de către fondator. Ceilalți membri ai consiliului să fie desemnați de fondator, fără concurs, din considerentul că fondatorul cunoaște abilitățile și capacitățile persoanelor pe care el le desemnează;	Ultimul enunț al alin. (3) art.9 a fost reformulat și va avea următorul cuprins: „(3) În componența consiliului este numit un reprezentant al fondatorului și cel puțin un membru desemnat din partea societății civile din domeniul relevant sferei de activitate a instituției publice. Membrii consiliului, sunt selectați de fondator prin concurs public, conform unui regulament aprobat de Guvern.”. În acest mod, se va asigura existența premiselor necesare pentru selectarea celor mai buni candidați în calitate de membri ai consiliului IP. În conformitate cu Principiile OECD ale administrației publice (capitolul 3, principiul 4) sau Ghidul SIGMA privind guvernarea entităților publice, organele de conducere ale entităților publice nu trebuie desemnate discreționar, fără garanția unei numiri bazate pe merit, urmare a unui concurs public și cu oportunități egale.
137.	alin.(5) prevede că președinția consiliului nu poate fi deținută de reprezentantul fondatorului ceea ce nu poate fi acceptat, că anume fondatorul urmează să asigure activitatea instituțiilor publice prin intermediul reprezentatului său;	Se acceptă parțial. Alin. (4) a fost modificat și va avea următorul cuprins: „(4) Președintele consiliului este ales din rândul membrilor acestuia, în prima ședință a consiliului. În cazul indisponibilității prezenței președintelui consiliului, atribuțiile acestuia sunt exercitate de un membru delegat de președintele consiliului.”.
138.	alin. (14) nu este clar din ce surse va fi asigurată indemnizația lunară în mărime de până la 50% pentru membrii consiliului. Or, în cazul instituțiilor publice acesta sunt finanțate preponderent din mijloacele financiare alocate de la bugetul de stat/local.	Se acceptă. La alin.(14), după renumerotare devenit alin.(12), după cuvintele „indemnizație lunară” s-a completat cu textul „, achitată din bugetul instituției publice,”.
139.	La art. 11 lit. a) propunem substituirea cifrei „1%” cu cifra „2%”, în conformitate cu prevederile art. 213 alin. (3) din Codul muncii.	Se acceptă.
140.	La art. 13 alin. (8) urmează a fi revizuit prin prisma art. 11 alin. (1) lit. r) al Legii nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, directorul adjunct urmează a fi numit de fondator la propunerea directorului.	Nu se acceptă. Prin intermediul proiectului legii cu privire la modificarea unor acte normative (cadru normativ conex legii privind instituțiile publice), cu nr. unic 548/CS/2024, art. 32 al Legii nr. 98/2012 se propune a avea următorul cuprins: „Articolul 32. Instituțiile publice în care autoritatea administrativă centrală exercită funcțiile de fondator Pentru realizarea unor funcții în domeniile de activitate ale Guvernului, Cancelaria de Stat și ministerul pot constitui instituții

		publice și exercita, în numele statului, funcțiile de fondator ale acestora, <u>în conformitate cu Legea privind instituțiile publice.</u>”. Prin urmare, exercitarea funcțiilor de fondator al IP este supusă regulilor stipulate în Legea privind instituțiile publice, conform cărora directorul adjunct este desemnat în funcție de către director.
141.	La art.15 urmează a fi desfășurate și concretizate expres lista genurilor de activitate ce urmează a fi prestate de instituțiile publice.	Nu se acceptă. Astfel, din art.2 „Instituția publică”, rezultă deja domeniul de activitate al instituției publice și anume de prestare a serviciilor publice de interes general, care nu au caracter economic, nu intervin pe o piață concurențială și sunt destinate satisfacerii unui interes public în domeniile de activitate ale Guvernului, ale autorităților administrației publice locale sau, după caz, ale unității administrative teritoriale autonome Găgăuzia. Totodată, ținând cont de lipsa unei liste exhaustive a serviciilor publice cu caracter non-economic și circumstanțele de ordin regional, național, social care sunt în măsură să determine politica statului membru în acest domeniu, s-a considerat necesar de stabilit domeniile de activitate ale serviciilor publice economice, nepasibile a fi delegate instituțiilor publice conform legii instituțiilor publice, adică serviciile publice care sunt excluse domeniilor de activitate ale instituțiilor publice, fiind prezumate fiind de un interes economic general și care intervin pe o piață liberă concurențială, fie sunt prestate în regim de putere publică. În special, acestea se referă la domeniile de activitate în care totuși sunt instituite obligațiile de serviciu universal pentru asigurarea accesului la serviciile esențiale de înaltă calitate și la costuri rezonabile, precum ar fi serviciile poștale, de comunicații electronice, transport, energie, servicii bancare de bază, precum și serviciile publice de gospodărie comunală, așa cum acestea sunt definite de Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr.1402/2002, serviciile publice reglementate de Legea nr.234/2021 cu privire la serviciile publice, serviciile publice prestate în conformitate cu Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător. O listă exhaustivă ar putea limita aplicarea criteriilor definitorii ale serviciului public delegat instituțiilor publice, și anume - serviciile de interes general asociate exercitării autorității publice, care nu au

			caracter economic, nu intervin pe o piață concurențială și sunt destinate satisfacerii unui interes public.
Compania Națională de Asigurări în Medicină (nr. 01-02/4697 din 16.07.2024)	142.	În conformitate cu art. 5 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, normele juridice speciale sunt aplicabile în exclusivitate anumitor categorii de raporturi sociale sau subiecți strict determinați. În caz de divergență între o normă generală și o normă specială, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma specială. În acest context, considerăm oportun menționarea faptului că, în cazul în care normele juridice speciale care reglementează activitatea instituțiilor publice vor conține dispoziții diferite de prevederile Legii privind instituțiile publice se vor aplica dispozițiile actului normativ care conține norme speciale, fără a fi necesară prevederea acestuia în lege. Totodată, observăm că stabilirea excepției în art. 1 alin. (2) din proiect, sugerează că prevederile normelor speciale care reglementează activitatea instituțiilor publice vor fi aplicate doar în ceea ce privește modul lor de organizare internă, ceea ce contravine principiului competiției între o normă generală și una specială, or, prevederile legii privind instituțiile publice în calitate de normă generală, vor fi aplicate în măsura în care normele juridice speciale nu conțin dispoziții diferite de cele incluse în norma generală. În ordinea celor expuse, considerăm oportun excluderea textului „cu excepția modului de organizare internă în partea în care aceasta este reglementat diferit de legile din domeniul respectiv, și a normelor art. 17 alineatele (2) și (3) și 18 ale prezentei legi.” Într-o altă ordine de idei, conform art. 4 al Legii ocrotirii sănătății nr.411/1995, instituția medico-sanitară publică se instituie prin decizia Ministerului Sănătății sau a autorității administrației publice locale. Totodată, urmează de ținut cont că potrivit art.7 al legii prenotate, activitatea instituțiilor medico-sanitare publice încadrate în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală se desfășoară pe principiul de autofinanțare, de non-profit. Mijloacele financiare ale instituției medico-sanitare publice provin din fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală (în bază de contract de asistență medicală încheiat cu Compania Națională de Asigurări în Medicină sau cu agențiile ei teritoriale), din sursele	Se acceptă parțial. Alin. (2) art. 1 din proiect a fost reformulat după cum urmează: „(2) Modul de organizare și funcționare a instituțiilor publice din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre, circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret, sport este reglementat distinct prin alte legi.”. Instituțiile medico-sanitare publice dispun de un regim juridic distinct de organizare, funcționare și finanțare, reglementat de legile din domeniul sănătății publice. Astfel, IMSP este în drept să primească alocații din bugetele componente ale bugetului public național, inclusiv mijloacele financiare obținute din prestarea serviciilor publice, precum ar fi serviciile publice de sănătate acordate persoanelor asigurate, achitate din FAOAM. Așadar, în ceea ce privește sursele de finanțare ale IMSP și modul de gestionare a acestora, modul de stabilire a tarifelor pentru serviciile publice de sănătate prestate persoanelor asigurate, acestea fac obiectul unor norme juridice speciale aplicabile domeniului specific de activitate a IMSP.

	bugetare, din serviciile prestate contra plată, din donații, granturi și sponsorizări, din alte surse financiare permise de legislație. Generalizând cele relevate supra, propunem substituirea textului „cu excepția modului de organizare internă în partea în care aceasta este reglementat diferit de legile din domeniul respectiv, și a normelor art. 17 alin (2) și (3) și 18 ale prezentei legi” cu cuvintele „cu excepția instituțiilor publice a căror activitate și mod de finanțare este reglementat de legile din domeniul respectiv”.	
143.	Întru atribuirea unui caracter clar și concret prevederilor actului normativ și aplicarea corectă în practică a acestora, considerăm necesar definirea termenului „servicii publice administrative” utilizat la art. 3 din proiect. Or, nu este clară distincția între noțiunea de servicii publice și servicii publice administrative.	Precizare. Cuvintele „servicii publice administrative” au fost excluse din textul art. 3 din proiect. Adițional a fost completat noțiunea de la art. 2, fiind stipulat că este vorba anume de servicii publice prestate de instituțiile publice.
144.	Conform art. 8 lit. b) din proiect, unul dintre organele de conducere ale instituției publice va fi consiliul instituției publice. Cu toate acestea, proiectul stipulează că acest organ de conducere va fi constituit doar în cazul în care legea sau acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte prevăd constituirea consiliului, sau în cazul în care instituția publică prestează servicii publice sub formă de acordare a suportului financiar pentru implementarea politicilor publice în domeniile de activitate ale instituției publice, sau prestează servicii publice cu plată. Această prevedere limitează posibilitatea fondatorului de a înființa consilii în instituțiile publice dacă acestea nu îndeplinesc criteriile menționate mai sus. Considerăm că o astfel de restricție nu este justificată, având în vedere că rolul unui consiliu, ca organ colegial de conducere, este să supravegheze și să monitorizeze procesul decizional al instituției publice oferind fondatorului informațiile despre rezultatele monitorizării efectuate pentru a lua decizii strategice în privința direcțiilor de dezvoltare ale instituției publice. Or, fondatorului urmează să decidă asupra înființării unui consiliu în instituția publică pe care a fondat-o, indiferent de domeniul de activitate al instituției sau de modalitatea de prestare a serviciilor publice, asigurând astfel o guvernanta eficientă și transparentă în cadrul instituțiilor publice. Prin urmare, propunem revizuirea art. 8 lit. b) sub aspectul excluderii condiționării înființării consiliului, precum și a prevederilor de la art. 9 alin. (1), lit. c) - d) și lit. o) și p).	Nu se acceptă. Unul din scopurile proiectului este de a consolida și simplifica guvernanta IP, prin mecanisme efective care să păstreze structura organizațională a administrației publice compactă și rațională, iar fondatorii să fie responsabili pentru performanța structurilor din sfera lor de competență. Proiectul admite, suplimentar rolului determinant în acest domeniu al fondatorului, căruia îi revine responsabilitatea pentru activitatea IP din subordine, un set restrâns de cazuri în care se admite, totuși, crearea unui consiliu în calitate de organ de supraveghere, și anume dacă aceasta prevede legea sau tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, dacă instituția publică prestează servicii publice sub formă de acordare a suportului financiar pentru implementarea politicilor publice în domeniile de activitate ale instituției publice, sau dacă instituția publică a fost constituită în scopul implementării programelor și proiectelor de dezvoltare, inclusiv a celor finanțate din surse externe.

	145.	În ordinea celor expuse, considerăm relevant a atrage atenția că, una din atribuțiile directorului conform art.13 alin. (7) lit. g) din proiect este să coordoneze procesul de elaborare și prezintă consiliului spre aprobare proiectul bugetului anual de venituri și cheltuieli și recomandările privind statul de personal. Astfel, nu este clar cine va aproba proiectul bugetului anual și recomandările privind statutul de personal în absența unui consiliu.	Precizare. În lipsa consiliului atribuțiile sunt exercitate de fondator.
	146.	Având în vedere importanța deciziilor consiliului pentru activitatea instituției publice, propunem ca hotărârile privind bugetul anual și cele care implică resurse financiare să fie adoptate cu votul majorității membrilor consiliului, nu doar a celor prezenți la ședință. Astfel, propunem completarea art. 12 cu o normă în care să fie stabilit că, deciziile privind bugetul anual, modificarea bugetului sau asumarea angajamentelor financiare să fie adoptate cu majoritatea membrilor consiliului.	Se acceptă. Art.11 alin.(6) a fost modificat cu substituirea majorității relative cu cea absolută.
	147.	Denumirea art.19 urmează a se aduce în concordanță cu Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes publice.	Nu se acceptă. Art. 17 (anterior renumerotării – art. 19) conține un set mai larg de obligații decât cele prevăzute de Legea nr.148/2023 privind accesul la informațiile de interes public, și cu siguranță nu se rezumă doar la publicarea informației pe site-ul oficial al instituției publice, și orice altă modalitate legală de oferire a accesului la informațiile de interes public.
Instituția Publică „Oficiul Național al Viei și Vinului” (nr. 138/03 din 18.07.2024)	148.	Potrivit art. 1 alin. (2) din <i>proiect</i> , prezenta lege se aplică instituțiilor publice din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre, circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret, sport, de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe, <u>cu excepția modului de organizare internă în partea în care aceasta este reglementat diferit de legile din domeniul respectiv, și a normelor art. 17 alineatele (2) și (3) și 18 ale prezentei legi</u> . Nota informativă la proiect se referă exclusiv la amendamentele care intervin în privința instituțiilor publice care, în virtutea unor circumstanțe specifice, dispun de anumite reglementări distincte de cele ale legii privind instituțiile publice. Totodată, este menționat că, deși legea privind instituțiile publice (proiectul) este aplicabilă instituțiilor publice din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre, circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret, sport, de	Precizare. Alin. (2) art. 1 din proiect a fost reformulat după cum urmează: „(2) Modul de organizare și funcționare a instituțiilor publice din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre, circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret, sport este reglementat distinct prin alte legi.”. Conform alin.(5) art.19, în rezultatul analizei efectuate conform acestei dispoziții se va decide fie reorganizarea sau dizolvarea instituțiilor publice, activitatea cărora nu corespunde scopului și funcțiilor instituției publice prin prisma prevederilor prezentei legi, reorganizarea vizând transformarea instituțiilor publice în autorități publice care implementează politica de stat în anumite domenii, sau reorganizarea în societăți comerciale fondate de stat, în situația în care instituția publică desfășoară cu titlu principal activitate comercială.

implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe, al căror mod de constituire, organizare și funcționare în domenii specifice de activitate este reglementat de alte legi, totuși în partea în care legile menționate dispun cu titlu special alte reguli în privința structurii de organizare internă a acestor instituții publice, dar și modul de finanțare, cu titlu excepțional se vor aplica ultimele.

Conform notei informative la proiect, din totalul de 85 instituții publice care nu sunt la moment instituite pe domenii reglementate de legi speciale, se estimează că cel puțin 68 dintre acestea, ca rezultat al intrării în vigoare a Legii privind instituțiile publice, vor trebui reorganizate pentru a corespunde exigențelor legii date, dar domeniile de activitate ale instituțiilor publice care cad sub incidența proiectului de lege, sunt expres menționate. Consecvent, se menționează că, la această etapă, reforma cadrului instituțional al instituțiilor publice nu-și propune să intervină în privința reglementării organizării instituțiilor publice care activează în domenii specifice, mai sus menționate, această procedură se va desfășura în următoarea etapă.

Cu referire la statutul juridic al IP, „ONVV” menționăm că, Oficiul a fost creat conform celor mai bune practici internaționale, cu susținerea partenerilor strategici, pentru promovarea industriei vitivinicole sub brandul național Wine of Moldova, reprezintă instituție publică pe lângă Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (în continuare - Minister), cu statut de persoană juridică și autonomie financiară nonprofit, care activează în baza unui model de parteneriat public-privat, în condiții de autogestiune, dispune de antet și ștampilă cu Stema de Stat și denumirea sa în limba de stat, de bilanț contabil, de conturi bancare și trezoreriale (Pct.2 din Statutul ONVV, aprobat prin HG 725/2013). Structura, efectivul-limită și schema de încadrare ale Oficiului se aprobă de Minister, cu avizul Consiliului de coordonare.

Potrivit prevederilor art. 32 alin. (1) din Legea 57/2006 viei și vinului, *politica de stat în sectorul vitivinicol este elaborată și promovată de Ministerial Agriculturii și Industriei Alimentare și este implementată prin intermediul Oficiului Național al Viei și Vinului.* Totodată, instituția gestionează Fondul Viei și Vinului, format din contribuțiile obligatorii ale contribuabililor și alocațiile

În situația în care activitatea IP corespunde exigențelor proiectului promovat, se vor efectua eventuale amendamentele la actele de constituire sau legi pentru a le ajusta la proiectul de lege promovat. Remarcăm că gestionarea unui fond poate fi efectuată și de către o agenție, iar existența unui consiliu de coordonare poate fi admisă chiar și în cazul reorganizării IP în agenție, în măsura în care acesta va avea un caracter consultativ, înafara structurii organizaționale interne a agenției.

		de la bugetul de stat în cuantumul stabilit prin legea bugetului de stat anuală, egal cu suma contribuțiilor efectuate de subiecții Fondului, pentru ultimul an bugetar încheiat. În temeiul celor relatate, solicităm respectuos oferirea clarificărilor privind incidența proiectului Legii privind instituțiile publice în raport cu IP „ONVV”, a cărei activitate este reglementată prin cadrul normativ special (<i>Legea 57/2006 viei și vinului, HG 725/2013 cu privire la Oficiul Național al Viei și Vinului, HG Hotărârea Guvernului nr. 726/2013 cu privire la aprobarea Regulamentului Fondului Viei și Vinului</i>), a fost fondată în baza parteneriatului public-privat, posedă autonomie financiară nonprofit, în condiții de autogestiune, finanțată din Fondul Viei și Vinului, format în mod paritar (50% + 50%) prin contribuția sectorului privat și din bugetul de stat.	
Ministerul Finanțelor (nr. 06/4- 03/16/1134 din 18.07.2024)	149.	La art.1, alin.(2) de expus în următoarea redacție: „(2) Prezenta lege se aplică instituțiilor publice constituite de către autoritățile publice, cu excepția modului de organizare internă în partea în care aceasta este reglementat în alte acte normative aplicabile.” Limitarea ariei de acoperire a anumitor domenii potrivit prevederilor legii, precum și stabilirea excepțiilor din cadrul general în domeniul finanțelor publice împiedică atingerea rezultatelor preconizate conform Programului de implementare, pentru anii 2023-2026, a Strategiei de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023-2030 aprobată prin HG nr.352/2023, și anume: ajustarea procedurilor de management financiar bugetar și de execuție bugetară pentru toate tipurile de instituții publice, inclusiv pentru cele aflate la autogestiune. Instituțiile publice reprezintă subsectorul administrației publice și, astfel, toate procedurile privind elaborarea, aprobarea și executarea bugetelor de către acestea, precum și alte proceduri aferente procesului bugetar urmează să fie efectuate conform Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014. Concomitent, Curtea de Conturi, în repetate rânduri, a recomandat Ministerului Finanțelor (HCC nr.19 din 26.05.2023, HCC nr.24 din 28.05.2024 emise urmare auditării Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2022 și anul 2023, respectiv) de a elabora și dezvolta cadrul normativ de reglementare a activității instituțiilor publice la	Se acceptă parțial. Alineatul (2) art. 1 a fost reformulat după cum urmează: „(2) Modul de organizare și funcționare a instituțiilor publice din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre, circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret, sport este reglementat distinct prin alte legi.”. Concomitent, art. 16 din proiect prevede următoarele: „Articolul 16. Finanțarea activității, bugetul, evidența contabilă, auditul și dările de seamă ale instituției publice (1) Finanțarea activității, elaborarea, gestionarea și executarea bugetului instituției publice, se realizează în conformitate cu Legea nr.181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale. (2) Reglementarea contabilității și raportării financiare a instituțiilor publice se realizează în conformitate cu Legea contabilității nr.113/2007. (3) Rapoartele financiare anuale ale instituției publice sunt auditate anual de către o entitate de audit extern în conformitate cu actele normative. (4) Controlul asupra activității financiare a instituției publice îl exercită fondatorul, consiliul și alte organe abilitate cu acest drept în conformitate cu actele normative. (5) În cazul instituțiilor publice constituite în scopul implementării programelor și proiectelor finanțate din surse externe, Acordurile

autogestiune/autofinanțare în scopul stabilirii unor criterii clare, unice și exhaustive de acordare a granturilor și subvențiilor de la bugetul de stat, cu alinierea modului de finanțare, executare și raportare la principiile, regulile și responsabilitățile bugetare. Suplimentar, Strategia de dezvoltare a managementului finanțelor publice pentru anii 2023 – 2030, aprobată prin HG nr. 71/2023 stabilește ca direcție prioritară pe termen mediu gestionarea, prin Contul unic trezorerial, a resurselor bugetare primite de către instituțiile publice la autogestiune și alte instituții publice ale căror fondatori sunt autoritățile administrației publice centrale și locale, obiectivul fiind îmbunătățirea transparenței procedurilor de pregătire, executare și raportare a bugetului.

respective pot prevedea și alte forme de control asupra activității financiare a instituției publice.”.

Conform art.19 din proiect, „Dispoziții finale și tranzitorii”:

„(4) Guvernul, până la data intrării în vigoare a prezentei legi:

- a) va elabora și va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege, inclusiv propuneri privind modificarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, în scopul stabilirii prin lege a modului de salarizare a angajaților instituțiilor publice;
- b) va elabora și aproba actele normative necesare implementării prezentei legi;
- c) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.”.

De asemenea, „(5) Cancelaria de Stat, pe platforma Centrului Guvernului, în comun cu ministerele și alte autorități administrative centrale care exercită funcțiile de fondator al instituțiilor publice, până la 01 octombrie 2026, vor analiza lista instituțiilor publice fondate de autoritățile administrative centrale, cu excepția instituțiilor publice din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre, circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret, sport, prin prisma scopului, funcțiilor și activității acestora, considerând prevederile prezentei legi, și va prezenta Guvernului spre aprobare proiectele actelor normative privind:

- 1) modificarea actelor de constituire a instituțiilor publice activitatea cărora corespunde scopului și funcțiilor instituției publice prin prisma prevederilor prezentei legi;
- 2) reorganizarea sau dizolvarea instituțiilor publice, activitatea cărora nu corespunde scopului și funcțiilor instituției publice prin prisma prevederilor prezentei legi, cu excepția unităților de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe pentru care acordul de finanțare externă prevede constituirea unei unități de implementare cu personalitate juridică;
- 3) reorganizarea instituțiilor publice în societăți comerciale fondate de stat, în măsura în care instituția publică desfășoară activitate comercială.

150.

2. Art.2 de comasat cu art.3 printr-un articol cu următorul cuprins:

Se acceptă parțial.

„Articolul 2. Noțiuni de bază
În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni semnifică:
instituție publică - o persoană juridică de drept public, constituită în scopul realizării funcției statului și unităților administrativ-teritoriale de prestare a serviciilor publice în sfera de competență a fondatorului acesteia, ce nu pot fi prestate de inițiativa particulară, care nu desfășoară activitate comercială și este finanțată din bugetele componente ale bugetului public național, inclusiv din venituri proprii sau este finanțată integral din venituri proprii;
servicii publice – serviciile de interes general asociate exercitării autorității publice, care nu au caracter comercial, nu intervin pe o piață concurențială și sunt destinate satisfacerii intereselor societății în ansamblu sau doar ale colectivității și de prestare a serviciilor publice administrative. În sensul prezentei legi serviciile publice nu includ, fără a se limita la acestea, serviciile publice de gospodărie comunală, așa cum acestea sunt definite de Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr.1402/2002, serviciile poștale, așa cum acestea sunt definite de Legea comunicațiilor poștale nr.36/2016, servicii de comunicații electronice, așa cum acestea sunt definite de Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007, serviciile de transport, serviciile din domeniul financiar (bancar și nebancar);
noțiunea venituri proprii - are același sens atribuit de articolul 43 alin.(1) al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014.”.

Titlul art. 2 a fost modificat și va avea următorul cuprins: „Instituția publică”, ceea ce va elimina existența a două articole a căror obiect de reglementare se referă la definirea noțiunilor și necesitatea de a fi comasate.

Astfel, art.2 va reglementa statutul juridic al instituției publice, iar noțiunea serviciilor publice prestate de IP va fi încorporată în conținutul art. 2 la alin. (2), imediat după definiția instituției publice de la alin. (1).

Cu privire la textul propus „ce nu pot fi prestate de inițiativa particulară”, considerăm că acesta nu corespunde terminologiei juridice și este lipsit de certitudine juridică.

Totodată, serviciile publice de sănătate, cele sociale, educaționale, culturale pot fi prestate și de persoane de drept privat (adică, „din inițiativă particulară”), însă aceste domenii sunt strict reglementate de stat și nu corespund cerințelor unei piețe concurențiale.

Cu privire la sursele de finanțare ale instituțiilor publice bugetare, acest aspect este reglementat de art. 42, 43 alin.(1) al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014..

Finanțarea integrală din venituri proprii ale instituției publice nu poate fi garantată prin lege, ceea ce nici nu justifică o astfel de distincție, or în cele din urmă o instituție publică care nu-și poate asigura venituri proprii suficiente pentru desfășurarea activității și, eventual, investiții capitale sau alte cheltuieli majore/datorii, pune în sarcina fondatorului său aceste cheltuieli, care răspunde subsecvent pentru obligațiile instituției publice.

Conform alin. (2) art. 307 Cod civil: „(2) **Fondatorul răspunde pentru obligațiile instituției publice în măsura în care patrimoniul acesteia nu este suficient pentru stingerea lor.**”.

Concomitent, conform alin. (1) al aceluiași articol, „(1) Instituția publică este persoană juridică de drept public care se constituie în baza unui act emis de autoritatea publică și **care este finanțată, integral sau parțial**, de la bugetul acesteia din urmă.”, adică Codul civil nu admite o finanțare exclusiv din venituri proprii a IP.

Anexa nr.8 la Legea bugetului de stat pentru anul 2024 nr. 418/2023 conține o listă de **464 instituții publice la autogestiune** ce primesc mijloace financiare de la bugetul public național, printre care și Instituția publică „Centrul Național de Acreditare din Republica

		Moldova (MOLDAC)”, Instituția publică „Institutul Național de Metrologie”, Instituția publică „Institutul de Standardizare din Moldova”, Instituția publică „Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului”, toate spitalele raionale, teritoriale și centrele de sănătate și alte instituții medico-sanitare. Constatăm, așadar, că distincția propusă între IP finanțate exclusiv din venituri proprii și cel finanțate din bugetele componente ale bugetului public național, inclusiv din venituri proprii și alte venituri neinterzise de lege, nu este una viabilă, or statul subvenționează IP „la autogestione” în unele cazuri cu 99% din totalul bugetului propriu. Nivelul subvențiilor pe care acestea le primesc s-a ridicat în 2021 la aproximativ 6 miliarde de lei, ceea ce înseamnă 2,6% din PIB sau 7,8% din cheltuielile publice, iar tendința este în creștere în bugetul anului 2022. Referitor la noțiunea de venituri proprii, propusă prin aviz, considerăm că aceasta este inutilă în considerarea dispozițiilor art.43 alin.(1) al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014.. Modificările propuse la noțiunea „servicii publice” nu sunt argumentate și nu pot fi acceptate.
151.	art.4: la alin.(4), ultima propoziție se propune de revizuit, întrucât Centrul Guvernului nu se regăsește în structura Cămarilor de Stat, aprobată în Anexă nr.2 la Hotărârea Guvernului nr.657/2009. Obiecția similară are tangență la art.21 alin.(4);	Se acceptă. Cuvintele „Centrul Guvernului” au fost substituite cu cuvintele „Cămarilor de Stat”. Centrul Guvernului este reglementat la pct. 76 al Regulamentului Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018.
152.	de completat cu alin.(9) cu următorul cuprins: (9) Instituția publică nu poate realiza funcții de reglementare normativ-juridică, de administrare, supraveghere și control de stat în domeniile de care sunt responsabile autoritățile administrației publice, de emitere a actelor permissive, precum și alte activități care implică exercitarea prerogativelor de putere publică, astfel cum acestea sunt definite de art.3 al Legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.	Se acceptă parțial. Limitele exprese instituite pentru activitatea instituției publice sunt prevăzute la alin. (4) art. 2 din proiect, și anume; „(4) Instituția publică nu este în drept să exercite funcții de reglementare normativ-juridică, de supraveghere și control de stat în domeniile de care sunt responsabile autoritățile administrației publice, de emitere a actelor permissive, precum și alte activități care implică exercitarea prerogativelor de putere publică, astfel cum acestea sunt definite de articolul 3 al Legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.”. Noțiunea „funcții de administrare” este una incertă și poate fi interpretată extensiv în mod echivoc, din care motive nu a fost acceptată.

153.	Instituțiile publice reprezintă subsectorul administrației publice și, astfel, toate operațiunile de încasări și plăți ale acestora urmează să fie deservite prin sistemul trezorerial, reflectate în raportul privind executarea bugetului public național cu încorporare ulterioară în sistemul de conturi naționale. Neraportarea totalmente a operațiunilor instituțiilor publice împiedică procesul decizional macroeconomic și transparența bugetară. Reieșind din aceasta, se propune art.5 de expus în următoarea redacție: „Articolul 5. Atributele de identificare a instituției publice (1) Instituția publică este finanțată din bugetele componente ale bugetului public național, inclusiv din venituri proprii sau finanțată integral din venituri proprii. (2) Instituția publică dispune de denumire, sediu, de ștampilă cu Stema de Stat a Republicii Moldova; (3) Instituția publică își desfășoară activitatea sub o anumită denumire, care include, după caz, cuvintele „instituție publică”. (4) Instituția publică finanțată din bugetele componente ale bugetului public național, inclusiv din venituri proprii, dispune de conturi trezoreriale. (5) Instituția publică finanțată integral din venituri proprii dispune de conturi deschise în Contul Unic Trezorerial al Ministerului Finanțelor, iar în unele cazuri prevăzute de statut, atunci când este necesară executarea unor obligații contractuale, pentru desfășurarea unor activități, necesare prestării serviciilor publice sau conform tratatelor internaționale, instituția publică poate dispune de conturi bancare deschise la prestatorii de plată din Republica Moldova. (6) Instituția publică nu este în drept să desfășoare activitate comercială.”.	Se acceptă parțial. IP conform proiectului vor fi supuse exigențelor Legii nr. 181/2014: „Articolul 16. Finanțarea activității, bugetul, evidența contabilă, auditul și dările de seamă ale instituției publice (1) Finanțarea activității, elaborarea, gestionarea și executarea bugetului instituției publice, se realizează în conformitate cu Legea nr.181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale. (2) Reglementarea contabilității și raportării financiare a instituțiilor publice se realizează în conformitate cu Legea contabilității nr.113/2007. (3) Rapoartele financiare anuale ale instituției publice sunt auditate anual de către o entitate de audit extern în conformitate cu actele normative. (4) Controlul asupra activității financiare a instituției publice îl exercită fondatorul, consiliul și alte organe abilitate cu acest drept în conformitate cu actele normative. [...]”. Regula <i>lex specialis</i> va fi aplicabilă în mod corespunzător pentru cazurile în care o anumită lege stabilește că anumite IP activează în regim de autofinanțare sau un alt regim care presupune finanțarea cheltuielilor din venituri proprii. . Cu referire la finanțarea integrală/exclusivă din venituri proprii, a se vedea argumentarea autorului proiectului menționate anterior în sinteză. Cu referire la evidența încasărilor și a plăților instituțiilor publice, conform art. 62 și 63 al Legii nr. 181/2014, „(2) Evidența încasărilor și plăților bugetare prin sistemul trezorerial se asigură prin conturi trezoreriale bazate pe clasificția bugetară și pe planul de conturi contabile.”. Concomitent, conform alin.(9) art.62 al Legii nr.181/2014: „(9) Mijloacele financiare primite de la bugetele componente ale bugetului public național de către autoritățile/instituțiile publice la autogestiuine, întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni ai căror fondatori/acționari sînt autoritățile publice centrale și locale, în baza listei acestora aprobate în legea bugetară anuală, se gestionează prin contul unic trezorerial.”. Prin urmare, în considerarea faptului că instituțiile publice reprezintă subsectorul administrației publice și, astfel, toate operațiunile de
------	--	--

		încasări și plăți ale acestora de la buget urmează să fie deservite prin sistemul trezorerial, reflectate în raportul privind executarea bugetului public național, cu încorporare ulterioară în sistemul de conturi naționale,, alin. (3) art. 4 din proiect dispune că: „(3) Instituția publică dispune de conturi trezoreriale în contul unic trezorerial.”. Totodată, cadrul conex LPI a fost completat cu dispoziții care să asigure raportarea corespunzătoare către Ministerul Finanțelor de către IP, și anume prin completarea cu alin. (3) a art. 20 al Legii nr. 181/2014. Cu referire la interdicția completă de a desfășura activitate comercială, considerăm justificată necesitatea oferirii instituțiilor publice în anumite cazuri a acestui drept. Lipsirea completă de această posibilitate ar putea contraveni interesului public de realizare în cele mai bune condiții a scopului instituției publice. În considerarea unor activități auxiliare necesare prestării serviciilor publice care i-au fost delegate și realizării scopurilor statutare, instituția publică este în drept să desfășoare activitate comercială, care nu reprezintă o activitate de bază și permanentă de activitate al acesteia. După cum este de menționat, instituțiile publice nu au scop lucrativ, adică nu sunt constituite pentru a urmări realizarea unui profit și pentru a desfășura activitate comercială. Pentru realizarea acestor scopuri statul și unitățile administrativ teritoriale sunt în drept să fondeze societăți comerciale sau întreprinderi de stat/municipale. În cazul în care statul sau UAT doresc să desfășoare activități comerciale, acestea sunt în drept să fondeze societăți comerciale cu regimul juridic și limitarea corespunzătoare a răspunderii acestor societăți, alocarea în acest scop a bunurilor domeniului privat, constituirea patrimoniului distinct al societății comerciale de cel al fondatorului. A se vedea în acest context și dispozițiile Legii 121/2007 care stabilește modul în care statul și UAT fondează societăți comerciale în scopul desfășurării activității comerciale, iar potrivit Legii 121/2007, Guvernul decide fondarea unei societăți comerciale (art. 6) și autoritatea administrației publice centrale sau locale asigură fondarea acesteia și exercită funcția de fondator în deținerea părților sociale și administrarea societăți comerciale (art. 8 și 9).
--	--	---

		Prin activitățile de prestare a serviciilor publice de către entitățile publice nu se urmărește obținerea de profit, or Codul administrativ (art. 115 – 116) și Legea serviciilor publice interzice perceperea taxelor pentru exercitarea atribuțiilor care trebuie realizate din oficiu sau în mod obligatoriu, iar taxele percepute au ca scop doar acoperirea cheltuielilor efective ale autorității publice în cadrul procedurii administrative concrete, adică prestarea serviciului public la preț de sinecost. Multe costuri legate de exercitarea atribuțiilor/funcțiilor instituțiilor publice nu sunt acoperite de taxele și spezele procedurii administrative și nu rămâne decât să fie alocate surse adiționale de la buget pentru acoperirea necesităților financiare ale instituțiilor publice. Prin urmare, entitățile publice prin prestarea serviciilor publice nu pot urmări un scop lucrativ și nu reprezintă o activitate de întreprinzător, scopul fiind asigurarea prestării serviciului public calitativ societății și nu realizarea unui profit.
154.	La art.6 alin.(2), după cuvintele „domeniul de activitate” de completat cu cuvintele „lista de activități care pot fi efectuate pentru atingerea scopurilor stabilite la înființarea instituției publice,”.	Nu se acceptă. Proiectul prevede că statutul IP include cel puțin: domeniul de activitate, misiunea și obiectivele instituției publice, competența, funcțiile, care reprezintă o descriere cuprinzătoare a domeniului și sferei de activități ale IP, iar includerea în statut a unei liste de activități ar dubla competențele și funcțiile IP pe care statutul deja trebuie să le conțină.
155.	Art.7: alin.(1), în final de completat cu cuvintele „la data constituirii instituției publice conform prevederilor legii”;	Nu se acceptă. Completarea alin.(1) art.7 cu cuvintele propuse nu este posibilă, deoarece în rezultat dispoziția nu va avea nici un sens. Concomitent, dacă autorul propunerii a avut în vedere limitarea transmiterii bunurilor în gestiunea IP doar la data constituirii, considerăm că bunurile pot fi transmise IP în gestiune nu doar la data constituirii, ci și ulterior.
156.	la alin.(2), cuvintele „, cu excepția bunurilor rezultate din activitatea economică a instituției publice” de exclus, în contextul propunerii la art.2.	Nu se acceptă. Se va vedea argumentarea expusă la crt.nr.59 din sinteză.
157.	la art.8 lit. b), în final de completat cu cuvintele „venitul din care acoperă toate cheltuielile funcționare acestei instituții, inclusiv cele operaționale;”.	Nu se acceptă. Nu este obiectul de reglementare al prezentei legi. Cheltuielile IP sunt acoperite din veniturile IP fără o distincție între categoria acestor venituri, iar veniturile din prestarea serviciilor

		publice constituie venituri bugetare gestionate prin conturile trezoreriale și nu este posibil de identificat care sume aflate în contul trezorerial sunt obținute din prestarea serviciilor și care din alocațiile de la buget, or conform alin. (3) art. 42 și alin. (3) art. 43 al Legii nr. 181/2014 „(3) Cheltuielile autorităților/instituțiilor bugetare se aprobă, se execută și se raportează fără divizare pe surse de acoperire; (3) Veniturile colectate de către autoritățile/instituțiile bugetare <u>se utilizează, alături de veniturile generale și sursele de finanțare</u>, pe măsura încasării lor pentru finanțarea cheltuielilor aprobate în bugetele acestora, fără a fi condiționate pentru anumite cheltuieli.”
158.	art.9 alin.(1): la lit.c), cuvintele „, dacă acesta este constituit” de exclus, reieșind din prevederile art.8 lit.b) din proiect;	Nu se acceptă. Dispozițiile date se vor aplica în mod corespunzător, în considerarea faptului dacă a fost sau nu constituit un consiliu în structura IP.
159.	lit.i) de expus în următoarea redacție: „i) aprobă nomenclatorul serviciilor și quantumul tarifelor la serviciile prestate, estimat conform metodologiei aprobat de Guvern;”. Pentru uniformizarea principiilor de formare a tarifelor, se propune că metodologia de calculare a tarifelor să fie aprobată de către Guvern;	Se acceptă. În considerarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (<i>ce vizează îmbunătățirea managementului finanțelor publice</i>), autor Ministerul Finanțelor, metodologia de calculare a tarifelor va fi aprobată de Guvern, iar nomenclatorul serviciilor publice prestate persoanelor fizice și juridice de către instituțiile publice și quantumul tarifelor acestor servicii se stabilesc de către fondatorul IP.
160.	la lit.m), cuvintele „sit-ul sau web oficial” de substituit cu cuvintele „pagina web oficială”;	Nu se acceptă. Noțiunea utilizată este conformă Hotărârii Guvernului nr. 728/2023 cu privire la <i>site-urile web oficiale</i> ale autorităților și instituțiilor publice și cerințele minime privind profilurile de socializare ale acestora https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=139673&lang=ro).
161.	lit.n), după cuvântul „financiare” de completat cu cuvintele „anuale selectată de Consiliul”;	Se acceptă parțial. A fost completat cu cuvântul „anuale”, însă nu se acceptă completarea cu cuvintele „selectată de Consiliul”, deoarece acesta ar dubla dispozițiile a lit. k) art. 10, care deja stabilește atribuția Consiliului de a selecta entitatea de audit pentru efectuarea auditului situațiilor financiare anuale și o prezintă fondatorului pentru aprobare.
162.	la lit.o), cuvintele „dacă este constituit un consiliu” de exclus”;	Precizare. Conținutul lit. o) a fost exclus din proiect, or condițiile și procedura de selectare prin concurs public a membrilor consiliului vor fi

		aprobate de Guvern. Prin urmare, acestea vor fi publice prin intermediul publicării lor în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și portalul legislativ www.legis.md .
163.	lit.p) de exclus	Nu se acceptă. Norma juridică dată asigură exercitarea completă a atribuțiilor ce țin de supravegherea IP în cazul în care în structura organelor de conducere ale IP nu este prevăzut consiliul.
164.	de completat cu una litera nouă cu următorul cuprins: „___) aprobă/coordonează bugetul instituției publice;”.	Se acceptă parțial. Aprobarea bugetului ține de competența Consiliului, dacă acesta este constituit, iar în lipsa acestuia, în temeiul lit. n) alin. (1) art.8, această atribuție va fi exercitată de fondator.
165.	art.10: la alin.(3), întru stabilirea proporționalității adecvate dintre numărul de unități a organului executiv (unipersonal) și a consiliului (nu mai mult de 7 unități), precum și gestionării optime pe baza principiilor bunei guvernări a mijloacelor financiare instituției publice, se propune de limitat numărul membrilor până la 3-5. Este preferabil ca durata mandatului a membrului consiliului este stabilită pe termen de 2 ani, analogic normei stabilite prin Legea nr.246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală;	Se acceptă parțial. Numărul maxim de membri a fost redus la 5. Micșorarea duratei mandatului membrului Consiliului la 2 ani va afecta eficiența activității acestuia. Termenul de 4 ani este considerat un termen optim pentru un mandat de membru al consiliu, care corespunde unui program de activitate pe termen mediu.
166.	alin.(4), după cuvântul „fondatorului” de completat cu cuvintele „un reprezentant al Ministerului Finanțelor”;	Nu se acceptă. Exercitarea atribuțiilor Ministerului Finanțelor de implementare a politicii statului în domeniul finanțelor publice se va realiza prin instrumentele de supraveghere asigurate prin raportarea IP către minister, monitoring-ul financiar, inspecția financiară, conform Normelor metodologice privind evidența contabilă și raportarea financiară în sistemul bugetar, aprobat prin Ordinul MF nr.216/2015 și prin intermediul Normelor metodologice privind executarea de casă a bugetelor componente ale bugetului public național și a mijloacelor extrabugetare prin Contul Unic Trezorerial al Ministerului Finanțelor, aprobate prin Ordinul MF nr. 215/2015.
167.	la alin.(5), cuvintele „ , prin vot secret,” de exclus;	Se acceptă.
168.	alin.(14) de exclus, deoarece varianta propusă creează presiune enormă asupra bugetului instituției publice. Concomitent, vor fi evitate orice tentative de modificare a regulamentelor instituțiilor publice prin care la moment nu este stabilită remunerarea membrilor	Nu se acceptă. Opțiunea neremunerării membrilor Consiliului riscă să afecteze nivelul de profesionalism și eficiența activității organului de

		consiliului. Spre exemplu, conform HG nr.1060/2023, activitatea în calitate de membru al consiliului Instituției Publice Centrul National pentru Energie Durabilă, conform HG nr.314/2017 activitatea în calitate de membru al Consiliului Agenției Servicii Publice nu se remunerează. Ca propunere, poate fi discutată aplicarea normei Legii nr.847/2002;	supraveghe, chiar poate bloca activitatea acestora din lipsa de candidați care să corespundă cerințelor. Totuși, în multe cazuri constituirea consiliului în cadrul IP nu se justifică, nu corespunde condițiilor legale și nu trebuie să existe, iar cele care există ar putea fi desființate prin modificarea cadrului organizațional de conducere al IP și a actelor statutare. Pentru unele din exemplele enumerate nu este exclusă reorganizarea acestora în autorități administrative subordonate ministerului.
169.	alin.(17) de completat cu o litera nouă cu următorul cuprins: „__) s-a abținut de la vot;”.		Nu se acceptă. Lit. a) alin. (15) dispune „a) nu a participat la vot și nu a efectuat acțiunea imputată; sau”. De principiu, opțiunea abținerii de la vot nu este admisă de prezentul proiect, or funcția membrului Consiliului este anume de a participa efectiv la lucrările consiliului și nu de a inactiona, prin pasivitatea sa și abținerea de la examinarea subiectelor care le revin consiliului conform atribuțiilor și mandatului. Prin urmare, dacă nu este de acord cu decizia adoptată, membrul organului colegial trebuie să voteze împotriva, cu dreptul de a-și expune opinia separată.
170.	art.11: la lit.a), cuvintele „cel puțin 1%” de substituit cu cuvintele „până la 2%”		Se acceptă parțial. Pentru garantarea unui minim de cheltuieli bugetare dedicate pentru finanțarea activităților de formare și dezvoltare profesională continuă a angajaților se utilizează textul „în mărime de cel puțin 2% din fondul de salarizare,” în conformitate cu prevederile art. 213 alin. (3) din Codul muncii, pe când sintagma „până la 2%” nu oferă nici o garanție în acest sens.
171.	lit.c) de expus în următoarea redacție: „c) coordonează nomenclatorul serviciilor și cuantumul tarifelor la serviciile prestate, estimat conform metodologiei aprobat de Guvern;”;		Se acceptă parțial. Conținutul art. 11 lit. d) a fost modificat și va avea următorul conținut: „d) avizează metodologia de calculare a tarifelor, nomenclatorul tarifelor și cuantumul tarifelor la serviciile prestate de instituția publică;”. Conform alin. (1) lit. h) art. 8 tarifele și nomenclatorul lor sunt aprobate de fondator, conform metodologiei aprobate de Guvern.
172.	la lit.e), cuvântul „manualele” de substituit cu cuvântul „procedurile”, iar cuvintele „/mecanismele de finanțare” de exclus;		Nu se acceptă. Propunerea nu este argumentată.
173.	la lit. h), cuvintele „control financiar public intern” de substituit cu cuvintele „control intern managerial”;		Se acceptă.

174.	la lit.j), cuvintele „situațiilor financiare” de substituit cu cuvintele „obligatoriu a situațiilor financiare anuale”;	Se acceptă parțial. După cuvintele „auditului situațiilor financiare” a fost completat cu cuvântul „anuale”, iar în privința caracterului obligatoriu al auditului, acest fapt este deja prevăzut la art. 12 alin. (11) lit. e), care stipulează că: „(7) Directorul instituției îndeplinește următoarele atribuții: [...] e) încheie contractul de audit cu entitatea de audit confirmată de fondator și asigură efectuarea auditului extern al situațiilor financiare anuale, și, după caz, a auditului în alte scopuri;”. Concomitent, conform alin. (3) art. 16 din proiect, „(3) Rapoartele financiare anuale ale instituției publice sunt auditate anual de către o entitate de audit extern în conformitate cu actele normative.[...]”.
175.	lit.k) de exclus;	Nu se acceptă. În cazul în care este necesar efectuarea unor alte tipuri de audit, competența aprobării entității de audit la fel va aparține consiliului, dacă a fost instituit, în lipsa acestuia – de către fondator.
176.	la lit.p), cuvintele „bugetul de stat/local” de substituit cu cuvintele „bugetele componente ale bugetului public național;”;	Se acceptă. Art. 10 alin. (1): „o) examinează modul de utilizare a mijloacelor financiare alocate din bugetele componente ale bugetului public național și a celor aferente proiectelor/programelor finanțate din surse externe;”.
177.	la lit. r), cuvântul „raportul” de substituit cu cuvântul „rapoartele”;	Se acceptă.
178.	lit.s) de expus în următoarea redacție: „s) monitorizează implementarea principiilor bunei guvernări în procesul managementului finanțelor publice;”;	Se acceptă. Lit. r) va avea următorul cuprins: „r) monitorizează implementarea principiilor bunei guvernări în procesul managementului finanțelor publice în cadrul instituției publice;”.
179.	lit.w) de expus în următoarea redacție: „w) evaluează riscurile asociate obiectivelor strategice și anuale, programelor/proiectelor, produselor/mecanismelor de finanțare (riscul de credit, riscul de piață, riscul operațional, riscul reputațional, alte riscuri), stabilesc activități de control pentru a asigura menținerea acestora în limitele nivelului de toleranță stabilit conform strategiei de management al riscurilor a instituției publice, prezintă fondatorului ajustările necesare la strategia de dezvoltare și planurile de activitate și ajustează politicile, procedurile operaționale și regulamentele interne ale instituției publice.”.	Precizare. Conținutul lit. v) a fost exclus din proiect .
180.	art.12:	Nu se acceptă. Se va vedea argumentarea de la crt.nr.169 din sinteză.

	la alin.(4), cuvintele „nu sunt în drept” de substituit cu cuvântul „pot”;	
181.	alin.(9), după cuvintele „președintele consiliului” de completat cu cuvintele „, membrii consiliului”.	Se acceptă.
182.	art.13 alin.(7): lit.e) de expus în următoarea redacție: „e) încheie contractul de audit cu entitatea de audit confirmată de fondator și asigură efectuarea auditului situațiilor financiare anuale;”;	Se acceptă. Lit. e) a fost reformulată după cum urmează: „e) încheie contractul de audit cu entitatea de audit confirmată de fondator și asigură efectuarea auditului extern al rapoartelor financiare anuale și, după caz, a auditului în alte scopuri;”
183.	lit.g) de expus în următoarea redacție: „g) prezintă consiliului spre aprobare proiectul bugetului coordonat cu fondator și recomandările privind statul de personal;”;	Se acceptă parțial. Lit. g) a fost reformulată după cum urmează: „g) asigură procesul de elaborare și coordonare a proiectului bugetului anual de venituri și cheltuieli și-l prezintă consiliului spre aprobare;”. Acest text ține cont de distribuirea competențelor consiliului și ale fondatorului cu privire la aprobarea bugetului anual și a statului de personal și de faptul că în unele situații IP poate să nu aibă consiliu.
184.	la lit.m), cuvintele „și cu actele normative” de exclus;	Nu se acceptă. Propunerea nu este argumentată. Conformarea actelor normative în procesul de gestionare a finanțelor publice și administrare a patrimoniului public al instituției publice trebuie subliniată de rând cu respectarea principiului bunei guvernări.
185.	lit.n) de exclus, deoarece dublează conținutul lit.m);	Se acceptă.
186.	la lit.o), cuvintele „publică planul” de substituit cu cuvintele „publicarea planului”;	Se acceptă.
187.	de completat cu litera nouă cu următorul cuprins: „ __) organizează sistemul de control intern managerial conform standardelor naționale intern în sectorul public”.	Se acceptă. Lit. n) s-a modificat și va avea următorul cuprins: „n) organizează sistemul de control intern managerial conform standardelor naționale în sectorul public;”.
188.	art.14: alin.(1), după cuvântul „Consiliu” de substituit cu cuvântul „director”; în contextul prevederilor art.13 alin.(7) lit.h) din proiect;	Nu se acceptă. Competențele de a aproba condițiile pentru a candida și procedura de organizare și desfășurare a concursului pentru angajarea personalului IP din funcțiile de bază, cu excepția directorului, sunt lăsate în competența Guvernului. Concomitent, din dispozițiile art. 12 alin. (11) lit. h) au fost excluse mențiunile privind competența directorului de aproba politica internă

		privind managementul resurselor umane și regulamentele privind implementarea procedurilor de personal ce se referă la concurs. Alin. (2) art. 13 va avea următorul cuprins: „(2) Personalul instituției publice, cu excepția persoanelor angajate în posturi aferente funcțiilor auxiliare, este angajat în condițiile Codului muncii, în rezultatul concursului public, în temeiul unui regulament aprobat de Guvern.”.
189.	alin.(6), cuvintele „de Guvern” de substituit cu cuvintele „prin Legea nr.270/2018”, reieșind din dispozițiile tranzitorii prevăzute la art.21 alin.(3) din proiect.	Se acceptă. Alin. (6) a fost reformulat.
190.	art.15 de exclus, reieșind din noțiunea instituție publică expusă la art.2.	Nu se acceptă. Art. 14 a fost revizuit, și va avea următorul cuprins: „Articolul 14. Genurile de activitate a instituției publice (1) Instituția publică nu este în drept să presteze servicii cu caracter economic, care reprezintă activități comerciale, aferente participării la circuitul comercial, realizate pe piețele deschise concurenței și desfășurate în mod concurențial. (2) Prin derogare de la prevederile alineatului (1) instituția publică este în drept să desfășoare activitate comercială, care nu reprezintă o activitate de bază și permanentă, și doar în măsura în care este necesar prestării serviciilor publice care i-au fost delegate și realizării scopurilor statutare.”.
191.	art.16: la alin.(1), subpct.6) de expus în următoarea redacție: „6) să administreze bunurile aflate în posesia în conformitate cu principiul bunei guvernări;”;	Se acceptă parțial. Lit. f) alin.(1) art. 15 a fost reformulat și expus după cum urmează: „f) să dețină și să gestioneze bunurile transmise în gestiune, precum și cele obținute în rezultatul activității desfășurate în conformitate cu scopurile statutare și cu principiul bunei guvernări;”.
192.	alin.(2): subpct.1) de expus în următoarea redacție: „1) să administreze bunurile aflate în posesia în conformitate cu principiul bunei guvernări;”;	Se acceptă parțial. Lit. a). alin. (1) au fost revizuite și vor avea următorul cuprins: „a) să dețină și să gestioneze bunurile în conformitate cu principiul bunei guvernări, scopurile statutare ale instituției și prevederile actelor normative;”.
193.	subpct.4) de exclus. Legea nr.131/2015 privind achizițiile publice, reprezintă actul normativ care reglementează, principiile achizițiilor publice, subiecții, excepțiile și totalitatea raporturilor juridice apărute în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică. Astfel,	Nu se acceptă. Deși în temeiul dispozițiilor alin. (1) și (2) art. 13 al Legii nr.131/2015 privind achizițiile publice instituțiile publice au statut de autoritate contractantă, totuși pentru a nu admite eludarea aplicării mecanismului achizițiilor publice de către instituțiile publice, datorate

	calitatea de autoritate contractantă este stabilită la art.13 al legii menționate, iar în cazul în care instituția publică nu are calitate de autoritate contractantă, în conformitate cu alin.(4) al prezentului articol, prin hotărâre de Guvern, „drept autorități contractante pot fi calificate și alte persoane juridice care au obligația de a efectua achiziții publice, conform prezentei legi, în cazul în care activitatea acestora se desfășoară pe piețe în care concurența este exclusă prin act normativ sau administrativ ori în virtutea existenței unei poziții dominante pe piață”. Excepțiile de la aplicarea Legii nr.131/2015 sunt stabilite exclusiv la art.5.	interpretării restrictive a dispozițiilor legii menționate, considerăm necesar stipularea expresă a obligației IP de a achiziționa bunuri, lucrări și servicii, conform Legii nr.131/2015 privind achizițiile publice, precum și stipularea excepției în cazul în care acordurile de finanțare a asistenței externe dispun altfel. Totodată, dispozițiile privind achiziționarea bunurilor, lucrărilor și serviciilor conform Legii nr.131/2015 privind achizițiile publice, dacă acordurile de finanțare nu dispun altfel, au fost incluse în cuprinsul art. 6 alin. (4) „Instituția publică achiziționează bunuri, lucrări și servicii conform Legii nr.131/2015 privind achizițiile publice, dacă acordurile de finanțare în cazul instituțiilor publice de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe nu dispun altfel.”
194.	art.17 de expus în următoarea redacție: „Articolul 17. Finanțarea activității instituției publice (1) Instituția publică se finanțează din: a) venituri proprii; b) alocațiile primite de la bugetele componente ale bugetului public național, inclusiv resursele proiectelor finanțate din surse externe, prin intermediul fondatorului, în limita alocațiilor stabilite prin lege/decizie anuală; c) alte surse intrate legal în posesia instituției. (2) Elaborarea, executarea, evidența contabilă și raportarea bugetului instituției publice, finanțate din mijloacele prevăzute la alin.(1), se efectuează conform prevederilor Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014. (3) Derogare de la prevederile alin.(2), este admisă pentru instituția publică, finanțată doar din mijloacele prevăzute la alin.(1) lit.a) și lit.c), cu respectarea următoarelor condiții: a) prezentarea Ministerului Finanțelor rapoartelor periodice în termenele și modul stabilit de către aceasta; b) soldurile de mijloace bănești ale instituției publice înregistrate la conturile deschise în Contul Unic Trezorerial al Ministerului Finanțelor la data încheierii anului bugetar, se transferă la buget, până la data de 31 martie a anului următor; c) ține contabilitatea conform standardelor de contabilitate stabilite de Legea contabilității și raportării financiare nr.287/2017;	Precizare. Din analiza Raportului de monitorizare SIGMA 2023 a administrației publice a Republicii Moldova putem distinge următoarele recomandări: includerea instituțiilor publice în regimul general privind supravegherea și răspunderea, regimul bugetar, aplicarea regulilor managementului finanțelor publice și responsabilității bugetare și includerea veniturilor entităților publice cu autonomie financiară în cadrul bugetar și raportarea veniturilor proprii ale acestora în documentele bugetare. Pentru aceasta veniturile și plățile acestora trebuie să fie efectuate prin conturile trezoreriale și reflectate în rapoartele privind execuția bugetară. Asistența financiară externă urmează a fi alocată prin intermediul proiectelor și programelor de asistență, care vor fi coordonate cu fondatorul și vor fi primite prin intermediul acestuia. Astfel, conform art. 16 din proiect: „Articolul 16. Finanțarea activității, bugetul, evidența contabilă, auditul și dările de seamă ale instituției publice (1) Finanțarea activității, elaborarea, gestionarea și executarea bugetului instituției publice, se realizează în conformitate cu Legea nr.181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale. (2) Reglementarea contabilității și raportării financiare a instituțiilor publice se realizează în conformitate cu Legea contabilității nr.113/2007.

	d) situațiile financiare anuale sunt supuse auditului obligatoriu de către o entitate de audit, în conformitate cu prevederile actelor normative.	(3) Rapoartele financiare anuale ale instituției publice sunt auditate anual de către o entitate de audit extern în conformitate cu actele normative. (4) Controlul asupra activității financiare a instituției publice îl exercită fondatorul, consiliul și alte organe abilitate cu acest drept în conformitate cu actele normative. (5) În cazul instituțiilor publice constituite în scopul implementării programelor și proiectelor finanțate din surse externe, Acordurile respective pot prevedea și alte forme de control asupra activității financiare a instituției publice.”.
195.	art.18 de expus în următoarea redacție: „Articolul 18. Controlul activității financiare a instituției publice Activitatea instituției publice este supusă auditului extern, auditului intern, în cazul în care instituția are instituită în structura organizatorică subdiviziune de audit intern, precum și verificării din partea organelor de control în conformitate cu prevederile actelor normative.”.	Se acceptă parțial. În privința caracterului obligatoriu al auditului, acest fapt este deja prevăzut la art. 12 alin. (7) lit. e), care stipulează că: „(7) Directorul instituției îndeplinește următoarele atribuții: [...] e) încheie contractul de audit cu entitatea de audit confirmată de fondator și asigură efectuarea auditului extern al situațiilor financiare anuale, și, după caz, a auditului în alte scopuri;”. Concomitent, conform alin.(3) art.16 din proiect, „(3) Rapoartele financiare anuale ale instituției publice sunt auditate anual de către o entitate de audit extern în conformitate cu actele normative.[...]”. Alin. (4) stipulează: „(4) Controlul asupra activității financiare a instituției publice îl exercită fondatorul, consiliul și alte organe abilitate cu acest drept în conformitate cu actele normative.”.
196.	art.21: alin.(1) de expus în următoarea redacție: „(1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea a 12 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția articolului 17 în partea ce se referă la evidența contabilă și raportarea bugetului instituției publice care intră în vigoare în termen de până la 24 luni din data publicării, iar în partea ce se referă la elaborarea bugetului instituției publice, începând cu procesul bugetar pentru anul 2027.”;	Se acceptă parțial. Art. 19 din proiect „Dispoziții finale și tranzitorii” va prevedea următoarele: Prezenta lege intră în vigoare la 01 ianuarie 2027. (1) Dispozițiile articolului 16, în partea ce se referă la aplicarea de către instituțiile publice bugetare a regulilor ce țin de elaborarea bugetului instituției publice, intră în vigoare începând cu procesul bugetar pentru anul 2026. (2) Primul audit extern al rapoartelor financiare anuale, se realizează pentru anul bugetar/de gestiune 2027. Prin urmare, a fost instituit un termen unic de intrare în vigoare a legii, care oferă o perioadă rezonabilă pentru adaptarea legislației și cadrului normativ subsecvent, inclusiv aspectele de ordin tehnic.

			Soluția intrării în vigoare a legii în mai multe etape creează incertitudini în privința regimului bugetar/autogestiune aplicabil și a modului fracționat/incomplet în care se vor aduce în concordanță actele statutare și cele de constituire ale IP cu prevederile LPI.
	197.	alin.(4): în partea dispozitivă, textul „ , cu excepția instituțiilor publice din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre, circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret, sport, prin prisma scopului, funcțiilor și activității acestora, considerând prevederile prezentei legi” de substituit cu textul „activitatea cărora nu corespunde scopului și funcțiilor instituției publice prin prisma prevederilor prezentei legi”;	Se acceptă parțial. În considerarea termenului extins necesar pentru analiza cadrului normativ și instituțional al IP din domenii specifice de activitate, dispozițiile finale ale proiectului prevăd la alin. (6): „(6) Autoritățile administrative centrale care exercită funcțiile de fondator al instituțiilor publice al căror mod de constituire, organizare și funcționare în domenii specifice de activitate este reglementat de alte legi, vor elabora și prezenta Guvernului spre aprobare modificări la legile în cauză, în termen de 24 de luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi.”.
	198.	alin.(4): la liniuța a doua, cuvintele „ , care se dizolvă la momentul încetării programului/proiectului dat” de exclus, deoarece se dublează cu alin.(8) din acest articol;	Se acceptă.
	199.	la alin.(4)-(5) de examinat posibilitatea de a reduce termenul de reorganizare ale instituțiilor publice care nu cad sub incidența proiectului.	Se acceptă. Se va vedea argumentarea de la crt.nr.197 din sinteză.
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale <i>(nr.21-3777 din 18.07.2024)</i>	200.	La art.1 alin.(2), remarcăm ca relevantă, completarea prevederii ce se referă la finanțarea proiectelor inclusiv din surse „interne”.	Nu se acceptă. Nu este clară obiecția. Totodată, la art. 15 alin. (1) se menționează dreptul IP: „g) să primească asistență tehnică și financiară de la organismele internaționale, donatorii externi și interni și să o folosească în scopul realizării obiectivelor sale statutare;”. Drept sursă de venit este acceptată orice altă sursă legală de venit, conform alin. (1) lit. c) art. 43 al Legii nr. 181/2014: „c) donații, sponsorizări și alte mijloace bănești intrate legal în posesia autorităților/instituțiilor bugetare.”.
	201.	La art.2 alin.(2), referitor la restricția că „instituția publică nu poate realiza funcții de emitere a actelor permissive”, menționăm necesitatea reevaluării acesteia, în condițiile în care, spre exemplu, unul din domeniile de competență ale Instituției Publice „Agenția Servicii Publice”, este de eliberare a actelor permissive prevăzute de Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității	Precizare. Anume situația în care anumite IP, contrar dispozițiilor art. 32 alin. (1) și art. 14 al Legii nr. 98/2012, exercită prerogative de putere publică care erau rezervate serviciilor de stat sau agențiilor, a constituit una din premisele care a determinat demararea reformei domeniului IP, ca parte a reformei administrației publice.

	de întreprinzător, potrivit pct.7 subpct.7) din Statutul Instituției publice „Agenția Servicii Publice”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.314/2017.	Conform acțiunii 2.1.3. din Planul de acțiuni privind realizarea Programului de implementare, pentru anii 2023-2026, a Strategiei de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023-2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 352/2023, până la sfârșitul anului 2024 trebuie modificate actele normative ce reglementează organizarea și funcționarea instituțiilor publice. Această acțiune face parte din cadrul obiectivului care urmărește ca <i>până la sfârșitul anului 2025, sistemul administrației centrale va fi raționalizat și eficientizat printr-un complex de măsuri legislative și prin management</i>, care face parte din <u>obiectivul general 2</u> al planului, și anume „Un sistem instituțional flexibil și eficient al administrației publice centrale prin consolidarea rezultatelor obținute, cu definirea clară a mandatelor instituțiilor publice centrale, eliminarea suprapunerilor, delimitarea clară a rolurilor între instituțiile responsabile de fundamentarea politicilor publice și instituțiile de implementare”. De asemenea, planul de acțiuni dat prin obiectivul 2.2. se urmărește ca până la sfârșitul anului 2025, autorităților și instituțiilor publice centrale li se vor aplica sisteme unice de management financiar bugetar. După o perioadă de mai mult de 10 ani de aplicare a Legii nr.98/2012, actul normativ respectiv a început să servească drept temei pentru unele artificii juridice, care modifică voința legiuitorului de la data adoptării acestei legi. Însă, în urma analizei statutelor unor instituții publice, se constată că, denaturând acest scop al Legii nr.98/2012, în prezent din totalul de 85 instituții publice, în special cu denumirea de agenții și servicii, care nu sunt la moment instituite pe domenii specifice de activitate reglementate de legi speciale, se estimează că cel puțin 68 dintre acestea ca rezultat al intrării în vigoare a Legii instituțiilor publice vor trebui reorganizate pentru a corespunde exigențelor legii date.
202.	La art.3 alin.(1) pct.1), în partea ce ține de noțiunea „servicii publice”, recomandăm a se sincroniza cu semnificația noțiunii de „servicii publice” reglementată prin art.2 al Legii nr.234/2021 cu privire la serviciile publice, a cărei scop constă în crearea unui cadru normativ pentru prestarea serviciilor publice, asigurând accesibilitatea, calitatea serviciilor și eficiența prestării acestora, cu	Se acceptă parțial. Conform alin. (3) art. 2 din proiect: „(3) În sensul prezentei legi serviciile publice prestate de instituțiile publice nu includ, fără a se limita la acestea, serviciile publice reglementate de Legea nr. 234/2021 cu privire la serviciile publice, serviciile publice prestate în conformitate cu Legea nr. 160/2011

	realizarea unui echilibru între satisfacerea intereselor beneficiarilor de servicii publice și a interesului public. În același timp, sesizăm oportunitatea delimitării cu claritate a domeniului de aplicare a legii (urmând a fi diferențiate serviciile publice care cad sub incidența legii și care nu cad), o astfel de delimitare fiind mai uzuală și mai bine conturată în cazul Legii nr.234/2021 cu privire la serviciile publice (a se vedea art.3), or expresia utilizată în al doilea enunț, și anume: „în sensul prezentei legi serviciile publice nu includ, fără a se limita la acestea” lasă loc de incertitudine și interpretare excesivă. Nu în ultimul rând, exemplificările legilor de specialitate (Legea nr.1402/2002, Legea nr.36/2016, Legea nr.241/2007) limitează sfera de reglementare și nu acoperă întreg spectrul normativ din domeniu, și aici oferim exemplul Legii nr.303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.	privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, cele de gospodărie comunală, așa cum acestea sunt definite de Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402/2002, serviciile poștale, așa cum acestea sunt definite de Legea comunicațiilor poștale nr. 36/2016, servicii de comunicații electronice, așa cum acestea sunt definite de Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007, serviciile de transport public, serviciile din domeniul financiar (bancar și nebancar).”. În așa mod s-a realizat o delimitare între serviciile publice prestate de IP și cele reglementate de Legea 234/2021 și alte legi. Concomitent, la alin. (4) art. 2 din proiect se menționează că: „(4) Instituția publică nu poate realiza funcții de reglementare normativ-juridică, supraveghere și control de stat în domeniile de care sunt responsabile autoritățile administrației publice, de emitere a actelor permissive, precum și alte activități care implică exercitarea prerogativelor de putere publică, astfel cum acestea sunt definite de art.3 al Legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.”. De asemenea, menționăm că Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402/2002 la art. 3 enumeră serviciile publice de gospodărie comunală, printre care: „ a) alimentarea cu apă; [...] c) canalizarea și epurarea apelor uzate și pluviale;”. Prin urmare, exemplul oferit privind omisiunea Legii nr.303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nu ține cont de cele expuse mai sus.
203.	La art.3 alin.(1) pct.2), considerăm că urmează a fi revăzută semnificația și oportunitatea definirii „activității economice”. Această opinie rezidă din faptul că, o instituție publică reprezintă o persoană juridică de drept public cu scop nelucrativ, care poate desfășura numai activitatea prevăzută de lege și de actul de constituire și participă la circuitul civil în măsura în care aceasta este necesar atingerii scopurilor sale. Mai mult ca atât, evocăm că scopul lucrativ implică scopul comercial, iar scopul nelucrativ – cel necomercial (a se vedea art.176 în coroborare cu art.175 din Codul civil nr.1107/2002). În acest sens, facem referință și la noțiunea de „autoritate/instituție publică la autogestiune”, oferită de art.3 al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale	Se acceptă. Noțiunea „Activitate economică/comercială” a fost unificată în conținutul proiectului, iar activitatea comercială va fi permisă în situații limitate conform proiectului LPI. Cu referire la interdicția completă de a desfășura activitate comercială, considerăm justificată necesitatea oferirii instituțiilor publice în anumite cazuri a acestui drept. Lipsirea completă de această posibilitate ar putea contraveni interesului public de realizare în cele mai bune condiții a scopului instituției publice. În considerarea unor activități auxiliare necesare prestării serviciilor publice care i-au fost delegate și realizării scopurilor statutare, instituția publică este în drept să desfășoare activitate comercială, care

nr.181/2014, potrivit căreia aceasta înseamnă - entitate de drept public care, potrivit actului normativ prin care a fost fondată, desfășoară activitate necomercială (nonprofit) și activează în baza principiilor de autogestiune.

nu reprezintă o activitate de bază și permanentă de activitate al acesteia.

După cum este de menționat, instituțiile publice nu au scop lucrativ, adică nu sunt constituite pentru a urmări realizarea unui profit și pentru a desfășura activitate comercială. Pentru realizarea acestor scopuri statul și unitățile administrativ teritoriale sunt în drept să fondeze societăți comerciale sau întreprinderi de stat/municipale.

În cazul în care statul sau UAT doresc să desfășoare activități comerciale, acestea sunt în drept să fondeze societăți comerciale cu regimul juridic și limitarea corespunzătoare a răspunderii acestor societăți, alocarea în acest scop a bunurilor domeniului privat, constituirea patrimoniului distinct al societății comerciale de cel al fondatorului. A se vedea în acest context și dispozițiile Legii 121/2007 care stabilește modul în care statul și UAT fondează societăți comerciale în scopul desfășurării activității comerciale, iar potrivit Legii 121/2007, Guvernul decide fondarea unei societăți comerciale (art. 6) și autoritatea administrației publice centrale sau locale asigură fondarea acesteia și exercită funcția de fondator în deținerea părților sociale și administrarea societăți comerciale (art. 8 și 9).

Prin activitățile de prestare a serviciilor publice de către entitățile publice nu se urmărește obținerea de profit, or Codul administrativ (art. 115 – 116) și Legea serviciilor publice interzice perceperea taxelor pentru exercitarea atribuțiilor care trebuie realizate din oficiu sau în mod obligatoriu, iar taxele percepute au ca scop doar acoperirea cheltuielilor efective ale autorității publice în cadrul procedurii administrative concrete, adică prestarea serviciului public la preț de sinecost. Multe costuri legate de exercitarea atribuțiilor/funcțiilor instituțiilor publice nu sunt acoperite de taxele și spezele procedurii administrative și nu rămâne decât să fie alocate surse adiționale de la buget pentru acoperirea necesităților financiare ale instituțiilor publice.

Prin urmare, entitățile publice prin prestarea serviciilor publice nu pot urmări un scop lucrativ și nu reprezintă o activitate de întreprinzător, scopul fiind asigurarea prestării serviciului public calitativ societății și nu realizarea unui profit.

204. La art.4 alin.(4), prevederea referitoare la „avizul pozitiv al Centrului Guvernului din cadrul Cămarilor de Stat” se va exclude

Se acceptă.

	deoarece Structura Cancelariei de Stat, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.657/2009 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea, structurii și efectivului-limită ale Cancelariei de Stat, nu prevede o astfel de unitate structurală.	Cuvintele „Centrul Guvernului” au fost substituite cu cuvintele „Cancelariei de Stat”.
205.	La art.7 alin.(1), cuvântul „administrare” se va substitui cu cuvântul „gestiune”, având în vedere că bunurile proprietate publică sunt transmise în gestiune economică instituțiilor publice de către o autoritate a administrației publice centrale și/sau locale. La caz, se va reține că, gestiunea economică a bunurilor reprezintă totalitatea atribuțiilor exercitate de autorități/instituții privind posesiunea și folosința bunurilor reflectate în contabilitatea acestora. Gestiunea economică, spre deosebire de administrare, permite titularului doar posesiunea și folosința bunului, dar nu oferă dreptul de dispoziție asupra bunului, adică dreptul de a înstrăina bunul. În calitate de subiecți ai raporturilor de gestiune economică intervin, pe de o parte autoritățile publice ca proprietar al bunurilor din proprietatea publică și pe de altă parte entitățile, care primesc aceste bunuri în gestiune economică.	Se acceptă.
206.	La art.13 alin.(1), referitor la limitarea „mandatului directorului de exercitare a acestuia pentru cel mult 2 (două mandate)” urmează a fi reflectat, în nota informativă, raționamentul care a stat la baza acestei plafonări și care ar fi riscul continuării a mai mult de 2 mandate, dacă directorul se dovedește a fi unul profesionist, cu rezultate remarcabile în ceea ce ține de performanțele înregistrate în calitate de director, și mai ales în condițiile unei lipse acute per general a resurselor umane cu abilități și cunoștințe înalte.	Se acceptă. Mandatul directorului este de patru ani, cu posibilitatea exercitării acestuia pentru cel mult două mandate consecutive . Eventual, este posibil ca aceeași persoană care a exercitat anterior două mandate consecutive în funcția de director al IP, după o întrerupere a acestei consecutivități (chiar și pentru un mandat incomplet în această funcție a altei persoane) să fie în drept să participe la un concurs public pentru ocuparea aceleiași funcții și în rezultatul concursului să fie numit din nou pentru un alt mandat. Nu este rezonabil să excludem sau să neglijăm posibili factori coruptibili în legătură cu ocuparea unei funcții de conducere în cadrul IP, de aceea alternanța în cadrul funcției va reduce acest risc și va crea premise pentru a scoate la iveală eventuale practici de clientelism, patronaj sau influențe necorespunzătoare atât pe verticală, cât și pe orizontală. Totodată, încadrarea în timp a mandatului Directorului, pe de o parte, încurajează eficiența și determinarea titularului de a se manifesta în intervalul specific de timp oferit, iar pe de altă parte, permite

			reînnoirea periodică a conducerii instituției, care aduce perspective noi de dezvoltare și previne stagnarea activității instituției publice.
	207.	La art.16 alin.(1) pct.7), propunem completarea prevederii după cuvintele prin intermediul fondatorului „și/sau direct, dacă are încheiat un acord/contract de colaborare”.	Se acceptă. Art. 15 alin. (1) menționează dreptul IP: „g) să primească asistență tehnică și financiară de la organismele internaționale, donatorii externi și interni și să o folosească în scopul realizării obiectivelor sale statutare;”. Asistența financiară externă urmează a fi alocată prin intermediul proiectelor și programelor de asistență, care vor fi coordonate cu fondatorul și vor fi primite prin intermediul acestuia.
	208.	La art.17 alin.(3), cuvântul „fondatul” se va substitui cu cuvântul „fondatorul”.	Se acceptă.
Ministerul Justiției (nr. 04/1-6730 din 19.07.2024)	209.	Prevederile art.1 alin. (2) se vor revizui prin prisma prevederilor art.32 alin.(1) din Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, care stabilesc funcțiile și sferile de competență, pentru realizarea cărora pot fi constituite instituțiile publice.	Nu se acceptă. Art. 32 din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate se propune a fi modificat prin intermediul proiectului de lege cu nr. unic 548/CS/2024, cu privire la modificarea unor acte normative (cadru normativ conex legii privind instituțiile publice). Astfel, art. 32 al Legii nr. 98/2012 se propune a avea următorul cuprins: „Articolul 32. Instituțiile publice în care autoritatea administrativă centrală exercită funcțiile de fondator Pentru realizarea unor funcții în domeniile de activitate ale Guvernului, Cancelaria de Stat și ministerul pot constitui instituții publice și exercita, în numele statului, funcțiile de fondator ale acestora, în conformitate cu Legea privind instituțiile publice.”. Prin urmare, sferile de competență ale instituțiilor publice sunt stabilite în conformitate cu Legea privind instituțiile publice, mai exact la alin. (2) art. 2 al proiectului legii date: „(2) Servicii publice prestate de instituțiile publice sunt serviciile de interes general, care nu au caracter economic, nu intervin pe o piață concurențială și sunt destinate satisfacerii unui interes public în domeniile de activitate ale Guvernului, ale autorităților administrației publice locale sau, după caz, ale unității administrative teritoriale autonome Găgăuzia.”.
	210.	La art. 4 alin. (4) se consideră inoportună menționarea expresă în textul legii a denumirii subdiviziunii Cancelariei de Stat („Centrul Guvernului din cadrul Cancelariei de Stat”), în vederea asigurării	Se acceptă. Cuvintele „Centrul Guvernului” au fost substituite cu cuvintele „Cancelariei de Stat”.

	respectării principiului stabilității normei juridice, întrucât acest aspect ține de structura internă a Cancelariei de Stat, care poate fi modificată frecvent (<u>observația valabilă pentru tot textul legii</u>).	
211.	La art. 6 alin. (2), textul „procedura disciplinară și condițiile răspunderii disciplinare în cadrul instituției publice,” se va exclude dat fiind faptul că aspectele privind disciplina muncii sunt reglementate de Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003 și Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public (în continuare - Legea nr. 158/2008).	Se acceptă.
212.	La art. 10 alin. (5), prima propoziție se va reformula pentru a asigura caracterul clar și concis al normei juridice, fără a lăsa loc de interpretare.	Se acceptă. Primul enunț al art.9 alin.(4) a fost modificat și va avea următorul cuprins: „(5) Președintele consiliului este ales din rândul membrilor acestuia, în prima ședință a consiliului. În cazul indisponibilității prezenței președintelui consiliului, atribuțiile acestuia sunt exercitate de un membru delegat de președintele consiliului. [...]”.
213.	Cu referire la alin. (6) din același articol, considerăm oportun a fi argumentat raționamentul impunerii normei care prevede că „Membrul consiliului poate fi concomitent membru al consiliului a cel mult 3 instituții publice.”	Precizare. Participarea în cadrul unui număr mai mare de consilii este în măsură să prejudicieze caracterul efectiv al exercitării atribuțiilor de membru. Activitatea în calitate de membru al consiliu nu se limitează doar la participarea în ședințele consiliului, ci și un volum mare de alte sarcini, volum care sporește proporțional cu numărul de consilii în care persoana participă în calitate de membru. Astfel, pentru a reduce abuzurile și situațiile nefirești în care aceeași persoană participă în calitate de membru în mai multe consilii de administrare, de supraveghere, de coordonare, etc., concomitent exercită atribuțiile funcției de bază, precum și în considerarea atribuțiilor complexe ale consiliului IP, este necesară limitarea numărului de consilii în care o persoană poate fi membru. Numărul maxim de 3 consilii concomitent ale IP este unul care va permite persoanei concentrarea și pe activitatea de bază a acesteia și exercitarea calitativă a sarcinilor și atribuțiilor în cadrul consiliilor respective.
214.	La art.10, conținutul alin.(11) este unul declarativ, general și ambiguu, or, a priori persoana care nu are dreptul, în temeiul cerințelor impuse de actele normative, să dețină calitate de membru a consiliului, nu poate fi membru a Consiliului.	Nu se acceptă. Se consideră important să se sublinieze prin intermediul acestui proiect aplicarea față de membrii Consiliului a acestor temeuri suplimentare de revocare.

215.	La art.10 alin.(13) pentru a nu admite constituirea un instrument abuziv în ceea ce privește lăsarea la latitudinea fondatorului instituției de a decide în privința inițiativei revocării membrului Consiliului, se recomandă examinarea suplimentară a normei respective.	Precizare. S-a reformulat lit. c) alin. (11) art. 9: „c) inițiativei entității ce l-a desemnat.”. Temeiurile de revocare prevăzute la lit. a) și b) au caracter obiectiv și urmăresc scopul asigurării unei activități eficiente a consiliului, excluderea blocării activității consiliului din inițiativa unui membru, asigurarea principiului legalității. Doar în privința reprezentantului său în consiliu fondatorul este în drept să-l revoce din motive de oportunitate. Conform principiilor OECD al administrației publice, fondatorul trebuie să dispună de atribuții suficiente pentru controlul și supravegherea entităților publice aflate în subordine, pentru activitatea cărora poartă răspundere subsidiară. Prin urmare, reprezentantul fondatorului în consiliul IP trebuie să dispună de împuterniciri în vederea revocării persoanei desemnate în consiliul IP, inclusiv din motive de oportunitate. În privința celorlalți membri ai consiliului IP, desemnați de alte entități sau de societatea civilă, chiar și în condițiile în care membrii consiliului sunt selectați de fondator prin concurs public, considerăm că, din motive proprii ale entității care l-a desemnat (legate de exercitarea activității în cadrul entității, alte necesități interne care nu au legătură cu exercitarea calității de membru al consiliului IP, etc.), trebuie să fie posibilă revocarea din această calitate la inițiativă entității care a desemnat candidatul pentru calitatea de membru al Consiliului IP. Din aceleași motive, în lipsa acestei opțiuni normative, însăși membrul desemnat de entitate poate fi nevoit/determinat să depune cerere din inițiativă proprie de încetare a calității de membru al consiliului IP sau, eventual, să i se înceteze sau suspende pe un termen mai mare de 4 luni a calității care a constituit temei pentru desemnare.
216.	Potrivit art. 10 alin. (14), cu referire la remunerarea membrilor consiliului, atragem atenția că, potrivit Legii salarizării nr. 847/2002 (a se vedea art. 24), doar membrilor consiliilor de administrație și ai comisiilor de cenzori ale întreprinderilor de stat, municipale, ale societăților pe acțiuni cu capital integral sau majoritar de stat, precum și membrilor comitetelor de audit ale entităților de interes public li se stabilesc indemnizații lunare în mărime de până la un	Se acceptă. Norma juridică în cauză nu interzice desfășurarea de către funcționarul public a unei activități remunerate în cadrul instituțiilor publice, inclusiv în cadrul consiliilor IP, or instituțiile publice nu sunt nici autorități publice, membrul consiliului nu încheie contract individual de muncă sau alt contract cu caracter civil în legătură cu

salariu minim, determinat în condițiile Legii nr. 1432/2000 privind modul de stabilire și reexaminare a salariului minim.

Subsecvent, reținem că, în conformitate cu art. 25 din Legea nr. 158/2008, calitatea de funcționar public este incompatibilă cu orice altă funcție publică decât cea în care a fost numit, funcționarul public nefiind în drept să desfășoare alte activități remunerate, cu excepțiile prevăzute de lege. Astfel, se constată cel puțin un caz de incompatibilitate în contextul în care la art. 10 alin. (5) din prezentul proiect este prevăzut că, în componența consiliului este numit un reprezentat al fondatorului. În acest sens, considerăm oportun reformularea prevederilor vizate.

desemnarea sa în funcția de membru al consiliului, iar IP nu este o „organizație necomercială din sectorul public”.

Art. 25 al Legii nr. 158/2008 nu va fi aplicabil nici în cazul în care fondatorul va decide desemnarea reprezentantului său în consiliu din rândul altor persoane care nu au statul de funcționar public, or proiectul nu interzice acest lucru.

Concomitent, funcția de membru al consiliului IP nu este o funcție publică în sensul art. 2 - 4 al Legii nr. 158/2008.

Totodată, în vederea excluderii pe viitor a unor interpretări similare, sugerate de ministerul justiției, proiectul legii privind modificarea cadrului conex LPI, număr unic 548/CS/2024, a fost completat cu dispoziții privind modificarea art. 25 al Legii nr. 158/2008, după cum urmează:

„Articolul 25 alineatul (2) lit. c) al **Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public** (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 230–232, art. 840), cu modificările ulterioare, după textul „societățile economice,” se completează cu textul „**a activității de membru al Consiliului instituției publice,**”.

În privința remunerării membrilor consiliului, proiectul va reglementa norme juridice speciale privind remunerarea membrilor consiliului IP, Legea salarizării nr. 847/2002 nefiind aplicabilă instituțiilor bugetare.

Ar fi nejustificat ca membrilor consiliilor de administrație și ai comisiilor de cenzori ale întreprinderilor de stat, municipale, ale societăților pe acțiuni cu capital integral sau majoritar de stat să le se ofere indemnizații lunare, iar membrilor organelor de supraveghere al IP să nu li se ofere o remunerație pentru o activitate similară care implică cel puțin același grad de responsabilitate și profesionalism.

Presiunea bugetară asupra IP va putea fi gestionată de fondatorul IP prin diminuarea remunerației lunare până la minimul permis de lege, fie prin reducerea numărului membrilor Consiliului de la 5 la 3 membri.

De exemplu, un calcul al bugetului minim pentru remunerarea membrilor consiliului, pentru anul 2024, ar constitui 15 mii lei/lunar.

Opțiunea neremunerării membrilor Consiliului riscă să afecteze nivelul de profesionalism și eficiența activității organului de supraveghere, chiar poate bloca activitatea acestora din lipsa de candidați care să corespundă cerințelor.

			Totuși, în multe cazuri constituirea consiliului în cadrul IP nu se justifică, nu corespunde condițiilor legale și nu trebuie să existe, iar cele care există ar putea fi desființate prin modificarea cadrului organizațional de conducere al IP și a actelor statutare.
	217.	În conformitate cu art. 1 din proiectul legii, „Prezenta lege se aplică instituțiilor publice din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre, circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret, sport, de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe”. Art. 14 alin. (2) prevede obligația impusă personalului instituției publice angajat în posturi aferente funcțiilor de bază și funcțiilor de suport instituțional de a prezenta, în condițiile legii, declarația de avere și interese personale. Or, în temeiul alin. (3) al aceluiași articol, nedepunerea declarației de avere și interese personale în conformitate cu Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale constituie temei pentru încetarea raporturilor sale de muncă, ceea ce vine în contradicție cu art. 3 alin. (1) lit. e²) din Legea nr. 133/2016, potrivit căruia „Subiecți ai declarării averii și a intereselor personale sunt angajații autorităților/instituțiilor publice aflate la autogestiune, cu excepția angajaților care desfășoară activități auxiliare – de secretariat, de protocol, administrativ-gospodărești, tehnice, precum și cu excepția angajaților autorităților/instituțiilor publice din domeniile sănătății, culturii, educației și cercetării.”	Precizare. Alin. (2) art. 1 a fost reformulat și va avea următorul cuprins: „(2) Modul de organizare și funcționare a instituțiilor publice din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre, circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret, sport este reglementat distinct prin alte legi.”. Nedepunerea declarației de avere și interese personale în conformitate cu Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale constituie temei pentru încetarea raporturilor de muncă ale personalului IP. De aici rezultă că, anume Legea nr.133/2016 stabilește categoriile de subiecți care au obligația de a depune aceste declarații. Totodată, conform alin. (3) art. 13 din proiect, „(3) Personalul instituției publice, cu excepția persoanelor angajate în posturi aferente funcțiilor auxiliare, este obligat să: a) respecte prevederile articolului 7, alineatul (2) din Legea nr.325/2013 privind evaluarea integrității instituționale; b) prezinte, în condițiile legii, declarația de avere și interese personale; c) respecte regimul juridic al conflictului de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și cadourilor.”.
	218.	Prevederile art. 15 „Genurile de activitate a instituției publice” se vor racorda prevederilor art. 307 „Instituția publică” din Codul civil (a se vedea alin. (3) – (5) din acest articol	Se acceptă. Proiectul de lege este însoțit de proiectul de Lege cu privire la modificarea unor acte normative (cadrul normativ conex legii privind instituțiile publice), număr unic 548/CS/2024, potrivit căruia se propune modificarea alin.(1) și (3) și abrogarea alin. (4) și (5) art. 307 Cod civil.
Agencia de Guvernare Electronică (nr.24/3007-136 din 19.07.2024)	219.	În conformitate cu art.2 alin.(2) din proiect, instituția publică nu va putea realiza inclusiv funcții de „emitere a actelor permissive, precum și alte activități care implică exercitarea prerogativelor de putere publică, astfel cum acestea sunt definite de art.3 al Legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public”. Cu toate că nu intră în sfera de competență AGE și nu o vizează direct, recomandăm autorului să examineze suplimentar formularea	Precizare. Definiția noțiunii de servicii publice prestate de IP a fost inclusă în conținutul art. 2 „Instituția publică”, în calitate de dispoziție ce succede alin. (1), cel din urmă reprezentând noțiunea instituției publice. Concomitent, serviciile publice prestate de IP nu se vor referi și la satisfacerea unui interes public în domeniile activității de

respectivă, întrucât, în redacția în vigoare, art.3 din Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, nu indică expres emiterea actelor permissive în categoria activităților care implică exercitarea prerogativelor de putere publică. Mai mult, potrivit definiției noțiunii „servicii publice” din art.3 alin.(1) pct.1) din proiect, acestea semnifică inclusiv serviciile de interes general asociate exercitării autorității publice, care sunt destinate satisfacerii unui interes public în domeniile activității de întreprinzător – în interpretarea noastră, această normă ar putea cuprinde inclusiv și emiterea actelor permissive.

Totodată, nu este clar care a fost raționamentul autorului de stabilire a restricției respective și care va fi efectul implementării acesteia în privința unor competențe exercitate în prezent de către unele instituții publice, spre exemplu de către Instituția publică „Agenția Servicii Publice” (ASP), care, potrivit dispozițiilor Legii nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, are calitatea de autoritate de licențiere abilitată să emită 14 licențe și autoritate emitentă de unele acte permissive care se încadrează în categoria autorizațiilor.

De asemenea, pornind de la redacția propusă de autor art.2 alin.(2) este incert care va fi efectul viitoarei legi asupra unor funcții exercitate actualmente și de către AGE, și anume:

- autoritatea pentru asigurarea schimbului de date și interoperabilitate, conform art.3, coroborat cu art.7, din Legea nr.142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate și Hotărârea Guvernului nr.211/2019 privind platforma de interoperabilitate (MConnect);

- avizarea (coordonarea) propunerilor de bugetare a cheltuielilor pentru tehnologii informaționale și comunicații, planurilor generale de achiziții TIC și nemijlocit a achizițiilor în acest domeniu, conform Hotărârii Guvernului nr.544/2019 cu privire la unele măsuri de organizare a procesului de achiziții în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor;

- evaluarea conformității sistemelor informaționale de stat prin coordonarea și monitorizarea creării, inclusiv prin coordonarea în prealabil a proiectelor de concepte ale sistemelor informaționale de stat, precum și prin asigurarea evidenței acestora, în conformitate cu

întreprinzător, acestea fiind excluse. Domeniile în care sunt prestate serviciile publice de către IP sunt destinate satisfacerii unui interes public în domeniile de activitate ale Guvernului, ale autorităților administrației publice locale sau, după caz, ale unității administrative teritoriale autonome Găgăuzia.

În același timp, conform alin. (3) și (4) art. 2 din proiect, serviciile publice prestate de instituțiile publice nu includ serviciile publice reglementate de Legea nr. 234/2021 cu privire la serviciile publice, serviciile publice prestate în conformitate cu Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, implicit instituția publică nu poate realiza funcții de reglementare normativ-juridică, supraveghere și control de stat în domeniile de care sunt responsabile autoritățile administrației publice, de emitere a actelor permissive.

Totodată, IP nu va putea exercita nici activități care implică exercitarea prerogativelor de putere publică, astfel cum acestea sunt definite de art.3 al Legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, printre care, deși expres nu sunt indicate în art.3 al Legii nr.158/2008, se includ și cele ce țin de emiterea actelor permissive, or norma juridică în cauză se referă la **punerea în executare a actelor normative**, inclusiv a Legii nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător și Legea nr. 234/2021 cu privire la serviciile publice.

De asemenea, Legea nr.234/2021 cu privire la serviciile publice reglementează serviciile publice drept activități administrative, care reprezintă o categorie distinctă de servicii publice care intră în sfera de reglementare al acestei legi, diferite de cele prestate de IP, și anume „**servicii publice** – activități **administrative** necomerciale cu caracter individual, **realizate în regim de putere publică** de prestatorul de servicii publice, cu sau fără solicitarea beneficiarilor de servicii, și care vizează realizarea drepturilor, libertăților, obligațiilor și intereselor legitime ale acestora, asigurându-le, după caz, beneficiile materiale sau nemateriale corespunzătoare;”.

Potrivit alin. (4) art. 14 al Legii nr. 98/2012: „(4) Serviciul de stat este o structură organizațională separată în sistemul administrativ al unui minister, care se constituie pentru prestarea **serviciilor publice administrative** (de înregistrare de stat, de eliberare a actelor

Legea nr.467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, art.7 alin.(2) din Legea nr.71/2007 cu privire la registre de stat și Hotărârea Guvernului nr.562/2006 cu privire la crearea sistemelor și resurselor informaționale automatizate de stat.

În accepțiunea noastră, atât funcțiile de emitere a actelor permissive exercitate în prezent de către ASP, cât și funcțiile enunțate din competența AGE, ar putea fi catalogate ca și funcții ce implică exercitarea prerogativelor de putere publică și, prin urmare, nu percepem dacă, odată cu intrarea în vigoare a legii privind instituțiile publice va fi sau nu va fi necesară modificarea actelor normative menționate.

Cu toate acestea, pentru asigurarea continuității exercitării funcțiilor menționate, în special celor din competența AGE, ca și prima opțiune, propunem Cancelariei de Stat să examineze oportunitatea completării proiectului la art.2 cu alin.(3) care să prevadă o normă derogatorie în ceea ce privește dreptul instituției publice de a exercita funcții de punere în executare a actelor normative în temeiul actelor normative care conțin norme juridice speciale în domeniul tehnologiilor informaționale sau domenii conexe – norma respectivă este formulată în prezentul aviz la propunerile la articolele la proiectul de lege.

În cazul în care această propunere nu va fi susținută de autor și se vor impune asemenea modificări, nu este clar care va fi impactul acestora asupra cadrului instituțional existent și soluțiile autorului în acest sens:

- fie funcțiile respective vor transferate unor autorități publice existente;
- fie va fi inițiată procedura de reorganizare a ASP sau, după caz, a AGE în autorități publice;
- fie vor fi constituite unele autorități publice noi care vor prelua aceste funcții.

Prin urmare, ca a doua opțiune, pentru excluderea acestor incertitudini și stabilirea predictibilității reglementărilor noi, luând în considerare dispozițiile art.71 alin.(4) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, propunem respectuos autorului să completeze nota de fundamentare cu argumentele de rigoare, bazate, eventual, pe exemplele concrete ale viitorului ASP și AGE, ceea ce

necesare pentru inițierea și/sau desfășurarea afacerii și în alte domenii).”.

Serviciile publice administrative definite alin. (4) art. 14 al Legii nr. 98/2012, nu pot fi **realizate decât în regim de putere publică**, potrivit Legii nr.234/2021, prin realizarea unei activități administrative prin care se pune în executare actele normative, inclusiv Legea nr.160/2011, și care nu pot fi prestate decât de autoritățile administrative din subordinea ministerelor, și anume de agenții.

Conform art. 2 al Legii nr. 160/2011:

„act permisiv– document sau înscris constatator prin care **autoritatea emitentă** constată unele fapte juridice și întrunirea condițiilor stabilite de lege, atestând investirea solicitantului cu o serie de drepturi și de obligații pentru inițierea, desfășurarea și/sau încetarea activității de întreprinzător sau a unor acțiuni aferente și indispensabile acestei activități. Actul permisiv poate avea denumirea de licență, autorizație, permis, certificat, aviz, aprobare, brevet, de atestat de calificare (denumite în continuare acte permissive);

autoritate emitentă– orice structură organizatorică sau organ public, instituite prin lege sau printr-un alt act normativ, precum și instituțiile subordonate lor, **investite cu funcții de reglementare și/sau de control, care acționează în regim de putere publică** în scopul realizării unui interes public.[...]”.

Așadar, actele permissive nu pot fi emise decât de entitățile care sunt investite cu funcții de reglementare și/sau de control și care acționează în regim de putere publică, și care pun în executare dispozițiile actelor normative care reglementează condițiile de eliberare a actelor permissive, prin constatarea unor fapte juridice și verificarea întrunirii condițiilor stabilite de lege, atestând investirea solicitantului cu o serie de drepturi și de obligații pentru inițierea, desfășurarea și/sau încetarea activității de întreprinzător sau a unor acțiuni aferente și indispensabile acestei activități.

Prin urmare, aceste servicii publice, descrise mai sus, nu pot prestate decât de autoritățile administrative subordonate ministerelor, prevăzute la art. 14 al Legii nr. 98/2012 și doar de către funcționari publici, or aceste activități implică exercitarea prerogativelor de putere publică, astfel cum acestea sunt definite de art.3 al Legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului, și

va permite identificarea intenției Cancelariei de Stat și, în perspectivă, a voinței Parlamentului care urmează să adopte legea respectivă, dar și a posibilelor soluții juridice pentru realizarea în continuare a funcțiilor menționate.

În baza propunerilor de ordin general expuse supra, prezentăm următoarele propuneri la articolele din proiectul de lege

Art.2 să se completeze cu alin.(3), cu următorul cuprins: „(3) Prin derogare de la prevederile alineatului (2), în temeiul actelor normative care conțin norme juridice speciale în domeniul tehnologiilor informaționale sau domenii conexe, instituția publică poate fi abilitată cu funcții de punere în executare a actelor normative respective.”.

anume prin punerea în executare a actelor normative care reglementează condițiile eliberării actelor permissive, prin emiterea actelor administrative.

Agențiile vor prelua această funcție de prestare a serviciilor publice administrative de la serviciile de stat și IP, simplificând în așa mod distincția nejustificată dintre cele două tipuri de autorități administrative subordonate ministerului și reducând structura acestora de la 3 la 2 tipuri (agenții și inspectorate).

În consecință, a fost propusă modificarea, prin intermediul cadrului conex la proiectul Legii privind instituțiile publice, a Legii nr. 234/2021, și anume prin excluderea IP drept entități în drept să presteze serviciile publice administrative realizate în regim de putere publică (de înregistrare de stat, de eliberare a actelor necesare pentru inițierea și/sau desfășurarea afacerii și în alte domenii).

IP ASP și AGE urmează a fi analizate în conformitate cu dispozițiile finale și tranzitorii ale proiectului și propuse una din soluțiile prevăzute la alin. (5) art. 19.

De asemenea, proiectul de lege ține cont de riscurile ce țin de implementarea legii, subliniind că prin intrarea în vigoare concomitentă a prezentei legi cu reforma sistemului unitar de salarizare în sectorul bugetar, se va evita pierderea personalului existența unui vid legislativ privind exercitarea funcțiilor atribuite IP.

220. În altă ordine de idei, menționăm că, potrivit art.2 alin.(1) din proiect, instituția publică va putea fi constituită exclusiv în scopul realizării funcției de prestare a serviciilor publice. În acest context, considerăm că necesită a fi examinată suplimentar definiția noțiunii „servicii publice” din art.3 alin.(1) pct.1) din proiect, la formularea căreia, în opinia noastră, nu au fost analizate suficient prevederile existente în legislație, dar și impactul noilor reglementări asupra acestora. În context, menționăm că, actualmente, termenul de „servicii publice” este definit în art.2 din Legii nr.234/2021 cu privire la serviciile publice, prin care a fost creat un cadru normativ pentru prestarea serviciilor publice, în scopul asigurării accesibilității, calității serviciilor și eficiența prestării acestora, cu realizarea unui echilibru între satisfacerea intereselor beneficiarilor de servicii publice și a interesului public. Astfel, conform definiției respective, servicii publice semnifică activități administrative

Se acceptă parțial.

A fost propusă modificarea, prin intermediul cadrului conex la proiectul Legii privind instituțiile publice, a Legii nr. 234/2021, și anume prin excluderea IP drept entități în drept să presteze serviciile publice administrative realizate în regim de putere publică (de înregistrare de stat, de eliberare a actelor necesare pentru inițierea și/sau desfășurarea afacerii și în alte domenii).

	necomerciale cu caracter individual, realizate în regim de putere publică de prestatorul de servicii publice. Totodată, potrivit art.3 alin.(2) din aceeași Lege cu privire la serviciile publice, prevederile acesteia se aplică inclusiv în privința prestării serviciilor publice aferente emiterii actelor permissive. În aceste condiții, se impune fie corelarea reglementărilor din proiect cu dispozițiile Legii cu privire la serviciile publice, fie completarea proiectului legii cu privire la modificarea unor acte normative (cadrul normativ conex legii privind instituțiile publice) (număr unic 548/CS/2024) cu modificări de rigoare în definiția noțiunii „servicii publice” din această lege. În art.3 alin.(1) pct.1), în definiția noțiunii „servicii publice”: 1) sintagma „serviciilor publice administrative” considerăm oportun să fie substituită cu textul „serviciilor publice, așa cum acestea sunt definite în Legea nr.234/2021 cu privire la serviciile publice”. 2) de completat definiția respectivă cu următorul text: „, , precum și de prestare a serviciilor electronice guvernamentale prin intermediul sistemelor informaționale partajate instituite de Guvern”.	
221.	De asemenea, considerăm că la definitivarea definiției „servicii publice” din art.3 alin.(1) pct.1) din proiect trebuie luate în considerare și alte servicii de interes general asociate exercitării autorității publice, spre exemplu, serviciile electronice guvernamentale, așa cum acestea sunt evidențiate în art.2 alin.(1) lit.f) din Legea nr.284/2004 privind serviciile societății informaționale. De menționat că, după natura lor, serviciile electronice guvernamentale nu cad sub incidența Legii nr.234/2021 cu privire la serviciile publice, fiind prestate atât entităților din sectorul public, cât și persoanelor fizice și juridice de drept privat prin intermediul sistemelor informaționale partajate - sisteme informaționale reutilizabile, instituite de Guvern în temeiul art.22 lit.c) și d) din Legea nr.467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, care asigură funcționalități generice pentru alte sisteme informaționale de stat (a se vedea definiția din pct.2 din Hotărârea Guvernului nr.414/2018 cu privire la măsurile de consolidare a centrelor de date în sectorul public și de raționalizare a administrării sistemelor informaționale de stat).	Se acceptă parțial. Alin. (2) și (3) art. 2 din proiect au fost reformulate astfel încât noțiunea serviciilor publice prestate de IP să nu specifice în mod restrictiv domeniul și sfera acestor servicii publice, stipulând că acestea sunt destinate satisfacerii unui interes public în domeniile de activitate ale Guvernului, ale autorităților administrației publice locale sau, după caz, ale unității administrative teritoriale autonome Găgăuzia. În același timp, conform alin.(3) și (4) art.2 din proiect, serviciile publice prestate de instituțiile publice nu includ serviciile publice reglementate de Legea nr. 234/2021 cu privire la serviciile publice. Totodată, relevăm că, serviciile electronice guvernamentale reprezintă servicii publice realizate în regim de putere publică de prestatorul de servicii publice, oferite atât entităților din sectorul public, cât și persoanelor fizice și juridice de drept privat, în formă electronică. Entitățile publice care asigură funcționarea serviciilor electronice guvernamentale exercită atribuții de implementare a politicii statutului în sfera formării și utilizării resurselor informaționale de stat și a informatizării.

		Deși alin. (2) – (5) art. 23 al Legii nr.467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat stabilește că, anume „instituțiile publice” nominalizate și altele nenominalizate exercită atribuții de putere publică la formarea resurselor informaționale, privind elaborarea cadrului metodologic pentru administrarea, mentenanța, dezvoltarea și scoaterea din exploatare a sistemelor informaționale de stat, administrează infrastructura tehnologiilor informaționale ale autorităților și instituțiilor publice, exercită atribuțiile de posesor al resurselor informaționale de bază și alte atribuții de putere publică, în limita competențelor stabilite de către Guvern, totuși acest lucru este contrar dispozițiilor art. 32 alin.(1) și art.14 al Legii nr. 98/2012, potrivit cărora IP nu exercită prerogative de putere publică care sunt rezervate serviciilor de stat sau agențiilor. Prin urmare, serviciile electronice guvernamentale parțial reprezintă servicii publice prevăzute de Legea nr.234/2021, prestate în formă electronică, și exercitare a atribuțiilor/competențelor guvernamentale de implementare a politicii statutului în sfera formării și utilizării resurselor informaționale de stat și a informatizării, care excedă competenței IP așa cum este prevăzută de prezentul proiect.
222.	În art.4 alin.(4), art.21 alin.(3) și în nota de fundamentare, sintagma „Centrului Guvernului” propunem de examinat suplimentar, deoarece nu este utilizată în actele normative care reglementează organizarea și funcționarea Cancelariei de Stat.	Se acceptă. Cuvintele „Centrul Guvernului” au fost substituite cu cuvintele „Cancelariei de Stat”.
223.	În art.4 alin.(8) recomandăm de perfecționat, luând în considerare prevederile Hotărârii Guvernului nr.1004/2006 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la evidența de stat a organelor centrale de specialitate ale administrației publice și a autorităților administrației publice locale, și de a-l expune în următoarea redacție: „(8) Instituția publică este supuse evidenței de stat conform Regulamentului cu privire la evidența de stat a organelor centrale de specialitate ale administrației publice și a autorităților administrației publice locale, aprobat de Guvern.”.	Se acceptă parțial. În scopul respectării principiului stabilității normei juridice textul legii trebuie să fie expus astfel încât ulterioara abrogare a actului normativ și reglementarea raporturilor juridice ce țin de evidența de stat a IP prin alt act normativ să nu impună necesitatea modificării prezentei legi. Prin urmare, se propune următorul conținut al alin. (8): „(8) Instituțiile publice sunt supuse evidenței de stat conform modului aprobat de Guvern. ”.
224.	În art.10 alin.(4), enunțul al doilea recomandăm de examinat suplimentar, deoarece considerăm că cerința de selectare a tuturor membrilor consiliului prin concurs, inclusiv a reprezentantului fondatorului și a reprezentanților autorităților publice din domeniul relevant sferei de activitate a instituției publice, desemnați de	Precizare. Ultimul enunț al alin. (3) art. 9 a fost reformulat și va avea următorul cuprins: „Membrii consiliului, sunt selectați de fondator prin concurs public, conform unui regulament aprobat de Guvern.”.

		fondator, este una excesivă și ar fi oportun păstrarea acesteia doar pentru selectarea reprezentantului din partea societății civile.	În acest mod, se va asigura existența premiselor necesare pentru selectarea celor mai buni candidați în calitate de membri ai consiliului IP. În conformitate cu Principiile OECD ale administrației publice (capitolul 3, principiul 4) sau Ghidul SIGMA privind guvernanta entităților publice, organele de conducere ale entităților publice nu trebuie desemnate discreționar, fără garanția unei numiri bazate pe merit, urmare a unui concurs public și cu oportunități egale.
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare <i>(nr.2024PLP-2190 din 12.07.2024)</i>	225.	La articolul 2 alineatul (2): atragem atenția că instituirea interdicției „de administrare” generează un conflict normativ cu prevederile articolului 16 alineatul (1) subpunctul 6) din proiectul, potrivit căruia instituția publică este în drept să „(...) administreze bunurile ce i s-au transmis în administrare”. În ipoteza în care autorul proiectului atribuie noțiunii de „administrare” un alt sens, acesta urmează a fi definită fie în textul proiectului, fie în nota informativă.	Se acceptă. Alin. (1) art. 7 a fost modificat, cu substituirea cuvântului „administrare” cu cuvântul „gestiune”, la fel au fost efectuate modificări în același sens și în alte dispoziții ale proiectului. De asemenea, IP nu pot realiza funcții de administrare de stat în domeniile de care sunt responsabile autoritățile administrației publice, funcții, care potrivit alin. (3) art. 14 al Legii nr. 98/2012, sunt atribuite agențiilor de stat, care se constituie pentru exercitarea funcțiilor de gestionare a anumitor subdomenii sau sfere din domeniile de activitate a ministerului. În mare măsură, aceste funcții de administrare a anumitor subdomenii sau sfere din domeniile de activitate a ministerului se realizează prin exercitarea activității administrative, care potrivit art.5 al Codului administrativ, reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea. Aceste funcții cad sub incidența dispozițiilor art. 3 al Legii nr. 158/2008, deoarece implică exercitarea prerogativelor de putere publică și de exercitarea funcției publice.
	226.	De asemenea, observăm că prin natura lor „actele permise” reprezintă o specie a „actelor administrative individuale”, întrucât în baza actelor permise emise de autoritățile publice se nasc drepturi și obligații legate de inițierea, desfășurarea sau încetarea activității de întreprinzător, activitate care este condiționată de legislația administrativă. Pentru a acorda normei un caracter mai general, considerăm necesar de substituit noțiunea de „actele permise” prin noțiunea de „acte administrative individuale”.	Nu se acceptă. Actele administrative individuale, conform Codului administrativ, presupune exercitarea funcțiilor în regim de putere publică. Conform art. 5 al Codului administrativ, „Activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere

		publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea.”. Potrivit art. 7 și 8 al Codului administrativ, „Autoritate publică se consideră orice structură organizatorică sau organ instituită/instituit prin lege sau printr-un alt act normativ, care acționează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public. Regimul de putere publică reprezintă ansamblul competențelor prevăzute de lege în vederea realizării sarcinilor autorităților publice, care le conferă posibilitatea de a se impune cu forță juridică obligatorie în raporturile lor cu persoane fizice sau juridice.”. Alin. (1) art.10 Cod administrativ dispune că: „(1) Actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, <i>cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice</i>, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.”. Din conținutul acestor norme rezultă că IP nu emit acte administrative individuale, deoarece nu acționează în regim de putere publică.
227.	Cu toate acestea, considerăm că soluția de a limita exercitarea prerogativelor de putere publică este contrară concepției Codului administrativ. Or, potrivit articolului 7 din Codul administrativ, prin autoritate publică se înțelege orice structură organizatorică sau organ instituit prin lege sau printr-un act normativ, care acționează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public. La rândul ei, noțiunea de interes public, potrivit articolului 18 din același Cod, cuprinde în sfera sa „ordinea de drept, democrația, garantarea drepturilor și a libertăților persoanelor, precum și obligațiile acestora, satisfacerea necesităților sociale, realizarea competențelor autorităților publice, funcționarea lor legală și în bune condiții”. Deci, satisfacerea necesităților sociale (de educație, cultură, sănătate) ține de apanajul autorităților publice, în sensul Codului administrativ. Chiar dacă, autorul proiectului artificial va separa de legislația administrativă domeniul serviciilor publice, considerăm că nimic nu va împiedica instanțele de judecată să aprecieze, în anumite spețe, că litigiul dedus judecății ține de domeniul administrativ, în pofida faptului că în calitate de pârât apare o instituție publică.	Precizare. Emitentul actului de numire în funcție a directorului IP este fondatorul – autoritate a administrației publice centrale sau locale, care are statut de autoritate publică în sensul Codului administrativ. Prin urmare, actele de numire în funcție a directorului vor avea statut de acte administrative individuale. Prestarea serviciilor publice de către IP nu se realizează în regim de putere publică și nu le conferă IP posibilitatea de a se impune cu forță juridică obligatorie în raporturile lor cu persoane fizice sau juridice.

	În același context, observăm că potrivit proiectului directorul instituției publice se numește de către fondator, care este o autoritate publică. În situația în care, unul din candidații la funcția de director, contestă actul de numire se pune problema de a ști dacă actul de numire este act administrativ individual sau nu. Or, din perspectiva faptului că instituția publică nu cade sub incidența Codului administrativ, întrucât nu acționează în regim de putere publică, răspunsul este unul negativ, pe când din perspectiva subiectului care a emis actul de numire, care este o autoritate publică, răspunsul urmează a fi unul pozitiv. Deci, apreciem că atribuirea instituțiilor publice la categoria non-autorități publice, va constitui o sursă de probleme.	
228.	La articolul 4 alineatul (4), observăm că în structura sa, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 657/2009, Cancelaria de stat nu are o subdiviziune numită „Centrul Guvernului”. De altfel, reglementarea în lege a unor subdiviziuni interne ale autorităților publice limitează Guvernul în posibilitatea exercitării atribuției sale de reorganizare a acestora.	Se acceptă. Cuvintele „Centrul Guvernului” au fost substituite cu cuvintele „Cancelariei de Stat”.
229.	La articolul 4 alineatul (5), propunem includerea acestuia în conținutul Articolului 6 Statutul instituției publice, or textul „structura organizatorică, organigrama, efectivul limită, misiunea, funcțiile și atribuțiile instituției publice se aprobă prin ordinul/decizia fondatorului, care se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova” se referă la conținutul statutului instituției publice;	Se acceptă. Textul „misiunea, funcțiile și atribuțiile instituției publice” au fost excluse din articolul 3 alineatul (5), or acestea fac obiectul de reglementare al statutului IP, conform art. 5 alin. (2) din proiect.
230.	La articolul 5 alineatul (3), în opinia noastră crearea posibilității deschiderii conturilor bancare generează riscul eludării legislației achizițiilor publice de către instituțiile publice. Or, instituțiile bancare nu sunt obligate să verifice, înainte de executarea ordinelor de plată, dacă deținătorul contului, în speță instituția publică, a respectat legislația cu privire la achizițiile publice. Chiar dacă, se poate reproșa că astfel de contracte pot fi anulate, observăm că în anumite situații anularea contractelor nu va putea conduce la restabilirea situației de înaintea încheierii acestuia. Cu titlu de exemplu poate fi menționat achiziția lucrărilor de construcție a unui drum. În ipoteza anulării contractului încheiat cu încălcarea legislației cu privire la achizițiile publice, părțile trebuie repuse în	Se acceptă. Art. 4 alin. (3) și (4) vor avea următorul cuprins: „(3) Instituția publică dispune de conturi trezoreriale în contul unic trezorerial. (4) În cazul instituțiilor publice de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe, instituția poate dispune de conturi bancare.” De asemenea, art. 16 va avea următorul cuprins: „Articolul 16. Finanțarea activității, bugetul, evidența contabilă, auditul și dările de seamă ale instituției publice (1) Finanțarea activității, elaborarea, gestionarea și executarea bugetului instituției publice, se realizează în conformitate cu

situația inițială. Or, aici se pune întrebarea cum vor fi repuse părțile în situația inițială, dacă drumul a fost construit? Dacă autoritatea contractantă nu va putea restitui lucrările efectuate, aceasta va fi obligată să compenseze aceste lucrări. Deci, în cele din urmă nu va fi posibil de efectuat o nouă achiziție, întrucât rezultatul lucrărilor fizic nu a dispărut, deci nu este necesar de achiziționat aceste lucrări.

Legea nr.181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale.

- (2) Reglementarea contabilității și raportării financiare a instituțiilor publice se realizează în conformitate cu Legea contabilității nr.113/2007.
- (3) Rapoartele financiare anuale ale instituției publice sunt auditate anual de către o entitate de audit extern în conformitate cu actele normative.
- (4) Controlul asupra activității financiare a instituției publice îl exercită fondatorul, consiliul și alte organe abilitate cu acest drept în conformitate cu actele normative.
- (5) În cazul instituțiilor publice constituite în scopul implementării programelor și proiectelor finanțate din surse externe, Acordurile respective pot prevedea și alte forme de control asupra activității financiare a instituției publice.”.

Deschiderea conturilor bancare sunt admise doar în măsura în care acordurile de finanțare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe prevăd acest lucru. Prin urmare, executarea obligațiilor contractuale și activitatea comercială a IP va fi monitorizată de Consiliul IP, care, în speța analizată va fi obligatoriu de constituit, fiind aplicate regulile auditului intern și cel extern anual, supravegherea de către fondatorul IP și alte organe control financiar public intern. Aceste aspecte fac obiectului controlului inspecției financiare conform art. 78 alin. (3) al Legii nr. 181/2014.

Conform art. 6 alin. (4) din proiect, „(4) Instituția publică achiziționează bunuri, lucrări și servicii conform Legii nr.131/2015 privind achizițiile publice, dacă acordurile de finanțare în cazul instituțiilor publice de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe nu dispun altfel.”.

Conform lit. o) alin. (11) art. 12 din proiect, directorul „o) asigură elaborarea și publicarea planului de achiziție, asigură respectarea principiului transparenței procedurilor de achiziție a bunurilor, a lucrărilor și a serviciilor destinate atât acoperirii necesităților, cât și asigurării bazei tehnico-materiale a instituției;”.

231. La articolul 5 alineatul (1), propunem excluderea textului „de șampilă cu Stema de Stat a Republicii Moldova”. Or, în contextul dezvoltării tehnologiilor moderne, precum și în contextul practicii și

Nu se acceptă.

Aplicarea șampilei cu Stema de Stat a Republicii Moldova va fi aplicată în caz de necesitate, când anumite condiții de formă stabilite

	instrumentelor internaționale, șampilă aplicată pe un document nu mai garantează veridicitatea actului, și în acest sens șampilă umedă devine un exercițiu rudimentar necesar de a fi înlocuit cu alte metode de identificare și/sau de securizare.	de legislație impun utilizarea acesteia. Dreptul de a avea o astfel de șampilă nu este un impediment în activitatea IP și nu va prejudicia interesele statului sau ale IP, și nici nu trebuie confundată cu obligația utilizării acesteia. Deși în cele mai multe cazuri aplicarea unei asemenea ștampe nu mai este obligatorie, mai cu seamă în sectorul privat, totuși acest fapt nu previne IP de a deține și, eventual, de a utiliza șampilă dată.
232.	Subsecvent, propunem instituirea interdicției persoanelor juridice de drept privat de a utiliza denumirea instituțiilor publice. Or utilizarea unui asemenea atribut de către o persoană juridică de drept privat, induce în eroare persoana sau organizația care dorește să beneficieze de serviciile unei instituții publice. În speță, denumirea Instituției Publice Centrul de Perfecționare în Domeniul Mecanizării Agriculturii (reorganizată prin absorbție în anul 2023 de către o altă instituție publică „Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii”) corespundea cu denumirea Societății cu Răspundere Limitată „Centrul Republican de Perfecționare în Domeniul Mecanizării Agriculturii "2kr-Leasing". Astfel propunem următoarea redacție al alineatului (1): „(1) Instituția publică dispune de denumire și sediu. Denumirea instituției publice nu poate fi utilizată în denumirea persoanei juridice de drept privat. ”	Nu se acceptă. Aceste aspecte sunt prevenite la etapa înregistrării de stat a persoanelor juridice, denumirea cărora trebuie nu doar să fie rezervată pentru a exclude înregistrarea acesteia de către altă entitate, ci trebuie să corespundă regulilor terminologice și să nu fie identică cu cea a altei persoane juridice, inclusiv a entităților publice luate la evidență de stat de ASP. Prin urmare, legislația în vigoare oferă instrumente juridice și garanții suficiente pentru protejarea dreptului la denumirea persoanei juridice, motiv pentru care nu considerăm necesar instituirea suplimentară în proiect a unei norme juridice în acest sens (a se vedea art. 182 Cod civil).
233.	La articolul 6 alineatul (2), observăm că normele cu privire la „competența subdiviziunilor și structurilor interne ale instituției publice, procedura disciplinară și condițiile răspunderii disciplinare în cadrul instituției publice, modul de dezvăluire a informației de interes public”, sunt norme de detaliu care nu se justifică a fi inserate în statutul instituției. Or, normele cu privire la competența subdiviziunilor interne și structurilor interne este oportun și eficient a fi aprobate la nivel de regulamente separate pentru fiecare subdiviziune, iar organul de aprobare – Consiliul instituției publice. În aceeași ordine de idei, considerăm că normele cu privire la procedura disciplinară și condițiile răspunderii disciplinare sunt norme ce reglementează raporturile de muncă care pot fi aprobate de către Consiliul instituției publice.	Se acceptă parțial. În ceea ce privește procedurile disciplinare, acestea sunt parte a politicii interne privind managementul resurselor umane, iar regulamentele privind implementarea unor astfel de proceduri asigură eficacitatea unei astfel de politici (art. 12 alin. (11) lit. h) din proiect). Având în vedere că directorul IP „a) conduce activitatea executivă și asigură funcționarea eficientă a instituției publice;”, se propune ca, aprobarea regulamentelor și competența subdiviziunilor instituției publice să fie trecute în competența directorului, conform art. 12 alin. (11) lit. h). Conform Legii nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public, informații de interes public <u>sunt toate informațiile deținute de furnizorii de informații</u>, indiferent de suportul de stocare (pe hârtie, în formă electronică sau în orice alt format).

	Subsecvent, modalitatea de dezvăluire a informației de interes public este stabilită exhaustiv prin Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public.	Art. 10 al Legii nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public, instituie obligații de transparență proactivă doar pentru autoritățile publice, nu și pentru IP. Accesul la informația de interes public este reglementată la art. 17 din proiect, suplimentar dispozițiilor Legii nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public. Astfel, art. 17 din proiectul de lege obligă instituția publică să satisfacă interesul public de acces la informație (adică referindu-se anume la informația de interes public, după cum a fost definită mai sus) conform regulilor de transparență proactivă, care presupune publicarea informației date pe site-ul său web oficial, cu actualizarea acestei informații, conform art. 10 și 11 ale Legii nr. 148/2023. De aici, rezultă necesitatea unei reglementări statutare la acest subiect prin care să se stabilească obiectul obligației de dezvăluire a informației, precum ar fi de exemplu, hotărârile consiliului care trebuie publicate pe pagina web oficială a instituției publice, în măsura în care acestea nu conțin informații cu accesibilitate limitată și limitarea corespunde criteriului proporționalității limitării accesului la informațiile de interes public, conform art. 8 și 9 a Legii nr. 148/2023.
234.	La articolul 6 alineatul (1) și (2), având în vedere propunerea menționată la articolul 4 alineatul (5), propunem următoarea redacție al alineatelor menționate: „(1) Statutul instituției publice este actul aprobat prin ordinul/decizia fondatorului, care se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și care reglementează organizarea și funcționarea instituției publice. Statutul-model al instituției publice se aprobă de Guvern. (2) Statutul instituției publice include cel puțin următoarele: fondatorul, sediul, denumirea instituției publice, structura organizatorică, organigrama, efectivul-limită, misiunea, funcțiile și atribuțiile, drepturile și obligațiile instituției publice, organele de conducere și componența acestora, și modul lor de organizare și funcționare, drepturile, obligațiile și răspunderea acestora, sursele de finanțare și modul de administrare a acestora, conținutul și procedura de raportare către fondator, procedura de reorganizare și dizolvare a instituției”.	Se acceptă parțial. Art. 5 va avea următorul cuprins: „Articolul 5. Statutul instituției publice (1) Statutul instituției publice este actul aprobat de fondator care reglementează organizarea și funcționarea instituției publice. Statutul-model al instituției publice se aprobă de Guvern. (2) Statutul instituției publice include cel puțin următoarele: fondatorul, sediul, denumirea instituției publice, domeniul de activitate, misiunea, funcțiile, atribuțiile și competența instituției publice, organele de conducere și modul de organizare și funcționare a acestora, drepturile, obligațiile și răspunderea organelor de conducere, sursele de finanțare și modul de administrare a acestora, conținutul și procedura de raportare către fondator. (3) Statutul instituției publice poate conține și alte prevederi specifice instituției publice care nu contravin actelor normative.”.

235.	La articolul 7 alineatul (1) considerăm necesar de substituit cuvântul „administrare” cu textul „gestiune”. Or, potrivit definiției de „administrare a proprietății publice” de la art. 2 din Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deetatzarea proprietății publice, reprezintă o „activitate ce tine de exercitarea și modificarea dreptului de proprietate al statului și/sau al unităților administrativ-teritoriale”. Mai mult ca atât, potrivit articolului 2 din Legea nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice, prin „administrarea bunurilor” se înțelege totalitatea atribuțiilor exercitate de autoritatea publică centrală sau locală, împuternicită să dirijeze activitatea entităților din subordine, realizând nemijlocit dreptul de dispoziție asupra bunurilor acestora. Deci, după cum se vede, administrarea bunurilor reprezintă un atribut al autorităților publice, dar nu al instituțiilor publice, în sensul proiectului de lege.	Se acceptă.
236.	La articolul 9 alineatul (1): literele a) și b) apreciem că indicarea atribuțiilor de la alineatele menționate, încalcă prevederile art. 55 alin. (4) al Legii cu privire la actele normative nr. 100/2017 „(4) În cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în același act normativ sau element structural, pentru evitarea reproducerii acesteia, se face trimitere la norma juridică relevantă fără a se preciza că aceasta face parte din același act normativ sau element structural, cu excepția cazurilor în care această precizare este necesară pentru a exclude orice echivoc”, atâta timp cât acestea atribuții sunt prevăzute la articolul 6 din proiect.	Se acceptă. Conținutul dispozițiilor art. 8 alin. (1) literele a) și b) au fost exclus din proiect.
237.	La articolul 9 alineatul (1): Litera c) considerăm că competența de aprobare a statului de personal al instituției publice trebuie să aparțină Consiliului. Or, în componența Consiliului este prezent reprezentantul Fondatorului. Apreciem că delegarea competenței către Consiliu de a aproba statutul de personal, ar constitui o debirocratizare și ar reduce o povară administrativă asupra subdiviziunilor interne ale Fondatorului;	Nu se acceptă. Aprobarea statului de personal nu trebuie examinată separat de procesul de elaborare și coordonare a acestuia, care demarează cu directorul IP, care potrivit competențelor sale (lit. g) alin. (11) art. 12 asigură procesul de elaborare și coordonare a proiectului bugetului anual de venituri și cheltuieli și-l prezintă organului competent spre aprobare, care va fi <u>însoțit de recomandările privind statul de personal, parte a componentei de cheltuieli de personal din bugetul IP.</u> Ținând cont de distribuirea competențelor consiliului și ale fondatorului cu privire la aprobarea bugetului anual și a statului de personal și de faptul că în unele situații IP poate să nu dispună de consiliu, putem lua în considerare următoarele scenarii.

		Dacă IP dispune de consiliu, directorul va asigura elaborarea proiectului statului de personal, concomitent cu elaborarea proiectului bugetului anual al IP, care va ține cont de cel dintâi, și-l va remite spre examinare consiliului. Ultimul va examina proiectul statului de personal și-l prezintă fondatorului pentru aprobare. Abia după aceasta, fondatorul va aproba statul de personal, iar consiliul va putea aproba bugetul anual în care va include și cheltuielile de personal. În lipsa unui consiliu, proiectul de buget, după coordonarea cu fondatorul, va fi remis acestuia din urmă pentru aprobare, împreună cu recomandările privind statul de personal. În consecință, fondatorul va dispune nu doar de recomandările privind statul de personal, dar și de proiectul bugetului anual, care include și cheltuielile de personal, precum și de alte informații și rapoarte anuale care vor permite adoptarea deciziei optime cu privire la statul de personal. Fondatorul nu se poate disocia de aceste procese și urmează să-și asume răspunderea pentru domeniul de activitate al IP de care este responsabil, or cheltuielile de personal reprezintă, de regulă, cea mai mare parte a bugetului IP.
238.	La articolul 9 alineatul (1): Litera g), observăm că „locățiunea” și „comodatul” sunt două tipuri de contracte care se exclud reciproc, întrucât unul este cu titlu oneros, iar celălalt este cu titlu gratuit. Astfel, conjuncția „și” inserată între cuvintele „locățiune” „comodat” urmează a fi substituită cu disjuncția „sau”.	Nu se acceptă. Conjuncția „și” în context nu semnifică încheierea unui contract care să prevadă cele două obiecte, ci se referă la competența fondatorului de a aproba atât transmiterea bunurilor IP în locățiune, cât și transmiterea acestora în comodat, fără ca să însemne transmiterea concomitentă a acestora în cele două forme, ceea ce ar fi o soluție absurdă a unui exercițiu de interpretare.
239.	La articolul 9 alineatul (1): Litera k) considerăm necesar de exclus prevederile acestei litere întrucât este contrar prevederilor art. 10 alin. (1) din Legea privind controlul financiar public intern nr. 229/2010 potrivit căruia „Managerul entității publice și managerii operaționali stabilesc obiective, acțiuni și indicatori de performanță pentru activitatea entității publice și a subdiviziunilor organizaționale, fiind responsabili de monitorizarea, realizarea și raportarea acestora”, iar articolul 15 alin. (1) stabilește că „Managerul entității publice este responsabil de organizarea sistemului de control intern managerial în entitatea publică”;	Nu se acceptă. În cazul autorităților publice și altor autorități administrative, dacă altceva nu rezultă din lege, putem fi de acord cu raționamentele propuse, însă în condițiile instituțiilor publice, pentru care fondatorul își asumă răspunderea materială și politică pentru funcționarea domeniului de care este responsabil, atribuțiile fondatorului se stabilesc în așa fel încât să existe un domeniu de responsabilitate și control din partea fondatorului a performanțelor legate de modul de prestare a serviciilor publice delegate, raportate la obiectivele generale urmărite de autoritatea publică în domeniile de care este responsabilă.

240.	La articolul 9 alineatul (1): Litera m), considerăm necesar de exclus prevederile literei menționate întrucât atribuțiile de publicare a programelor de dezvoltare, revin potrivit articolului 20 alineatul (2) din Legea integrității nr. 82/2017, conducătorului entității publice, dar nu fondatorului acesteia.	Se acceptă.
241.	La articolul 9: litera e), propunem următoarea redacție a literei e): „e) aprobă regulamentul de selectare prin concurs public, selectează și numește în funcție directorul instituției publice”;	Nu se acceptă. Conform alin. (2) art. 12, „(2) Pcedura de organizare și desfășurare a concursului, condițiile pentru a candida și condițiile de selectare prin concurs a directorului instituției publice sunt aprobate de Guvern. ”. Lit. d) alin. (1) art. 8 din proiect va avea următorul cuprins: „d) selectează prin concurs public și încheie contractul individual de muncă cu directorul instituției publice;”. Astfel, se propune de atribui Guvernului competența de reglementare a concursului directorului IP, astfel încât să se asigure unificarea reglementării condițiilor de concurs pentru directorii IP și anumite standarde corespunzător principiilor OECD a administrației publice.
242.	La articolul 9: litera n) se propune excluderea acestea din competența fondatorului și delegarea către Consiliului instituției;	Nu se acceptă. Nu ține de specificul activității de supraveghere a organului de supraveghere, or confirmarea entității de audit pentru auditul extern al situațiilor financiare anuale ține de funcțiile de administrare ale IP, în care fondatorul are un rol semnificativ. Legea privind auditul situațiilor financiare nr. 271/2017, stabilește la art. 27 că „...fondatorul entității auditate au atribuția de a confirma entitatea de audit care va efectua auditul și de a stabili onorariul pentru aceste servicii. Orice imixtiune în procesul de selectare și confirmare a entității de audit se interzice. (2) Raporturile dintre entitatea de audit și entitatea auditată sau solicitantul auditului se reglementează prin contractul de audit, încheiat conform legislației civile.
243.	La articolul 9: litera o), propunem modificarea acestei litere, întrucât apreciem că este excesivă instituirea procedurii de selectare prin concurs a tuturor membrilor Consiliului instituției publice. Or, în componența acestui Consiliu, vor face parte și reprezentanți ai altor autorități publice, iar în acest sens, considerăm că pentru membrii Consiliului din partea altor autorități publice este suficient ca reprezentanții să	Se acceptă parțial. Conținutul lit. o) a fost exclus din proiect, or competența în această materie va aparține Guvernului, caz în care hotărârea Guvernului va fi publicată în conformitate cu legislația. Art.9 alin. (3) reglementează modul de constituire a consiliului, alineat care a fost modificat și va avea următorul cuprins:

fie delegați de către autoritatea publică (angajator) în baza principiului meritocrației și corespunderii criteriilor de eligibilitate. Întru susținerea celor invocate mai sus, atragem atenția că la art.10 alin. (12) autorul a prevăzut că:
„12) Calitatea de membru al consiliului încetează:
b) în cazul revocării acestuia de către entitatea care l-a desemnat;
c) la încetarea sau suspendarea calității care a constituit temei pentru desemnare;”.

Astfel, lit. o) va avea următoarea redacție: „dacă este instituit un consiliu, aprobă și publică pe pagina sa web oficială condițiile și procedura de selectare prin concurs public a membrilor consiliului instituției publice din partea societății civile.”

Propunere valabilă și pentru articolul 10 alineatul (4).

„(3) În componența consiliului este numit un reprezentant al fondatorului și cel puțin un membru desemnat din partea societății civile din domeniul relevant sferei de activitate a instituției publice. Membrii consiliului sunt selectați de fondator prin concurs public, conform unui regulament aprobat de Guvern.”.

În acest mod, se va asigura existența premiselor necesare pentru selectarea celor mai buni candidați în calitate de membri ai consiliului IP.

În conformitate cu Principiile OECD ale administrației publice (capitolul 3, principiul 4) sau Ghidul SIGMA privind guvernanta entităților publice, organele de conducere ale entităților publice nu trebuie desemnate discreționar, fără garanția unei numiri bazate pe merit, urmare a unui concurs public și cu oportunități egale.

Temeiurile de revocare prevăzute la lit. a) și b) alin. (11) art. 9 au caracter obiectiv și urmăresc scopul asigurării unei activități eficiente a consiliului, excluderea blocării activității consiliului din inițiativa unui membru, asigurarea principiului legalității:

„(11) Membrul consiliului poate fi revocat în cazul:
a) absentării nemotivate la 3 ședințe consecutive în ultimele 12 luni;
b) încălcării legislației privind exercitarea atribuțiilor de membru sau în cazul neexercitării acestora;
c) inițiativei entității ce l-a desemnat.”.

Doar în privința reprezentantului său în consiliu fondatorul este în drept să-l revoce din motive de oportunitate.

Conform principiilor OECD al administrației publice, fondatorul trebuie să dispună de atribuții suficiente pentru controlul și supravegherea entităților publice aflate în subordine, pentru activitatea cărora poartă răspundere subsidiară.

Prin urmare, reprezentantul fondatorului în consiliul IP trebuie să dispună de împuterniciri în vederea revocării persoanei desemnate în consiliul IP, inclusiv din motive de oportunitate.

În privința celorlalți membri ai consiliului IP, desemnați de alte entități sau de societatea civilă, chiar și în condițiile în care membrii consiliului sunt selectați de fondator prin concurs public, considerăm că, din motive proprii ale entității care l-a desemnat (legate de exercitarea activității în cadrul entității, alte necesități interne care nu au legătură cu exercitarea calității de membru al consiliului IP, etc.),

		trebuie să fie posibilă revocarea din această calitate la inițiativă entității care a desemnat candidatul pentru calitatea de membru al Consiliului IP. Din aceleași motive, în lipsa acestei opțiuni normative, însăși membrul desemnat de entitate poate fi nevoit/determinat să depune cerere din inițiativă proprie de încetare a calității de membru al consiliului IP sau, eventual, să i se înceteze sau suspende pe un termen mai mare de 4 luni a calității care a constituit temei pentru desemnare.
244.	La articolul 10: alineatul (7) litera e), considerăm că cerința de la această literă este excesivă, întrucât potrivit Art. 81 alin. (1) și (2) din Legea nr. 308/2017 prevede că „(1) Persoană expusă politic este persoana fizică care exercită sau a exercitat funcții publice importante, după cum urmează: a) șefi de stat, șefi de guvern, miniștri și miniștri adjuncți sau secretari de stat; b) membri ai Parlamentului sau ai unor organe legislative similare; c) membri ai organelor de conducere ale partidelor politice; d) membri ai curților supreme, ai curților constituționale sau ai altor instanțe judecătorești de nivel înalt ale căror hotărâri nu fac obiectul altor căi de atac decât în circumstanțe excepționale; e) membri ai curților de conturi sau ai consiliilor băncilor centrale; f) ambasadori, însărcinați cu afaceri și ofițeri superiori în forțele armate; g) membri ai organelor de administrare, de conducere sau de supraveghere ale întreprinderilor publice; h) directori, directori adjuncți și membri ai consiliului de administrație sau membri cu funcții echivalente în cadrul unei organizații internaționale. (2) Lista funcțiilor publice importante la nivel național care determină calitatea de persoană expusă politic în conformitate cu prevederile prezentei legi se elaborează de către Serviciu și se publică pe pagina sa web oficială. În coroborare cu norma expusă mai sus și textul normei propus de autorul proiectului, rezultă că ministrul în calitate de conducător al Ministerului (Fondator) sau secretarii de stat nu vor putea deține	Precizare. Consiliul IP este un organ de supraveghere al IP care trebuie să exercite funcțiile sale în mod independent de fondator și, concomitent, în colaborare cu celelalte organe de conducere ale IP și fondatorul. Potrivit alin. (1) art. 9 din proiect, „Consiliul este organul , conform alineatului (6) litera c), dacă corespunde următoarelor cerințe: a) <u>nu este membru al organelor de conducere deliberative sau executive ale fondatorului sau ale finanțatorilor și nu a îndeplinit o astfel de funcție în ultimii 2 (doi) ani”.</u> Din aceste motive, dar și pentru a fi posibilă revocarea membrului consiliului de către entitatea care l-a desemnat în cazurile prevăzute la alin. (11), propunem excluderea acestor funcții de conducere ale fondatorului din categoria celor admise pentru desemnare în consiliul IP.

		calitatea de membri ai Consiliului instituției publice fondate de Minister.	
245.	La articolul 10: alineatul (8), nu este clară soluția suspendării împuternicirilor întregului consiliului, în condițiile în care doar unii membri ai acestuia se pot afla în situația nerespectării alineatului (7), iar numărul celor care respectă condițiile permite convocarea unei ședințe deliberative;		Se acceptă. Conținutul articolului 10 alineatul (8) a fost exclus din proiect.
246.	La articolul 10: alineatul (9) propunem excluderea literelor a), b) și e) din conținutul acestei norme, întrucât o asemenea formulare este în contradicție cu afirmația autorului proiectului actului normativ conform căreia normele propuse spre aprobare au ca scop „Consolidarea conducerii și controlului ministerial asupra numeroaselor organisme subordonate în prezent întregului Guvern” - argument enunțat în Nota informativă la 542/CS/2024;		Nu se acceptă. Consolidarea conducerii și controlului ministerial asupra numeroaselor organisme subordonate acestora se realizează prin intermediul atribuțiilor oferite fondatorului în calitate de organ de conducere al IP, iar dispozițiile privind asigurarea independenței membrilor consiliului caracterizează eficacitatea rolului de supraveghere exercitat de organul de supraveghere.
247.	La articolul 10: alineatul (10), considerăm necesar de exclus acest alineat întrucât conținutul lui este unul declarativ. Or criteriile enumerate trebuie să fie clare, fără echivoc cu enumerarea exhaustivă a actelor care pot proba întrunirea acestor criterii enumerate, în caz contrar, o asemenea normă generează ambiguitate;		Nu se acceptă. Definirea bunei reputații excede anumite categorii juridice care ar fi insuficiente pentru acest scop, fiind mai degrabă o categorie socio-umană de recunoaștere socială și profesională a meritelor unei persoane. Percepția generală sau a unui anumit grup în privința unei persoane poate fi determinantă în evaluarea bunei reputații a persoanei, fără a ține neapărat de existența unor criterii sau circumstanțe obiective la baza unei astfel de percepții. Prin urmare, legea nu este în măsură decât să recunoască existența dar și importanța reputației bune a unei persoane pentru candidarea sau admiterea într-o anumită funcție, profesie și să lase la latitudinea celor care poartă răspundere pentru aspectul reputațional al mandatului și efectului acesteia pentru exercitarea lui cu succes, de a aprecia nivelul reputațional al persoanei care exercită mandatul care-i este încredințat. Remarcăm că, fondatorul încheie cu directorul un contract de muncă care va permite fondatorului rezoluțiunea acestuia pentru motive ce țin de neîntrunirea exigențelor impuse de lege față de funcția de funcția deținută, inclusiv reputația persoanei, caz în care aceste motive vor trebui indicate în mod expres și care la momentul elaborării și adoptării legii nu pot fi și nici nu este necesar să fie prevăzute în mod exhaustiv.

		Subliniem, totodată, că funcția de director al IP nu este o funcție publică sau funcție de demnitate publică. Exigențe privind experiența sunt stabilite la alin. (6) lit. b). În privința cunoștințelor și abilităților adecvate activităților desfășurate de instituția publică, pentru a asigura înțelegerea responsabilităților care le revin și comunicarea colectivă eficientă privind subiectele care urmează a fi discutate în cadrul ședințelor consiliului, aceste sunt asigurate prin coroborarea criteriilor de la alin. (6) lit. a) și b), precum și a condițiilor de concurs pentru selectarea membrilor consiliului aprobate de Guvern. În acest fel, în rezultatul concursului se va asigura selectarea persoanelor care întrunesc cerințele stipulate. Aprecierea abilităților de a pune în valoare cunoștințele candidatului ține de persoanele competente să desemneze membrii și comisia de concurs, iar o listă a acestora nu poate fi stabilită în lege, care s-a rezumat la domeniul de aplicare a acestor abilități și cunoștințe, și anume adecvarea acestora la activitățile desfășurate de instituția publică, și care asigură înțelegerea responsabilităților care le revin și comunicarea colectivă eficientă privind subiectele care urmează a fi discutate în cadrul ședințelor consiliului. Mai mult, orice concurs are la bază principii de selectare în bază de merit, calificare profesională, capacitate, competență și integritate profesională, principii care la fel vor fi aplicabile și în cazul membrilor desemnați/selecți în cadrul consiliilor IP.
248.	La articolul 10: alineatul (14), reieșind din redacția actuală a alineatului rezultă că membrul Consiliului, indiferent de frecvență la ședințele Consiliului, este în drept să beneficieze la decizia fondatorului de o indemnizație lunară în mărime de până la 50% din salariul mediu lunar al instituției publice înregistrat în anul de gestiune precedent aprobării remunerării, dar nu mai puțin decât salariul minim pe țară pe anul respectiv. În cazul instituțiilor publice noi constituite, baza de calculare a remunerării membrilor consiliului este salariul mediu lunar prevăzut în bugetul instituției publice pentru anul în curs. O asemenea normă este, în opinia Ministerului, contradictorie cu argumentele expuse de autorul proiectului în Nota informativă: „(...)Totodată, proiectul va asigura implementarea prevederilor	Nu se acceptă. Stabilirea unei remunerații pentru membrii consiliului IP nu este contrară principiilor unei bune guvernări și celorlalte principii ale administrației publice. Deși consiliul își desfășoară activitatea doar în cadrul ședințelor sale, totuși activitatea membrilor consiliului nu se limitează doar la întrunirea în ședințe și nu activează doar în cadrul ședințelor consiliului, unde doar se examinează și se deliberează în mod colegial subiectele care sunt examinate și cercetate/elaborate de fiecare din membri în prealabil ședințelor. Dacă activitatea membrilor consiliului s-ar limita doar la timpul rezervat pentru ședințele consiliului, atunci activitatea consiliului ar fi extrem de ineficientă și nu este exclus în

	Acordului de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană, Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, și anume prevederile art. 22 lit. (a) „dezvoltarea instituțională și funcțională a autorităților publice pentru a spori eficiența activității acestora și pentru a asigura un proces de luare a deciziilor și de planificare strategică eficient, participativ și transparent”. În acest context, menționăm că scopul de bază al proiectului de lege este alinierea cadrului normativ ce reglementează activitatea instituțiilor publice la principiile administrației publice, pentru o bună guvernare publică și implementarea unei cerințe în calea integrării europene”. Astfel, propunem revizuirea, normei în următoarea redacție: „(14) Membrii Consiliului care au participat la ședința consiliului li se poate stabili o indemnizație pentru fiecare zi de participare la ședința consiliului în mărimea aprobată prin decizia fondatorului. Indemnizația acordată membrului consiliului pe parcursul unui an calendaristic nu va depăși un salariu mediu lunar al instituției publice înregistrat în anul de gestiune precedent aprobării remunerării. În cazul instituțiilor publice noi constituite, indemnizația acordată membrului consiliului pe parcursul unui an calendaristic nu va depăși două salarii medii pe economie prognozat pentru anul în curs”.	aceste condiții să fie nevoie de un număr sporit de ședințe per lună, care vor depăși o eventuală remunerație lunară prevăzută de proiect. Prin urmare, activitatea consiliului nu presupune numai participarea în ședință, este o activitate continuă, fiind un organ de conducere al IP. Orice persoană care nu participă la ședință, poate să vină cu opinie proprie asupra subiectelor examinate în ședință, ceea ce presupune că acesta dedică timp și din afara ședințelor, poate fi desemnat raportor în privința unui subiect, cu obligația de a elabora un raport sau un proiect de hotărâre.
249.	La articolul 10: alineatul (17), observăm că prin utilizarea conjuncției „și” expunerea opiniei separate devine obligatorie pentru a fi exonerat membrul consiliului de răspundere. Or, în opinia noastră este suficient doar exprimarea votului său contra adoptării unei decizii, pentru a fi exonerat de răspundere, în caz contrar s-ar ajunge la situația absurdă când membrul consiliului poartă răspundere juridică, pentru unele acte față de adoptarea cărora a fost împotrivă, numai din considerentul că nu a formulat opinie separată.	Se acceptă. Cuvintele „și a expus opinia sa separată conform prezentei legi” au fost excluse.
250.	La articolul 11: litera f) observăm că potrivit articolului 10 alin. (1) din proiect este stabilit că „Consiliul este organul colegial de conducere, care dispune de autonomie funcțională și are rolul de supraveghere și monitorizare a procesului decizional al instituției publice, al	Nu se acceptă. Conform art. 8 alin. (1) lit. h), i)și l) din proiect, anume fondatorul: „h) stabilește indicatorii de performanță și evaluează anual activitatea directorului. Pentru instituția publică care a fost constituită în scopul implementării programelor și proiectelor finanțate din surse

procesului de implementare a obiectivelor puse în sarcina instituției și evaluare a indicatorilor de performanță atinși”. În acest context pentru a evita reglementarea diferită a aceeași situații, propunem revizuirea lit. f) și expunerea în următoarea redacție:
 „f) aprobă raportul anual de activitate a instituției publice, inclusiv realizarea indicatorilor de performanță ai instituției publice”.

externe, indicatorii de performanță vor fi coordonați în prealabil cu partenerii de dezvoltare/ instituțiile de finanțare;
 i) aprobă programele de dezvoltare pe termen mediu și planurile anuale de activitate ale instituției, inclusiv obiectivele anuale și pe termen mediu, precum și indicatorii de performanță instituționali;
 l) evaluează anual activitatea instituției publice în baza obiectivelor și indicatorilor de performanță instituționali;”.

Astfel, consolidarea conducerii și controlului ministerial asupra IP se realizează prin intermediul exercitării atribuțiilor menționate mai sus, consiliul monitorizând procesul de implementare a obiectivelor puse în sarcina instituției și cel de evaluare a indicatorilor de performanță atinși prin:

g) avizarea, anterior aprobării de către fondator, a raportului anual de activitate a instituției publice, inclusiv realizarea indicatorilor de performanță ai instituției publice;

h) aprobarea rapoartelor financiare anuale ale instituției publice. În cazul instituției publice care a fost constituită în scopul implementării programelor și proiectelor finanțate din surse externe, Consiliul aprobă rapoartele financiare anuale ale instituției publice după coordonarea acestora cu partenerul de dezvoltare/instituția de finanțare, dacă Acordul de finanțare prevede acest fapt;;

m) întocmirea și prezentare fondatorului și directorului de concluzii și recomandări cu privire la implementarea obiectivelor strategice, programelor de dezvoltare pe termen mediu și a planurilor anuale de activitate a instituției, inclusiv realizarea indicatorilor de performanță instituționali;

n) prezintă fondatorului propuneri pentru eficientizarea activității instituției;

Completate cu restul atribuțiilor consiliului prevăzute la art. 10, atribuțiile nominalizate *supra*, permite consiliului realizarea funcției sale de supraveghere și monitorizare a procesului de implementare a obiectivelor puse în sarcina instituției și evaluare a indicatorilor de performanță atinși, iar fondatorul în baza concluziilor și recomandărilor consiliului să aprobe raportul de evaluare a activității instituției publice în baza obiectivelor și indicatorilor de performanță instituționali.

251. La articolul 11:

Se acceptă parțial.

litera v), propunem în următoarea redacție:
 „v) aprobă acordarea suportului financiar pentru implementarea politicilor publice în domeniile de activitate ale instituției publice, în urma examinării raportului de evaluare a dosarelor solicitanților de suport financiar dacă în politicile, manualele operaționale, produsele/mecanismele de finanțare ale instituției publice nu este stabilit altfel”.

Pentru susținerea propunerii aducem cu titlu de exemplu situația Instituției Publice „Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii” care a fost creată pentru a asigura fermierilor accesul facil și constant la tehnică agricolă, echipamente, fertilizanți și produse de uz fitosanitar prin vânzarea în rate conform procedurilor coordonate cu donatorii, împrumutătorii și aprobate de către Comitetul de Supraveghere (Consiliu). Evaluarea dosarelor de finanțare este zilnică conform solicitărilor fermierilor și este realizată de către Comisiile de evaluare create pentru fiecare proiect de finanțare în parte, conform manualelor operaționale, produselor/mecanismelor de finanțare aprobate de Comitetul de supraveghere. Delegarea acestei competențe Consiliului, va birocratiza și va îngreuna accesul facil și constant al fermierilor la tehnică agricolă, echipamente, fertilizanți și produse de uz fitosanitar.

Conținutul lit. s) art. 10 a fost modificat și va avea următorul cuprins:
 „aprobă acordarea suportului financiar pentru implementarea politicilor publice în domeniile de activitate ale instituției publice, în urma examinării raportului de evaluare a dosarelor solicitanților de suport financiar, dacă produsele/mecanismele de finanțare ale instituției publice nu stabilesc altfel;”.

252. La articolul 11:
 litera g), conform căreia Consiliul aprobă situațiile financiare anuale ale instituției publice, contravine normelor cu privire la prezentarea și semnarea (aprobarea) situațiilor financiare anuale. Astfel, se va reține că la art. 36 alin. (1) din Legea contabilității nr. 113/2007 este prevăzut că „(1) Situațiile financiare vor fi semnate pînă la momentul prezentării lor utilizatorilor de către persoanele ce reprezintă conducerea entității, care pot fi: a) proprietar – în cazul întreprinzătorilor individuali; b) parteneri – în cazul unui parteneriat; c) membri ai organului executiv sau, ca alternativă, președintele consiliului executiv, în numele consiliului executiv, și președintele consiliului de supraveghere, în numele consiliului de supraveghere – la întreprinderile cu răspundere limitată și în organizațiile necomerciale; d) director al filialei – în cazul unei companii străine; e) directorul executiv și membrii consiliului – în cazul altor entități

Se acceptă parțial.
 Norma juridică a fost revizuită și va avea următorul cuprins:
 „h) aprobă rapoartele financiare anuale ale instituției publice. În cazul instituției publice care a fost constituită în scopul implementării programelor și proiectelor finanțate din surse externe, Consiliul aprobă rapoartele financiare anuale ale instituției publice după coordonarea acestora cu partenerul de dezvoltare/instituția de finanțare, dacă Acordul de finanțare prevede acest fapt;”.

De asemenea, se va ține cont că, Consiliul este organul colegial de conducere al instituției publice.

În cazul în care IP nu are consiliu, atribuția dată va fi exercitată de fondator, căruia IP îi prezintă situațiile financiare anuale conform alin. (6) art. 38 al Legii contabilității nr. 113/2007.

	nespecificate la lit.a)–d); f) conducătorul și contabilul-șef (șeful serviciului contabil) – în cazul instituției publice”. Astfel, atribuția Consiliului de a aproba situațiile financiare anuale este în contradicție cu norma expusă mai sus.	
253.	La articolul 11: litera i), considerăm ca fiind excesive stabilirea competenței de monitorizare a procesului de raportare financiară. Or potrivit art. 29 alin. (5) din Legea contabilității este stabilit exhaustiv „Suplimentar la situațiile financiare, entitatea va prezenta anual raportul conducerii și raportul auditorului, în cazul în care auditul este obligatoriu”, iar la art. 34, 38, 39 ale aceleiași legi este prevăzut conținutul obligatoriu a raportului financiar, procedura prezentării rapoartelor financiare de către instituțiile publice și răspunderea pentru nerespectare.	Nu se acceptă. Această competență este necesară în scop de realizarea a funcțiilor de supraveghere ale consiliului.
254.	La articolul 11: litera l), observăm că potrivit articolului 11 alin. (2) din Legea integrității este prevăzut că „(2) Pentru asigurarea angajării și promovării agenților publici în bază de concurs conform criteriilor de selectare enunțate la alin.(1), conducătorul entității publice are următoarele obligații: a) adoptă actele administrative de stabilire a regulilor de organizare și desfășurare a concursului public în cadrul entității, cu fixarea obligatorie a criteriilor de selectare în bază de merit și de integritate profesională (solicitarea certificatului de cazier privind integritatea profesională, a informației privind stările de incompatibilitate nesoluționate, privind conflictele de interese sancționate și a cazierului judiciar care cuprinde informația despre privarea de dreptul de a ocupa funcții publice); b) desemnează responsabilii de organizarea și desfășurarea concursului public în cadrul entității și asigură condițiile necesare activității lor;”. În acest context, considerăm necesar excluderea literei l), potrivit legii competențele enumerate sunt atribuite conducătorului entității publice.	Precizare. Conținutul lit. l) art. 11 a fost exclus din proiect.
255.	La articolul 12: alineatul (4), observăm că prevederile acestuia generează conflict normativ cu prevederile alin. (3) „Membrii consiliului nu au dreptul	Nu se acceptă.

	să participe la examinarea și adoptarea hotărârilor în raport cu care se află în conflict de interese ” și alin. (6) „Membrii care au declarat un conflict de interese nu se iau în considerare la calculul majorității”. Or anume un membru care declară conflict de interes este obligat să se abțină de la vot și luarea deciziilor. Prin urmare propunem excluderea textului de la alin. (4) „și nu sunt în drept să se abțină de la vot”.	Normele juridice nu se interpretează izolat, ci ca făcând parte dintr-un sistem de norme juridice, luând în considerare prevederile din cadrul aceluiași articol, capitol, etc. Prin urmare, între alin. (3) și alin. (4) nu există o contradicție, deoarece primul reprezintă o situație specifică care obligă membrul consiliului de a nu participa la examinarea subiectului în raport cu care se află în conflict de interese, în caz contrar nu se admite abținerea de la vot. Modalitatea de calculare a majorității în asemenea situații nu vine decât să completeze dispozițiile alin. (3), oferind soluțiile necesare unor astfel de situații.
256.	Articolul 12: alineatul (1), în vederea asigurării principiului bune guvernări, propunem acordarea dreptului de a convoca ședința consiliului de către cel puțin un membru al consiliului, a fondatorului sau la inițiativa directorului instituției publice. Astfel alineatul (1) va avea următoarea redacție: „(1) Ședința consiliului se convoacă la inițiativa a cel puțin unui membru al Consiliului, a fondatorului sau a directorului instituției publice, însă nu mai rar decât o dată în trimestru. Ordinea de zi și materialele ședinței se aduc la cunoștința membrilor consiliului de către secretarul consiliului, cu cel puțin 5 zile lucrătoare înainte de ziua ședinței”.	Se acceptă parțial. Articolul 11 alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Ședința consiliului se convoacă nu mai rar decât o dată în trimestru la inițiativa președintelui acestuia, a cel puțin doi membri ai consiliului. Fondatorul și directorul pot solicita convocarea consiliului ori de câte ori este necesar, iar președintele nu poate respinge solicitarea acestora, dacă solicitarea ține de atribuțiile consiliului.. Proiectul ordinii de zi și materialele ședinței se aduc la cunoștința membrilor consiliului de către secretarul consiliului, cu cel puțin 5 zile lucrătoare înainte de ziua ședinței.”.
257.	Alineatul (5), (7), (8) și (9) prin natura raporturilor reglementate au un caracter secundar și nu se justifică inserarea lor în textul legii. Astfel se propune excluderea acestor alineate.	Nu se acceptă. Aceste norme juridice sunt esențiale pentru funcționarea consiliului, care trebuie asigurat cu lucrări de secretariat, întocmirea și modul de semnare a actelor și proceselor-verbale și stabilirea elementelor obligatorii ale celor din urmă.
258.	La articolul 13: alineatul (1), (3) și (4), în opinia noastră, autorul urmează să precizeze fără echivoc, dacă raporturile cu directorul instituției publice sunt raporturi de drept civil, bazate pe contractul de mandat, sau sunt raporturi juridice de dreptul muncii, bazate pe contractul individual de muncă. Or, contractul de management este un contract nenumit natura juridică al căruia nu este clară. Totodată, pe de o parte autorul utilizează la alineatul (1) noțiunea de mandat, care conduce către instituția de drept civil al mandatului, iar pe de altă parte la alineatul (4), se menționează „concedierea”, instituție	Precizare. Regimul juridic al raporturilor dintre director și fondator și condițiile de încetare a mandatului directorului vor fi supuse legislației muncii, sens în care în proiect au fost efectuate modificările corespunzătoare.

	specifică dreptului muncii. Pentru claritate considerăm necesar de inserat în textul proiectului lege o normă similară celei din articolul 177 alineatul (6) din Codul civil care stipulează fără echivoc că „Raporturilor juridice dintre persoana juridică și administrator li se aplică dispozițiile legale cu privire la reprezentare și mandat dacă legea sau actul de constituire nu prevede altfel.” Aceasta va rezolva problema litigiilor de muncă neîntrerupte între autoritățile publice și administratorii instituțiilor publice, întrucât fiind în prezența unui contract de mandat acesta va putea fi revocat în orice moment, fără a fi necesară motivarea sa. Bineînțeles că pentru a evita exercitarea abuzivă a acestui drept s-ar putea reglementa o anumită recompensă pentru directorul revocat, în cazul în care revocarea este nemotivată.	
259.	La articolul 13: alineatul (7): litera k) observăm că soluția referitor la negocierea contractului în cazul conflictului de interese, afectează aplicabilitatea articolului 14 alineatul (5) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, potrivit căruia conducătorul organizației publice este cel care soluționează conflictul de interese al subiectului declarării prin modalitățile expuse în acest alineat. Or, textul propus din proiect conține în sine deja o modalitate concretă de soluționare, prin delegarea atribuțiilor către consiliu și președintele acestuia;	Precizare. Consiliul face parte din organele de conducere ale IP, printre care este și directorul IP. Așadar, în cazul conflictului de interese a directorului IP, prevederile articolului 14 alineatul (5) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale sunt inaplicabile, modalitatea de soluționare a conflictului de interese fiind stabilită direct în textul proiectului - negocierea este realizată de către consiliu, iar semnarea contractului se realizează de către președintele consiliului, după coordonarea acestuia cu fondatorul.
260.	La articolul 13: alineatul (6), prin Hotărârea nr. 5/2013 pentru controlul constituționalității articolului 301 alin. (1) lit. c) din Codul muncii al Republicii Moldova, la pct. 57-59 Curtea constituțională a statuat că „57. Astfel, Curtea notează că exercitarea oricărei profesii solicită prezența anumitor capacități profesionale. Noile cerințe existente pe piața muncii impun acordarea unei atenții deosebite factorului uman pentru a asigura realizarea sa integrală și la parametrii cei mai înalți. 58. Stabilirea unor criterii pentru exercitarea anumitor activități nu poate fi privită a priori ca o încălcare a dreptului constituțional la muncă sau ca o discriminare în raport cu exercitarea altor activități. Asemenea limitare poate avea un caracter necesar atunci când este determinată de specificul unei profesii, care, datorită exigențelor sporite față de calitățile fizice și psihice ale persoanei, nu pot fi exercitate de persoane în etate, sau atunci când sesc ca măsură de	Se acceptă parțial. Alineatul (8) se expune după cum urmează: „(8) Directorul trebuie să fie cetățean al Republicii Moldova, să cunoască limba română, să aibă studii superioare, în ultimii 10 ani să dețină cel puțin 3 ani de experiență managerială, <u>să nu fie supus măsurii de ocrotire judiciară sub forma tutelei</u>, să aibă reputație bună și să cunoască o limbă de circulație internațională cel puțin la nivelul B1, sau la nivel A2 - în cazul directorului instituției publice constituite de autoritățile administrației publice locale.”. Cerințele care vizează reputația persoanei au fost completate cu informații în nota de fundamentare care vor ghida destinatarul normelor date, stabilind că: „La evaluarea reputației se va ține cont, fără a se limita la acestea, dacă persoana nu se află sub urmărire penală și nu are calitatea de inculpat în cauze penale pentru comiterea infracțiunilor contra patrimoniului, infracțiuni economice, infracțiuni

optimizare a utilizării forței de muncă în anumite sectoare de activitate. 59. Curtea ține să invoce constatările sale din Hotărârea nr.30 din 23 decembrie 2010, potrivit căreia: "În vederea asigurării funcționării eficiente a unor sfere de activitate, fixarea unui prag de vârstă este necesară pentru menținerea persoanelor cu capacități profesionale adecvate pentru desfășurarea unor activități de interes major pentru întreaga societate. Impunerea unei limite de vârstă nu exclude posibilitatea persoanelor de a-și continua munca în alte segmente care au tangență cu profesia lor."

În acest context propunem reformularea alineatului (6):

„(6) Directorul trebuie să întrunească următoarele criterii cumulative:

- a) să dețină cetățenia Republicii Moldova;
- b) să cunoască limba română;
- c) să aibă studii superioare;
- d) în ultimii 10 ani să dețină cel puțin 3 ani de experiență managerială;
- e) să dețină capacitate deplină de exercițiu;
- f) nu a împlinit vârsta de 63 ani la momentul depunerii dosarului în cadrul concursului public de selectare a directorului instituției publice;
- g) în ultimii 5 ani nu a fost destituită dintr-o funcție publică, inclusiv dintr-o funcție publică cu statut special, sau nu i-a încetat contractul individual de muncă pentru motive disciplinare;
- h) în ultimii 5 ani, în cazierul privind integritatea profesională nu are înscriri cu privire la rezultatul negativ al testului de integritate profesională pentru încălcarea obligației prevăzute la art.7 alin.(2) lit. a) din Legea nr.325/2013 privind evaluarea integrității instituționale;
- i) nu are antecedente penale nestinse pentru infracțiuni săvârșite cu intenție;
- j) nu este privată de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, ca pedeapsă de bază sau complementară, ca urmare a sentinței judecătorești definitive prin care s-a dispus această interdicție;
- k) să cunoască o limbă de circulație internațională (engleza, franceza, germana, spaniola, italiana) cel puțin la nivelul B1.”

contra justiției și infracțiuni de corupție în sectorul privat, pentru infracțiuni grave, deosebit de grave și excepțional de grave, nu este condamnată și nu are antecedente penale pentru comiterea unor astfel de infracțiuni, precum și persoanele în privința cărora procesul penal a încetat din motive de nereabilitare, în cauze penale pentru comiterea aceluiași infracțiuni, în ultimii 5 ani nu a fost destituită dintr-o funcție publică, inclusiv dintr-o funcție publică cu statut special, sau nu i-a încetat contractul individual de muncă pentru motive disciplinare, în ultimii 5 ani, în cazierul privind integritatea profesională nu are înscriri cu privire la rezultatul negativ al testului de integritate profesională pentru încălcarea obligației prevăzute la art.7 alin.(2) lit. a) din Legea nr.325/2013 privind evaluarea integrității instituționale.”. Suplimentar nota de fundamentare se va completa cu explicațiile de mai jos.

Definirea bunei reputații excede anumite categorii juridice care ar fi insuficiente pentru acest scop, fiind mai degrabă o categorie socio-umană de recunoaștere socială și profesională a meritelor unei persoane. Percepția generală sau a unui anumit grup în privința unei persoane poate fi determinantă în evaluarea bunei reputații a persoanei, fără a ține neapărat de existența unor criterii sau circumstanțe obiective la baza unei astfel de percepții.

Prin urmare, legea nu este în măsură decât să recunoască existența dar și importanța reputației bune a unei persoane pentru candidarea sau admiterea într-o anumită funcție, profesie și să lase la latitudinea celor care poartă răspundere pentru aspectul reputațional al mandatului și efectului acestuia pentru exercitarea lui cu succes, de a aprecia nivelul reputațional al persoanei care exercită mandatul care-i este încredințat. Remarcăm că, fondatorul încheie cu directorul un contract de muncă care va permite fondatorului rezoluțiunea acestuia pentru motive ce țin de neîntrunirea exigențelor impuse de lege față de funcția de funcția deținută, inclusiv reputația persoanei, caz în care aceste motive vor trebui indicate în mod expres și care la momentul elaborării și adoptării legii nu pot fi și nici nu este necesar să fie prevăzute în mod exhaustiv.

Subliniem, totodată, că funcția de director al IP nu este o funcție publică sau funcție de demnitate publică.

		Cu privire la faptul că persona este privată de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, ca pedeapsă de bază sau complementară, ca urmare a sentinței judecătorești definitive prin care s-a dispus această interdicție, fie prin acte definitive ANI, semnalăm că, a priori, persoana care nu are dreptul, în temeiul cerințelor impuse de actele normative, acte judecătorești sau alte acte juridice definitive să dețină calitate de membru a consiliului, nu poate fi membru a Consiliului, fără ca acest lucru să fie suplimentar menționat de lege, or acest efect rezultă din lege și din conținutul acelor acte juridice. Cu privire la limita de vârstă, în contextul funcției de director, atât timp cât persona corespunde tuturor condițiilor și dispune de cunoștințe, abilități, experiență și a fost selectat în rezultatul concursului sau desemnat, nu există motive de a fi exclus doar din motiv de vârstă. O asemenea excludere trebuie să fie justificată în mod obiectiv, or doar numărul anilor acumulați nu este un criteriu care indică a priori în privința incapacității persoanei de a corespunde tuturor celorlalte cerințe. Excluderea doar pe motiv de vârstă, fără o altă justificare ce ține de cerințele specifice funcției sau anumite exigențe sporite față de calitățile fizice și psihice ale persoanei, ar putea fi considerate discriminare pe motiv de vârstă și încălcarea în așa mod a dreptului la muncă/viață privată.
261.	alineatul (7) literele p) și r) în partea ce ține de modificarea fișelor de post, considerăm că aceste atribuții sunt improprii directorului, ținând în mare parte de atribuțiile personalului subdiviziunii resurse umane. Astfel propunem excluderea lor.	Se acceptă. A fost exclusă atribuția directorului de modificare a fișelor de post.
262.	La articolul 14: alin. (1) generează un conflict normativ cu textul de la art. 13 alin. (7) lit. h) care deja a stabilit că este de competența directorului de a aproba „politica internă privind managementul resurselor umane și regulamentele privind implementarea procedurilor de personal (concurs, dezvoltare/instruire profesională, evaluarea performanțelor, dezvoltarea în carieră, răspunderea disciplinară, sistemul de recompense și beneficii, etc.)”. Prin urmare, textul „în temeiul unui regulament aprobat de către Consiliu” se va exclude.	Se acceptă. Art.13 alin. (1) (anterior art. 14) a fost modificat, prin excluderea referinței la organul competent să aprobe condițiile de selectare prin concurs a personalului angajat în funcții de bază. Concomitent, conform alin. (2) art. 13 din proiect, personalul instituției publice, cu excepția persoanelor angajate în posturi aferente funcțiilor auxiliare, este angajat în condițiile Codului muncii, în rezultatul concursului public, în temeiul unui regulament aprobat de Guvern..

			Concomitent, la art. 12 alin. (11) lit. h) din proiect (anterior art. 13) a fost exclusă competența directorului de a aproba politica internă privind managementul resurselor umane și regulamentele privind implementarea procedurilor de personal, în partea ce ține de regulile de concurs.
263.	La articolul 14: Alineatul (3), se va exclude întrucât art. 23 alin. (9) din Legea nr. 133/2016 stabilește expres că „Nerespectarea prevederilor art.14 alin.(9), nedepunerea declarației de avere și interese personale în termenul și în modul stabilite de prezenta lege, după notificarea inspectorului de integritate conform art.27 alin.(7) din Legea nr.132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, precum și refuzul subiectului declarării de a depune declarația constituie temeiuri pentru încetarea mandatului său, a raporturilor sale de muncă ori de serviciu”.		Precizare. Se consideră important să se sublinieze prin intermediul acestui proiect aplicarea temeiului dat de încetarea raporturilor de muncă, pentru a exclude orice dubiu în această privință.
264.	La articolul 14: alineatul (5), aplicând principiul analogia legii, atragem atenția că Legea nr.133/2016 reglementează la art. 16-21 incompatibilitățile, restricțiile și limitările subiectului declarării averii și intereselor personale. Considerăm excesivă și discriminatorie interdicția față de personalul instituției publice de a fonda și deține părți sociale în societăți comerciale care prestează servicii sau au domeniul de activitate similar sau conex celui desfășurat de instituția publică în care activează. Astfel, solicităm să fie luată în considerare redacția acestei norme, aplicând prin analogie restricțiile prevăzute la art. 25 din Legea nr. 158/2008: „(5) Personalul instituției publice nu este în drept să desfășoare activitate de întreprinzător, cu excepția deținerii calității de fondator al societății comerciale, cu condiția că domeniile de activitate ale acesteia nu sunt în legătură directă sau indirectă cu atribuțiile exercitate potrivit fișei postului. Personalul instituției publice nu este în drept să desfășoare alte activități remunerate: a) prin contract individual de muncă sau prin alt contract cu caracter civil, în cadrul societăților comerciale, al cooperativelor, al întreprinderilor de stat sau al celor municipale, al organizațiilor necomerciale din sectorul public sau cel privat, a căror activitate este în anumite privințe, de competența instituției în care acesta este		Nu se acceptă. Conținutul alin. (6) este aplicabil personalului IP, care nu deține calitatea de funcționar public, fiindu-le aplicabile restricțiile și limitările impuse agenților publici prevăzute în Legea nr. 133/2016.

	angajat, cu excepția activităților științifice, didactice, a practicii medicale, a activităților în cadrul proiectelor/programelor internaționale de cercetare și inovare, a activităților de creație, de participare în proiecte de dezvoltare finanțate integral din surse externe nerambursabile/rambursabile în cadrul instituției în care este angajat; b) în calitate de expert antrenat în proiecte implementate peste hotarele țării, cu excepția cazului în care raporturile de serviciu sînt suspendate pe perioada respectivă în condițiile legii.”	
265.	articolul 14 alineatul (1), în opinia Ministerului este suficient doar enumerarea în lege a categoriilor de salariați, fără a detalia specificul muncii acestora, întrucât forma actului normativ de lege impune normelor să aibă un caracter de maximă generalitate, reglementările de detaliu fiind rezervate actelor subordonate legii.	Nu se acceptă. Distincția dintre funcțiile de bază și cele auxiliare sunt necesare în considerarea dispozițiilor lit. e²) art. 3 al Legii nr. 133/2016 și faptului că cei din urmă nu sunt supuși concursului la angajare.
266.	La articolul 21 alineatul (3) în vederea evitării inadvertențelor la interpretarea acestei norme, propunem următoarea redacție: „(3) Guvernul, în termen de 24 de luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, va elabora și prezenta Parlamentului propuneri privind modificarea Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, în scopul stabilirii prin lege a modului de salarizare a angajaților instituțiilor publice. Pînă la data aprobării modificărilor respective, față de instituțiile publice la autogestiune se vor aplica prevederile normative în vigoare cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară.”	Precizare. Art. 14 alin. (6) a fost reformulat și, după renumerotare, va avea următorul cuprins,: „(5) Salarizarea personalului instituției publice se efectuează în condițiile Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.”.. Reglementarea modului de salarizare va fi efectuată odată cu modificarea Legii nr. 270/2018 în cadrul reformei sistemului unitar de salarizare în sectorul bugetar, pentru care s-a rezervat întreg anul 2025, iar dispozițiile finale ale proiectului reflectă acest aspect. Termenul pentru intrarea în vigoare a amendamentelor la sistemul unic de salarizare în sistemul bugetar și a LPI este același. În acest context, sunt relevante și dispozițiile alin. (3) art. 1 al Legii nr. 270/2018, care stipulează că: „(3) <i>Modul și condițiile de salarizare a personalului din sectorul bugetar țin în exclusivitate de prezenta lege și nu pot fi obiectul de reglementare a altor acte normative, cu excepția celor ce rezultă din legea respectivă.</i>”. Textul dispozițiilor finale și tranzitorii a fost revizuit, în considerarea faptului că salarizarea va fi reglementată de Legea nr. 270/2018. Art. 19 din proiect „Dispoziții finale și tranzitorii” va prevedea următoarele: „(1) Prezenta lege intră în vigoare la 01 ianuarie 2027.

			(2) Dispozițiile articolului 16, în partea ce se referă la aplicarea de către instituțiile publice bugetare a regulilor ce țin de elaborarea bugetului instituției publice, intră în vigoare începând cu procesul bugetar pentru anul 2026. (3) Primul audit extern al rapoartelor financiare anuale, se realizează pentru anul bugetar/de gestiune 2027. (4) Guvernul, până la data intrării în vigoare a prezentei legi: a) va elabora și va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege, inclusiv propuneri privind modificarea Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, în scopul stabilirii prin lege a modului de salarizare a angajaților instituțiilor publice;”. Prin urmare, a fost instituit un termen unic de intrare în vigoare a legii, care oferă o perioadă rezonabilă pentru adaptarea legislației și cadrului normativ subsecvent, inclusiv aspectele de ordin tehnic.
Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor <i>(nr. 15-3653 din 17.07.2024)</i>	267.	La art.10 alin. (5), se propune expunerea primei propoziții în următoarea redacție „Funcția de președinte al consiliului este exercită de către reprezentantul fondatorului”. Această propunere, rezidă în faptul că răspunderea pentru obligațiile instituției publice fondate îi revin și fondatorului, iar consiliul are rolul de supraveghere și monitorizare a procesului decizional al instituției publice, al procesului de implementare a obiectivelor puse în sarcina instituției și evaluare a indicatorilor de performanță atinși. Deci, impactul realizării funcțiilor și competențelor este direct, iar președintele ales din rândul reprezentanților fondatorului, va asigura realizarea sarcinilor și obiectivelor propuse. Subsecvent, este de menționat că, instituția publică este constituită în scopul realizării funcției statului și unităților administrativ-teritoriale de prestare a serviciilor publice în sfera de competență a fondatorului, iar finanțarea activității acesteia se efectuează inclusiv din mijloace financiare alocate de la bugetul de stat prin intermediul fondatorului, astfel, se consideră imperios ca funcția de președinte al consiliului să fie exercită de către reprezentantul fondatorului. Or, acesta este inițiat în domeniile de activitate și deține cunoștințe ample privitor la realizarea funcțiilor și competențelor fondatorului.	Nu se acceptă. Consiliul dispune de autonomie funcțională și este un organ de supraveghere al IP a cărui membri trebuie să fie independenți. Din acest motiv, aceștia prin vot își pot alege președintele consiliului și în anumite circumstanțe, după caz, președintele ședinței.

	268.	Mai mult ca atât, numărul impar de membri ai consiliului, este rezonabil pentru asigurarea imparțialității voturilor la procesul de votare a deciziilor aprobate de către membrii acestuia.	Precizare. Conform alin. (2) art. 9, Consiliul este format dintr-un număr impar de membri, numiți de fondator pentru un mandat de 4 ani, și nu poate avea mai mult de 5 membri.
Agencia Proprietății Publice (nr.05-03-4428 din 04.07.2024)	269.	Se propune completarea articolului 21 cu un alineat nou (după alineatul (4), cu numerotarea următoarelor alineate) cu următorul cuprins: “Cancelaria de Stat, pe platforma Centrului Guvernului, în comun cu ministerele de resort și Agenția Proprietății Publice, în termen de 36 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, vor analiza lista întreprinderilor de stat care în urma procesului de triere au fost incluse în categoria nr. 2 - Întreprinderi recomandate pentru reorganizare în altă formă juridică de organizare, și vor prezenta Guvernului spre aprobare proiectele actelor normative privind reorganizarea acestora în instituții publice”.	Nu se acceptă. Reglementarea procesului de triere a întreprinderilor de stat și a acțiunilor care rezultă din acest proces nu ține de obiectul de reglementare a prezentului proiect. În eventualitatea în care se va iniția un proces de reorganizare a întreprinderii de stat în IP se vor aplica dispozițiile moratoriului instituit deja și noile reorganizări vor trebui să corespundă exigențelor noi legi privind instituțiile publice, după intrarea sa în vigoare.
Muzeul Național de Istorie a Moldovei (nr. 237/01-05 din 01.07.2024)	270.	Articolul 8, litera b) Ținând cont de faptul că în muzee există mai multe consilii și comisii, atât cu rol deliberativ (consiliul de administrație), cât și consultativ de specialitate (consiliul științific, consiliul de restaurare, comisia de evaluare și achiziție a bunurilor culturale), considerăm că este o risipă de bani publici crearea unui nou Consiliu cu autonomie funcțională, dar și ineficient, deoarece problemele administrative de zi cu zi ale instituției sunt discutate la consiliul de administrație, care se întrunește lunar sau ori de câte ori este nevoie. Propunem exceptarea muzeelor de la această prevedere. Modificarea propusă: b) Consiliul, dacă legea sau acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte prevăd constituirea consiliului, sau instituția publică prestează servicii publice sub formă de acordare a suportului financiar pentru implementarea politicilor publice în domeniile de activitate ale instituției publice, sau prestează servicii publice cu plată, cu excepția instituțiilor publice din domeniul culturii;	Nu se acceptă. Constituirea consiliului se va realiza în condițiile lit. b) art. 7 din proiect, adică urmare a justificării în analiza de impact a structurii corespunzătoare a organelor de conducere și doar dacă legea sau tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte prevăd constituirea consiliului, sau instituția publică prestează servicii publice sub formă de acordare a suportului financiar pentru implementarea politicilor publice în domeniile de activitate ale instituției publice sau dacă instituția publică a fost constituită în scopul implementării programelor și proiectelor de dezvoltare, inclusiv a celor finanțate din surse externe. Consiliul IP este un organ de supraveghere și nu unul de administrare, or proiectul legii distribuie competențele de supraveghere și administrare între consiliu, director și fondatorul IP. În orice caz, alin. (2) art. 1 din proiect, după cum au fost reformulat, dispune că: „(2)) Modul de organizare și funcționare a instituțiilor publice din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre, circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret, sport este reglementat distinct prin alte legi.”.
	271.	Articolul 13 (8)	Precizare.

	Deoarece atât directorul, cât și personalul instituției publice sunt angajați prin concurs, este alogic și incorect ca directorul adjunct să fie numit în funcție fără concurs. Modificarea propusă: (8) Directorul este asistat de unul sau mai mulți directori adjuncți, care sunt desemnați în funcție de către director în urma selectării prin concurs public. Directorul adjunct se subordonează directorului, exercitând sarcinile, atribuțiile și obligațiile de funcție stabilite de către acesta.	Faptul că directorii adjuncți sunt numiți în funcție de director nu-i privează de obligația de a fi angajați în posturile aferente funcțiilor de bază în urma promovării sau selectării prin concurs public, or directorii adjuncți fac parte din categoria posturilor aferente funcțiilor de bază. Această regulă se aplică față de toate funcțiile de bază, persoanele selectate conform rezultatelor concursului, fiind numite în funcțiile scoase la concurs la care au candidat.
272.	Articolul 14 (2), litera b) Depunerea declarației de avere de către personalul cu funcții de execuție din domeniul culturii nu este relevantă din punctul de vedere al veniturilor obținute de acesta. Astfel, un muzeograf și restaurator, posturi aferente funcțiilor de bază, au un salariu de funcție de 6490 lei (clasa 55); un supraveghetor expoziție muzeală și un contabil, posturi aferente funcțiilor de suport instituțional, au un salariu de funcție de 3500 și, respectiv, 5740 lei. De asemenea, dispoziția din lege va contribui la suprasolicitarea Autorității naționale de integritate. Propunem exceptarea personalului de execuție din instituțiile publice de cultură de la această prevedere. Modificarea propusă: b) prezintă, în condițiile legii, declarația de avere și interese personale, cu excepția personalului de execuție din instituțiile publice din domeniul culturii;	Precizare. Conform art. 3 alin.(1) lit. e²) din Legea nr. 133/2016, „Subiecți ai declarării averii și a intereselor personale sunt angajații autorităților/instituțiilor publice aflate la autogestiune, cu excepția angajaților care desfășoară activități auxiliare – de secretariat, de protocol, administrativ-gospodărești, tehnice, precum și cu excepția angajaților autorităților/instituțiilor publice din domeniile sănătății, culturii, educației și cercetării.”. Concomitent, alin.(2) art.1 din proiect, după cum au fost reformulat, dispune că: „(2) Modul de organizare și funcționare a instituțiilor publice din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre, circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret, sport este reglementat distinct prin alte legi.”.
273.	Articolul 16 (1) 7) Considerăm că formularea din proiect va îngreuna procesul de obținere a asistenței tehnice și financiare, interne și externe. Modificarea propusă: 7) să primească asistență tehnică și financiară de la organismele internaționale, donatorii externi și interni și să o folosească în scopul realizării obiectivelor sale statutare, în coordonare cu fondatorul.	Precizare. Asistența financiară externă urmează a fi alocată prin intermediul proiectelor și programelor de asistență, care vor fi coordonate cu fondatorul. Astfel, IP vor putea fi finanțate din sursele proiectelor cu finanțare externă, prin intermediul contului trezorerial corespunzător. Conform dispozițiilor art. 42 alin. (1) lit. b) și art. 44 al Legii nr. 181/2014, IP este în drept să fie finanțată din „b) resursele proiectelor finanțate din surse externe;”, și „ (1) Resursele aferente proiectelor finanțate din surse externe se administrează în conformitate cu prevederile acordurilor respective, în limitele alocațiilor bugetare aprobate.

(1¹) Se interzice utilizarea mijloacelor bănești din conturile proiectelor finanțate din surse externe, acordate conform destinației prevăzute în acordurile de finanțare, în alte scopuri decât cele prevăzute de acordurile respective.

(2) Mijloacele bănești prevăzute la alin. (1) neutilizate până la data încheierii anului bugetar sînt accesibile pentru utilizare în aceleași scopuri în anul bugetar următor doar dacă acestea sînt prevăzute în bugetele corespunzătoare.”.

De asemenea, lit. g) art. 15 prevede că: „(1) Pentru realizarea obiectivelor și funcțiilor sale, în corespundere cu scopurile statutare, instituția publică este în drept:

g) să primească asistență tehnică și financiară de la organismele internaționale, donatorii externi și interni și să o folosească în scopul realizării obiectivelor sale statutare;”.

Concomitent, lit. d) art. 15 dispune că:

„ d) să achiziționeze bunuri, lucrări și servicii conform Legii nr.131/2015 privind achizițiile publice, dacă acordurile de finanțare în cazul instituțiilor publice de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe nu dispun altfel.”.

Alin. (4) art. 6 la fel dispune că:

„(4) Instituția publică achiziționează bunuri, lucrări și servicii conform Legii nr.131/2015 privind achizițiile publice, dacă acordurile de finanțare în cazul instituțiilor publice de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe nu dispun altfel.”

Este relevant că, potrivit alin. (2) art. 70 al Legii nr. 181/2014: „(2) La data încheierii anului bugetar alocațiile bugetare nevalorificate, precum și soldurile de mijloace bănești din conturile trezoreriale ale autorităților/instituțiilor bugetare se închid, cu excepția soldurilor proiectelor finanțate din surse externe.”.

Art.19 prevede la alin.(11) că: „(11) Unitățile de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe cu personalitate juridică, pentru care acordul de finanțare externă prevede constituirea unei unități de implementare cu personalitate juridică, își vor continua activitatea până la finalizarea termenului prevăzut în acordul de finanțare, urmând a fi dizolvate la momentul încetării programului/proiectului dat.”.

Congresul Autorităților Locale din Moldova (nr.271 din 26.07.2024)	274. CALM menționează că Proiectul este binevenit în aspectul reglementării unei categorii importante de servicii publice (în sens larg) cum ar fi instituțiile publice, statutul general al cărora este reglementat de legislația civilă (de drept privat). Respectiv dreptul privat este destinat pentru a reglementa raporturile dintre particulari și mai puțin este dedicat da a asigura interesul public. În același timp atragem atenție la următoarele aspecte fundamentale, fără de luarea în considerație a cărora există riscul de a devia de la destinația sau menirea instituțiilor publice ca o categorie importantă de servicii publice. În aspect practic, dar și teoretic, avem trei categorii principale de servicii publice, care per ansamblu trebuie să asigure interesul public și să îndeplinească principalele funcții ale statului conform prevederilor constituționale: 1) autoritățile publice sau organele statale care acționează în regim de putere publică (exercită competențe cu caracter obligatoriu); 2) instituțiile publice care desfășoară activități de interes public cu caracter <i>nematerial</i> (educație, sănătate, cultură, asistență socială, etc.); 3) întreprinderi de stat sau municipale care, spre deosebire de instituțiile publice, îndeplinesc activități de interes public cu caracter <i>material</i> sau care presupun procese de producție (telecomunicații, aprovizionarea cu apă, deșeuri, amenajarea teritoriului și spații verzi, etc.). În ceea ce privește instituțiile publice, la rândul lor, pot fi centrale - fondate de regulă de organele centrale ale administrației publice, și locale - fondate autoritățile administrației publice locale deliberative, care activează în condițiile descentralizării administrative și autonomiei locale. Deși și la nivel central avem instituții publice care se bucură de autonomie. De exemplu conform art. 35 alin. (6) din Constituția Republicii Moldova „instituțiile de învățământ superior beneficiază de dreptul la autonomie”. La fel este știut faptul că o parte din activitățile desfășurate de instituțiile publice sunt concesionate instituțiilor și altor entități private, adică elementul de interes public persistă și în cadrul activității acestora, respectiv în ce măsură aspecte din organizarea, activitatea și reorganizarea acestora trebuie reglementate în Proiect?	Nu se acceptă. Caracterul <i>nematerial</i> al serviciilor publice se redă prin noțiunea de servicii de interes general care nu au caracter economic. În acest sens a se vedea raționamentele pct. 59 și 141 din sinteză. În partea ce vizează concesionarea unor bunuri/servicii publice entităților de drept privat, cu instituirea obligațiilor de serviciu public, acest domeniu de reglementare țin de obiectul Legii nr. 121/2007 și a Legii nr. 121/2018 cu privire la concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii.
--	--	---

	În continuare vom expune propuneri concrete pe marginea Proiectului. În contextul clasificării și caracteristicilor menționate la început, articolul 2 (Noțiunea de instituție publică) o propunem în următoarea redacție: „Articolul 2. Noțiunea de instituție publică (1) Instituția publică este persoană juridică de drept public, constituită în scopul realizării funcției statului sau a unității administrativ teritoriale de prestare a serviciilor publice în sfera de competență a fondatorului acesteia și care desfășoară activități cu caracter nematerial și necomercial (educație, sănătate, cultură, etc.) (2) Instituția publică nu poate realiza funcții de putere publică ale autorităților publice sau activități cu caracter material specifice întreprinderilor de stat sau municipale.”.	
275.	Noțiunea de „servicii publice” din art. 3 alin. (1) sbpct 1) din Proiect este destul de incertă și extrem de complicată, nefiind clar scopul acesteia, deoarece în textul Proiectului aproape că nu este utilizată. Admitem că autorul a încercat să concretizeze categoriile de servicii publice aflate în sfera instituțiilor publice, dar distincte de serviciile publice ale autorităților publice și cele ale întreprinderilor de stat sau municipale, precum și altor entități ce desfășoară activități comerciale/productive de importanță generală. În acest caz considerăm că ar fi mai reușită următoarea noțiune, care ar putea înlocui cea existentă: „1) „servicii publice” semnifică activități de interes public, ce derivă din activitatea autorităților publice, din domeniile social, cultural, educațional, de cercetare, sănătate, și alte activități conexe, dar care nu țin de activități în regim de putere publică, servicii publice de gospodărie comună, serviciile poștale, servicii de comunicații electronice, serviciile de transport, serviciile din domeniul financiar (bancar și nebanca), determinate conform legislației.	Se acceptă parțial A fost modificată noțiunea. Noțiunea din proiect este independentă și completă, în baza acesteia poate fi determinată exact un serviciu public prestat de IP în sensul legii date, fără a fi necesar un alt act normativ care să determine un serviciu drept serviciu public prestat de IP. Astfel, art. 2 din proiect prevede următoarele: „Articolul 2. Instituția publică (1) Instituția publică este persoană juridică de drept public, constituită în scopul realizării funcției statului și unităților administrativ teritoriale de prestare a serviciilor publice în sfera de competență a fondatorului acesteia și care nu desfășoară activitate comercială în scopul obținerii profitului. (2) Servicii publice prestate de instituțiile publice sunt serviciile de interes general, care nu au caracter economic, nu intervin pe o piață concurențială și sunt destinate satisfacerii unui interes public în domeniile de activitate ale Guvernului, ale autorităților administrației publice locale sau, după caz, ale unității administrative teritoriale autonome Găgăuzia. (3) În sensul prezentei legi serviciile publice prestate de instituțiile publice nu includ, fără a se limita la acestea, serviciile publice reglementate de Legea nr. 234/2021 cu privire la serviciile publice, serviciile publice prestate în conformitate cu Legea nr. 160/2011

		privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, cele de gospodărie comunală, așa cum acestea sunt definite de Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402/2002, serviciile poștale, așa cum acestea sunt definite de Legea comunicațiilor poștale nr. 36/2016, serviciile de comunicații electronice, așa cum acestea sunt definite de Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007, serviciile de transport public, serviciile din domeniul financiar (bancar și nebancar). (4) Instituția publică nu este în drept să exercite funcții de reglementare normativ-juridică, supraveghere și control de stat în domeniile de care sunt responsabile autoritățile administrației publice, de emitere a actelor permissive, precum și alte activități care implică exercitarea prerogativelor de putere publică, astfel cum acestea sunt definite de articolul 3 al Legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.”.
276.	La articolul 4 (Modul de constituire a instituției publice) din Proiect: la alin (4) cuvintele „Constituirea instituției publice” propunem să fie substituite cu cuvintele „Constituirea instituției publice centrale”, având în vedere că autorul este concentrat pe instituțiile publice centrale conform conținutului alineatului, iar pentru instituțiile publice locale aceste acțiuni sunt extrem de costisitoare și chiar inutile, fiind vorba de strategii și programe de dezvoltare locale;	Se acceptă. Art.3 din proiect se referă la IP constituite de autoritățile administrației publice centrale și cele locale și ține cont de specificul celor locale. (alin. (1), (3) – (5)): „Articolul 3. Modul de constituire a instituției publice (1) Instituțiile publice pot fi constituite de către autoritățile administrației publice centrale și locale. (2) Funcțiile de fondator al instituției publice constituite de autoritățile administrației publice centrale se exercită de către Cancelaria de Stat, minister sau altă autoritate administrativă centrală. (3) Funcțiile de fondator al instituției publice constituită de autoritățile administrației publice locale, se exercită de către autoritatea deliberativă a administrației publice locale, iar în cazul unității administrative teritoriale autonome Găgăuzia - de către Comitetul executiv al Găgăuziei. (4) Constituirea instituției publice este precedată de efectuarea unei analize de impact, parte a notei de fundamentare la ordinul/decizia de constituire a instituției publice, care va justifica inițiativa respectivă prin prisma argumentării necesității și oportunității constituirii, eficiența și eficacitatea unei astfel de instituții, bazate pe performanță și orientată spre rezultate, prin raportare la cadrul instituțional existent pentru îndeplinirea serviciilor publice propuse a fi delegate, cu referire

		la necesități concrete de punere în aplicare a documentelor de politici și de planificare ale Guvernului, a strategiilor și programe de dezvoltare locală – în cazul instituțiilor publice constituite de autoritățile administrației publice locale, și/sau de executare a legilor, misiunea, funcțiile de bază, efectivul-limită necesar bazat pe rezultatele analizei/normării muncii, structura organizatorică a acestora și sursele de finanțare a activității instituției publice. În cazul instituțiilor publice fondate de autoritățile administrației publice centrale, analiza de impact trebuie să conțină și avizul pozitiv al Centrului Guvernului. (5) Structura organizatorică, organigrama, efectivul-limită și statutul instituției publice se aprobă prin Hotărâre de Guvern/decizia fondatorului. (6) La elaborarea structurii organizatorice a instituției publice se va ține cont de Normele privind instituirea subdiviziunilor structurale ale autorității publice, aprobate de Guvern. (7) Instituția publică se consideră constituită la data intrării în vigoare a Hotărârii Guvernului/deciziei a fondatorului, dacă acesta nu prevede o altă dată. (8) Instituțiile publice sunt supuse evidenței de stat conform modului aprobat de Guvern.”. Considerăm că, textul de mai sus simplifică procedura de constituire a IP, prin excluderea obligației înregistrării de stat în registrul persoanelor juridice.
277.	la alin. (5) propunem să fie completat în final „sau în Registrul de Stat al actelor locale - în cazul instituțiilor publice create la nivel local”, având în vedere că este inutil și implică cheltuieli suplimentare publicarea în Monitorul Oficial al RM, deși admitem că în ambele cazuri este vorba de acte normative care se publică în modul stabilit, adică alineatul ar putea fi exclus.	Se acceptă. Alineatul (5) a fost modificat, astfel încât nu se face trimitere la sursa de publicare a actului de constituire, în acest sens fiind aplicabile regulile existente cu privire la publicarea actelor administrative.
278.	alin. (6) considerăm că ar trebui exclus, deoarece regulile pentru autoritățile publice nu pot fi aplicate instituțiilor publice, deoarece sarcina și scopul lor este total diferită.	Nu se acceptă. Normele privind instituirea subdiviziunilor structurale ale autorității publice asigură reguli unice pentru crearea subdiviziunilor interne ale IP care țin cont și de entitățile publice cu un număr redus de personal și pot fi adaptate/aplicate IP. Scopul și sfera de activitate a entităților publice nu afectează regulile privind numărul de personal minim

		necesar pentru crearea subdiviziunilor structurale prevăzute de normele date.
279.	nu este clar rolul alin. (8), instituțiile publice și așa sunt create de autorități publice, care fac schimb de informații, care-i atunci rolul evidenței de stat - încă un obstacol birocratic?	Nu se acceptă. Scopul este punerea în aplicare a prevederilor Legii nr.467/2003 cu privire la informatizare și resursele informaționale de stat și a Hotărârii Guvernului nr.272/2002 despre măsurile privind crearea sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al unităților de drept”. Evidența de stat constă în înscrierea în Registrul de stat al unităților de drept (în continuare - Registru) a datelor despre crearea, reorganizarea și dizolvarea organelor centrale de specialitate ale administrației publice și autorităților administrației publice locale, despre actele normative prin care au fost constituite, despre conducătorii acestora și în <u>atribuirea numărului de identificare de stat</u>. Datele despre organele centrale de specialitate ale administrației publice și autoritățile administrației publice locale înscrise în Registru au un caracter public.
280.	La art. 7 din Proiect considerăm că ar trebui concretizat că pot fi transmise bunuri pentru circuitul curent, care ar fi bunuri proprietatea a statului/UTA din domeniul privat.	Se acceptă. Limitarea categoriei bunurilor care pot fi transmise în gestiune nu este necesară, or atribuirea acestora interesului public, prin afectarea bunului la un serviciu public sau la orice activitate care satisface nevoile colectivității, le atribuie la categoria bunurilor din domeniul public, cu excepția celor rezultate de activitatea comercială desfășurată de IP: „(1) Bunurile instituției publice sunt constituite din bunurile proprietate publică a statului/unității administrativ-teritoriale/unității teritoriale autonome Găgăuzia transmise în gestiune, precum și din bunurile obținute ca rezultat al activității desfășurate, precum și din bunurile acordate de către partenerii de dezvoltare în vederea susținerii activității instituției publice de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe. (2) Bunurile instituției publice se gestionează în conformitate cu scopurile statutare ale instituției și cu principiul bunei guvernări, sunt destinate satisfacerii unui interes public și fac parte din domeniul public al proprietății publice, cu excepția bunurilor rezultate din activitatea desfășurată de instituția publică.”.
281.	La art. 8 (Organele de conducere a instituției publice) se propune de	Nu se acceptă.

	introdus un nou alineat (2), cu următorul cuprins: „(2) Prin derogare de la prevederile alin. (1), prin legislație specială din domeniul respectiv poate fi stabilită o altă structură a organelor de conducere a instituției publice.”. Aceasta este necesar pentru instituțiile ce se bucură de autonomia universitară, din domeniul științei și inovațiilor, etc.	Regulile speciale, în considerarea unor norme juridice speciale, ce țin de organizarea instituțiilor publice de învățământ superior vor deroga de la cele generale aplicabile tuturor IP. Astfel, conform alin (2) art. 1 din proiect: „(2) Modul de organizare și funcționare a instituțiilor publice din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre, circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret, sport este reglementat distinct prin alte legi.”.
282.	La art. 9 (Fondatorul instituției publice) la alin. (1) lit. n) se propune în final să fie completat cu sintagma „, sau confirmă alte modalități de audit - în cazul instituțiilor publice de la nivel local”, deoarece cele propuse sunt destul de costisitoare, adică de a avea entitate aparte de audit (în special la nivel local).	Se acceptă. A fost completat cu textul „, stabilește ale modalități de audit - în cazul instituțiilor publice constituite de autoritățile administrației publice locale”.
283.	Art. 10 (Consiliul) din Proiect ar trebui să fie revăzut (<i>notă</i>: rigorile pentru membri sunt mai drastice decât pentru unele funcții înalte de demnitate publică (!?)), adică este excesiv și nu corespunde condițiilor noastre de resurse umane (<i>notă</i>: cel puțin la nivel local). Adoptarea lor va bloca procesul de creare și activitate a instituțiilor publice existente, în special cele la nivel local. Ca alternativă propunem ca Consiliul să fie ca opțiune, adică nu o obligativitate, pentru instituțiile publice locale, de exemplu de inclus la alineatul (1). La nivel local cele mai importante atribuții pot fi îndeplinite cu succes de Directorul instituției, fiind discutabilă eficiența unei astfel de structuri colegiale care activează pe baze <i>semi-permanente</i>.	Precizare. Cazurile în care instituirea unui consiliu este obligatorie în calitate de organ de supraveghere, urmare a definitivării proiectului conform avizelor, se rezumă la 4 situații, și anume: 1) dacă legea prevede; 2) dacă tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte prevăd constituirea consiliului, 3) instituția publică prestează servicii publice sub formă de acordare a suportului financiar pentru implementarea politicilor publice în domeniile de activitate ale instituției publice și 4) instituția publică a fost constituită în scopul implementării programelor și proiectelor de dezvoltare, inclusiv a celor finanțate din surse externe.. Precizăm că, potrivit alin. (2) art. 9 „(2) Consiliul este instituit prin ordinul/decizia fondatorului, în condițiile articolului 7, litera b), urmare a justificării în analiza de impact a structurii corespunzătoare a organelor de conducere.”. Conform alin. (4) art. 3, „(4) Constituirea instituției publice este precedată de efectuarea unei analize de impact, parte a notei de fundamentare la ordinul/decizia de constituire a instituției publice, care va justifica inițiativa respectivă prin prisma argumentării necesității și oportunității constituirii, eficiența și eficacitatea unei astfel de instituții, bazate pe performanță și orientată spre rezultate, prin raportare la cadrul instituțional existent pentru îndeplinirea serviciilor publice propuse a fi delegate, cu referire la necesități concrete de punere în aplicare a documentelor de politici și de planificare ale Guvernului, a strategiilor și programe de dezvoltare

		locală - în cazul instituțiilor publice constituite de autoritățile administrației publice locale, și/sau de executare a legilor, misiunea, funcțiile de bază, efectivul-limită necesar bazat pe rezultatele analizei/normării muncii, structura organizatorică a acestora și sursele de finanțare a activității instituției publice. În cazul instituțiilor publice fondate de autoritățile administrației publice centrale, analiza de impact trebuie să conțină și avizul pozitiv al Cancelariei de Stat.”. Primele două cazuri pentru care se prevede constituirea consiliului nu pot ridica probleme, or necesitatea unui consiliu, drept organ de supraveghere, este prevăzut de lege sau de tratatele internaționale. În privința serviciilor de acordare a suportului financiar pentru implementarea politicilor publice în domeniile de activitate ale instituției publice, existența unui organ de supraveghere specializat și cu autonomie funcțională va permite ca aprobarea finanțării diferitor proiecte să fie bazate pe opinii independente și excluderea influenței politicului, astfel încât mijloacele financiare de finanțare a diverselor proiecte în economia națională să fie reale și axate pe impacturi țintite în economie. Existența consiliului va asigura implementarea unui proces efectiv de supraveghere a IP, or consiliul IP exercită, cu unele excepții, doar funcții de supraveghere și monitorizare a activității IP, pentru a asigura atingerea performanțelor stabilite prin aprobarea politicilor, procedurilor operaționale, a produselor/mecanismelor de finanțare ale instituției publice și monitorizează implementarea acestora, prin examinarea, anterior aprobării de către fondator, a raportului anual de activitate a instituției publice, inclusiv realizarea indicatorilor de performanță ai instituției publice, prin monitorizarea implementării sistemului de control intern managerial al instituției publice și alte competențe de supraveghere. Pe de altă parte, în considerarea dispozițiilor alin. (2) art. 1 din proiect, incidența legii la nivelul IP locale este minimă.
284.	La art. 13 (Directorul) din Proiect, alineatul (6) se propune de completat cu sintagma „, , cu excepția directorului instituției publice locale, care trebuie să dețină cel puțin 1 an de experiență managerială și să cunoască la nivel mediu o limbă de circulație internațională.”. Considerăm condiții excesive inclusiv unde este descifrat nivelul B1, iar limbile de circulație internațională care-s criteriile? De	Se acceptă parțial. A fost completat cu textul „și la nivel A2 - în cazul directorului instituției publice constituite de autoritățile administrației publice locale”, iar specificarea exactă a limbilor de circulație internațională a fost exclusă din proiect.

	exemplu ONU recunoaște 6 limbi oficiale, iar germana și italiana nu figurează.	Astfel, nivelul de cunoaștere a limbei de circulație internațională - în cazul directorului instituției publice constituite de autoritățile administrației publice locale - este cel puțin la nivel A2.
285.	La art. 14 (Personalul instituțiilor publice) din Proiect, la alineatele (2) și (6) propunem la început sintagma „Dacă legea nu prevede altceva,”. În ultima perioadă se observă „greutatea,” legislației în domeniul integrității, care este excesivă, creând bariere și povară administrativă și, în rezultat, scade semnificativ atractivitatea angajării în sectorul public, care și așa „lăsa de dorit”. Respectiv aplicarea în totalitate a acestei legislații trebuie să fie bazată pe factori de risc (de exemplu conducerea (directorul și directorii adjuncți care administrează resurse) dar nu și angajații de execuție. Plus la aceasta sunt excepții, și acest lucru este salutar, pentru instituțiile de învățământ, din domeniul sănătății. În contextul celor menționate la început, apare întrebarea dacă rigorile respective sunt aplicabile instituțiilor similare private, care activează pe același segment cu instituțiile publice!? Unde găsim reglementările respective? Nu există pericolul distorsiunii activităților în domeniul respectiv?	Nu se acceptă. Exigențele aplicate agenților publici sunt aplicabile și personalului IP locale, conform legislației în vigoare. Proiectul nu modifică regimul juridic aplicabil în materie de declarare a averii și intereselor, a incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor. Mai mult, conform alin (2) art. 1 din proiect: „(2) Modul de organizare și funcționare a instituțiilor publice din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre, circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret, sport este reglementat distinct prin alte legi.”.
286.	La art. 15 (Genurile de activitate a instituției publice) din Proiect rămâne deschisă întrebarea dacă instituția publică poate crea societăți comerciale pentru îndeplinirea prevederilor legale și sarcinilor statutare. A fost făcută o analiză a activităților diferitor varietăți de instituții publice?	Precizare. Prin proiectului de lege privind modificarea cadrului conex proiectului dat, se propune de asemenea, modificarea alin. (1) și (3) art. 307 Cod civil și abrogarea alin. (4) și (5) art. 307 din Codul civil. În acest fel, se propune excluderea posibilității fondării de către IP a societăților comerciale.
287.	În scopul asigurării autonomiei locale, inclusiv fiind discutabilă norma absolut imperativă din art, 21 alin (4) liniuța a treia din Proiect privind „reorganizarea instituțiilor publice în societăți comerciale fondate de stat”, odată ce avem forme adecvate activității în domeniul public cum ar fi întreprinderile de stat sau municipale, solicităm expunerea alin. (6) din articolul 21 din Proiect în următoarea redacție: „(6) Autoritățile competente ale unităților administrativ teritoriale și ale unității administrativ teritoriale autonome Găgăuzia, pot supune analizei și adopta decizii privind reorganizarea sau dizolvarea instituțiilor publice la nivel local.”.	Se acceptă. Legea este obligatorie atât pentru IP create la nivel central, cât și cele constituite la nivel local, fiind prevăzute cerințe speciale mai puțin exigente pentru cele din urmă. Totodată, dispozițiile finale ale proiectului au fost modificate, astfel încât să nu indice exact forma și tipul entităților constituite în rezultatul unor eventuale decizii de reorganizare a IP existente la nivel local. În consecință, alin. (7) art. 19 din proiect va avea următorul cuprins: „(7) Autoritățile competente ale unităților administrativ teritoriale și ale unității administrativ teritoriale autonome Găgăuzia, supun

			analizei și adoptă, în condițiile alineatului (5) al prezentului articol, deciziile necesare conforme prezentei legi.”.
Expertizare			
Centrul Național Anticorupție (nr. 06/2/10414 din 25.06.2024)	288.	Potrivit art.25 alin.(1) al Legii integrității nr.82/2017, eficiența cultivării climatului de integritate instituțională și profesională este supusă verificărilor din partea conducătorilor entităților publice, a autorităților anticorupție, a societății civile și mass-mediei. În acest sens, în conformitate cu prevederile art.25 alin.(3) lit.a), art.28 alin.(4) al Legii prenotate, expertiza anticorupție, în calitate de măsură de control al integrității în sectorul public, se va efectua doar asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate. Proiectul propus pentru expertiza anticorupție, nu este însoțit de avizele instituțiilor implicate în procesul de avizare/sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice, fapt ce presupune că ulterior redacția proiectului poate suferi modificări și completări. Urmare celor expuse, solicităm condescendent expedierea în adresa Centrului Național Anticorupție a proiectului definitivat, pentru efectuarea expertizei anticorupție.	Se acceptă.
Avizare și consultare publică repetată			
Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru (nr.36/01-05/126 din 04.02.2025)	289.	În urma analizei prevederilor art. 3, constatăm o contradicție între alineatele (1) și (2). Art. 3 alin. (1) prevede că instituțiile publice pot fi constituite de către autoritățile administrației publice centrale și locale. Conform alin. (2) al aceluiași articol, funcțiile de fondator al instituțiilor publice constituite de autoritățile administrației publice centrale se exercită de către Cancelaria de Stat sau minister. Dispozițiile celor două alineate sunt contradictorii. Contradicția rezultă din faptul că: pe de o parte, se acordă dreptul de constituire tuturor autorităților administrației publice centrale, pe de altă parte, se restrânge exercitarea funcțiilor de fondator doar la Cancelaria de Stat și ministere. Această discrepanță creează confuzie	Se acceptă. Au fost modificate dispozițiile alin. (1) și (2) art.3, după cum urmează: „(1) Instituțiile publice se constituie de către Guvern și de către autoritățile administrației publice locale. (2) Funcțiile de fondator al instituției publice constituite de Guvern se exercită de către Cancelaria de Stat, minister sau autoritățile administrației publice centrale.”.

în aplicare, întrucât alte autorități administrative centrale, deși au dreptul să constituie instituții publice conform alin. (1), nu pot exercita funcțiile de fondator conform alin. (2).

Pentru înlăturarea acestei discrepante normative, se impune corelarea prevederilor celor două alineate, așadar, considerăm impetuos completarea art. 3 alin. (2) cu cuvintele: „și alte autorități publice centrale care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniile de activitate care le sînt încredințate” după cuvântul „minister”, din următoarele considerente:

1.1. Considerăm că dispoziția alin. (2) este contrară prevederilor art. 1 din Legea nr. 98/2002 privind administrația publică centrală de specialitate, care dispune că sistemul instituțional al administrației publice centrale include și administrația publică centrală de specialitate, din care face parte și AGCC. Punctăm faptul că dispoziția art. 3 alin. (2) conține o clauză abuzivă și discriminatorie, făcând diferența între Cancelaria de stat, ministere și alte autorități administrative centrale. Notăm că, pe lângă ministere, în categoria autorităților administrației publice centrale intră autoritățile administrative centrale din subordinea Guvernului, respectiv, este neclar mecanismul privind constituirea instituției publice de către autoritatea administrativă centrală din subordinea Guvernului (alta decât ministerele), cu atribuirea funcției de fondator Cancelariei de Stat. Or, odată ce o instituție publică este constituită de către autoritatea administrației publice centrale, este firesc și legal ca anume această autoritate să exercite calitatea de fondator, în considerațiunea că unul din scopurile creării instituției publice este prestarea unor servicii care intră în sfera de competență a autorității administrației publice centrale de specialitate.

La etapa actuală, cu excepția AGCC, nici o autoritatea administrativă centrală nu are în sfera de competență așa domenii ca:

- 1) crearea și ținerea cadastrului bunurilor imobile;
- 2) crearea și ținerea Registrului bunurilor imobile;
- 3) crearea și ținerea Registrului de stat al unităților administrativ-teritoriale și al adreselor din Republica Moldova;
- 4) crearea și ținerea Registrului prețurilor bunurilor imobile;
- 5) crearea și ținerea altor registre și sisteme informaționale automatizate de domeniu;

- 6) executarea lucrărilor cadastrale și a celor de evaluare/reevaluare a bunurilor imobile;
- 7) administrarea resurselor informaționale ale cadastrului bunurilor imobile;
- 8) organizarea creării și ținerii sistemelor informaționale geografice de stat.

Raportat la cele expuse, considerăm că dispoziția art. 3 alin. (2) este ruptă de realitatea juridică, nu are la bază nici un studiu de fezabilitate și încalcă prevederile art. 4 din Legea nr. 98/2002 Principiile fundamentale de organizare și funcționare a administrației publice centrale de specialitate.

1.2. Art. 3 alin. (2) contravine flagrant prevederilor art. 2 din Legea nr. 98/2002, care stipulează: „... *precum și instituțiile publice în care ministerul, Cancelaria de Stat sau altă autoritate administrativă centrală are calitatea de fondator*).”.

Subsecvent, informăm că, dacă funcția de fondator al instituției publice este exercitată doar de către Cancelaria de Stat sau ministere, autoritatea administrației publice centrale de specialitate care a constituit instituția publică este lipsită de dreptul de control asupra activității acesteea. Notăm că, autoritățile administrației publice centrale, altele decât ministerele, sunt create pentru realizarea politicii statului într-un anumit domeniu sau sferă de activitate, care nu intră în competența nemijlocită a Cancelariei de stat sau ministerelor, precum și pentru soluționarea unor probleme în care competențele mai multor ministere se intersectează sau se completează. Prin atribuirea doar Cancelariei de stat și ministerelor calitatea de fondator al instituțiilor publice create de o altă autoritate a administrației publice centrale de specialitate se creează premise pentru apariția conflictelor de competență dintre instituțiile publice și autoritățile administrației publice centrale cu atribuții în domenii de activitate similare. Or, în prezent, instituțiile publice sunt create și activează în subordinea autorităților administrației publice centrale și, respectiv, raportează în fața acestora despre activitatea desfășurată. Mai mult decât atât, **instituțiile publice sunt entități care implementează politica statului în domeniul lor de competență**, dar nu elaborează și promovează proiecte de acte normative în sfera de activitate, pe când

autoritățile administrației publice centrale, de regulă, au atribuții de elaborare a cadrului normativ aferent domeniului de activitate și, totodată, supraveghează instituțiile publice din subordine în aspectul privind modul de implementare a legislației. Acest lucru reiese chiar din prevederea art. 2 alin. (4) al proiectului unde este stabilit că, instituția publică nu este în drept să exercite funcții de reglementare normativ juridică, de supraveghere și control de stat în domeniile de care sunt responsabile autoritățile administrației publice. Astfel, dacă funcția de fondator al instituțiilor publice constituite de către autoritățile administrației publice centrale va fi exercitată de Cancelaria de stat, autoritățile care au constituit aceste instituții publice **nu vor mai putea supraveghea și monitoriza procesul decizional al instituției publice prin raportare la politicile publice pe care autoritatea în cauză le promovează.**

Subsidiar, considerăm că trecerea calității de fondator al instituțiilor publice constituite de autoritățile administrației centrale (altele decât ministerele) în competența Cancelariei de stat va duce la apariția disfuncționalităților între entitățile care fac parte dintr-un sistem unitar și care administrează același domeniu de activitate. Pentru a exemplifica acest lucru notăm că, în conformitate cu art. 10 din Legea nr. 1543/1998, sistemul organelor cadastrale este constituit din AGCC, în calitate de autoritate administrativă centrală în domeniul cadastrului bunurilor imobile și Instituția Publică Cadastrul Bunurilor Imobile (în continuare - IP CBI), în calitate de instituție abilitată cu funcții de implementare a politicii statului în domeniul cadastrului bunurilor imobile și evaluării bunurilor imobile. Astfel, dacă AGCC elaborează, promovează și monitorizează actele normative și documente de politici în domeniul cadastrului și evaluării bunurilor imobile, coordonează activitățile de creare și ținere a cadastrului, stabilește procedurile privind înregistrarea bunurilor imobile și a drepturilor asupra lor, atunci IP CBI este abilitată să pună în practică documentele de politici în domeniul cadastrului și evaluării bunurilor imobile, totodată, să raporteze despre măsurile întreprinse în adresa AGCC. Aceste două entități, cu atribuții și competențe distincte, prin cooperare și coordonare, funcționează ca un sistem unitar în domeniul cadastrului și evaluării bunurilor imobile, iar o eventuală preluarea a calității de

fondator al IP CBI de către Cancelaria de Stat va împiedica AGCC, ca autoritate cu atribuții de promovare a documentelor de politici în domeniul cadastrului și evaluării bunurilor imobile, să intervină prompt în examinarea și soluționarea problemelor care apar în activitatea instituției publice, pe motiv că între AGCC și IP CBI nu va mai exista un raport de subordonare.

1.3. Insistăm asupra poziției menționate la pct. 1 de completare a dispoziției art. 3 alin. (2) pentru a evita revenirea la situația acțiunilor de reformă a administrației publice din perioada anilor 2016-2018, care au avut ca rezultat reorganizarea Î.S. „Cadastru” prin fuziune (absorbție) cu Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”, fiind izolat elaboratorul de politici atât din punct de vedere managerial cât și din punct de vedere juridic de entitatea de implementare a politicilor vizate. Situația respectivă pe parcursul a 6 ani a generat dispersarea sistemului existent a afectat realizarea principiilor fundamentale de organizare și funcționare a administrației publice centrale de specialitate prin nerespectarea ierarhiei instituționale, a colaborării interinstituționale, tergiversarea și birocratizarea procedurilor și activităților administrative, cauzând impedimente la implementarea eficientă a politicilor publice în domeniile administrate de către Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru.

1.4. Dispoziția art. 3 alin. (2) este una ambiguă, interpretabilă și nu se conformează prevederilor art. 54 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative conținutul proiectului se expune **într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc**, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație.

290. Complementar la cele invocate, considerăm oportun excluderea poziției „nr. 77. Instituția Publică „Cadastrul Bunurilor imobile”” din Lista instituțiilor publice, care urmează să fie analizate prin prisma proiectului Legii privind instituțiile publice, inclusă Anexa la Nota informativă a proiectului.

Precizare.

În corespundere cu dispozițiile alin. (5) art. 19 din proiectul legii, toate instituțiile publice din sfera administrației publice centrale, cu excepția celor din domenii specifice de activitate - din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre, circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret, sport, urmează a fi evaluate prin prisma scopului, funcțiilor și activității acestora, considerând prevederile prezentei legi.

			Nu se consideră oportună excluderea din acest proces de evaluare a unei anumite instituție publică, din motiv că este constituită de o autoritatea administrativă centrală subordonată Guvernului.
291.	Ținând cont de complexitatea proiectului, la elaborarea acestuia urma să se realizeze o activitate de documentare în corespundere cu art. 27 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, a istoricului legislației din domeniul respectiv, precum și a reglementărilor similare din legislația altor state, în special a statelor membre ale Uniunii Europene. Această documentare, exclusiv pe domeniile administrate de către AGCC a fost realizată de către experții proiectului UE Twinning, la solicitarea Guvernului, pe parcursul a 6 luni ale anului 2023, cu examinarea cadrului normativ, realizarea interviurilor cu entitățile responsabile și formularea recomandărilor în baza cărora s-a restructurat întreg sistemul în decembrie 2023. Raportul SIGMA menționat în Nota informativă ca reper în realizarea reformei administrației publice centrale și restructurarea arhitecturii acesteia, include Agenția Geodezie Cartografie și Cadastru în lista autorităților unisectoriale, ceea ce nu corespunde realității, întrucât conform Hotărârii de Guvern nr. 959/2023 domeniile de administrare ale AGCC sunt: geodezie, cartografie, geoinformatică și teledetecție; infrastructura de date spațiale, cadastrul bunurilor imobile și evaluarea bunurilor imobile, care nu se regăsesc în competența a unor ministere. Privarea dreptului AGCC de a exercita funcția de fondator al IP CBI este contrară prevederilor art. 3 din Legea nr. 98/2002 privind administrația publică centrală de specialitate, care prevede: „Administrația publică centrală de specialitate este organizată într-un sistem unic și nici un minister sau altă autoritate administrativă centrală, sau structură organizațională din sfera lor de competență nu poate să se afle în afara acestui sistem.”. Consolidarea sistemului administrat de către AGCC pe verticală cu politicile pe domeniile de gestiune și cu implementarea lor prin prisma IP CBI a contribuit la fortificarea autorităților publice locale în procesul de administrare, inclusiv a Proiectului de Înregistrare și Evaluare Funciară, deblocând și impulsionează procesul de delimitare și înregistrare a proprietății publice.	Se acceptă. La această etapă a reformei, prin intermediul prezentului proiect nu se va asigura trecerea tuturor instituțiilor publice în subordinea directă a ministerelor, or nici fondatorii acestor instituții publice, în unele cazuri, încă nu au trecut în subordinea anumitor ministere. În considerarea faptului că aceste procese trebuie sincronizate, pentru această etapă proiectul prevede posibilitatea exercitării de către autoritățile administrației publice centrale a funcțiilor de fondator ale instituțiilor publice constituite de Guvern, conform alin. (2) art. 3: „(2) Funcțiile de fondator al instituției publice constituite de Guvern se exercită de către Cancelaria de Stat, minister sau autoritățile administrației publice centrale.”.	

292.	2. În art. 7 lit. b) din proiect se păstrează condiția constituirii unui consiliu al instituției publice doar în cazul în care acest fapt este prevăzut de lege sau tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, dacă instituția publică prestează servicii publice sub formă de acordare a suportului financiar pentru implementarea politicilor publice în domeniile de activitate ale instituției publice, sau dacă instituția publică a fost constituită în scopul implementării programelor și proiectelor de dezvoltare, inclusiv a celor finanțate din surse externe. Anterior, AGCC a recomandat excluderea acestor condiții, or fondatorul va fi în imposibilitate să instituie un consiliul în instituția publică pe care a fondat-o, chiar dacă va fi necesar și oportun, în cazul în care legea ori acordurile internaționale nu vor prevedea constituirea consiliului, fie instituția nu va acorda suport financiar pentru implementarea politicilor publice, fie nu va presta servicii contra plată. În opinia noastră, consiliul, în calitate de organ colegial de conducere, asigură supravegherea și monitorizarea procesului decizional al instituției publice în mod eficient și informează fondatorul despre rezultatele monitorizării efectuate care, la rândul lui, decide strategia de viitor privind direcțiile de activitate ale instituției publice. În sinteza obiecțiilor și propunerilor autorul proiectului de lege nu a prezentat argumentele care justifică constituirea unui consiliu al instituției publice doar în cazul când este prevăzut de lege sau tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, dacă instituția publică prestează servicii publice sub formă de acordare a suportului financiar pentru implementarea politicilor publice în domeniile de activitate ale instituției publice, sau dacă instituția publică a fost constituită în scopul implementării programelor și proiectelor de dezvoltare, inclusiv a celor finanțate din surse externe. Drept urmare, insistăm în continuare asupra excluderii condiționalităților prevăzute în art. 7 lit. b) din proiect, care restricționează dreptul fondatorului de a crea consilii în cadrul instituțiilor publice pe care le are în subordonare.	Nu se acceptă. Unul din scopurile proiectului este de a consolida și simplifica guvernanta IP, prin mecanisme efective care să păstreze structura organizațională a administrației publice compactă și rațională, iar fondatorii să fie responsabili pentru performanța structurilor din sfera lor de competență. Proiectul admite un set restrâns de cazuri în care se admite, totuși, crearea unui consiliu în calitate de organ colegial de supraveghere (OCS), suplimentar rolului determinant în acest domeniu al fondatorului, căruia îi revine responsabilitatea pentru activitatea IP din subordine. Astfel, proiectul admite constituirea unui consiliu, în calitate de organ de supraveghere, dacă aceasta prevede legea sau tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, sau dacă instituția publică a fost constituită în scopul implementării programelor și proiectelor de dezvoltare, inclusiv a celor finanțate din surse externe. Limitarea cazurilor în care se admite constituirea consiliului de supraveghere are drept scop diminuarea diluării răspunderii fondatorului pentru performanța instituției publice și a rolului de conducere a fondatorului, fiind admise cazurile în care acest lucru rezultă expres din lege, tratate internaționale și din specificul activității de implementare a programelor și proiectelor de dezvoltare, inclusiv a celor finanțate din surse externe. Diminuarea ponderii atribuțiilor fondatorului în procesul decizional al IP nu contribuie la fortificarea rolului autorităților administrației publice în conducerea, supravegherea și gestionarea performanțelor instituțiilor din sfera lor de competență. Acest lucru este în corespundere cu sub-principiul 5 și 7 al principiului 1 al capitolului „Răspundere” din cadrul principiilor SIGMA al administrării publice <i>„Organizarea și managementul administrației publice promovează responsabilitatea, eficacitatea și eficiența”, „Ministerele au atribuite responsabilități pentru conducerea și controlul agențiilor/entităților subordonate și dispun de suficiente capacități profesionale specializate”</i>.
293.	3. Prevederea art. 9 alin. (9) lit. c) din proiect prevede că, membru al consiliului nu poate fi persoana care nu are dreptul,	Se acceptă.

	conform actelor normative, să dețină calitatea de membru al consiliului. O asemenea formulare este ambiguă și lasă loc pentru interpretări, ceea ce creează o situație de incertitudine pentru persoana care intenționează să candideze la concursul de selectare a membrului în componența consiliului instituției publice. Recomandăm rectificarea acestei dispoziții în scopul expunerii clare a intenției autorului proiectului privind care situații stabilite în actele normative duc la imposibilitatea unei persoane să dețină calitatea de membru.	
294.	4. Recomandăm reformularea prevederii art. 9 alin. (11) lit. c) din proiect. Conform acestei prevederi, membrul consiliului instituției publice poate fi revocat la inițiativa entității care l-a desemnat. Totuși, în proiect nu sunt indicate temeiurile concrete în baza cărora entitatea poate iniția procedura privind revocarea membrului, drept urmare, prevederea data poartă caracter echivoc. Astfel, considerăm necesar să fie indicate circumstanțele în a căror temei entitatea, care a desemnat membrul în componența consiliului, poate iniția procedura de revocare.	Se acceptă. Proiectul a fost modificat astfel încât, va putea fi revocat doar reprezentantul fondatorului în consiliu, în temeiul deciziei/ordinului fondatorului. Conform principiilor OECD ale administrației publice, fondatorul trebuie să dispună de atribuții suficiente pentru controlul și supravegherea entităților publice aflate în subordine, pentru activitatea cărora poartă răspundere subsidiară. Prin urmare, fondatorul IP trebuie să dispună de împuterniciri în vederea revocării persoanei desemnate în consiliul IP, inclusiv din motive de oportunitate. În caz de încetare a calității care a constituit temei pentru desemnare, conform lit. c) alin. (11) art. 9 din proiect, calitatea de membru al consiliului încetează de drept.
295.	5. Art.19 alin. (8) stabilește că, de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova până la data de 1 ianuarie 2027, se interzice constituirea de noi instituții publice. Dispoziția dată este parte componentă a întregului proiect de act normativ care urmează să intre în vigoare începând cu 01 ianuarie 2027. Conform art. 73 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, actul normativ produce efecte doar pe perioada aflării în vigoare și, de regulă, nu poate fi retroactiv sau ultraactiv. Drept urmare, această interdicție nu va produce efecte juridice chiar dacă legea va fi publicată în Monitorul Oficial. Efectele dispoziției art. 19 alin. (8) din proiect vor fi valabile din momentul când actul normativ va intra în vigoare, adică începând cu 01 ianuarie 2027.	Precizare. Dispozițiile finale și tranzitorii ale unei legi prin natura lor dispun de un regim de aplicabilitate imediată, deoarece stabilesc modul de intrare în vigoare, măsurile necesare de întreprins până la momentul intrării în vigoare, măsurile premergătoare de punere în aplicare, măsurile ce se instituie cu privire la continuarea raporturilor juridice născute în temeiul vechilor reglementări, corelarea noilor reglementări cu cele ale actelor normative preexistente.

Autoritatea Națională de Integritate (nr. 07/1298 din 14.02.2025)	296.	La data de 05 iulie 2024 prin răspunsul nr.07/6557, Autoritatea s-a expus prin aviz asupra proiectului de lege. Drept urmare, reiterăm prin prisma misiunii și competențelor Autorității consfințite în Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate că, Autoritatea susține în continuare propunerile expuse anterior și comunică despre atitudinea favorabilă față de proiectului actului normativ vizat.	Precizare. Menționăm că, la pct. 20 – 24 din prezenta sinteză autorul proiectului a expus argumentarea corespunzătoare pentru cazul în care propunerea nu a fost acceptată (pct. 21 și 24). În rest, propunerile au fost acceptate, inclusiv cuvintele „Centrul Guvernului” au fost substituite cu cuvintele „Cancelariei de Stat”. Totodată, vă informăm că, Centrul Guvernului este reglementat la pct.76 al Regulamentului Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018. Cu privire la temeiurile de încetare a mandatului membrului consiliului, proiectul stipulează la art. 9 alin. (11) că, „Mandatul de membru al consiliului încetează în temeiul deciziei/ordinului fondatorului: [...] e) dacă membrul consiliului nu întrunește exigențele prevăzute la alineatele (6) - (10);”. Corespunzător, alin. (10) prevede la lit. e) că: „(10) Membru al consiliului nu poate fi: [...] e) persoana în privința căreia este instituită o interdicție de a ocupa o funcție conform informației din Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție ce derivă dintr-un act de constatare definitiv al Autorității Naționale de Integritate.”.
Curtea de Conturi (nr. 2/3-67-25 din 04.02.2025)	297.	Curtea de Conturi susține oportunitatea proiectului, cu menținerea obiecțiilor din pct.4 al avizului inițial cu nr. 03-557-24 16.07.2024. Astfel, Curtea de Conturi insistă în continuare pe elaborarea și aprobarea unor reglementări clare și precise cu privire la procesele de executare bugetară, evidență contabilă, raportare financiară ale instituțiilor publice, care necesită a fi luate în calcul și prevăzute expres în cadrul normativ relevant domeniului.	Se acceptă. Art.15 din proiect a fost expus în următoarea redacție: „ Articolul 15. Gestionarea finanțelor de către instituția publică (1) Finanțarea instituțiilor publice se realizează în conformitate cu Legea nr.181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale. (2) Instituția publică elaborează, execută, raportează bugetul instituției și ține evidența contabilă, în conformitate cu Legea nr.181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale. (3) Instituția publică este supusă controlului financiar și auditului public extern în conformitate cu Legea nr.181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale.”.

			Cu privire la acest aspect, adițional reglementează și proiectul legii privind modificarea unor acte normative (ce vizează îmbunătățirea managementului finanțelor publice), promovat de Ministerul Finanțelor, înregistrat sub număr unic 48/MF/2025.
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare <i>(nr. 2025PLP-368 din 17.02.2025)</i>	298.	În opinia Ministerul, concluzia autorului proiectului că instituțiile publice nu emit acte administrative individuale este una eronată, fiind suficient în acest sens să fie analizată jurisprudența instanțelor de judecată, în care ca parte în proces apare Instituția Publică „Cadastrul Bunurilor Imobile”, IP „Agenția Servicii Publice” și să se observe că, în cea mai mare parte a lor aceste litigii se examinează în procedură de contencios administrativ. Din această circumstanță se deduce, că instanța tratează actele emise de instituțiile publice invocate ca acte de drept administrativ, soluție, în opinia Ministerului corectă, întrucât prin ele se nasc, modifică sau sting raporturi juridice de drept public, (de exemplu: intabularea dreptului de proprietatea asupra bunului imobil, înregistrarea persoanei juridice, protecția acordată unei mărci, etc.). În cazul în care, autorul proiectul va insista asupra faptului că instituțiile publice nu exercită prerogative de putere publică aceasta va implica necesitatea modificării statului instituțiilor publice invocate în autorități publice pentru a le da posibilitatea emiterii actelor administrative individuale.	Se acceptă. Art. 2 alin. (1) din proiect a fost modificată și va avea următorul cuprins: „(1) Instituția publică este persoană juridică de drept public, care acționează în regim de putere publică, constituită în scopul realizării funcției statului și unităților administrativ teritoriale de prestare a serviciilor publice în sfera de competență a fondatorului acesteia sau de implementare a programelor și proiectelor de dezvoltare, inclusiv a celor finanțate din surse externe, și care nu desfășoară activitate comercială.”. De asemenea, au fost ajustate și dispozițiile alin. (3) și (4) art. 2, după cum urmează: „(3) În sensul prezentei legi serviciile publice prestate de instituțiile publice nu includ, fără a se limita la acestea, serviciile publice prestate în conformitate cu Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, cele de gospodărie comunală, așa cum acestea sunt definite de Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402/2002, serviciile poștale, așa cum acestea sunt definite de Legea comunicațiilor poștale nr. 36/2016, serviciile de comunicații electronice, așa cum acestea sunt definite de Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007, serviciile de transport public, serviciile din domeniul financiar (bancar și nebanancar). (4) Instituția publică nu este în drept să exercite funcții de reglementare normativ-juridică, de supraveghere și control de stat în domeniile de care sunt responsabile autoritățile administrației publice, de emiterie a actelor permissive, precum și alte activități care implică exercitarea prerogativelor de putere publică, astfel cum acestea sunt definite de articolul 3 al Legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.”.
	299.	La art. 4 , reiterăm propunerea de excludere prevederilor cu privire la ștampilă, în contextul dezvoltării tehnologiilor moderne, precum și a practicii și instrumentelor internaționale, de unde rezultă	Precizare. Aplicarea ștampilei cu Stema de Stat a Republicii Moldova va fi aplicată în caz de necesitate, când anumite condiții de formă stabilite

	că o șampilă aplicată pe un document nu mai garantează veridicitatea actului, și în acest sens șampilă umedă devine un exercițiu rudimentar necesar de a fi înlocuit cu alte metode de identificare și/sau de securizare.	de legislație impun utilizarea acesteia. Dreptul de a avea o astfel de șampilă nu este un impediment în activitatea IP și nu va prejudicia interese statului sau ale IP, și nici nu trebuie confundată cu obligația utilizării acesteia. Deși în cele mai multe cazuri aplicarea unei asemenea ștampe nu mai este obligatorie, mai cu seamă în sectorul privat, totuși acest fapt nu previne IP de a deține și, eventual, de a utiliza șampilă dată.
300.	De asemenea, reiterăm solicitarea de instituire a interdicției persoanelor juridice de drept privat de a utiliza în denumirea lor, denumirea instituției publice. Or utilizarea unui asemenea atribut de către o persoană juridică de drept privat, induce în eroare persoana sau organizația care dorește să beneficieze de serviciile unei instituții publice. Speța prezentată în primul aviz demonstrează că asemenea cazuri nu sunt prevenite la etapa înregistrării de stat a persoanelor juridice. Astfel, propunem modificarea alineatului (1) în următoarea redacție: „(1) Instituția publică dispune de denumire și sediu. Instituția publică nu este obligată să dețină și să aplice șampilă proprie pe înscrisuri de orice natură. În cazul în care legislația prevede necesitatea aplicării ștampei, cerința se consideră îndeplinită dacă înscrisul este semnat de persoana împuternicită corespunzător. Denumire instituției publice include cuvintele „instituția publică”, scrise în limba română, iar denumirea prescurtată va conține acronimul „IP”. Denumirea instituției publice nu poate fi utilizată în denumirea persoanei juridice de drept privat.”	Precizare. Aceste aspecte sunt prevenite la etapa înregistrării de stat a persoanelor juridice, denumirea cărora trebuie nu doar să fie rezervată pentru a exclude înregistrarea acesteia de către altă entitate, ci trebuie să corespundă regulilor terminologice și să nu fie identică cu cea a altei persoane juridice, inclusiv a entităților publice luate la evidență de stat de ASP. Dreptul la denumirea persoanei juridice este protejat suficient de cadrul normativ în vigoare, prin art. 182 din Codul civil, art. 9 din Legea nr. 220/2007, nefiind necesară instituirea unei norme suplimentare în proiect. Problema invocată ține mai mult de aplicarea legii și nu de conținutul acesteia. Cu privire la utilizarea formei organizatorico-juridică de Instituție publică, înregistrarea sub această formă necesită prezentarea actului organului competent să constituie o instituție publică, conform legii.
301.	Art. 6 alineatul (4), atragem atenția că redacția acestui alineat este în contradicție cu articolul 15 alineatul (2) litera d) din proiect, care stabilește că instituția publică este în drept „să achiziționeze bunuri, lucrări și servicii conform Legii nr.131/2015 privind achizițiile publice, dacă acordurile de finanțare, în cazul instituțiilor publice de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe, nu dispun altfel”. Astfel, propunem următoarea redacție a alineatului (4): „(4) Instituția publică achiziționează bunuri, lucrări și servicii conform Legii nr.131/2015 privind achizițiile publice. În cazul instituțiilor publice de implementare a programelor și proiectelor	Se acceptă. Pentru a exclude orice interpretare echivocă se propune expunerea dispozițiilor privind achiziționarea bunurilor, lucrărilor și serviciilor conform Legii nr.131/2015 privind achizițiile publice, dacă acordurile de finanțare nu dispun altfel, în cuprinsul art. 6 alin. (4) după cum urmează: „(4) Instituția publică achiziționează bunuri, lucrări și servicii conform Legii privind achizițiile publice, dacă acordurile de finanțare în cazul instituțiilor publice de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe nu dispun altfel.”.

	finanțate din surse externe achiziționarea bunurilor, lucrărilor și serviciilor se realizează conform procedurii specifice organizației internaționale finanțatoare/partenere.”.	
302.	La art. 8, în vederea reducerii presiunii administrative asupra Fondatorului la exercitarea atribuțiilor sale, propunem instituirea dreptului de a delega anumite competențe în mod discreționar către Consiliul instituției publice, prin completarea cu alineatul (3): „(3) Fondatorul este în drept să delege atribuțiile de la alineatul (1) literele a), i), j) – m) către Consiliu, dacă acesta a fost constituit.”	Precizare. Consiliul instituției publice este un organ colegial de supraveghere a activității instituției publice, iar delegarea atribuțiilor fondatorului către organul de supraveghere va împiedica exercitarea funcției de supraveghere de către consiliu. Confundarea rolurilor și funcțiilor dintre fondator și Consiliu riscă să creeze conflicte de interese. Cooperarea în exercitarea atribuțiilor dintre fondator și Consiliu este proiectată, astfel încât să se asigure o supraveghere eficientă a activității instituției publice, iar în cazul neconstituirii unui organ colegial de supraveghere funcțiile acestuia vor fi preluate de fondatorul instituției publice. Subliniem că, unul din scopurile proiectului este consolidarea competențelor de control și supraveghere de către fondatori a instituțiilor publice subordonate, oferind atribuții extinse și clare în acest scop, iar în caz de neconstituire a organului de supraveghere funcțiile date să fie exercitate de fondator. Strategia RAP declară angajamente generale de reorganizare a administrației publice și de consolidare a conducerii ministeriale a organismelor subordonate. De asemenea, și Raportul de monitorizare SIGMA „Administrația publică în Republica Moldova” - Evaluare în conformitate cu Principiile administrației publice (https://www.sigmaweb.org/publications/Monitoring-Report-2023-Republic-of-Moldova-ROM.pdf), recomandă consolidarea conducerii și controlului ministerial asupra numeroaselor organisme subordonate în prezent întregului Guvern. Unul din scopurile proiectului este de a consolida și simplifica guvernanta IP, prin mecanisme efective care să păstreze structura organizațională a administrației publice compactă și rațională, iar fondatorii să fie responsabili pentru performanța structurilor din sfera lor de competență. Proiectul admite un set restrâns de cazuri în care se admite, totuși, crearea unui consiliu de supraveghere, suplimentar rolului

		determinant în acest domeniu al fondatorului, căruia îi revine responsabilitatea pentru activitatea IP din subordine. Limitarea cazurilor în care se admite constituirea consiliului de supraveghere are drept scop diminuarea diluării răspunderii fondatorului pentru performanța instituției publice și a rolului de conducere a fondatorului, fiind admise cazurile în care acest lucru rezultă expres din lege, tratate internaționale, din specificul activității de implementare a programelor și proiectelor de dezvoltare, inclusiv a celor finanțate din surse externe. În așa fel, este atins obiectivul de fortificare a rolului fondatorului în conducerea instituției publice. Delegarea atribuțiilor de conducere ale fondatorului către Consiliul de supraveghere este contrară scopului urmărit de proiect și lipsește fondatorul de rolul său primordial de conducere și asumare a răspunderii pentru activitatea instituției publice subordonate.
303.	La art.9: observăm că din prevederile alineatului (6) în coroborare cu alienatul (7) se deduce că ministrul în calitate de conducător al Ministerului (Fondator) sau secretarii de stat nu vor putea deține calitatea de membri ai Consiliului instituției publice fondate de Minister. Prin urmare, propunem excluderea limitărilor în cauză.	Precizare. Consiliul, în calitate de organ colegial de supraveghere a instituției publice trebuie să fie izolat cât se poate de mult de riscul influenței politice, limitând puterea decizională a miniștrilor în aspecte de supraveghere a instituțiilor publice subordonate, care se bazează pe analiza activității instituției publice de către persoane care nu au participat la adoptarea deciziilor în activitatea instituțiilor publice. Gestionarea internă a ministerelor este obstrucționată de supraîncărcarea miniștrilor cu responsabilități improprii acestora, precum ar fi cele propuse de autorul avizului.
304.	Alineatul (3) indică expres că membrii consiliului sunt selectați de fondator prin concurs public. În același timp, alineatul (11) litera c) prevede că membrul consiliului poate fi revocat în cazul: inițiativei entității ce l-a desemnat. Redacția normelor propuse ridică problema dacă toți membrii consiliului se selectează prin concurs sau doar o parte, or sunt entități care au dreptul să desemneze fără concurs un membru al Consiliului și ulterior să se adreseze fondatorului cu propunere de revocare?	Se acceptă.
305.	Alin. (11) lit. b) și c), reiterăm obiecția din avizul anterior, întrucât redacția acestora este lipsită de claritate, iar o asemenea normă va genera ambiguitate. Urmează a fi precizat care e actul juridic care probează încălcarea legislației în exercitarea atribuțiilor	Se acceptă

	de membru sau în cazul neexercitării acestora, care fapte se consideră ca încălcare a legislației sau care inacțiuni ale membrului.	
306.	Alin. (13), reiterăm obiecția expusă în avizul anterior. Astfel, reieșind din redacția actuală al alin. (12) rezultă că membrul Consiliului, indiferent de frecvență la ședințele Consiliului, este în drept să beneficieze la decizia fondatorului de o indemnizație lunară în mărime de până la 50% din salariul mediu lunar al instituției publice înregistrat în anul de gestiune precedent aprobării remunerării, dar nu mai puțin decât salariul minim pe țară pe anul respectiv. În cazul instituțiilor publice noi constituite, baza de calculare a remunerării membrilor consiliului este salariul mediu lunar prevăzut în bugetul instituției publice pentru anul în curs. O asemenea normă este contradictorie cu argumentele expuse de autorul proiectului în Nota informativă potrivit căreia: „(...)Totodată, proiectul va asigura implementarea prevederilor Acordului de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană, Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, și anume prevederile art. 22 lit. (a) „dezvoltarea instituțională și funcțională a autorităților publice pentru a spori eficiența activității acestora și pentru a asigura un proces de luare a deciziilor și de planificare strategică eficient, participativ și transparent”. În acest context, menționăm că scopul de bază al proiectului de lege este alinierea cadrului normativ ce reglementează activitatea instituțiilor publice la principiile administrației publice, pentru o bună guvernanță publică și implementarea unei cerințe în calea integrării europene”. Prin prisma scopului urmărit propunem următoarea redacție al alineatului (12): „(12) Membrii Consiliului care au participat la ședința consiliului li se poate stabili o indemnizație pentru fiecare zi de participare la ședința consiliului în mărimea aprobată prin decizia fondatorului. Indemnizația acordată membrului consiliului pe parcursul unui an calendaristic nu va depăși un salariu mediu lunar al instituției publice înregistrat în anul de gestiune precedent aprobării remunerării. În cazul instituțiilor publice noi constituite, indemnizația acordată membrului consiliului pe parcursul unui an	Se acceptă parțial. Art. 9 alin. (12) din proiect a fost modificat și va avea următorul cuprins: „(12) Membrii consiliului li se poate stabili, prin decizia fondatorului, o indemnizație lunară, achitată din bugetul instituției publice, în mărime de până la un salariu minim pentru anul în curs, determinată în condițiile Legii nr.1432/2000 privind modul de stabilire și reexaminare a salariului minim.”. În acest mod, soluția din proiect a fost aliniată la cea aplicată în cazul organelor colegiale ale întreprinderilor de stat. Totodată, deși consiliul își desfășoară activitatea doar în cadrul ședințelor sale, totuși activitatea membrilor consiliului nu se limitează doar la întrunirea în ședințe și nu activează doar în cadrul ședințelor consiliului, unde doar se examinează și se deliberază în mod colegial subiectele care sunt examinate și cercetate/elaborate de fiecare din membri în prealabil ședințelor. Dacă activitatea membrilor consiliului s-ar limita doar la timpul rezervat pentru ședințele consiliului, atunci activitatea consiliului ar fi extrem de inefficientă și nu este exclus în aceste condiții să fie nevoie de un număr sporit de ședințe per lună, care vor depăși o eventuală remunerație lunară prevăzută de proiect. Prin urmare, activitatea consiliului nu presupune numai participarea în ședință, este o activitate continuă, fiind un organ colegial de supraveghere al IP. Orice persoană care nu participă la ședință, poate să vină cu opinie proprie asupra subiectelor examinate în ședință, ceea ce presupune că acesta dedică timp și din afara ședințelor, poate fi desemnat raportor în privința unui subiect, cu obligația de a elabora un raport sau un proiect de hotărâre. În cazul absenței nemotivate la 3 ședințe consecutive și în cazul neexercitării atribuțiilor care revin membrului consiliului, fondatorul este în drept să decidă încetarea mandatului membrului consiliului.

		calendaristic nu va depăși două salarii medii pe economie prognozate pentru anul în curs.”	
307.		La art. 10 alin. (1): lit. b), considerăm că competența de aprobare a statului de personal al instituției publice trebuie să aparțină Consiliului, întrucât în componența Consiliului este prezent reprezentantul Fondatorului. Apreciem că delegarea competenței către Consiliu de a aproba statutul de personal, ar constitui o debirocratizare și ar reduce o povara administrativă asupra subdiviziunilor interne ale Fondatorului. O asemenea competență la etapa actuală este implementată spre exemplu în cadrul Agenției pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii, unde Comitetul de Supraveghere conform Hotărârii Guvernului nr. 425/2020 aprobă statutul de personal al instituției. Respectiv, propunem expunerea lit. b) în următoarea redacție: „b) aprobă statul de personal”.	Precizare. Notăm că proiectul nu prevede existența unui consiliu în toate cazurile. Necesitățile de personal și structura acestuia sunt identificate în primul rând de director, care are printre atribuții de a asigura funcționarea eficientă a instituției publice, de a coordona planificarea și de a asigura implementarea obiectivelor strategice, programelor de dezvoltare pe termen mediu și a planurilor anuale de activitate ale instituției, precum și de a aproba fișele de post ale personalului instituției, obiectivele anuale și indicatorii de performanță ale șefilor de subdiviziuni ale instituției. Prin urmare, în caz de necesitate, se va elabora proiectul noului stat de personal, care urmează să fie avizat de Consiliu și prezentat fondatorului spre aprobare în termen de 30 de zile. Reglementarea unui termen, în acest context, va permite fondatorului să aprobe noul stat de personal dacă Consiliul nu prezintă proiectul avizat în termenul rezervat acestui scop.
308.		lit. g), observăm că potrivit textului art. 9 alin. (1) din proiect „Consiliul este organul colegial de conducere al instituției publice, care dispune de autonomie funcțională și are rolul de supraveghere și monitorizare a procesului decizional al instituției publice și, a procesului de implementare a obiectivelor stabilite”, în acest context pentru a evita reglementarea diferită a aceeași situații, propunem revizuirea lit. g) și expunerea în următoarea redacție: „g) aprobă raportul anual de activitate a instituției publice, inclusiv realizarea indicatorilor de performanță ai instituției publice”.	Precizare. Funcțiile de supraveghere ale consiliului nu pot substitui pe cele de conducere ale organului ierarhic superior, care aprobă programele de dezvoltare pe termen mediu și planurile anuale de activitate ale instituției, inclusiv <u>obiectivele anuale și pe termen mediu, precum și indicatorii de performanță instituționali</u>; <u>evaluatează anual</u> activitatea instituției publice în baza obiectivelor și indicatorilor de performanță instituționali;”. În acest proces, fondatorul colaborează cu consiliul de supraveghere, care „g) <u>avizează, anterior aprobării de către fondator,</u> raportul anual de activitate a instituției publice, inclusiv realizarea indicatorilor de performanță a instituției publice; m) întocmește și prezintă fondatorului și directorului concluzii și recomandări cu privire la implementarea obiectivelor strategice, programelor de dezvoltare pe termen mediu și a planurilor anuale de activitate a instituției, inclusiv realizarea indicatorilor de performanță instituționali;” (art. 10 lit. g) și m)).

Rolul consiliului, este să supravegheze și să monitorizeze procesul decizional al instituției publice oferind fondatorului informațiile despre rezultatele monitorizării efectuate pentru a lua decizii strategice în privința direcțiilor de dezvoltare ale instituției publice. Or, fondatorul aprobă programele de dezvoltare strategică/instituțională pe termen mediu și planurile anuale de activitate ale instituției, inclusiv obiectivele anuale și pe termen mediu, pornind de la constatările și recomandările din cadrul raportului anual de activitate a instituției publice.

Unul din scopurile proiectului este de a consolida și simplifica guvernanta IP, prin mecanisme efective care să păstreze structura organizațională a administrației publice compactă și rațională, iar fondatorii să fie responsabili pentru performanța structurilor din sfera lor de competență.

Proiectul admite, suplimentar rolului determinant în acest domeniu al fondatorului, căruia îi revine responsabilitatea pentru activitatea IP din subordine, crearea unui consiliu care să realizeze funcția sa de supraveghere și monitorizare a procesului de implementare a obiectivelor puse în sarcina instituției și evaluare a indicatorilor de performanță atinși, iar fondatorul în baza concluziilor și recomandărilor consiliului să aprobe raportul de evaluare a activității instituției publice în baza obiectivelor și indicatorilor de performanță instituționali.

309. lit. h), atragem atenția că textul propus contravine prevederilor art. 36 alineatul (1) din Legea contabilității nr. 113/2007 potrivit căruia „(1) Situațiile financiare vor fi semnate până la momentul prezentării lor utilizatorilor de către persoanele ce reprezintă conducerea entității, care pot fi (...) f) conducătorul și contabilul-șef (șeful serviciului contabil) – în cazul instituției publice”.

Se acceptă.

310. lit. l) propunem următoarea redacție: „l) aprobă regulamentul de selectare a entității de audit pentru efectuarea auditului situațiilor financiare și/ sau pentru efectuarea auditului extern în alte scopuri, a metodologiei de stabilire a valorii contractului de audit. În cazul instituției publice care a fost constituită în scopul implementării programelor și proiectelor finanțate din surse externe, Consiliul coordonează regulamentul de selectare a entității de audit cu

Precizare.

Legea privind auditul situațiilor financiare nr.271/2017, stabilește la art.27 că, „...fondatorul entității auditate are atribuția de a confirma entitatea de audit care va efectua auditul și de a stabili onorariul pentru aceste servicii. Orice imixtiune în procesul de selectare și confirmare a entității de audit se interzice.

partenerul de dezvoltare/instituția de finanțare, dacă Acordul de finanțare prevede acest fapt;”

(2) Raporturile dintre entitatea de audit și entitatea auditată sau solicitantul auditului se reglementează prin contractul de audit, încheiat conform legislației civile”.

Totodată, procedura de selectare și criteriile de selectare a entității de audit au loc conform caietului de sarcini în cadrul procedurii de achiziție serviciilor entității de audit, iar onorariul va fi stabilit în rezultatul procesului de achiziție, care nu va depăși mărimea resurselor bugetare aprobat în acest scop în bugetul anual al IP.

Din acest motiv, lit. k) art.10 din proiect se stabilește că, *Consiliul* selectează entitatea de audit pentru efectuarea auditului extern al rapoartelor financiare anuale și o prezintă fondatorului pentru confirmare. În cazul instituției publice care a fost constituită în scopul implementării programelor și proiectelor finanțate din surse externe, Consiliul aprobă entitatea/entitățile de audit pentru efectuarea auditului extern cu acceptul prealabil de către partenerul de dezvoltare/instituția de finanțare, dacă Acordul de finanțare prevede acest fapt;” iar *Fondatorul* potrivit prevederilor lit.m) alin.(1) art.8 confirmă entitatea de audit pentru auditul extern al rapoartelor financiare anuale, stabilește alte modalități de audit - în cazul instituțiilor publice constituite de autoritățile administrației publice locale;”.

La litera l) este reglementat auditul extern în alte scopuri, Consiliul fiind în drept **să selecteze** și să aprobe entitatea de audit pentru efectuarea auditului extern în alte scopuri, conform procedurii de selectare și criteriilor de selectare a entității de audit în cadrul procedurii de achiziție serviciilor entității de audit și corespunzător caietului de sarcini.

311. La art. 12 alin. (9) lit. k), reiterăm că textul acestei litere este în contradicție cu normele Legii nr. 133/2016 și urmează a fi exclusă. Or, la art. 14 alin. (5) și (6) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale este stabilit că „Conducătorul organizației publice, Autoritatea Națională de Integritate sau Consiliul de Integritate, în termen de 3 zile de la data la care a fost informat despre conflictul de interese real al subiectului declarării, are obligația să soluționeze conflictul de interese, aplicând una dintre următoarele opțiuni, în măsura în care legile speciale nu prevăd altfel:

Precizare.

Proiectul de lege propune o soluție în corespundere cu obiectivul proiectului de a simplifica și unifica procedurile de guvernanta ale instituțiilor publice prin oferirea unei soluții exprese pentru conflictul de interese real în care se poate regăsi directorul în legătură cu negocierea și încheierea unui contract.

Totuși, în cazul instituțiilor publice în care un consiliu nu este instituit, aceste atribuții ale consiliului vor fi exercitate de către fondator, care corespunde cu soluția legală.

	a) restricționarea accesului subiectului declarării, afectat de un conflict de interese, la anumite informații sau restricționarea participării lui la examinarea situațiilor care au legătură cu interesul său personal; (..) c) redistribuirea sarcinilor și atribuțiilor subiectului declarării sau delegarea responsabilității de emitere/adoptare a actului administrativ, de încheiere a actului juridic, de participare la luarea deciziei sau de luare a deciziei către o altă persoană cu competențe decizionale, inclusiv în cazul în care conflictul de interese real se poate repeta; (6) La identificarea celei mai bune soluții pentru rezolvarea unei situații de conflict real se vor lua în considerare interesele organizației publice, interesul public, interesele legitime ale salariaților, nivelul și tipul funcției deținute de persoana în cauză, natura conflictului de interese, precum și alți factori”. Prin urmare, soluționarea conflictului de interese ține de competența exclusivă a Fondatorului.	
312.	La art. 13 alin. (6), atragem atenția că Legea nr. 133/2016 reglementează la art. 16-21 incompatibilitățile, restricțiile și limitările subiectului declarării averii și intereselor personale. Considerăm excesivă și discriminatorie interdicția față de personalul instituției publice de a fonda și deține părți sociale în societăți comerciale care prestează servicii sau au domeniul de activitate similar sau conex celui desfășurat de instituția publică în care activează. Astfel, propunem redactarea acestei norme, aplicând prin analogie restricțiile prevăzute similar la art. 25 din Legea nr. 158/2008 aplicate pentru funcția publică și anume: „(6) Personalul instituției publice nu este în drept să desfășoare activitate de întreprinzător, cu excepția deținerii calității de fondator al societății comerciale, cu condiția că domeniile de activitate ale acesteia nu sunt în legătură directă sau indirectă cu atribuțiile exercitate potrivit fișei postului. Personalul instituției publice nu este în drept să desfășoare alte activități remunerate: a) prin contract individual de muncă sau prin alt contract cu caracter civil, în cadrul societăților comerciale, al cooperativelor, al întreprinderilor de stat sau al celor municipale, al organizațiilor necomerciale din sectorul public sau cel privat, a căror activitate este în anumite privințe, de competența instituției în care acesta este	Precizare. Conținutul alin.(6) este aplicabil personalului IP, inclusiv restricțiile și limitările impuse agenților publici prevăzute în Legea nr. 133/2016. Nu există o distincție substanțială dintre restricțiile aplicabile funcționarilor publici și cele propuse prin proiect pentru personalul IP. Conform alin. (1) at. 24 al Legii integrității nr. 82/2017 <i>„(1) Pentru a asigura funcționarea entității publice în interes public și în afara conflictelor de interese, persoanele care au ocupat o funcție publică, inclusiv o funcție publică cu statut special sau o funcție de demnitate publică, precum și alți subiecți ai declarării averii și intereselor personale, care au migrat în sectorul privat (în continuare – foști agenți publici), conducătorii entităților publice, agenții publici subiecți ai declarării averii și intereselor personale și autoritățile anticorupție responsabile urmează să asigure respectarea regimului de restricții și limitări în legătură cu încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu (în continuare – regim juridic al restricțiilor și limitărilor postangajare), completat, după caz, cu reguli specifice fiecărei categorii de agenți publici, prevăzute în legislația specială care reglementează activitatea categoriei respective.”.</i>

		angajat, cu excepția activităților științifice, didactice, a practicii medicale, a activităților în cadrul proiectelor/programelor internaționale de cercetare și inovare, a activităților de creație, de participare în proiecte de dezvoltare finanțate integral din surse externe nerambursabile/rambursabile în cadrul instituției în care este angajat; b) în calitate de expert antrenat în proiecte implementate peste hotarele țării, cu excepția cazului în care raporturile de serviciu sînt suspendate pe perioada respectivă în condițiile legii.”	Prin urmare, regulile speciale față de agenții publici din cadrul instituțiilor publice stabilesc un regim de restricții similar celui aplicat față de funcționarii publici, adaptat specificului de activitate a instituțiilor publice și interesului public de a diminua situațiile care generează conflicte de interese și risc de corupție, în corespundere cu principiile statuate în Legea nr. 133/2016 și Legea nr. 82/2017.
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (nr.17-402 din 06.02.2025)	313.	Proiectul de lege, în forma sa actuală, nu soluționează în mod adecvat lacunele existente și generează multiple semne de întrebare, în special cu privire la impactul asupra instituțiilor publice subordonate Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării: Institutul de Standardizare din Moldova (în continuare ISM), Institutul Național de Metrologie (în continuare INM), Centrul Național de Acreditare (în continuare MOLDAC), Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului (în continuare ODA).	Precizare. Menționăm că scopul de bază al proiectului de lege este alinierea cadrului normativ ce reglementează activitatea instituțiilor publice la principiile administrației publice, pentru o bună guvernanță publică și implementarea unei cerințe în calea integrării europene. Lipsa unui cadru uniform de reglementare a înființării, funcționării și încetării activității instituțiilor publice sunt specificate în Raportul de monitorizare SIGMA „Administrația publică în Republica Moldova” - Evaluare în conformitate cu Principiile administrației publice (https://www.sigmaweb.org/publications/Monitoring-Report-2023-Republic-of-Moldova-ROM.pdf), elaborat în 2023 de experții SIGMA. Considerăm că proiectul va elimina lacunele existente în domeniul reglementării unitare a modului de organizare și funcționare a instituțiilor publice, or la moment Legea nr. 98/2012 nu conține reglementări în acest sens. În contextul cadrului de negocieri pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană și urmare a exercițiului de screening bilateral privind Reforma Administrației Publice din 26 septembrie 2024, a fost elaborată Foaia de parcurs privind „Reforma administrației publice”, ce constituie un document strategic care are ca scop dezvoltarea unei administrații publice eficiente, transparente și responsabile, axată pe îmbunătățirea serviciilor publice prestate în beneficiul cetățenilor. O măsură importantă proiectată în Foaia de parcurs, prevede reglementarea modului de organizare și funcționare a instituțiilor publice, prin adoptarea unei legi dedicate care să stabilească în mod clar funcțiile și atribuțiile instituțiilor publice, să

elimine suprapunerile de competențe și să restructureze actualele instituții publice în baza unei analize funcționale detaliate.

Totodată, este important să menționăm că, acțiunea ce vizează asigurarea unui sistem instituțional flexibil și eficient al administrației publice centrale, prin reforma instituțiilor publice și creșterea capacităților administrative ale acestora, este propusă pentru a fi inclusă și în „Lista de măsuri de reformă, parte componentă a facilității de reformă și creștere pentru Moldova (Growth Plan)”, care prevede raționalizarea sistemului administrației publice centrale printr-un cadru de reglementare coerent și transparent, ce definește în mod clar diferențele dintre autoritatea publică și instituția publică (agenția), cu restructurarea instituțiilor publice.

Cu privire la impactului legii asupra instituțiilor publice subordonate Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării: Institutul de Standardizare din Moldova (în continuare ISM), Institutul Național de Metrologie (în continuare INM), Centrul Național de Acreditare (în continuare MOLDAC), Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului (în continuare ODA), conform alin. (4) art. 18 din lege Cancelaria de Stat pe platforma Centrului Guvernului, în comun cu ministerele și alte autorități administrative centrale care exercită funcțiile de fondator al instituțiilor publice, până la 01 iulie 2026, vor analiza lista instituțiilor publice fondate de autoritățile administrative centrale, cu excepția instituțiilor publice din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre, circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret, sport, prin prisma scopului, funcțiilor și activității acestora, considerând prevederile prezentei legi, și va prezenta Guvernului spre aprobare proiectele actelor normative privind modificarea actelor statutare și de constituire, reorganizarea sau dizolvarea lor.

Gradul de corespundere a acestora legii va determina impactul asupra instituțiilor publice nominalizate. Atât raportul de monitorizare SIGMA 2023, Strategia RAP 2023 – 2030, cât și anumite rapoarte ale Curții de conturi constată existența practicilor prin care la constituirea, organizarea și funcționarea instituțiilor publice se eludează legislația în vigoare.

314. Art. 1 alin. (2) din proiectul legii, se propune în redacție nouă, precum: ”Modul de organizare și funcționare a instituțiilor publice

Precizare.

din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre, circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret și sport și infrastructura calității este reglementat distinct prin alte legi.”

În acest sens, menționăm că activitatea ISM, INM și MOLDAC sunt reglementate de Legea nr. 20/2016 privind standardizare națională, Legea metrologie nr. 19/2016, Legea nr. 235/2011 cu privire la activitate de acreditare și de evaluarea conformității, fiind desemnate ca organisme naționale unice în domeniul standardizării, metrologiei și acreditării, abilitate cu funcții exclusive. Legile nominalizate transpun Regulamentul (UE) nr. 1025/2012, Regulamentul (CE) 765/2008 și Decizia 768/2008/CE, și prevederile acestora constituie elementele de baza ale legilor nominalizate.

Totodată, este de remarcat faptul că, în contextul aspirațiilor europene ale Republicii Moldova și a lansării negocierilor de aderare la Uniunea Europeană, o etapă esențială a acestui proces este obținerea de către ISM a statutului de membru cu drepturi depline la CEN și CENELEC. Criteriile pentru obținerea acestui statut sunt reflectate în Regulamentul intern CEN/CENELEC partea I și în Ghidul 22 al CEN/CENELEC. Criteriul 3.3 Neutralitatea intereselor, imparțialitatea și independența organizației ce prevede independența ISM și capacitatea de a-și exercita atribuțiile față de interesele specifice unui anumit grup și imparțialitatea în procesul de luare a deciziilor. Criteriul 6.1 Fiabilitatea financiară presupune, de asemenea, independența financiară a ISM. Aspectul de aderare a ISM la CEN/CENELEC, este subiectul cheie discutat la reuniunea de screening bilateral Capitolul 1, planificată pentru 18-21 februarie 2025 curent.

În plus, art. 24 alin. (2) din Legea nr. 282/2024 privind libertatea de stabilire a prestatorilor de servicii și libertatea de a furniza servicii stabilește în mod expres o excepție de la principiul general al libertății de exercitare a activităților economice pentru anumite categorii de prestatori, inclusiv:

a) profesiile reglementate, în măsura în care impunerea unor restricții este necesară pentru asigurarea independenței și imparțialității profesiei;

Prezentul proiect de lege nu limitează independența ISM și fiabilitatea sa financiară, și nici nu intervine în competențele și funcțiile ISM, INM, MOLDAC și ODA, care vor putea fi exercitate de entități publice în oricare din formele de organizare prevăzute pentru entitățile publice, ci dimpotrivă, implementarea reformei administrației publice conform principiilor SIGMA va asigura îndeplinirea unei cerințe în calea integrării europene.

În acest context, menționăm că scopul de bază al proiectului de lege este alinierea cadrului normativ ce reglementează activitatea instituțiilor publice la principiile administrației publice, pentru o bună guvernare publică și implementarea unei cerințe în calea integrării europene.

Cu referire la respectarea criteriilor de independență și imparțialitate, acestea sunt asigurate prin legile care reglementează domeniile standardizării, metrologiei și acreditării, criterii care vor fi aplicabile tuturor organismelor de standardizare **subordonate** organului central de specialitate al administrației publice responsabil de infrastructura calității, indiferent dacă acestea au statut de IP sau autoritate administrativă centrală subordonată ministerului, garanțiile de independență și imparțialitate fiind prevăzute la nivel de lege, care dispune cu caracter special în materia organizării și funcționării organismelor naționale de standardizare, acreditare și metrologie.

Fiabilitatea financiară este asigurată prin Legea nr. 20/2016, conform art. 5 alin. (9), care prevede obligația Guvernului de a asigura Institutului de Standardizare din Moldova spațiu cu titlu gratuit și resurse financiare necesare, art. 6 alin. (4), care prevede aprobarea de către Guvern a nomenclatorului și tarifelor serviciilor prestate contra plată, art. 19 alin. (2) lit. c), care stabilește că bugetul ISM este aprobat de organul central de specialitate al administrației publice responsabil de infrastructura calității, și art. 23 alin. (1)–(3), care reglementează raportarea executării bugetului și gestionarea mijloacelor financiare din bugetul de stat prin sistemul trezorerial.

Legea nr. 282/2024 nu se aplică serviciilor neeconomice de interes general și nici celor asociate atribuțiilor autorităților publice (art. 2 alin. (2) lit. a), i)), fiind irelevantă pentru reglementarea instituțiilor publice, ale căror servicii, conform proiectului (art. 2 alin. (2)), nu au caracter economic și se prestează în regim de putere publică.

		b) prestatorii de servicii de certificare, acreditare, monitorizare tehnică, servicii de testare sau încercare, atunci când reglementarea distinctă a acestora este indispensabilă pentru garantarea independenței și imparțialității activităților pe care le desfășoară. Această dispoziție juridică constituie un argument suplimentar în sprijinul faptului că instituțiile publice din infrastructura calității (ISM, INM, MOLDAC) sunt entități de interes public, ale căror funcții esențiale sunt reglementate prin legi speciale, conferindu-le un regim juridic distinct, adaptat specificului activităților pe care le exercită.	Sub acest aspect, notăm că, serviciile publice din domeniul infrastructurii calității prestate de INM, ISM, MOLDAC sunt servicii care sunt asociate exercitării atribuțiilor de putere publică, în domeniul standardizării, acreditării și metrologiei, actele acestora fiind emise în regim de putere publică în sensul Codului administrativ și care constituie activitate administrativă.
Ministerul Energiei (nr. 10-341 din 07.02.2025)	315.	La art. 6 alin. (2) propunem de exclus propoziția a doua „Bunurile rezultate din activitatea comercială a instituției publice sunt atribuite domeniului privat al proprietății publice.”, deoarece contravine cu prevederile art. 2 alin. (1) prin care se stabilește că, instituția publică nu desfășoară activitate comercială în scopul obținerii profitului.	Se acceptă.
	316.	La art. 6 alin. (4) propunem completarea după textul „Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice” cu textul „dacă acordurile de finanțare în cazul instituțiilor publice de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe nu dispun altfel”. Deși art. 5 alin. (1) lit. m) din Legea nr. 131/2015 stabilește excepțiile de la aplicarea prevederilor legii, inclusiv pentru contractele de achiziții publice reglementate de norme procedurale specifice și atribuite: (i) în temeiul unui acord internațional încheiat de Republica Moldova cu unul sau mai multe state privind bunurile sau lucrările necesare realizării ori exploatării în comun a unei lucrări de către statele semnatare sau privind serviciile necesare realizării ori exploatării în comun a unui proiect de către statele semnatare;(ii) în temeiul unui acord internațional referitor la staționarea trupelor și la angajamentele Republicii Moldova sau ale unui stat terț;(iii) conform procedurii specifice a unei organizații internaționale, considerăm necesară menținerea formulării propuse și includerea acesteia în art. 6 din legea instituțiilor publice, pentru a asigura claritatea și aplicabilitatea normelor în cazul programelor și proiectelor finanțate din surse externe.	Se acceptă.
	317.	La art. 8 alin. (1) lit. a) propunem următoarea redacție „aprobă statul de personal al instituției publice, după avizarea acestuia de către consiliu, dacă acesta a fost constituit. În cazul instituției publice	Se acceptă. Evidențiem că ultimul enunț al art. 8 alin. (1) lit. a) se referă la instituțiile publice care au fost constituite anume în scopul

create pentru implementarea programelor și proiectelor finanțate din surse externe, aprobarea statului de personal are loc după avizarea acestuia de către consiliu și coordonarea cu partenerul de dezvoltare/instituția de finanțare, dacă Acordul de finanțare prevede acest fapt. Coordonarea cu partenerul de dezvoltare/instituția de finanțare se realizează exclusiv pentru personalul aferent proiectelor finanțate de către parteneri de dezvoltare/ instituția de finanțare.”

Menționăm că, formularea actuală poate genera interpretări care ar afecta autonomia instituției publice și dreptul fondatorului, în special în ceea ce privește aprobarea întregului stat de personal. Deoarece partenerii de dezvoltare se implică doar în alocarea resurselor umane pentru proiectele/programele pe care le finanțează, este necesară o clarificare a textului, astfel încât coordonarea cu aceștia să fie limitată doar la personalul implicat în proiectele respective. Această formulare asigură atât respectarea cerințelor partenerilor de dezvoltare, cât și autonomia fondatorului și instituției publice în gestionarea resurselor sale umane, în contextul în care pot fi implementate mai multe proiecte simultan finanțate de către diferiți parteneri de dezvoltare.

implementării programelor și proiectelor finanțate din surse externe, așa-numitele „Unități de implementare ale proiectelor/programelor finanțate din surse externe” și nu se referă la alte instituții publice care sporadic implementează astfel de proiecte/programe.

Totuși, ținând cont de faptul că, Acordul de finanțare prevede condițiile în care beneficiarul sau unitatea de implementare trebuie să coordoneze anumite aspecte ce țin de personal, coordonarea dată se va realiza în condițiile Acordului de finanțare atât cu privire la categoria de personal, tipul deciziilor supuse coordonării, obiectul și scopul coordonării, alte condiții stipulate în Acord, **propunem substituirea cuvântului „dacă” cu cuvintele „în măsura în care”**.

În rezultat, enunțul va avea următorul cuprins:

„a) aprobă statul de personal al instituției publice, după avizarea acestuia de către Consiliu, dacă acesta a fost constituit. În cazul instituției publice care a fost constituită în scopul implementării programelor și proiectelor finanțate din surse externe, aprobarea statului de personal are loc după avizarea acestuia de către Consiliu și coordonarea cu partenerul de dezvoltare/instituția de finanțare, **în măsura în care** Acordul de finanțare prevede acest fapt;”.

De asemenea, se va ține cont de faptul că, potrivit alin. (9) art. 18 din proiect: *„(9) Unitățile de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe, cu personalitate juridică, pentru care acordul de finanțare externă prevede constituirea unei unități de implementare cu personalitate juridică, își vor continua activitatea până la finalizarea termenului prevăzut în acordul de finanțare, urmând a fi dizolvate la momentul încetării programului/proiectului dat.”*.

318. În conținutul art. 8 alin. (1) lit. l) propunem stabilirea finalității întocmirii raportului în baza evaluării anuale a activității instituției publice. Considerăm că, stabilirea consecințelor clare în rezultatul întocmirii raportului de evaluare a activității instituției publice va contribui la asigurarea transparenței, dar și va responsabiliza instituțiile publice. Chiar dacă pot fi „realizate ajustări în programele de dezvoltare și planurile anuale de activitate” este important definirea unor obiective clare în raport cu evaluările anuale în

Se acceptă.

Art. 12 a fost completat cu atribuția directorului de a întocmi raportul anual și prezentarea acestuia consiliului și fondatorului în condițiilor legii.

Totodată, precizăm că, urmare a evaluării anuale a activității instituției publice în baza obiectivelor și indicatorilor de performanță instituționali, fondatorul este în drept să ajusteze programele de dezvoltare strategică/instituțională pe termen mediu și planurile anuale de activitate ale instituției, inclusiv obiectivele anuale și pe

	vederea asigurării monitorizării corespunzătoare a proceselor instituționale.	termen mediu, conform lit. i) alin. (1) art. 8, fie poate propune adoptarea altor măsuri precum ar fi modificarea structurii, organigramei, efectivul-limită, statului de personal, modificarea statutului IP în partea reglementării anumitor particularități ale organizării și funcționării Consiliului, poate solicita informații și rapoarte adiționale de la directorul IP, efectuarea auditului rapoartelor financiare sau a auditului în alte scopuri, precum și alte acțiuni necesare care rezultă din concluziile evaluării. Legea nu trebuie să exceleze în asemenea detalii privind finalitatea evaluării anuale a activității instituției publice, care pot fi diferite în funcție de circumstanțe. Important este să se asigure o conducerea strategică eficientă și o supraveghere continuă a IP subordonate, verificarea rapoartelor anuale ale Directorului IP, a recomandărilor și concluziilor Consiliului. Anume rezultatele evaluării prin concluziile sale vor stabili consecințele clare în rezultatul întocmirii raportului de evaluare a activității instituției publice, iar publicarea acestuia conform art. 16 va contribui la asigurarea transparenței, dar și va responsabiliza instituțiile publice. Menționăm că raportul anual de activitate a instituției publice, inclusiv gradul de realizare a indicatorilor de performanță a instituției publice se avizează, anterior aprobării de către fondator, de către Consiliul IP, conform lit. g) art. 10. În rezultatul acestui proces, conform lit. m) art. 10, Consiliul întocmește și prezintă fondatorului și directorului concluzii și recomandări proprii cu privire la implementarea planurilor anuale de activitate a instituției, inclusiv realizarea indicatorilor de performanță instituționali.
319.	Art. 9 alin. (2) prevede că, consiliul este alcătuit dintr-un număr impar de membri, pentru evitarea situațiilor de egalitate la vot. Având în vedere existența cazurilor în care un membru este absent sau se află în conflict de interese și nu poate vota, considerăm necesară clarificarea procedurii aplicabile. Se recomandă fie completarea prevederilor legale, fie includerea acestor aspecte în statutul instituției.	Precizare. În cazul participării la ședințele Consiliului a unui număr par de membri, se vor aplica primordial dispozițiile alin. (3) art. 11 cu privire la caracterul deliberativ al ședințelor și dispozițiile alin. (6) art. 11, referitoare la majoritatea absolută de voturi pentru adoptarea deciziilor. Pentru procesul decizional nu este esențial dacă la ședință participă un număr par sau impar de membri, în condițiile existenței cvorumului, ci acumularea numărului necesar de voturi pentru

			adoptarea deciziilor. În cazul prezenței a 4 membri din 5, va fi necesar votul a cel puțin 3 membri, iar în cazul prezenței a 2 membri din 3, va fi necesar votul celor 2 membri prezenți. Desigur că, în condițiile unui număr impar de membri prezenți procesul decizional este facilitat de creșterea probabilității unei majorități.
320.	La art. 9 alin. (3) textul „Membrii consiliului” de substituit cu cuvintele, „Ceilalți membri ai consiliului”, deoarece nu toți membrii consiliului se selectează prin concurs.	Se acceptă.	Alin. (2) - (4) au fost reformulate.
321.	La art. 9 alin. (4) lit. b) propunem excluderea textului „cu excepția membrului desemnat din partea societății civile”. Având în vedere implicarea tuturor membrilor consiliului în procesul decizional al instituției publice, este esențial ca toți membrii consiliului să dețină experiență minimă relevantă pentru a fi capabili să participe la adoptarea deciziilor. Mai mult, toți membrii consiliului trebuie să îndeplinească cerințe egale, ori această condiție ar putea fi interpretată ca inegalitate și favorizarea membrului din partea societății civile, ceea ce ar afecta credibilitatea în activitatea desfășurată de instituția publică. Totodată, remarcăm că, experiența minimă de 3 ani nu poate constitui un criteriu de „eliminare semnificativă a reprezentanților societății civile”, aceasta fiind experiența minimă care poate fi acumulată de către o persoană în parcursul său profesional.	Se acceptă.	Dispoziția art. 9 alin. (7) lit. b) a fost modificată, prin excluderea excepției menționate.
322.	La art. 9 alin. (8) propunem substituirea cuvântului „bună” cu „ireproșabilă”. Reputația ireproșabilă denotă integritatea totală a membrului consiliului și lipsa în activitatea acestuia a unor evenimente negative. În același timp, mențiunea de reputație „bună” lasă locul unei marje de acceptare pentru eventualele încălcări comise de membrul consiliului în activitatea profesională. Standardul de reputație „ireproșabilă” ar înlătura orice neîncredere cu privire la profilul candidatului selectat în consiliul instituției publice, având în vedere rolul acestuia în activitatea instituției.	Precizare.	Stabilirea unui filtru destul de dur al reputației candidatului nu se justifică, or orice faptă comisă din imprudență sau care nu are un grad prejudiciabil semnificativ/esențial nu trebuie să elimine persoana din viața socială, chiar dacă este vorba despre o contravenție săvârșită cu vinovăție sau o infracțiune ușoară pentru care au expirat antecedentele. Aceste fapte nu trebuie să aducă atingere dreptului persoanei de a exercita competențele sale în cadrul unui organ colegial de supraveghere, O exigență înaltă cu privire la acest aspect se poate justifica pentru anumite profesii din sectorul justiției (judecători, procurori, avocați), deși chiar în cazul celor din urmă nu se aplică întreg spectrul de fapte și infracțiuni, ci doar cele care au un caracter prejudiciabil

		semnificativ intereselor publice și au relevanță cu domeniul/sfera de activitate al profesiilor exercitate. În condițiile în care informațiile se răspândesc rapid și greu pot fi corectate, chiar și în cazul în care o anumită informație defăimătoare a fost eliminată din spațiul public sau a fost dezmințită, iar persoana afectată nu are mijloace să se apere împotriva unor asemenea efecte negative, impunerea unor standarde exagerate de reputație nu este justificată. De asemenea, în legislația națională se utilizează adesea noțiunea de „bună-reputație”/„reputație bună” și nu cea de reputație ireproșabilă, așa cum este prevăzut, de exemplu, în Regulamentul privind selectarea prin concurs a directorului Instituției Publice Oficiul Național pentru Dezvoltarea Infrastructurii „Moldova-Proiect” (pct. 14.5), Regulamentului privind organizarea și funcționarea Comisiei de apel pentru soluționarea cauzelor cu privire la încălcarea reglementărilor antidoping (pct. 3) și Regulamentul privind sistemul de guvernanță al societăților de asigurare sau de reasigurare, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al BNM nr. 241/2024 (pct. 5.4), care înaintează cerința unei reputații bune, dovedită prin profesionalism, onestitate și comportament moral adecvat.
323.	La art.9 alin. (9) lit. b) cuvântul „a participat” este vag, prezintă unele ambiguități juridice care pot duce la interpretări diferite și aplicări neuniforme. Totodată, nu este clar dacă această interdicție vizează toate persoanele implicate în orice etapă a elaborării sau negocierii acordurilor sau doar pe cele care au avut un rol decizional (de exemplu, semnatarii oficiali sau decidenții-cheie).	Se acceptă. Textul normei juridice a fost concretizat referitor la persoana care a fost desemnată/împuternicită, la elaborarea sau negocierea acordurilor care dispun constituirea instituției publice în scopul implementării programelor și proiectelor finanțate din surse externe, în modurile prevăzute de cadrul normativ.
324.	La art.9 alin.(12) în prim și a doua frază, după cuvintele „salariul mediu lunar” de completat cu cuvintele „al angajaților”, iar cuvântul „puțin” de înlocuit cu cuvântul „mic”.	Se acceptă. Alin. (12) a fost modificat și expus într-o nouă redacție: „(12) Membrii consiliului li se poate stabili, prin decizia fondatorului, o indemnizație lunară, achitată din bugetul instituției publice, în mărime de până la un salariu minim pentru anul în curs, determinată în condițiile Legii nr.1432/2000 privind modul de stabilire și reexaminare a salariului minim.”.
325.	Art. 10 alin. (1) lit. c) atribuie consiliului competența de a aproba „produsele/mecanismele de finanțare”. Aceeași competență este	Se acceptă.

	prevăzută și la art. 8 lit. k) unde fondatorul are dreptul de a aproba „produsele/mecanismele de finanțare ale instituției publice”. Sub acest aspect, recomandăm revizuirea formulărilor, pentru a evita o suprapunere între atribuțiile consiliului și ale fondatorului privind aprobarea „produselor/mecanismelor de finanțare”. Este necesară clarificarea aspectului cu privire la cine are autoritatea finală pentru aprobarea mecanismelor de finanțare, pentru a evita conflictele de competență.	Atribuția dată Consiliului a fost modificată și va avea următorul cuprins: „c) aprobă regulamentele, manualele operaționale ale produselor/mecanismelor de finanțare;”. Astfel, Fondatorul aprobă produsele/mecanismele de finanțare ale instituției publice, iar Consiliul aprobă regulamentele, manualele operaționale ale produselor/mecanismelor de finanțare.
326.	La art. 11 alin. (1) după cuvântul „directorul” de completat cu cuvintele „instituției publice”.	Se acceptă.
327.	La art. 12 alin. (3) și pe parcursul documentului propunem utilizarea termenului „contract individual de muncă”, în conformitate cu prevederile Codului muncii, pentru a asigura claritate și coerență cu legislația în vigoare.	Se acceptă.
328.	La art. 12 alin. (4), propunem excluderea textului „rezoluțiunea contractului de muncă și eliberarea din funcție a directorului” și utilizarea textului „încetarea contractului individual de muncă prin concediere”, conform reglementărilor din Codul muncii.	Se acceptă.
329.	La art. 12 alin. (8), recomandăm revizuirea formulării „persoana care a participat la elaborarea/negocierea acordurilor”. Este necesar să se precizeze dacă această interdicție se aplică doar persoanelor cu rol decizional sau și celor care au avut o implicare mai puțin semnificativă. Or, complexitatea exercițiului de identificare a persoanelor care au participat la elaborarea acordului de constituire a instituției publice rezidă din numărul de subiecți care pot fi calificați ca participanți în acest sens. Prin urmare, participarea la elaborarea acordului de constituire, fiind condiție de incompatibilitate cu candidatul la funcția de director, nu va putea fi monitorizată în contextul cercului larg de subiecți în acest sens.	Se acceptă.
330.	Articolul 12 alin. (9) lit. h) prevede atribuția directorului de a aproba politica internă privind managementul resurselor umane și regulamentele care stabilesc procedurile de personal (de exemplu, dezvoltarea/instruirea profesională, evaluarea performanțelor, dezvoltarea în carieră, răspunderea disciplinară, sistemul de recompense și beneficii etc.) precum și regulamentele subdiviziunilor instituției publice. Articolul 12 alin. (9) lit. r) stipulează atribuția directorului de a aproba politicile și procedurile	Se acceptă.

	operaționale ale instituției publice și de a monitoriza implementarea acestora. În același timp, articolul 10 alin. (1) lit. (c) instituie atribuția consiliului de a aproba regulamentele, manualele operaționale și produsele/mecanismele de finanțare. Un manual operațional este un document detaliat care descrie procedurile și activitățile dintr-o organizație și/sau un proiect/program, incluzând pașii specifici și instrucțiunile necesare pentru implementarea unui proces standardizat. Prin urmare, manualele operaționale pot include atât proceduri operaționale, cât și politici, reguli interne, responsabilități și alte informații esențiale pentru buna funcționare a instituției. Sugerăm revizuirea atribuțiilor instituite prin normele menționate, pentru clarificarea rolului fiecărei autorități în aprobarea regulamentelor, procedurilor și manualelor operaționale, în vederea prevenirii oricărei suprapunerii a competențelor.	
331.	La art. 13 alin. (1) considerăm important specificarea funcțiilor de bază, pentru evitarea unor ambiguități și interpretări. Menționarea expresă a funcțiilor de bază, similar celor de suport va contribui inclusiv la existența previziunii privind structura managementului instituției publice, dar și cunoașterea delimitărilor existente între funcțiile de bază, funcțiile de suport și funcțiile auxiliare.	Se acceptă.
332.	Propunem excluderea alin. (6) art. 13 pentru a evita dublarea reglementărilor conform art. 55 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. În acest sens Legea 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, la art. 18 stabilește restricțiile legate de încetarea raporturilor de muncă sau de serviciu. În același timp, art. 3 alin. (1) lit. e2) statuează că, angajații instituțiilor publice sunt subiecții declarării averii și intereselor personale, prin urmare li se aplică restricția prevăzută la art. 18 al legii prenotate.	Precizare. Conform alin. (1) at. 24 al Legii integrității nr. 82/2017, „(1) Pentru a asigura funcționarea entității publice în interes public și în afara conflictelor de interese, persoanele care au ocupat o funcție publică, inclusiv o funcție publică cu statut special sau o funcție de demnitate publică, precum și alți subiecți ai declarării averii și intereselor personale, care au migrat în sectorul privat (în continuare – foști agenți publici), conducătorii entităților publice, agenții publici subiecți ai declarării averii și intereselor personale și autoritățile anticorupție responsabile urmează să asigure respectarea regimului de restricții și limitări în legătură cu încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu (în continuare – regim juridic al restricțiilor și limitărilor postangajare), completat, după caz, cu reguli specifice fiecărei categorii de agenți publici, prevăzute în legislația specială care reglementează activitatea categoriei respective.”.

		Prin urmare, regulile speciale față de agenții publici din cadrul instituțiilor publice stabilesc un regim de restricții similar celui aplicat față de funcționarii publici și alți agenți publici, însă adaptat specificului de activitate a instituțiilor publice și interesului public de a diminua situațiile care generează conflicte de interese și risc de corupție, în corespundere cu principiile statuate în Legea nr. 133/2016 și Legea nr. 82/2017.
333.	La art. 13 alin. (7) propunem menținerea sistemului actual de salarizare stabilit prin Hotărârea Guvernului nr. 743/2002 cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară. Aceasta va permite evitarea costurilor administrative necesare pentru implementarea unui nou sistem de salarizare, pentru instruirea personalului privind noul sistem de salarizare. Totodată, actuala modalitate de salarizare permite flexibilitate pentru a răspunde nevoilor specifice ale instituției publice.	Precizare. Reglementarea modului de salarizare va fi efectuată odată cu modificarea Legii nr. 270/2018 în cadrul reformei sistemului unic de salarizare în sectorul bugetar, pentru care s-a rezervat doi ani (2025-2026), iar dispozițiile finale ale proiectului reflectă acest aspect. Conform art.18 din proiect, „Dispoziții finale și tranzitorii”: „(2) Guvernul, până la data intrării în vigoare a prezentei legi: a) va elabora și va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege, inclusiv propuneri privind modificarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, în scopul stabilirii prin lege a modului de salarizare a angajaților instituțiilor publice;”. Concomitent, conform alin. (3) art. 18: „(3) Până la intrarea în vigoare a modificărilor la Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, personalul instituțiilor publice va fi salarizat conform prevederilor actelor normative în vigoare la acel moment.”. Termenul pentru intrarea în vigoare a amendamentelor la sistemul unic de salarizare în sectorul bugetar și a LPI este același cu cel rezervat pentru intrarea în vigoare a LPI. Acest termen se consideră suficient pentru tranziția și pregătirea procesului de trecere de la un nou sistem de salarizare. Dispozițiile alin.(3) art.1 al Legii nr.270/2018, stipulează că: „(3) <i>Modul și condițiile de salarizare a personalului din sectorul bugetar țin în exclusivitate de prezenta lege și nu pot fi obiectul de reglementare a altor acte normative, cu excepția celor ce rezultă din legea respectivă.</i>”. Conform avizului Ministerului Finanțelor aviz nr. 06/4-3/4/192 din 19.02.2025 (pct. 368 din prezenta sinteză), „Toate particularitățile de gestionare a finanțelor de către instituțiile publice, inclusiv

organizarea controlului financiar și auditului extern sunt prezentate în proiectul de lege elaborat de Ministerul Finanțelor.

Este de menționat că, potrivit acestui proiect, instituțiile publice sunt catalogate pe 2 tipuri: (i) instituție bugetară (finanțată de la bugetul de stat/local, inclusiv din venituri proprii) și (ii) instituție bugetară finanțată integral din venituri proprii cu ținerea evidenței contabile în baza Legii contabilității nr.113/2007 și Legii contabilității și raportării financiare nr.287/2017, respectiv.”.

Nu mai puțin importante sunt și recomandările din Raportul SIGMA 2023.

Din analiza Raportului de monitorizare SIGMA 2023 putem distinge următoarele constatări și recomandări:

Se constată în Raportul de monitorizare SIGMA 2023 că, deși „instituțiile publice” reprezintă o categorie organizațională dominantă, acestea nu sunt incluse în cadrul juridic general privind supravegherea și răspunderea, recrutarea deschisă și bazată pe merit **sau regimul bugetar și salarial**. Autoritățile de reglementare, care au un nivel similar de autonomie, sunt detașate de executiv prin adăugarea, fără instrumente care să asigure alinierea activităților lor la politicile Guvernului (<https://www.sigmaweb.org/publications/Monitoring-Report-2023-Republic-of-Moldova-ROM.pdf>, pagina 84).

Drept recomandări pe termen scurt, la pagina 85 a aceluiași raport se menționează următoarele:

- Guvernul trebuie să revizuiască în mod cuprinzător cadrul organizatoric și legislativ pentru administrația publică centrală pentru a încorpora așa-numitele „instituții publice” și autoritățile de reglementare într-un regim general de responsabilitate, ocupare a forței de muncă, **salarizare și gestiune financiară** și pentru a consolida controlul ministerial asupra numeroaselor organisme subordonate în prezent întregului Guvern.

În vederea implementării Strategiei de reformă a managementului finanțelor publice și în conformitate cu Foaia de parcurs pentru reforma administrației publice, Ministerul Finanțelor a instituit două grupuri de lucru în luna ianuarie 2025, printre care și reprezentanți ai instituțiilor publice din toate grupurile ocupaționale, precum și de la parteneri sociali, iar la data de 11 martie curent a

		aprobat Lista funcțiilor reprezentative în sectorul bugetar și Metodologia de evaluare a funcțiilor. De remarcat, că listei funcțiilor reprezentative deja prevăzute în anexele Legii nr. 270/2018 li se vor adăuga funcții provenind din instituții publice, potrivit deciziei luate de Guvern în acest sens. Începând cu luna martie 2025, grupul de lucru privind evaluarea funcțiilor a demarat activitatea sa de evaluare.
334.	Recomandăm reexaminarea art. 14 în scopul excluderii, deoarece contravine prevederilor art. 2 alin. (1) prin care se stabilește că, instituția publică nu desfășoară activitate comercială în scopul obținerii profitului.	Se acceptă. Dispozițiile art. 14 au fost excluse din proiect.
335.	La art. 15 alin. (1) lit. c) este stipulat dreptul instituției publice de a încheia acorduri de colaborare „prin intermediul fondatorului”. În acest context, recomandăm clarificarea rolului fondatorului în cadrul acestui proces, în special în ceea ce privește atribuțiile sale, cum ar fi avizarea, coordonarea, semnarea acordului și, eventual, dobândirea calității de parte contractantă în cadrul acordului de colaborare.	Se acceptă. Cuvintele „prin intermediul fondatorului” au fost substituite cu cuvintele „cu acordul prealabil al fondatorului”
336.	La art. 15 alin. (1) lit. g) propunem completarea cu cuvintele „cu aprobarea fondatorului” reieșind din prevederile art. 8 lit. k) al proiectului, potrivit căruia „fondatorul aprobă produsele/mecanismele de finanțare ale instituției publice”. Această mențiune va asigura inclusiv transparență în gestionarea eficientă a fondurilor, dar și cooperare între instituția publică și fondator.	Se acceptă.
337.	La art. 18 alin. (1) propunem următoarea formulare „Instituția publică se reorganizează sau se dizolvă în temeiul hotărârii/deciziei organului în baza hotărârii/deciziei căruia a fost constituit.”. Menționăm că, instituția publică urmează a fi dizolvată printr-un act juridic de aceeași forță juridică similar actului de creare/constituire. În acest context, dacă instituția publică a fost constituită prin Hotărâre a Guvernului, instituția publică urmează a fi dizolvată prin Hotărâre a Guvernului. În ipoteza în care, instituția publică a fost creată prin decizia unui consiliu/fondator, această urmează să fie dizolvată prin decizia consiliului/fondatorului.	Se acceptă parțial. Dispoziția art. 17 alin. (1) trebuie interpretată astfel încât instituția publică constituită prin Hotărâre a Guvernului urmează a fi dizolvată prin Hotărâre a Guvernului, iar în ipoteza în care, instituția publică a fost creată prin decizia unui consiliu, această urmează să fie dizolvată prin decizia aceluiasi consiliu. Pentru cele două ipoteze proiectul utilizează textul „prin Hotărârea Guvernului/decizia fondatorului”. Menționăm că, în avizul anterior al Ministerului Energiei (<i>nr. 10-1915 din 19.07.2024</i>), ministerul a propus specificarea actului prin care se reorganizează sau se dizolvă instituția publică.

			În încercarea de exclude orice dubii cu privire la actul prin care se reorganizează sau se dizolvă instituția publică, se va ține cont de dispozițiile alin. (5) art. 3 din proiect, conform cărora: „(5) Structura organizatorică, efectivul-limită și statutul instituției publice se aprobă prin Hotărâre de Guvern în cazul instituției publice constituite Guvern, iar în cazul instituției publice constituite de autoritățile administrației publice locale - <i>prin Decizia autorității deliberative a administrației publice locale (în continuare Decizia fondatorului).</i>”.
338.	Art. 19 alin. (1) prevede că, legea va intra în vigoare la 1 ianuarie 2027. În același timp, alin. (11) stipulează că, unitățile responsabile de implementarea proiectelor finanțate din surse externe vor funcționa până la finalizarea termenului stipulat în acordul de finanțare. În acest context, este primordial clarificarea aspectului cu privire la posibilitatea unităților de implementare de a funcționa conform reglementărilor existente și deja aprobate, fie necesitatea actualizării regulamentelor de funcționare pentru a le alinia la noile prevederi legale.		Precizare. Unitățile de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe care au forma organizatorică juridică de instituții publice vor trebui evaluate în conformitate cu dispozițiile alin (4) art. 18 din lege, până la 01 iulie 2026, cu modificarea, după caz, a actelor de constituire și cele statutare în conformitate cu prezenta lege și în limitele permise de acordurile de finanțare corespunzătoare. Opțiunea reorganizării sau dizolvării acestora conform lit. b) alin. (5) art. 18, nu le este aplicabilă, ele urmând să-și continue activitatea, conform alin. (9) art. 18, până la finalizarea termenului prevăzut în acordul de finanțare, urmând a fi dizolvate la momentul încetării programului/proiectului dat. Din momentul intrării în vigoare a prezentei legi unitățile de implementare <u>cu personalitate juridică, pentru care acordul de finanțare externă prevede constituirea unei unități de implementare cu personalitate juridică</u>, a programelor și proiectelor finanțate din surse externe vor trebui să se conformeze acesteia, în măsura în care acordurile de finanțare nu prevăd altceva. Concomitent, conform alin. (10) art. 18, Cancelaria de Stat, pe platforma Centrului Guvernului, în comun cu ministerele și alte autorități administrative centrale care exercită funcțiile de fondator al unităților de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe, în termen de 12 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, va efectua o evaluare a unităților de implementare date, și va propune reorganizarea sau dizolvarea acestora, conform prevederilor cadrului normativ..
339.	La art.1 și art.2:		Precizare.

Ministerul Sănătății (nr. 21/ 587 din 19.02.2025)	Ca urmare a obiecțiilor expuse în avizul inițial, art. 1 alin. (2) din proiect a fost reformulat după cum urmează: „(2) Modul de organizare și funcționare a instituțiilor publice din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre, circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret, sport este reglementat distinct prin alte legi.”, fiind în așa mod expus clar și expres despre neaplicabilitatea prezentei legi asupra instituțiilor publice care activează inclusiv în domeniul sănătății, care în virtutea unor circumstanțe specifice dispun de anumite reglementări distincte în privința organizării interne, dar și a modului de finanțare a acestor instituții. Cu toate acestea, se înregistrează în continuare o neconcordanță conceptuală între prevederile proiectului în cauză și prevederile proiectelor de modificare a Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 (număr unic: 548/CS/2024, 48/MF/2025), care prevăd excluderea noțiunii de instituție publică la autogestiune, fără să prevadă norme juridice cu caracter derogator pentru instituțiile medico-sanitare publice. Respectiv, în baza prevederilor proiectelor în cauză (număr unic: 542/CS/2024, 548/CS/2024, 48/MF/2025), nu este clar unde sunt atribuite instituțiile medico-sanitare publice, care activează în baza principiului de autogestiune și autofinanțare. Prin urmare, Ministerul Sănătății reiterează poziția expusă în avizul inițial și anume că, instituțiile medico-sanitare publice nu pot fi referite la instituții bugetare. Instituțiile medico-sanitare publice dispun de un regim juridic distinct de organizare, funcționare și finanțare, reglementat de legile din domeniul ocrotirii sănătății. Prin urmare, Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală reglementează principiile de organizare a sistemului AOAM, unul fiind principiul autonomiei, potrivit căruia sistemul AOAM se administrează de sine stătător, în baza legii, iar prestatorii de servicii medicale și farmaceutice care acordă asistență medicală și farmaceutică în sistemul respectiv activează pe principii de autofinanțare și non-profit. Totodată, menționăm că, potrivit art.7 al Legii ocrotirii sănătății nr. 411/1995, activitatea instituțiilor medico-sanitare publice	În procesul avizării repetate a proiectului Legii cu privire la modificarea unor acte normative (cadrul normativ conex legii privind instituțiile publice), cu nr. unic 548/CS/2024, și urmare a ședinței comune cu Ministerul Finanțelor, s-a convenit că anumite prevederi ale proiectului respectiv, inclusiv cele referitoare la modificarea Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, să fie preluate și promovate de Ministerul Finanțelor, care a elaborat proiectul de Lege privind modificarea unor acte normative (ce vizează îmbunătățirea managementului finanțelor publice) care a fost examinat la ședința secretarilor generali din 03.02.2025 și remis spre avizare (număr unic 48/MF/2025). Potrivit acestui proiect de lege, conceptul de instituții publice la autogestiune este substituit cu cel de instituții publice finanțate exclusiv din venituri proprii, în sensul art. 43 al Legii nr. 181/2014. Conform avizului Ministerului Finanțelor aviz nr. 06/4-3/4/192 din 19.02.2025 (pct. 368 din prezenta sinteză), „Toate particularitățile de gestionare a finanțelor de către instituțiile publice, inclusiv organizarea controlului financiar și auditului extern sunt prezentate în proiectul de lege elaborat de Ministerul Finanțelor. E de menționat că potrivit acestui proiect, instituțiile publice sunt catalogate pe 2 tipuri: (i) instituție bugetară (finanțată de la bugetul de stat/local, inclusiv din venituri proprii) și (ii) <u>instituție bugetară finanțată integral din venituri proprii</u> cu ținerea evidenței contabile în baza Legii contabilității nr.113/2007 și Legii contabilității și raportării financiare nr.287/2017, respectiv.”. După cum se menționează în aviz: „Instituțiile medico-sanitare publice dispun de un regim juridic distinct de organizare, funcționare și finanțare, reglementat de legile din domeniul ocrotirii sănătății. [...] Așadar, în ceea ce privește sursele de finanțare ale instituțiilor medico-sanitare publice și modul de gestionare a acestora, modul de stabilire a tarifelor pentru serviciile medicale prestate, acestea fac obiectul unor norme juridice speciale aplicabile domeniului specific de activitate a instituțiilor medico-sanitare publice.”. În ceea ce privește CNEAS și CAPS, aceste instituții publice vor fi incluse în procesul de evaluare conform alin. (4) art. 18 din lege, în
---	---	---

încadrate în sistemul AOAM se desfășoară pe principiul de autofinanțare, de non-profit.

Astfel, în prezent, activitatea sistemului de sănătate se bazează, în mare măsură, pe mecanisme economice ale relațiilor dintre furnizorul și cumpărătorul serviciilor medicale, bazate, potrivit prevederilor art. 7-72 din Legea nr. 1585/1998, pe relațiile contractuale dintre Compania Națională de Asigurări în Medicină și prestatorii de servicii medicale, care delimitează strict drepturile și obligațiile fiecărei părți.

Mijloacele financiare ale instituției medico-sanitare publice provin în cea mai mare parte din fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală (în bază de contract de asistență medicală încheiat cu Compania Națională de Asigurări în Medicină sau cu agențiile ei teritoriale), care reprezintă cota preponderentă (87%) și din sursele bugetare, care reprezintă cota cea mai mică (4%), precum și din serviciile prestate contra plată, din donații, granturi și sponsorizări, din alte surse financiare permise de legislație (art. 7 alin. (1) din Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995).

Așadar, în ceea ce privește sursele de finanțare ale instituțiilor medico-sanitare publice și modul de gestionare a acestora, modul de stabilire a tarifelor pentru serviciile medicale prestate, acestea fac obiectul unor norme juridice speciale aplicabile domeniului specific de activitate a instituțiilor medico-sanitare publice.

În același context, menționăm că și bugetele altor instituții publice din domeniul sănătății, ca Centrul pentru achiziții publice centralizate în sănătate (CAPCS) și Consiliul Național de Evaluare și Acreditare în Sănătate (CNEAS), sunt formate în totalitate (100%) din mijloacele financiare obținute din achitarea taxelor pentru serviciile prestate, neavînd finanțare de la bugetul de stat. Taxele obținute de CNEAS sunt pentru evaluarea în scop de acreditare a prestatorilor de servicii medicale, iar taxele obținute de CAPCS sunt pentru valoarea pecuniară a fiecărui contract de achiziție semnat cu instituțiile medico-sanitare publice încadrate în sistemul AOAM.

Potrivit prevederilor expuse la art. 2 alin. (4) una din funcții pe care instituția publică nu este în drept să o exercite este emiterea actelor permissive. Or, conform prevederilor Legii nr. 552/2001 privind evaluarea și acreditarea în sănătate, CNEAS, care este

vederea aprecierii corespunderii scopului, funcțiilor și activității acestora, prin prisma prevederilor prezentei legi.

În măsura în care aceste instituții publice emit acte permissive sau exercită prerogative de putere publică, statutul juridic al acestora urmează a fi reevaluat și, eventual, supuse reorganizării, fie vor fi modificate actele statutare ale acestora.

	instituție publică fondată de Ministerul Sănătății și care desfășoară activitate necomercială (nonprofit) și activează în baza principiilor de autogestiune, eliberează prestatorilor de servicii medicale certificate de acreditare. Aceste certificate de acreditare fac parte din Nomenclatorul actelor permissive, expus în anexa nr.1 la Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător. Reieșind din cele menționate, considerăm și reiterăm, că în cazul instituțiilor medico-sanitare publice, precum și a celorlalte instituții publice din domeniu (CNEAS, CAPCS), urmează a fi păstrate regulile de elaborare și administrare specifice sistemului de sănătate, care să țină cont de obiectivele strategice ale acestuia.	
340.	La art. 9 alin. (3) propunem că doar reprezentantul societății civile să fie selectat prin concurs de către fondator. Ceilalți membri ai consiliului să fie desemnați de fondator, fără concurs, din considerentul că fondatorul cunoaște abilitățile și capacitățile persoanelor pe care el le desemnează.	Se acceptă parțial. Alin. (2) - (4) au fost reformulate și vor avea următorul cuprins: (2) Consiliul este instituit prin ordinul/decizia fondatorului, pentru un mandat de 4 ani, în condițiile articolului 7 litera b), urmare a justificării în analiza de impact a structurii corespunzătoare a organelor de conducere. (3) Consiliul este format dintr-un număr impar de membri, dar nu mai mulți de 5, dintre care un reprezentant al fondatorului și cel puțin un membru din partea societății civile din domeniul relevant sferei de activitate a instituției publice. (4) Membrii consiliului, <u>cu excepția reprezentantului fondatorului</u>, sunt numiți de fondator, în rezultatul unui concurs public, conform unui regulament aprobat de Guvern.”. În acest mod, se va asigura existența premiselor necesare pentru selectarea celor mai buni candidați în calitate de membri ai consiliului IP, derogare fiind admisă doar în privința reprezentatului fondatorului în consiliu. În conformitate cu Principiile OECD ale administrației publice (capitolul 3, principiul 4) sau Ghidul SIGMA privind guvernanta entităților publice, organele de conducere ale entităților publice nu trebuie desemnate discreționar, fără garanția unei numiri bazate pe merit, urmare a unui concurs public și cu oportunități egale.
341.	La art. 13 alin. (8) urmează a fi revizuit prin prisma art. 11 alin. (1) lit. r) al Legii nr. 98/2012 privind administrația publică centrală	Precizare.

	de specialitate, directorul adjunct urmează a fi numit de fondator la propunerea directorului.	Conform art. 11 alin. (1) lit. r) al Legii nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate: „ (1) Conducerea ministerului este exercitată de către ministru, care: [...] r) <u>numește în funcții</u>, modifică, suspendă și încetează raporturile de serviciu (de muncă) ale conducătorilor <u>și adjuncților structurilor organizaționale din sfera de competență a ministerului</u>, cu excepția cazurilor în care aceasta ține de competența Guvernului, în temeiul actelor legislative speciale;”. Norma juridică menționată nu este contrară dispozițiilor proiectului, care la art. 10 alin. (12) prevede că: (10) Directorul este asistat de unul sau mai mulți directori adjuncți, care sunt selectați prin concurs. Directorul adjunct se subordonează directorului, exercitând sarcinile, atribuțiile și obligațiile de funcție stabilite de către acesta.”. Astfel, directorul adjunct al IP este selectat prin concurs <u>și este numit în funcție de ministru conform normei juridice speciale de la art. 11 alin. (1) lit. r) al Legii nr. 98/2012.</u> În considerarea faptului că directorul adjunct face parte din personalul IP, regulamentul de organizare și desfășurare a concursului public urmează a fi aprobat de Guvern conform alin. (2) art. 13 din proiect. În acest context, în proiectul regulamentului privind selectarea prin concurs a personalului instituției publice se va stabili că:„ În scopul numirii în funcție a directorului adjunct al instituției publice, directorul instituției publice transmite fondatorului contractul individual de muncă încheiat cu câștigătorul concursului pentru funcția de director adjunct, împreună cu dosarul administrativ al acestuia.”.
342.	La art. 15 urmează a fi desfășurate și concretizate expres lista genurilor de activitate ce urmează a fi prestate de instituțiile publice.	Precizare. Domeniile de activitate vor fi stabilite în statutul instituției publice, conform alin. (2) art.5 din proiect: „(2) Statutul instituției publice include cel puțin următoarele: fondatorul, sediul, denumirea instituției publice, domeniul de activitate, misiunea, funcțiile, atribuțiile și competența instituției publice, organele de administrare și modul de organizare și funcționare a acestora, drepturile, obligațiile și răspunderea organelor

		de conducere, sursele de finanțare și modul de administrare a acestora, conținutul și procedura de raportare către fondator.” O listă exhaustivă a genurilor de activitate ar putea limita aplicarea criteriilor definitorii ale serviciului public delegat instituțiilor publice, și anume - serviciile de interes general asociate exercitării autorității publice, care nu au caracter economic, nu intervin pe o piață concurențială și sunt destinate satisfacerii unui interes public.
343.	La art. 13 alin. (7): În lista instituțiilor publice fondate de Ministerul Sănătății se regăsesc și Consiliul Național de Evaluarea și Acreditare în Sănătate (CNEAS) și Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate (CAPCS). Acestea sunt instituții publice din sfera de competență a Ministerului Sănătății, care funcționează pe principii de autogestiune și nonprofit, iar bugetele acestora se formează din taxele obținute pentru evaluarea în scop de acreditare a prestatorilor de servicii medicale, în cazul CNEAS, și din taxele din valoarea pecuniară a fiecărui contract de achiziție semnat cu instituțiile medico-sanitare publice încadrate în sistemul AOAM, în cazul CAPCS. Salarizarea personalului CNEAS și CAPCS în prezent se efectuează conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.743/2002 cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară. Odată cu modificarea principiilor de salarizare a personalului din cadrul instituțiilor respective, va fi dificil de atras personal calificat pentru exercitarea atribuțiilor funcționale, precum și există riscul exodului personalului calificat către alte autorități/instituții cu condiții mult mai avantajoase de salarizare. În acest context, modificarea principiilor de salarizare în cadrul CNEAS și CAPCS poate întâmpina dificultăți semnificative, în special în atragerea și menținerea personalului calificat.	Precizare. Reglementarea modului de salarizare va fi efectuată odată cu modificarea Legii nr. 270/2018 în cadrul reformei sistemului unic de salarizare în sectorul bugetar, iar dispozițiile finale ale proiectului reflectă acest aspect. Concomitent, conform alin. (3) art. 18: „(3) Până la intrarea în vigoare a modificărilor la Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, personalul instituțiilor publice va fi salarizat conform prevederilor actelor normative în vigoare la acel moment.”. Termenul pentru intrarea în vigoare a amendamentelor la sistemul unic de salarizare în sectorul bugetar și a LPI este același cu cel rezervat pentru intrarea în vigoare a LPI. Acest termen se consideră suficient pentru tranziția și pregătirea procesului de trecere la un nou sistem de salarizare. Dispozițiile alin.(3) art.1 al Legii nr.270/2018, stipulează că: „(3) <i>Modul și condițiile de salarizare a personalului din sectorul bugetar țin în exclusivitate de prezenta lege și nu pot fi obiectul de reglementare a altor acte normative, cu excepția celor ce rezultă din legea respectivă.</i>”. Conform avizului Ministerului Finanțelor aviz nr. 06/4-3/4/192 din 19.02.2025 (pct. 368 din prezenta sinteză), „Toate particularitățile de gestionare a finanțelor de către instituțiile publice, inclusiv organizarea controlului financiar și auditului extern sunt prezentate în proiectul de lege elaborat de Ministerul Finanțelor. Nu mai puțin importante sunt și recomandările din Raportul SIGMA 2023. Din analiza Raportului de monitorizare SIGMA 2023 putem distinge următoarele constatări și recomandări:

Se constată în Raportul de monitorizare SIGMA 2023 că, deși „instituțiile publice” reprezintă o categorie organizațională dominantă, acestea nu sunt incluse în cadrul juridic general privind supravegherea și răspunderea, recrutarea deschisă și bazată pe merit **sau regimul bugetar și salarial**. Autoritățile de reglementare, care au un nivel similar de autonomie, sunt detașate de executiv prin adăugare, fără instrumente care să asigure alinierea activităților lor la politicile Guvernului (<https://www.sigmaweb.org/publications/Monitoring-Report-2023-Republic-of-Moldova-ROM.pdf>, pagina 84).

Drept recomandări pe termen scurt, la pagina 85 a aceluiași raport se menționează următoarele:

- Guvernul trebuie să revizuiască în mod cuprinzător cadrul organizatoric și legislativ pentru administrația publică centrală pentru a încorpora așa-numitele „instituții publice” și autoritățile de reglementare într-un regim general de responsabilitate, ocupare a forței de muncă, **salarizare și gestiune financiară** și pentru a consolida controlul ministerial asupra numeroaselor organisme subordonate în prezent întregului Guvern.

De asemenea, proiectul de lege ține cont de riscurile ce țin de implementarea legii, subliniind că prin intrarea în vigoare concomitentă a prezentei legi cu reforma sistemului unitar de salarizare în sectorul bugetar, se va evita pierderea personalului existența unui vid legislativ privind exercitarea funcțiilor atribuite IP.

În vederea implementării Strategiei de reformă a managementului finanțelor publice și în conformitate cu Foaia de parcurs pentru reforma administrației publice, Ministerul Finanțelor a instituit două grupuri de lucru în luna ianuarie 2025, printre care și reprezentanți ai instituțiilor publice din toate grupurile ocupaționale, precum și de la parteneri sociali, iar la data de 11 martie curent a aprobat Lista funcțiilor reprezentative în sectorul bugetar și Metodologia de evaluare a funcțiilor.

De remarcat, că listei funcțiilor reprezentative deja prevăzute în anexele Legii nr. 270/2018 li se vor adăuga funcții provenind din instituții publice, potrivit deciziei luate de Guvern în acest sens. Începând cu luna martie 2025, grupul de lucru privind evaluarea funcțiilor a demarat activitatea sa de evaluare.

344.

Art.2:

Precizare.

Ministerul Finanțelor <i>(nr.06/4-3/4/192 din 19.02.2025)</i>	- a alin.(1), textul „sau de implementare a programelor și proiectelor de dezvoltare, inclusiv a celor finanțate din surse externe” de exclus; - de completat cu alineatul nou cu următorul cuprins: „(____) În sensul prezentei legi instituția constituită pentru implementarea programelor și proiectelor de dezvoltare, inclusiv a celor finanțate din surse externe, este instituție publică.”	Notăm că, propunerea este contradictorie și dublează definiția noțiunii de instituție publică din alin. (1) art. 2. Este superfluă reglementarea statutului unităților de implementare în cadrul unei dispoziții separate, or definiția oferită instituției publice le cuprinde deja. În măsura în care UIP vor respecta prevederile menționate la art. 2, acestea vor putea fi constituite inclusiv sub forma juridică de organizare de instituții publice, însă forma juridică de organizarea a UIP nu trebuie limitată prin lege la ce de instituție publică, or fiecare caz separat trebuie analizat prin raportare la prevederile legii și a acordului de finanțare a proiectului/programului. De principiu, remarcăm că, potrivit alin. (1) art. 14 al Legii nr. 98/2012, pentru asigurarea implementării politicii statului în anumite subdomenii sau sfere din domeniile de activitate care îi sînt încredințate unui minister, inclusiv prin intermediul proiectelor sau programelor finanțate din surse externe, în subordinea acestuia pot fi create autorități administrative cu forma de organizare juridică de agenții. De asemenea, agențiile existente pot prelua implementarea anumitor proiecte/programe finanțate din surse externe în măsura în care acordurile de finanțare nu prevăd expres crearea unei instituții publice de implementare. În susținerea celor menționate, Hotărârea Curții de Conturi nr. 67 /2024 relevă că doar 8 ministere au înființat 12 UIPFAE, în timp ce alte 6 au implementat proiecte prin aparatul central sau alte structuri. În 11 din cele 12 UIPFAE, activitatea este monitorizată de organe colegiale de supraveghere, aprobate de Guvern sau de fondator. Neasigurarea unei tranziții bine planificate între UIP-uri și autoritățile administrației publice poate duce la degradarea infrastructurii construite, pierderea cunoștințelor acumulate în timpul implementării, compromiterea investițiilor efectuate în termen lung, precum și neatingerea obiectivelor naționale. Deși UIPFAE sunt adesea eficiente în gestionarea proiectelor pe termen scurt și/sau pe parcursul derulării proiectelor investiționale, acest model nu este sustenabil pe termen lung, din cauza lipsei unei strategii clare de integrare a investițiilor și/sau rezultatelor obținute în politicile pe termen mediu și lung a autorităților publice atât centrale cât și locale.
---	---	---

		Eficiența pe termen scurt a gestionării proiectelor trebuie evaluată în contextul dezvoltării capacităților instituționale pe termen lung a UIPFAE. Având în vedere aceste diferențe, este imperativ de a identifica modelul relevant atât specificului național, cât și domeniului de intervenție, pentru a putea asigura uniformitatea mecanismului de implementare a proiectelor, ceea ce ar putea contribui la o monitorizare consecventă și o coordonare centrată a rezultatelor obținute. Aceasta de asemenea ar asigura și legătura directă cu documentele strategice naționale sau sectoriale pentru a putea înțelege nivelul de acoperire și de dezvoltare a acestora. Deși UIPFAE sunt esențiale pentru realizarea proiectelor finanțate de partenerii de dezvoltare, diferite modele de gestionare și monitorizare a unităților generează criterii și abordări interpretabile în evaluarea performanței. Lipsa unui cadru unitar complică atât monitorizarea eficientă a progresului, cât și corelarea indicatorilor, afectând vizibilitatea impactului pe termen lung. Pentru a optimiza implementarea și a alinia rezultatele cu strategiile naționale, este necesară standardizarea, la nivel de autoritate națională cu rol de coordonare a asistenței externe, a proceselor de management și monitorizare, care să asigure consistența și integrarea în dezvoltarea națională. Raportul Curții de Conturi evidențiază necesitatea unui model unitar, adaptat specificului național și domeniului de intervenție, pentru a asigura o coordonare eficientă și integrarea rezultatelor în politicile publice. De asemenea, UIP trebuie să contribuie activ la transferul de expertiză, dezvoltarea capacităților instituționale și să dispună de strategii clare pentru etapa post-implementare, conform recomandărilor Băncii Mondiale (2023) și ale OCDE. În concluzie, funcționarea UIP trebuie să fie ancorată într-un cadru instituțional coerent, care să susțină dezvoltarea durabilă a administrației publice.
345.	Art.3: - la alin.(1), textul „autoritățile administrației publice centrale și locale” de substituit cu textul „Guvern la propunerea autorităților administrației publice centrale și de către autoritățile administrației publice locale”;	Se acceptă.

346.	- la alin.(7), textul „Deciziei fondatorului” de substituit cu textul „Deciziei Consiliului autorității administrației publice locale”;	Se acceptă. În vederea clarificării acestui aspect pentru întreg textul proiectului, nu doar pentru alin. (7), s-a optat pentru soluția unificării terminologice în întreg proiectul.
347.	la Art.4, alin.(3) de expus în următoarea redacție: „(3) Instituția publică dispune de conturi trezoreriale sau conturi în contul unic trezorerial.”. Disponerea conturilor în contul unic trezorerial permite gestionarea finanțelor, în unele cazuri prevăzute de statut, atunci când este necesară executarea unor obligații contractuale, pentru desfășurarea unor activități privind prestarea serviciilor publice sau conform tratatelor internaționale.	Se acceptă.
348.	Art.9: - la alin.(2), cuvintele „4 ani” de substituit cu cuvintele „2 ani”, analogic duratei mandatului conform Legii nr.246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală;	Nu se acceptă. Micșorarea duratei mandatului membrului Consiliului la 2 ani va afecta eficiența activității acestuia. Termenul de 4 ani este considerat un termen optim pentru un mandat de membru al consiliu, care corespunde unui program de activitate pe termen mediu. În acest sens, subliniem că, membrii Consiliului au atribuții și sarcini instituționalizate ce vizează planificarea și implementarea obiectivelor strategice („e) avizează, anterior aprobării de către fondator, programele de dezvoltare strategică/instituțională pe termen mediu și planurile anuale de activitate ale instituției publice, inclusiv obiectivele strategice și anuale precum și indicatorii de performanță instituționali pe termen mediu și anuali ai acesteia;”), precum și responsabilități ce țin de asigurarea evaluării periodice a obiectivelor strategice („m) întocmește și prezintă fondatorului și directorului concluzii și recomandări cu privire la implementarea obiectivelor strategice, programelor de dezvoltare pe termen mediu și a planurilor anuale de activitate a instituției, inclusiv realizarea indicatorilor de performanță instituționali;”), și responsabilități privind mecanismele de finanțare („c) aprobă regulamentele, manualele operaționale ale produselor/mecanismelor de finanțare; [...] f) monitorizează implementarea produselor/mecanismelor de finanțare ale instituției publice;”). Încadrarea în timp a mandatului membrului Consiliului, pe de o parte, încurajează eficiența și determinarea titularului de a se

		manifesta în intervalul specific de timp oferit, iar pe de altă parte, permite reînnoirea periodică a conducerii instituției, care aduce perspective noi de dezvoltare și previne stagnarea activității instituției publice, riscurile de coruptibilitate. Termenul mandatului trebuie ajustat atribuțiilor și responsabilităților specifice ale organului colegial de supraveghere, astfel încât să motiveze membrii organelor colegiale de supraveghere (OCS) să le realizeze de o manieră eficientă și responsabilă și să orienteze activitatea OCS spre îmbunătățirea constantă a performanței atât la nivel instituțional, cât și la nivel individual.
349.	- alin.(3), după cuvântul „fondatorului” de completat cu textul „, un reprezentat al Ministerului Finanțelor”, reieșind din faptul că în componența consiliilor instituțiilor publice cu statut de instituție bugetară, necesită să fie persoane calificate în finanțe;	Precizare. Exercitarea atribuțiilor Ministerului Finanțelor de implementare a politicii statului în domeniul finanțelor publice se va realiza prin instrumentele de supraveghere asigurate prin raportarea IP către minister, monitoring-ul financiar, inspecția financiară, conform Normelor metodologice privind evidența contabilă și raportarea financiară în sistemul bugetar, aprobat prin Ordinul MF nr.216/2015 și prin intermediul Normelor metodologice privind executarea de casă a bugetelor componente ale bugetului public național și a mijloacelor extrabugetare prin Contul Unic Trezorerial al Ministerului Finanțelor, aprobate prin Ordinul MF nr. 215/2015. În procesul de selectare a membrilor OCS, fondatorul este în drept să stabilească printre criteriile de evaluare a profesionalismului nivelul de cunoștințe și experiență în domeniul finanțelor.
350.	- alin.(12) de expus în următoarea redacție: „(12) Membrii consiliului li se stabilește, prin decizia fondatorului, o indemnizație lunară, achitată din bugetul instituției publice, în mărime de până la un salariu minim, determinat în condițiile Legii nr.1432/2000 privind modul de stabilire și reexaminare a salariului minim.” În susținerea acestei propuneri, menționăm că un quantum maxim similar al remunerării membrilor consiliului este prevăzut de art.24 din Legea salarizării nr.847/2002 pentru membrii consiliilor întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni cu capital integral și majoritar de stat. Astfel, prin aceasta va fi uniformizat quantumul maxim al indemnizației respective atât pentru întreprinderile de stat și	Se acceptă. Primordial, subliniem faptul că, proiectul lasă la latitudinea fondatorului de a decide sau nu remunerarea membrilor OCS, instituirea prin lege a unei obligații în acest sens fiind insensibilă la specificul activității și volumul de responsabilitate în raport cu fiecare IP privită în mod distinct. Anume fondatorului i-a fost atribuit dreptul de a aprecia necesitatea remunerării în funcție de circumstanțele concrete ale fiecărei IP din subordine, inclusiv bugetul de care dispune IP dată. Astfel, alin.(12) art.9 a fost modificat și va avea următorul cuprins: „(12) Membrii consiliului li se poate stabili, prin decizia fondatorului, o indemnizație lunară, achitată din bugetul instituției publice, în mărime de până la un salariu minim pentru anul în curs,

	societățile pe acțiuni cu capital integral și majoritar de stat, cât și pentru instituțiile publice. Mai mult, acest lucru va permite de a evita presiunea asupra bugetului instituției publice, precum și asupra bugetelor din contul cărora este finanțată instituția respectivă. Din considerentele expuse, se propune amendarea concomitentă și a art.24 din Legea salarizării nr.847/2002, care va prevedea că indemnizația lunară în mărime de până la un salariu minim pe țară, determinat în condițiile Legii nr.1432/2000 privind modul de stabilire și reexaminare a salariului minim, să fie stabilită și pentru membrii consiliului din instituția publică.	determinată în condițiile Legii nr.1432/2000 privind modul de stabilire și reexaminare a salariului minim.”. Totodată, remunerarea membrilor OCS ai IP face obiectul juridic de reglementare al Legii privind instituțiile publice și nu a Legii salarizării nr.847/2002. Prin urmare, nu este necesară amendarea celei din urmă.
351.	Art.10 alin.(1): - la lit.a) remarcăm că, potrivit uzanțelor de tehnică legislativă, terminologia utilizată urmează să fie constantă și uniformă. În acest context, se propune revizuirea utilizării noțiunii bugetul anual și noțiunii bugetul anual de venituri și cheltuieli (a se vedea art.12);	Se acceptă.
352.	- la lit.(d), textul „metodologia de calculare a tarifelor,” de exclus, deoarece conform art.8 alin.(1) lit.g) din proiect, fondatorul aprobă nomenclatorul serviciilor și cuantumul tarifelor la serviciile prestate de instituția publică, stabilite conform metodologiei aprobate de Guvern, după avizarea acestuia de către Consiliu, dacă acesta a fost constituit. Norma vizată este propusă la Legea nr.181/2014, Legea nr.98/2012, Legea nr.234/2021 prin proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (ce vizează îmbunătățirea managementului finanțelor publice) elaborat de Ministerul Finanțelor și înregistrat sub număr unic 48/MF/2025 (în continuare – proiectul de lege elaborat de Ministerul Finanțelor);	Se acceptă. Tarifele și nomenclatorul lor sunt aprobate de fondator, conform metodologiei aprobate de Guvern, însă nu înainte de avizarea acestui proiect al metodologiei de către Consiliul IP vizate, dacă un astfel de consiliu este constituit în cadrul IP. Este importantă consultarea organului colegial de supraveghere al IP înainte de aprobarea metodologiei de calculare a tarifelor, astfel încât să se țină cont de toate elementele și premisele care pot determina mărimea tarifelor, reîșeind din specificul costurilor pe care le implică activitatea instituției publice supravegheate.
353.	- lit.l) de expus în următoarea redacție: „l) asigură gestionarea bugetului instituției și administrarea patrimoniului public în conformitate cu principiile bunei guvernări;”;	Se acceptă. Conținutul propus a fost expus la litera r), după cum urmează: „r) monitorizează implementarea principiilor bunei-guvernări în procesul de gestionare a bugetului instituției și administrarea patrimoniului public;”. Totodată, pentru a asigura precizia atribuțiilor consiliului, considerăm necesar păstrarea în proiect a dispozițiilor care specifică expres atribuții ce țin de selectarea și aprobarea entităților pentru efectuarea auditului extern în alte scopuri decât cel al rapoartelor financiare anuale.

354.	- lit.m) de exclus, în contextul redacției propuse la lit.l);	Precizare. Conținutul literei l) nu are tangență cu atribuțiile stipulate la litera m), iar cele două norme juridice nu sunt interdependente.
355.	- lit.o), după cuvintele „bugetul de stat” de completat cu cuvintele „și bugetele locale, inclusiv”;	Se acceptă.
356.	- la lit.q), textul „decizii asupra constatărilor și concluziilor organelor de control și auditului” de substituit cu textul „planul de acțiuni privind implementarea recomandărilor de audit, corectarea abaterilor și înlăturarea deficiențelor identificate”.	Se acceptă.
357.	La Art. 12 alin.(9) lit f), după textul „planul de acțiuni privind” de completat cu textul „implementarea recomandărilor de audit,”. Propunerea este argumentată prin faptul că în rezultatul auditului (intern și extern) sunt oferite recomandări de audit, iar în rezultatul controalelor sunt stabilite abateri și deficiențe.	Se acceptă.
358.	Art.15 alin.(2), lit.d) de exclus. Legea nr.131/2015 privind achizițiile publice, reprezintă actul normativ care reglementează principiile achizițiilor publice, subiecții, excepțiile și totalitatea raporturilor juridice apărute în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică. Astfel, calitatea de autoritate contractantă este stabilită la art.13 al legii menționate, iar în cazul în care instituția publică nu are calitate de autoritate contractantă, în conformitate cu alin.(4) al prezentului articol, prin hotărâre de Guvern, drept autorități contractante pot fi calificate și alte persoane juridice care au obligația de a efectua achiziții publice, conform prezentei legi, în cazul în care activitatea acestora se desfășoară pe piețe în care concurența este exclusă prin act normativ sau administrativ ori în virtutea existenței unei poziții dominante pe piață. Excepțiile de la aplicarea Legii nr.131/2015 sunt stabilite exclusiv la art.5. Remarcăm faptul că Legea nr.131/2015 privind achizițiile publice este o lege specială, prevederile acesteia având un caracter prioritar. În conformitate cu art.55 alin.(1) din Legea nr.100/2017 privind actele normative, reglementările de același nivel și având același obiect de reglementare trebuie, de regulă, să fie incluse într-un singur act normativ. În cazul în care un proiect de act normativ conține prevederi deja existente în alte acte normative, acesta trebuie să facă trimitere expresă la actul normativ care le conține, în loc să reproducă dispozițiile respective.	Precizare. Deși în temeiul dispozițiilor alin.(1) și (2) art.13 al Legii nr.131/2015 privind achizițiile publice instituțiile publice au statut de autoritate contractantă, totuși pentru a nu admite eludarea aplicării mecanismului achizițiilor publice de către instituțiile publice, datorate interpretării restrictive a dispozițiilor legii menționate, considerăm necesar stipularea expresă a obligației IP de a achiziționa bunuri, lucrări și servicii, conform Legii privind achizițiile publice, precum și stipularea expresă a derogării, admise în cazul acordurilor de finanțare a asistenței externe în care se poate proceda în conformitate cu acestea. În consecință, pentru a exclude orice interpretare echivocă se propune expunerea dispozițiilor privind achiziționarea bunurilor, lucrărilor și serviciilor conform Legii privind achizițiile publice, dacă acordurile de finanțare nu dispun altfel, atât în cuprinsul art. 6 alin. (4), cât și în cuprinsul art. 15 alin. (2).

	Concomitent, trimiterea la Legea nr.131/2015 este prevăzută deja la art.6 alin.(4) din proiect, conform căruia „instituția publică achiziționează bunuri, lucrări și servicii conform Legii nr.131/2015 privind achizițiile publice”. Astfel, includerea unei dispoziții suplimentare în proiectul este redundantă și poate genera incertitudine juridică.	
359.	Art.16 de expus în următoarea redacție: „Articolul 16. Gestionarea finanțelor de către instituția publică Instituția publică elaborează, execută, ține evidența contabilă, raportează bugetul instituției și este supusă controlului financiar și auditului extern în conformitate cu Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014.”. Toate particularitățile de gestionare a finanțelor de către instituțiile publice, inclusiv organizarea controlului financiar și auditului extern sunt prezentate în proiectul de lege elaborat de Ministerul Finanțelor. E de menționat că potrivit acestui proiect, instituțiile publice sunt catalogate pe 2 tipuri: (i) instituție bugetară (finanțată de la bugetul de stat/local, inclusiv din venituri proprii) și (ii) instituție bugetară finanțată integral din venituri proprii cu ținerea evidenței contabile în baza Legii contabilității nr.113/2007 și Legii contabilității și raportării financiare nr.287/2017, respectiv.	Se acceptă. Art. 15 a fost modificat și va avea următorul cuprins: „ Articolul 15. Gestionarea finanțelor de către instituția publică (1) Finanțarea instituțiilor publice se realizează în conformitate cu Legea nr.181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale. (2) Instituția publică elaborează, execută, raportează bugetul instituției și ține evidența contabilă, în conformitate cu Legea nr.181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale. (3) Instituția publică este supusă controlului financiar și auditului public extern în conformitate cu Legea nr.181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale.”.
360.	În temeiul Legii nr.113/2007, instituțiile publice nu sunt împuternicite de a organiza auditul extern al rapoartelor financiare anuale. Instituțiile publice cu statut de instituție bugetară vor fi obligate de a consolida răspunderea managerială pentru gestionarea optimă a resurselor conform obiectivelor entității publice, pe baza principiilor bunei guvernări, prin implementarea sistemului de control intern managerial și a activității de audit intern în sectorul public conform Legii nr.229/2010 privind controlul financiar public intern (urmare modificării legii menționate propuse conform proiectului de lege elaborat de Ministerul Finanțelor). În conformitate cu Legea nr.287/2017, auditului obligatoriu sînt supuse situațiile financiare individuale ale entităților mijlocii și entităților mari, ale entităților de interes public și ale altor entități, conform legislației în vigoare, precum și situațiile financiare consolidate ale grupurilor. Auditul situațiilor financiare se	Se acceptă.

efectuează în conformitate cu legislația în vigoare cu privire la auditul situațiilor financiare. Majoritatea instituțiilor publice finanțate din venituri proprii, prezentate în Lista instituțiilor publice care urmează să fie analizate prin prisma proiectului de lege, nu corespund criteriilor necesare pentru efectuarea auditului obligatoriu.

Mai mult, potrivit Legii nr.260/2010, Curtea de Conturi are dreptul să efectueze auditul financiar la toate instituțiile publice în cadrul cărora să (i) verifice și evalueze situațiile financiare, sistemele financiare și operațiunile entității auditate; (ii) examineze situațiile financiare anuale și conturile/rapoartele entității auditate în scopul de a evalua dacă rapoartele sînt întocmite corect și dacă conturile sînt prezentate veridic și fidel; (iii) evalueze respectarea cerințelor de raportare financiară; (iv) evalueze sistemul de control intern managerial și auditul intern al entității auditate; (v) realizeze misiuni intermediare de audit pe parcursul exercițiului financiar, inclusiv monitorizarea implementării recomandărilor de audit anterioare și analiza măsurilor întreprinse pe baza acestor recomandări. Curtea de Conturi are dreptul să efectueze în orice moment și alte tipuri de audit decît auditul financiar, în special audit al conformității și audit al performanței.

Subsidiar, conceptul de asigurare a auditului extern al rapoartelor financiare anuale ale instituțiilor publice urmează să fie conform art.16 în redacția propusă mai sus.

361.	Art.19: - alin.(2)-(3) de exclus. Intrarea în vigoare a acestor prevederi va fi stabilită în proiectul de lege elaborat de Ministerul Finanțelor și va fi conformă termenului prevăzut la alin.(1) din acest articol;	Se acceptă.
362.	- alin.(11)-(12) de revizuit în contextul aducerii în concordanță a acțiunilor, întrucît la moment acestea se află în contradicție.	Se acceptă.
363.	- luând în considerare că instituțiile publice pot fi constituite și de către autoritățile administrației publice locale, se propune de completat articolul cu recomandările privind acțiunile care urmează să fie întreprinse de către aceste autorități.	Precizare. La alin.(7) (alin.(6) după renumerotare) prevede că: „(6) Autoritățile competente ale unităților administrativ teritoriale și ale unității teritoriale autonome Găgăuzia, supun analizei și adoptă, deciziile necesare conforme prezentei legi.”.
364.	În tot cuprinsul proiectului, textul „principiul bunei guvernări”, la orice formă gramaticală, de substituit cu textul „principiile bunei	Se acceptă.

		guvernări”, la forma gramaticală corespunzătoare. Conform art.4 din Legea nr.229/2010 privind controlul financiar public intern, principiile bunei guvernări sunt transparență și răspundere, economicitate, eficiență și eficacitate, legalitate și echitate, etică și integritate în activitatea entității publice.	
Expertizare			
Ministerului Justiției <i>(nr. 04/1-1978 din 25.02.2025)</i>	365.	La art. 2 alin. (1), în partea ce ține de constituirea instituției publice în scopul de „implementare a programelor și a proiectelor de dezvoltare inclusiv a celor finanțate din surse externe”, noțiunea de „instituție publică” propusă în proiectul dat diferă de noțiunea cuprinsă în proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative (cadrul normativ conex legii privind instituțiile publice) (număr unic 548/CS/2024), respectiv aceste noțiuni urmează a fi uniformizate.	Se acceptă. Intervențiile în Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 din proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative (cadrul normativ conex legii privind instituțiile publice) (număr unic 548/CS/2024) au fost excluse.
	366.	La art. 3, în partea ce vizează modul de constituire a instituției publice, se vor reține observațiile formulate în raportul de expertiză nr. 04/1-1524 din 13.02.2025 la proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative (cadrul normativ conex legii privind instituțiile publice) (număr unic 548/CS/2024), aferent modificării art. 32 din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, fiind în dezacord cu art. 2 alin. (1), art. 26 alin. (2) lit. k), art. 27 lit. f), h) și i) din legea nominalizată.	Se acceptă.
	367.	La art. 7, este de menționat că fondatorul nu poate fi asimilat unui organ de conducere, în sensul Legii nr. 98/2012, or, ministerul controlează activitatea autorităților administrative și a serviciilor publice desconcentrate din subordine și a instituțiilor publice în care ele au calitatea de fondator (art. 26 alin. (2) lit. k) din Legea nr. 98/2012). Acțiunea de a conduce nu este echivalentă acțiunii de a controla.	Se acceptă.
	368.	La art. 9 alin. (11), lit. c) se va completa prin indicarea faptului că inițiativa entității de revocare a membrului desemnat trebuie să fie motivată, în caz contrar există riscul ca membrul să fie revocat abuziv.	Se acceptă. Proiectul a fost modificat astfel încât, va putea fi revocat doar reprezentantul fondatorului în consiliu, în temeiul deciziei/ordinului fondatorului. Decizia/ordinul fondatorului privind revocarea reprezentatnului său în consiliu va prevedea motivele unei astfel de decizii, care pot fi

		și motive de oportunitate, lipsă de încredere, fiind rezultatul desemnării acestuia în lipsa unui concurs în baza discreției fondatorului. Conform principiilor OECD al administrației publice, fondatorul trebuie să dispună de atribuții suficiente pentru controlul și supravegherea entităților publice aflate în subordine, pentru activitatea cărora poartă răspundere subsidiară. Prin urmare, fondatorul IP trebuie să dispună de împuterniciri în vederea revocării persoanei desemnate în consiliul IP, inclusiv din motive de oportunitate. În caz de încetare a calității care a constituit temei pentru desemnare, conform lit. c) alin. (11) art. 9 din proiect, calitatea de membru al consiliului încetează de drept.
369.	La alin. (12), în scopul respectării caracterului uniform al terminologiei, cuvintele „baza de calculare” se vor substitui cu cuvintele „baza de calcul”.	Se acceptă.
370.	La art. 10 se va reține că potrivit regulilor de tehnică legislativă, alineatele unice nu se numerotează.	Se acceptă.
371.	Subsidiar, la lit. b) nu este clar raționamentul avizării anuale a statutului de personal, or, statul de personal al instituției publice se aprobă de către fondator la constituirea sau reorganizarea instituției, și nu anual.	Se acceptă. Conform lit. b) art. 10 din proiect, Consiliul „b) avizează proiectul statutului de personal și îl prezintă fondatorului pentru aprobare, în termen de 30 de zile de la comunicarea acestuia;” Din conținutul acestei norme rezultă că, avizarea statutului de personal de către consiliu va avea loc doar în situația în care proiectul acestuia este propus spre aprobare fondatorului, conform art. 8 alin. (1) lit. a).
372.	La art. 11 alin. (2) se va analiza suplimentar oportunitatea participării membrilor consiliului la ședințe „prin corespondență”, or, termenul de „corespondență” reprezintă un schimb de scrisori între două sau mai multe persoane. Totodată, la alin. (4) al articolului prenotat, este menționat expres că „membrii consiliului participă personal la ședințele acestuia”. Astfel, la definitivarea proiectului urmează a fi elucidat aspectul dat.	Se acceptă.
373.	La art.19 alin. (4), referitor la salarizarea personalului, în ultimul enunț, optăm pentru excluderea acestuia din cuprinsul normei. Or,	Precizare. Această mențiune expresă este necesară în considerarea faptului că mai multe autorități au invocat lipsa de certitudine cu privire la

		potrivit regulii generale, este aplicabilă norma juridică în vigoare, până la operarea noilor modificări ale legislației.	regimul de salarizare aplicabil până la modificarea Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar și necesitatea unei dispoziții exprese la acest subiect.
Centrul Național Anticorupție <i>(Raport de expertiză anticorupție nr. ELO25/10347 din 18.02.2025)</i>	374.	Nota informativă a proiectului corespunde parțial exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017 (ajustate prin Legea nr. 49 din 21.03.2024). În context, deși proiectul a fost inițiat și propus consultării publice anterior aprobării Legii nr.49/2024, se recomandă revizuirea structurii și argumentelor expuse, pentru a asigura actualitatea notei de fundamentare și întrunirea exigențelor de tehnică legislativă în vigoare la momentul examinării și adoptării proiectului de către Legislativ. În context, se recomandă autorului restructurarea notei de argumentare potrivit exigențelor relevante.	Precizare. Proiectul a fost inițiat și propus consultării publice anterior aprobării Legii nr.49/2024 și remis spre avizare repetată și expertizare anticorupție la data de 30.01.2025. Concomitent, proiectul este însoțit de analiza de impact și de nota informativă.
	375.	Proiectul nu este însoțit de analiza impactului de reglementare asupra activității de antreprenoriat, cerință obligatorie stabilită de prevederile Legii cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător nr.235-XVI din 20 iulie 2006. Astfel, ținând cont de faptul că proiectul vizează amendamente la cadrul normativ de resort ce reglementează inclusiv activitatea antreprenorială, autorul urmează să elaboreze și să prezinte actul de analiză a impactului de reglementare în conformitate cu prevederile în conformitate cu prevederile Hotărîrii Guvernului nr.23/2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză a impactului de reglementare și de monitorizare a eficienței actului de reglementare. Analiza impactului de reglementare reprezintă argumentarea, în baza evaluării costurilor și beneficiilor, a necesității adoptării actului normativ și analiza de impact al acestuia asupra activității de întreprinzător, inclusiv asigurarea respectării drepturilor și intereselor întreprinzătorilor și ale statului. Prin urmare, în conformitate cu prevederile art.13 al Legii nr.235-XVI din 20 iulie 2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr.126-130, art.627), proiectul în speță urmează a fi însoțit de Analiza impactului de reglementare (AIR), care va reprezenta argumentarea, în baza evaluării costurilor și beneficiilor, necesității adoptării actului normativ și analiza de	Se acceptă Dosarul a fost completat cu documentul de analiză a impactului Precizare. Proiectul supus expertizei nu vizează amendamente la cadrul normativ ce reglementează activitatea de întreprinzător. În conformitate cu prevederile art.3 al Legii nr.235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, „<i>În sensul prezentei legi, reglementare a activității de întreprinzător semnifică stabilirea drepturilor, obligațiilor, cerințelor și interdicțiilor pentru întreprinzători pe toată durata activității (de la inițierea pînă la lichidarea afacerii), precum și reglementarea relațiilor dintre autoritățile administrației publice, alte instituții abilitate prin lege cu funcții de reglementare și de control și întreprinzători.</i>”. Conform art. 1 al proiectului Legii privind instituțiile publice, „(1) Prezenta lege stabilește modul de constituire, organizare și funcționare a instituțiilor publice.”.

	impact al acestuia asupra activității de întreprinzător. AIR urmează să fie prezentat grupului de lucru al Comisiei de Stat pentru Reglementarea Activității de Întreprinzător. În context, se recomandă autorului elaborarea corespunzătoare a analizei impactului de reglementare asupra activității de antreprenoriat.	
376.	Art.1 alin.(2): Obiecții: Conform prevederilor art.5 al Legii nr.100/2017: Articolul 5. Clasificarea normelor juridice. (1) În funcție de caracterul lor, normele juridice se împart în generale, speciale și derogatorii. (2) Normele juridice generale sînt aplicabile fie tuturor raporturilor sociale sau subiecților de drept, fie unor categorii de raporturi sau de subiecți, fără a-și pierde caracterul de generalitate. (3) <u>Normele juridice speciale sînt aplicabile în exclusivitate anumitor categorii de raporturi sociale sau subiecți strict determinați. În caz de divergență între o normă generală și o normă specială, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma specială.</u> (4) Normele juridice derogatorii sînt diferite în raport cu reglementarea-cadru în materie și sînt aplicabile unei situații determinate. În caz de divergență între o normă generală sau specială și o normă derogatorie, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma derogatorie. Apreciind prin prisma exigențelor de tehnică legislativă citat supra, utilizarea cuvîntului ”distinct” la art.1 alin. (2) al proiectului este superfluu. Recomandări: Excluderea cuvîntului ”distinct”. Factori de risc: Formulare ambiguă care admite interpretări abusive	Se acceptă.
377.	Art.3 alin.(6) Articolul 3. Modul de constituire a instituției publice (6) La elaborarea structurii organizatorice a instituției publice <u>se va ține cont</u> de Normele privind instituirea subdiviziunilor structurale ale autorității administrative, aprobate de Guvern.	Se acceptă.

	Obiecții: Analiza redacției propuse, denotă unele deficiențe ce pot condiționa disfuncționalitatea proceselor administrative reglementate și multiple riscuri de corupție aferente: - delimitării responsabilității entității/agenților publici și răspunderii juridice aplicabile pentru încălcarea Normelor privind instituirea subdiviziunilor structurale ale autorității administrative aprobate de Guvern. Utilizarea expresiei ”se va ține cont de”, atribuie caracter ambiguu normei, fapt care poate condiționa neclarități la etapa implementării normei, sub aspectul delimitării responsabilității entității/agenților publici și răspunderii juridice aplicabile pentru încălcarea Normelor privind instituirea subdiviziunilor structurale ale autorității administrative aprobate de Guvern. Ambiguitatea reglementării responsabilității entității/agenților publici pentru încălcarea anumitor rigori, determină caracterul declarativ al prevederilor Art.3 alin.(6) al proiectului și responsabilizarea insuficientă a entității/agenților publici pentru respectarea prevederilor cadrului normativ. Carența în speță, poate obstrucționa investigarea și atragerea la răspundere a agentului public pentru eventualele abuzuri admise în contextul aplicării normei și multiple riscuri de corupție aferente procesului reglementat. Recomandări: Substituirea expresiei ”se va ține cont de” cu cuvântul ”se aplică”. Factori de risc: • Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive • Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive • Lipsa responsabilității clare pentru încălcări • Lipsa/insuficiența mecanismelor de supraveghere și control (ierarhic, intern, public)	
378.	Art.6 alin.(3); Art.8 alin.(1) Articolul 6. Bunurile instituției publice (3) Transmiterea, comercializarea, darea în locațiune sau comodat și casarea <u>bunurilor</u> instituției publice se efectuează <u>în condițiile stabilite de actele normative</u> și de acordurile de finanțare	Se acceptă parțial. Subliniem faptul că, instituția publică poate să gestioneze bunuri transmise în temeiul acordurilor de finanțare din surse externe (asistență tehnică), în cazul cărora aceste acorduri pot stabili anumite condiții distincte privind înstrăinarea, locațiunea sau casarea acestor bunuri, fără a se limita doar la categoria activelor neutilizate prevăzute

în cazul instituțiilor publice de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe.

Articolul 8. Atribuțiile fondatorului

(1) Fondatorul exercită următoarele atribuții: e) aprobă transmiterea în locațiune și comodat a bunurilor gestionate de instituția publică, aprobă condițiile și modul de selectare a locatarului, coordonează și verifică corectitudinea încheierii contractelor de locațiune și comodat și le contrasemnează;

Obiecții:

Prin-plan, se remarcă faptul că utilizarea cuvântului ”*bunurilor*” nu corespunde terminologiei vizate de prevederile Legii nr.121/2007, fapt care denotă neînțelegerea exigențelor de tehnică legislativă stabilite de prevederile art.54 alin.(1) lit.c)-d), h), alin.(5) al Legii nr.100/2017. Folosirea neuniformă sau necorespunzătoare a noțiunilor în textul reglementării prin recurgerea la sinonime pentru a desemna același fenomen și/sau prin aplicarea aceleași noțiuni la menționarea fenomenelor distincte, poate provoca practici vicioase de interpretare a sensului normei (tratarea ca fenomene diferite a aceluiași fenomen, din cauza numirii diferite a lui sau tratarea ca același fenomen a fenomenelor distincte din motivul confundării a două noțiuni diferite în textul reglementării).

Totodată, apreciind prin prisma exigențelor de tehnică legislativă vizate de art.55 al Legii nr.100/2017 coroborat art.32 Cod administrativ se remarcă faptul că aprobarea normei (în redacția propusă), poate condiționa neclarități în contextul delimitării cadrului normativ aplicabil în virtutea normei de trimitere ”„în condițiile stabilite de actele normative”. În context, coroborat cu obiecțiile expuse de compartimentul III obiecția 5 al prezentului raport de expertiză anticorupție, instituie multiple riscuri de corupție aferente proceselor reglementate.

În context, se remarcă prevederile art.17 al Legii nr.121/2007 privind administrarea și deținutizarea proprietății publice după cum urmează: Articolul 17. Locațiunea activelor neutilizate. (1) Fondurile fixe și alte active pe termen lung neutilizate de instituțiile publice, de întreprinderile de stat /municipale și de societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public (denumite în

la art. 17 al Legii nr.121/2007 privind administrarea și deținutizarea proprietății publice:

„(3) Comercializarea, transmiterea în locațiune sau comodat și casarea bunurilor instituției publice se efectuează în condițiile stabilite de actele normative și de acordurile de finanțare în cazul instituțiilor publice de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe.”.

Conform alin. (1) art. 6 din proiect, „(1) Bunurile instituției publice sunt constituite din bunurile proprietate publică a statului/unității administrativ-teritoriale/unității teritoriale autonome Găgăuzia, transmise în gestiune, din bunurile obținute ca rezultat al activității desfășurate, precum și din bunurile acordate de către partenerii de dezvoltare în vederea susținerii activității instituției publice de implementare a programelor și proiectelor finanțate din surse externe.”.

Trimiterea la condițiile stabilite de actele normative ține cont de aplicarea în asemenea cazuri a dispozițiilor Legii nr. 121/2007.

Concomitent, la art. 8 alin. (1) lit. e), după cuvântul „aprobă” a fost completat cu cuvintele „în prealabil”.

Adițional, pentru a exclude orice interpretare echivocă a dispozițiilor art. 6 alin. (3) și art. 8 alin. (1) lit. e), cuvântul „transmiterea” a fost exclus, fiind utilizată noțiunea „comercializarea”.

continuare active neutilizate) pot fi date în locațiune cu acordul prealabil al autorității administrației publice centrale sau locale, care va decide asupra modului de selectare a locatarului, în conformitate cu legislația.

(2) Contractele de locațiune încheiate fără acordul indicat la alin.(1) sînt lovite de nulitate absolută.

(3) Nu se admite locațiunea cu drept de răscumpărare (locațiunea financiară, leasingul financiar) a activelor neutilizate.

(4) Clauzele esențiale ale contractului de locațiune a activelor neutilizate sînt următoarele:

- a) descrierea obiectului locațiunii;
- b) termenul de locațiune;
- c) componența, quantumul și termenul de plată a chiriei și, după caz, condițiile și modul de indexare și/sau de modificare a quantumului chiriei;
- d) modul de restituire a obiectului locațiunii și, după caz, condițiile de prelungire a locațiunii.

Recomandări:

Substituirea cuvîntului ”bunurilor” cu expresia ”active neutilizate”.

Revizuirea normei de trimitere ”în condițiile stabilite de actele normative”, conform formulei de reglementare statuată de prevederile art.3 alin.(5) al Legii nr.246 din 23 noiembrie 2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală: *„Articolul 3. Componenta bunurilor și modul de utilizare (5) Transmiterea, comercializarea, darea în locațiune/arendă sau comodat și casarea bunurilor întreprinderii de stat/municipale se efectuează în modul stabilit de Guvern.”*

La art.8 alin.(1) lit.e), concretizarea faptului că acordul este acordat în prealabil.

Factori de risc:

- Norme de trimitere defectuoase
- Lacună de drept
- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive
- Utilizarea neuniformă a termenilor

	● Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative ● Lipsa responsabilității clare pentru încălcări ● Lipsa/insuficiența mecanismelor de supraveghere și control (ierarhic, intern, public) ● Lipsa unor termene concrete/termene nejustificate/prelungirea nejustificată a termenilor	
379.	Art.8 alin.(1) lit.g) Articolul 8. Atribuțiile fondatorului (1) Fondatorul exercită următoarele atribuții: g) <u>aprobă</u> nomenclatorul serviciilor și cuantumul tarifelor la serviciile prestate de instituția publică, stabilite conform metodologiei aprobate de Guvern, după avizarea acestuia de către Consiliu, dacă acesta a fost constituit; Obiecții: Prevederile citate supra, instituie în lipsa unor motivații pertinente (aspect analizat în compartimentul I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă al prezentului raport de expertiză anticorupție), competențe excesive de reglementare în competența fondatorului, or domeniul de intervenție normativă coincide cu domeniul de intervenție al Executivului/Legislativului, stabilite conform prevederilor art.17, 32 al Legii privind administrația publică centrală de specialitate nr.98 din 04 mai 2012, după cum urmează: Articolul 17. Alte autorități administrative centrale din subordinea Guvernului (4) <u>Guvernul aprobă</u> metodologia de calculare a tarifelor, nomenclatorul serviciilor și cuantumul tarifelor pentru serviciile prestate persoanelor fizice și juridice de către alte autorități administrative centrale, cu excepția cazurilor în care aceasta ține de competența Parlamentului, în conformitate cu Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător. Articolul 32. Instituțiile publice în care ministerul sau altă autoritate administrativă centrală are calitatea de fondator (4) <u>Guvernul aprobă</u> metodologia de calculare a tarifelor și cuantumul tarifelor pentru serviciile publice prestate de către instituțiile publice în conformitate cu prevederile Legii nr.234/2021 cu privire la serviciile publice, cu excepția cazurilor în care aceasta ține de	Precizare. Dispozițiile la care au fost expuse obiecții au fost propuse de Ministerul Finanțelor, prin intermediul proiectului legii privind modificarea unor acte normative (ce vizează îmbunătățirea managementului finanțelor publice), promovat de Ministerul Finanțelor, înregistrat sub număr unic 48/MF/2025. Conform notei de fundamentare a proiectului dat, „ În scopul debirocratizării și descentralizării procesului decizional, se propune completarea cu alin.(2¹), conform căruia nomenclatorul lucrărilor și serviciilor contra plată prestate de către autoritățile/instituțiile bugetare și mărimea tarifelor la aceste lucrări/servicii, estimată în baza metodologiei de calculare a tarifelor aprobat de Guvern, să fie stabilite de către fondatorul/autoritatea ierarhic superioară ale acestora.”. Desigur că sunt exceptate cazurile în care aprobarea tarifelor ține de competența Parlamentului, în conformitate cu Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător. Prin urmare, proiectul Legii privind instituțiile publice este aliniat proiectului promovat de Ministerul Finanțelor. În multe cazuri autoritatea ierarhic superioară autorităților administrative centrale este însăși Guvernului, ceea ce nu va schimba soluția (a se vedea amendamentele propuse pt alin. (4/1) art. 17 al Legii nr. 98/2012) care nu se regăsesc în proiectul CS nr. 548/2024, însă se regăsesc în proiectul MF nr. 48/2025). Serviciile prestate de instituțiile publice nu sunt servicii obligatorii prevăzute la alin. (1) art. 6 al Legii nr. 235/2006. Obiecțiile expuse se referă doar la serviciile cu caracter obligatoriu prevăzute de art. 6 al Legii nr. 235/2006. Cerința de la alin. (2) art. 6 al Legii nr. 235/2006 se referă în mod special doar la serviciile prestate de autoritățile administrației publice și alte instituții <u>cu funcții de reglementare și control</u>. Instituțiile

competența Parlamentului, în conformitate cu Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

În aceeași ordine de idei, se remarcă prevederile art.6 al Legii cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător nr. 235-XVI din 20 iulie 2006:

Articolul 6. Previzibilitatea cheltuielilor

(1) Plățile pentru actele permise eliberate întreprinzătorilor de către autoritățile administrației publice și alte instituții cu funcții de reglementare și control se stabilesc prin legi, cu indicarea actului și a mărimii taxei pentru aceste acte.

(2) Serviciile prestate de autoritățile administrației publice și alte instituții cu funcții de reglementare și control și cuantumul tarifelor pentru prestarea acestora, inclusiv pentru controalele oficiale efectuate în conformitate cu art.19 alin.(1) pct.5) din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, trebuie să fie expres prevăzute în nomenclatorul serviciilor aprobat de către Guvern. Cuantumul tarifelor pentru prestarea serviciilor se stabilește conform metodologiei aprobate de către Guvern. Veniturile obținute din prestarea serviciilor se administrează în conformitate cu principiile, regulile și procedurile stabilite de Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014.

Atenționăm asupra faptului că, actele normative se elaborează în funcție de ierarhia lor, de categoria acestora și de autoritatea publică competentă să le adopte. În conformitate cu art. 102 din Constituție, art. 37 din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern, art. 44 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, hotărârile Guvernului se adoptă pentru exercitarea atribuțiilor constituționale și celor ce decurg din Legea cu privire la Guvern, precum și pentru organizarea executării legilor.

În aceeași ordine de idei, urmând jurisprudența Curții Constituționale, atenționăm că, Guvernul, fiind o autoritate a puterii executive, are rolul de a executa legile. Hotărârea Guvernului este un act juridic secundum legem, Guvernul, exercitând atribuția de

publice, conform proiectului Legii privind instituțiile publice, nu dispun de funcții de reglementare și control.

Cu referire la art. 17 alin. (4) al Legii nr. 98/2012, acesta reglementează competența Guvernului de a aproba metodologia de calculare a tarifelor, cât și nomenclatorul serviciilor și cuantumul tarifelor pentru serviciile prestate persoanelor fizice și juridice de către alte autorități administrative centrale.

Această normă juridică nu este aplicabilă instituțiilor publice.

Conform proiectului privind cadrul conex Legii privind instituțiile publice, nr. unic 548/CS/2024, art. 32 este expus în redacție nouă, fiind excluse prevederile alin. (4) privind aprobarea nomenclatorului serviciilor și cuantumul tarifelor, deoarece în acest sens urmează să reglementeze proiectul legii privind instituțiile publice.

Așadar, nu pot fi reținute referințele la cele două norme juridice cu care proiectul ar fi în contradicție.

Cu privire la „*insuficiența consultării publice a tarifelor propuse pentru aprobare și examinării acestuia din perspectiva fundamentării economico-financiare a cuantumului tarifelor propuse și obscuritatea procesului per ansamblu. Subsecvent, reconsiderarea propusă, periclitează certitudinea și previzibilitatea reglementării, rezumă eficiența unor reforme desfășurate ante, instituind precondiții ce vulnerabilizează climatul de integritate profesional al agenților publici vizați de proiect/climatul de integritate instituțional din cadrul instituțiilor publice și accentuează riscurile specifice corupției regulatorii*”, menționăm că îngrijorările privind lipsa de transparență nu sunt convingătoare, or și astăzi Guvernul nu face decât să aprobe mărimea tarifelor conform calculelor care rezultă din metodologia de calcul al acestora, calcule care la fel sunt realizate de autoritatea care aplică tarifele. Proiectul nu face decât să excludă din acest proces formalizat Guvernul, fără să afecteze transparența tarifelor și a modului lor de stabilire, bazat pe aceiași metodologie aprobată la nivel de Guvern.

În esență, tarifele nu sunt determinate de entitatea subordonată Guvernului, ci de însăși metodologia de calcul al acestora, aprobată la nivel de Guvern.

executare a legilor, la promovarea unor acte normative nu poate intra în aria de competență a autorității legislative.

În acest sens, subliniem că, Curtea Constituțională a menționat că, actul normativ subordonat legii nu poate conține norme primare, iar conținutul actului normativ urmează să fie în strictă corespundere cu normele și scopul legii sau ale actului normativ superior și nu poate introduce reglementări noi, altele decât cele stabilite de lege sau actul superior. De asemenea, actul normativ nu poate interveni în domenii nereglementate de lege (Hotărârea Curții Constituționale nr. 29 din 28 octombrie 2016, §71).

Revizuirea competenței de aprobare (potrivit prevederilor proiectului), nu corespunde exigențelor de tehnică legislativă vizate de art.102 din Constituție, art.37 din Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern, art. 3, 7, 14, 16 din Legea nr. 100/2017, va determina incompatibilitatea textelor regulatorii și accentuează riscurile specifice corupției regulatorii. Textul legislativ trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative sau corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile.

În cele din urmă, se accentuează faptul că intenția de descentralizare a procesului de legiferare și acordarea entităților publice (fondatorilor) a unor prerogative vădit lărgite de aprobarea a unor norme primare (atât conform proiectului examinat cât și amendamentelor promovate concomitent prin proiectul nr unic 548/CS/2025), poate condiționa insuficiența consultării publice a tarifelor propuse pentru aprobare și examinării acestuia din perspectiva fundamentării economico-financiare a cuantumului tarifelor propuse și obscuritatea procesului per ansamblu. Subsecvent, reconsiderarea propusă, periclitează certitudinea și previzibilitatea reglementării, rezumă eficiența unor reforme desfășurate ante, instituind precondiții ce vulnerabilizează climatul de integritate profesional al agenților publici vizați de proiect/climatul de integritate instituțional din cadrul instituțiilor publice și accentuează riscurile specifice corupției regulatorii.

Analiza spectrului de argumente expuse întru descentralizarea procesului de legiferare și acordarea entităților publice (fondatorilor)

Pentru a oferi o transparență și mai mare acestui proces, precizăm că nota de fundamentare ale actelor de aprobare a tarifelor trebuie să conțină calcul efectiv realizat de autoritate și a indicatorilor calitativi și cantitativi care stau la baza acestor calcule, astfel încât orice persoană să se poată convinge de faptul că, calculul este efectuat corect în conformitate cu metodologia aprobată de guvern și în baza unor premise obiective. Acest lucru oferă transparență procesului de aprobare a tarifelor și costurilor care stau la baza acestora și oricine va putea realiza calcule paralele ale noilor tarife.

Proiectul nu modifică efectiv soluția existentă astăzi în privința tarifelor și mărimii acestora, or acestea la fel urmează a fi calculate în baza metodologiei aprobate de Guvern, necorespunderea metodologiei fiind temei pentru contestarea actului în procedura controlului normativ de contencios administrativ.

a unor prerogative vădit lărgite de aprobarea a unor norme primare (atît conform proiectului examinat cît și amendamentelor promovate concomitent prin proiectul nr unic 548/CS/2025), **denotă insuficiența acestora** întru justificarea inițiativei în formatul expus, **or nerespectarea exigențelor prevăzute de cadrul normativ de către o entitate** nu poate constitui temei de inițiere a revizuirii competenței de aprobare a Nomenclatorului de tarife la serviciile prestate de către instituțiile publice.

Reconsiderarea competenței de aprobare a Nomenclatorului, trebuie precedată de o analiză conceptuală a aspectului dat, or poate condiționa **i) insuficiența consultării** publice a tarifelor propuse pentru aprobare și examinării acestuia din perspectiva fundamentării economico-financiare a cuantumului tarifelor propuse și **ii) obscuritatea** procesului per ansamblu. Circumstanța prenotată, coroborat cu riscurile delimitate mai jos, poate determina riscul conștientizării impunității fondatorului/agentului public responsabil de examinarea și aprobarea nomenclatorului și favorizează admiterea incidentelor de integritate/riscurilor de corupție în context, atît de către agentul public/persoana care are/susține că are influență asupra acestuia, cît și de către persoanele private vizate de tarifele supuse aprobării de către fondator, care vor fi tentate de a recurge la metode corupte pentru a determina agentul public de a aproba anumite valori (adaptate intereselor personale, care pot fi în detrimentul interesului public general - în sensul vizat de prevederile Legii nr.82/2017).

Recomandări:

Excluderea competenței fondatorului de aprobare a nomenclatorului serviciilor și cuantumului tarifelor la serviciile prestate de instituția publică (aceasta urmează să fie rezumată la elaborarea nomenclatorului și prezentarea Guvernului spre aprobare).

Factori de risc:

- Atribuții excesive, improprii sau contrare statutului entității publice
- Atribuții extensive de reglementare
- Concurența normelor de drept

● Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor/Obligații excesive

380. Art.8 alin.(1) lit.b), lit.k); Art.10 alin.(1) lit.c); Art. 12 alin.(9) lit. h); Art.13 alin.(5)

Articolul 8. Atribuțiile fondatorului (1) Fondatorul exercită următoarele atribuții: b) aprobă regulamentul consiliului;

Articolul 8. Atribuțiile fondatorului (1) Fondatorul exercită următoarele atribuții: k) aprobă produsele/mecanismele de finanțare ale instituției publice;

Articolul 10. Atribuțiile Consiliului (1) Consiliul are următoarele atribuții:c) aprobă regulamentele, [...]

Articolul 12. Directorul (9) Directorul instituției publice îndeplinește următoarele atribuții: h) aprobă politica internă privind managementul resurselor umane și regulamentele privind implementarea procedurilor de personal (dezvoltare/instruire profesională, evaluarea performanțelor, dezvoltarea în carieră, răspunderea disciplinară, sistemul de recompense și beneficii, etc.), aprobă regulamentele subdiviziunilor instituției publice;

Articolul 13. Personalul instituției publice (5) Personalul instituției publice este obligat să se conformeze normelor de conduită aprobate de fondator.

Obiecții:

Prim-plan, se remarcă faptul că prevederile citate supra, stabilesc atribuții paralele în sarcina Fondatorului și Consiliului în privința aprobării produselor/mecanismelor de finanțare, fapt care denotă caracterul contradictoriu al normelor și neîntreținerea principiilor activității de legiferare vizate de art.3 al Legii nr. 100/2017, după cum urmează:

Articolul 3. Principiile activității de legiferare. (1) La elaborarea unui act normativ se respectă următoarele principii:

c) legalitatea și echilibrul între reglementările concurente;

d) oportunitatea, coerența, consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice;

f) respectarea ierarhiei actelor normative.

(4) Actul normativ trebuie să se integreze organic în cadrul normativ în vigoare, scop în care:

Se acceptă.

Atribuția Consiliului a fost modificată și va avea următorul cuprins:

„c) aprobă regulamentele, manualele operaționale ale produselor/mecanismelor de finanțare;”.

Astfel, Fondatorul aprobă produsele/mecanismele de finanțare ale instituției publice, iar Consiliul aprobă regulamentele și manualele operaționale ale produselor/mecanismelor de finanțare.

Art. 8 alin. (1) lit. k) se referă la mecanismele de finanțare oferite de instituția publică care prestează servicii publice sub formă de acordare a suportului financiar pentru implementarea politicilor publice în domeniile de activitate ale instituției publice.

Totodată, reglementarea procedurii de organizarea și desfășurare a concursului pentru selectarea Directorului/directorului adjunct, ocuparea funcției prin concurs, țin de competența Guvernului, conform alin. (2) art. 12 și alin. (2) art. 13 din proiect.

a) proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune;

b) proiectul actului normativ întocmit în temeiul unui act normativ de nivel superior nu poate depăși limitele competenței instituite prin actul de nivel superior și nici nu poate contraveni scopului, principiilor și dispozițiilor acestuia.

În aceeași ordine de idei, aprobarea prevederilor Art.10 alin.(1) lit.c); Art. 12 alin.(9) lit. h) în redacția propusă, poate condiționa neclarități la etapa implementării, sub aspectul delimitării subiectului responsabil de aprobarea actelor normative în speță (Consiliul aprobă regulamentele, [...] Directorul aprobă regulamentele privind implementarea procedurilor de personal (dezvoltare/instruire profesională, evaluarea performanțelor, dezvoltarea în carieră, răspunderea disciplinară, sistemul de recompense și beneficii, etc.).

Reglementarea atribuțiilor paralele, creează riscul de apariție a conflictului de competență între subiecții investiți cu atribuții paralele sau a declinării competențelor de către ambele categorii de subiecți responsabili.

Subsecvent, se remarcă prevederile art.16 al Legii nr.100/2017: ”Articolul 16. Actele normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome (2) Actele normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome sînt emise sau aprobate numai în temeiul și pentru executarea legilor și a hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului. Actele normative respective se limitează strict la cadrul stabilit de actele normative de nivel superior pentru executarea cărora se emit sau se aprobă și nu pot contraveni prevederilor actelor respective. În clauza de adoptare a actelor normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome se indică expres actul normativ superior în temeiul căruia acestea sînt emise sau aprobate”.

În context, urmând jurisprudența Curții Constituționale, reținem faptul că actul normativ, se accentuează faptul că actul normativ aprobat de către entitățile prenotate, nu poate conține norme primare, iar conținutul actului normativ urmează să fie în strictă corespundere cu normele și scopul legii sau ale actului normativ superior și nu poate introduce reglementări noi, altele decât cele stabilite de lege sau actul superior. De asemenea, actul normativ nu poate interveni în domenii nereglementate de lege (Hotărârea Curții Constituționale nr. 29 din 28 octombrie 2016, §71). Astfel, se accentuează faptul că delegarea atribuției de aprobare a produselor/mecanismelor de finanțare către fondator/consiliu, poate determina exercitarea unor atribuții extensive de reglementare, or apreciind prin prisma art.14, 16 al Legii nr.100/2017, coroborat art.4-5, 8, 10 al Legii cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător nr. 235-XVI din 20 iulie 2006 domeniul de intervenție normativă excede competența acestora.

Reținem faptul că deficiența prenotată, denotă neîntrunirea exigențelor de reglementare materială și procedurală, periclitează certitudinea juridică și poate contribui la apariția altor elemente cu risc puternic de coruptibilitate: lărgirea atribuțiilor discreționare ale agenților publici, stabilirea aleatorie a termenelor pentru prestarea serviciilor, cerințe exagerate pentru realizarea unor drepturi de către persoane private (fizice/juridice), taxe/plăți suplimentare, etc.

Recomandări:

Reglementarea unui subiect responsabil de elabora și propune Guvernului pentru aprobare produsele de finanțare.

Stabilirea competenței Guvernului, sub aspectul reglementării unor acte normative-cadru ce vizează regulamentul consiliului, regulamentele privind implementarea procedurilor de personal (selectarea Directorului/adjunctului, ocuparea funcției prin concurs, dezvoltarea profesională a personalului, evaluarea performanțelor, Comisia de disciplină, sistemul de recompense și beneficii, modelul angajamentului scris al angajatului privind activitatea în funcție după absolvirea formelor de dezvoltare profesională/detașarea la instituții/organisme UE, regulamentele subdiviziunilor de audit/juridice/evidența contabilă, codul de conduită).

Factori de risc:

	● Atribuții excesive, improprii sau contrare statutului entității publice ● Atribuții extensive de reglementare ● Concurența normelor de drept ● Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor/Obligații excesive ● Norme de blanchetă defectuoase ● Atribuții paralele	
381.	Art.8 alin.(1) lit. o); Art.10 alin.(1) lit. t); Art.12 alin.(9) lit. s); Art.15 alin.(1) lit.h) Articolul 8. Atribuțiile fondatorului (1) Fondatorul exercită următoarele atribuții: o) exercită alte atribuții <u>care rezultă din</u> legislație și statutul instituției publice. Articolul 10. Atribuțiile Consiliului (1) Consiliul are următoarele atribuții: t) exercită alte atribuții <u>ce rezultă din</u> cadrul normativ și statutul instituției, dacă acestea nu țin de competența fondatorului sau directorului. Articolul 12. Directorul (9) Directorul instituției publice îndeplinește următoarele atribuții: s) exercită alte atribuții <u>care rezultă din</u> prezenta lege și alte acte normative, cele delegate de fondator sau prevăzute de Statutul instituției. Articolul 15. Drepturile și obligațiile instituției publice (1) Pentru realizarea obiectivelor și funcțiilor sale, în corespundere cu scopurile statutare, instituția publică este în drept: h) să dispună de alte drepturi <u>ce decurg din</u> prevederile actelor normative și statut. Obiecții: Utilizarea expresiei ”ce decurg din” atribuie caracter ambiguu noiei, fapt care poate condiționa neclarități la etapa implementării noiei, sub aspectul delimitării fără echivoc a spectrului de atribuții exercitate de către Fondator/Consiliu/Director/instituția publică și arogarea unor atribuții excesive. Conform exigențelor de tehnică legislativă stabilite de prevederile Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017, la elaborarea proiectului de act normativ, autorul, inter alia, trebuie să asigure că reglementările aprobate de Executiv dispun de suficientă precizie, predictibilitate și coerență și oferă o	Se acceptă.

anumită garanție contra exercitării arbitrare a prerogativelor puterii publice de către entitățile publice. Întrunirea exigențelor prenotate, restricționează posibilitățile agenților publici vizați de interpretarea extensivă a spectrului de atribuții exercitat și periclitarea integrității instituționale.

Totodată, ambiguitatea reglementării atribuțiilor agentului public, poate obstructiona investigarea și atragerea la răspundere a acestora pentru eventualele abuzuri admise.

Recomandări:

Reglementarea exhaustivă a spectrului de atribuții exercitate. Substituirea expresiilor ”care rezultă din”, ”ce decurg din” cu expresia ”prevăzute de”.

Factori de risc:

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive
- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive
- Lipsa responsabilității clare pentru încălcări
- Lipsa/insuficiența mecanismelor de supraveghere și control (ierarhic, intern, public)
- Temeiuri neexhaustive pentru survenirea răspunderii

382.

Art.8 alin.(1) lit.h); Art.12 alin.(4)-(5)

Articolul 8. Atribuțiile fondatorului (1) Fondatorul exercită următoarele atribuții: [...] h) stabilește indicatorii de performanță și evaluează anual activitatea directorului;

Articolul 12. Directorul (4) Performanțele profesionale ale directorului sunt evaluate anual de către fondator, conform procedurii stabilite de către acesta. Rezultatul nesatisfăcător ale evaluării performanțelor profesionale servesc drept temei pentru încetarea prin concediere a raporturilor de muncă cu directorul, rezoluțiunea contractului de muncă și eliberarea din funcție a directorului.

(5) Directorul exercită funcțiile de conducere sub supravegherea fondatorului și a consiliului. Directorul poartă răspundere personală (disciplinară, civilă, contravențională sau penală, după caz) pentru

Precizare.

Remarcăm că nu în toate cazurile IP vor dispune de un Consiliu în calitate de organ colegial de supraveghere. De aceea, organul de conducere al IP care este în drept să evalueze și să controleze activitatea directorului IP este fondatorul IP, care este în drept să înceteze contractul individual de muncă al directorului pentru nerealizarea obiectivelor și indicatorilor stabiliți.

În cazul constituirii Consiliului, acesta oferă sprijin și colaborează cu fondatorul în vederea identificării situațiilor care pot consitui temei de concediere a directorului:

„f) monitorizează implementarea produselor/mecanismelor de finanțare ale instituției publice;

g) avizează, anterior aprobării de către fondator, raportul anual de activitate a instituției publice, inclusiv realizarea indicatorilor de performanță a instituției publice;

deciziile aprobate, actele încheiate, acțiunile întreprinse și omisiunile admise

Articolul 8. Atribuțiile fondatorului (1) Fondatorul exercită următoarele atribuții:[...] d) selectează prin concurs public și încheie contractul individual de muncă cu directorul instituției publice. [...] l) evaluează anual activitatea instituției publice în baza obiectivelor și indicatorilor de performanță instituționali;

Obiecții:

Deși în virtutea prevederilor Art.12 alin.(5) al proiectului Directorul exercită funcțiile de conducere sub supravegherea fondatorului și a consiliului, se remarcă lipsa unor mecanisme reglementate în competența organului colegial (consiliului) în contextul supravegherii activității Directorului. Per contrariu, atribuțiile de supraveghere a activității Directorului, sunt concentrate în competența fondatorului, fapt care va condiționa cumularea competențelor de a elabora acte, a controla aplicarea lor și de a sancționa Directorul instituției publice.

Investirea unei autorități executive cu competențe de a stabili reguli, de a verifica respectarea lor și de a pedepsi subiecții de drept pentru încălcarea acestor reguli, poate determina 2 categorii de vulnerabilități i) pe de o parte, entitatea/ agentul public poate promova sau prejudicia abuziv, cu intenții corupte, interesele anumitor persoane ținute să aplice regulile stabilite de autoritatea respectivă; ii) pe de altă parte, persoanele obligate să respecte regulile impuse de entitatea publică, pot fi lesne tentate să corupă exponenții acesteia pentru a evita controlul sau sancționarea, deoarece toate competențele sunt cumulate de către același organ al administrației publice.

Sub aspect comparativ, se remarcă faptul că potrivit conceptul reglementat al întreprinderii de stat, potrivit Legii cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală nr. 246 din 23 noiembrie 2017, după cum urmează: (7) Consiliul de administrație are următoarele atribuții:

a) aprobă planul de afaceri al întreprinderii și monitorizează executarea acestuia;

h) avizează rapoartele financiare anuale ale instituției publice;

i) monitorizează implementarea sistemului de control intern managerial al instituției publice;

j) monitorizează procesul de raportare financiară și transmite recomandări sau propuneri pentru a asigura integritatea acestuia; [...]

m) întocmește și prezintă fondatorului și directorului concluzii și recomandări cu privire la implementarea obiectivelor strategice, programelor de dezvoltare pe termen mediu și a planurilor anuale de activitate a instituției, inclusiv realizarea indicatorilor de performanță instituționali;

n) prezintă fondatorului propuneri pentru eficientizarea activității instituției;

o) examinează modul de utilizare a mijloacelor financiare alocate din bugetul de stat și bugetele locale, inclusiv și a celor aferente proiectelor/programelor finanțate din surse externe;

p) monitorizează derularea situațiilor litigioase ale instituției și include informația și concluziile asupra acestui aspect în rapoartele prezentate fondatorului;

q) examinează rapoartele organelor de control, rapoartele de audit extern și intern, alte acte și informații, aprobă planul de acțiuni privind implementarea recomandărilor de audit, corectarea abaterilor și înlăturarea deficiențelor identificate și le prezintă fondatorului spre informare;

r) monitorizează implementarea principiilor bunei-guvernări în procesul de gestionare a bugetului instituției și administrarea patrimoniului public;”.

Prin urmare, în activitatea Consiliului de supraveghere și monitorizare a instituției publice, Consiliul efectuează implicit și o supraveghere a Directorului IP, care conduce activitatea operațională a instituției publice.

La rândul său, directorul, conform art. 12 alin. (9):

„, s) semnează rapoartele financiare anuale ale instituției publice și le transmite spre avizare consiliului, dacă acesta este constituit. În cazul instituției publice care a fost constituită în scopul implementării programelor și proiectelor finanțate din surse externe, directorul semnează rapoartele financiare anuale ale instituției publice după

b) stabilește indicatorii de performanță ai întreprinderii și criteriile de evaluare ținând cont de specificul și domeniul de activitate;

c) prezintă fondatorului propuneri pentru îmbunătățirea managementului și eficientizarea activității întreprinderii;

d) examinează darea de seamă anuală a administratorului cu privire la activitatea economico-financiară a întreprinderii;

e) prezintă fondatorului darea de seamă anuală cu privire la activitatea sa;

f) întreprinde măsuri pentru asigurarea integrității și a folosirii eficiente a bunurilor întreprinderii, inclusiv adoptă decizii privind oportunitatea comercializării sau dării în locațiune/arendă sau comodat a activelor neutilizate ale întreprinderii, privind oportunitatea casării bunurilor raportate la mijloacele fixe, a gajării bunurilor pentru obținerea creditelor bancare, a acordării sponsorizării;

f1) examinează anual lista terenurilor transmise în administrare întreprinderii;

g) după primirea acordului prealabil al fondatorului, aprobă prețul minim de expunere la vânzare al bunului neutilizat, a cărui valoare de piață constituie peste 25% din valoarea activelor nete ale întreprinderii;

h) monitorizează derularea situațiilor litigioase și asigură informarea fondatorului;

i) examinează rapoartele organelor de control, raportul auditorului și scrisoarea către conducere emisă de entitatea de audit și aprobă planul de acțiuni privind înlăturarea încălcărilor identificate;

j) aprobă devizul anual de venituri și cheltuieli, statul de personal al întreprinderii și fondul de salarizare;

k) examinează trimestrial darea de seamă a administratorului cu privire la activitatea economico-financiară a întreprinderii;

l) prezintă fondatorului propuneri privind premierea sau sancționarea administratorului;

m) prezintă fondatorului propuneri privind modificarea capitalului social, privind modificarea și completarea statutului întreprinderii;

coordonarea acestora cu partenerul de dezvoltare/instituția de finanțare, dacă Acordul de finanțare prevede acest fapt;

ș) întocmește raportul anual de activitate a instituției publice, inclusiv realizarea indicatorilor de performanță a instituției publice, și-l prezintă, în condițiile prezentei legi, consiliului și fondatorului;”.

n) selectează prin concurs candidatura administratorului întreprinderii de stat și o propune fondatorului spre desemnare. Regulamentul-model cu privire la organizarea și desfășurarea concursului pentru ocuparea funcției vacante de administrator al întreprinderii de stat se aprobă de Guvern;

o) coordonează și prezintă fondatorului spre aprobare propunerea de repartizare a profitului net anual al întreprinderii;

p) aprobă decizii privind plafonul concret al salariului administratorului întreprinderii de stat, pasibil limitării, pentru anul în curs;

q) selectează entitatea de audit pentru efectuarea auditului obligatoriu al situațiilor financiare anuale;

r) asigură transparența procedurilor de achiziție a bunurilor, a lucrărilor și a serviciilor destinate acoperirii necesităților de producere și asigurării bazei tehnico-materiale, precum și aprobă, în cazul întreprinderilor de stat, regulamentul privind achiziționarea bunurilor, lucrărilor și serviciilor. Regulamentul privind achiziționarea bunurilor, lucrărilor și serviciilor la întreprinderea de stat se aprobă de Guvern. Achiziționarea de bunuri, lucrări și servicii la întreprinderea de stat este supusă reglementărilor privind regimul de incompatibilități, prevăzute la art.16 alin.(6) și art.75 alin.(1) din Legea nr.131/2015 privind achizițiile publice;

s) aprobă achiziționarea de către întreprindere a bunurilor și a serviciilor a căror valoare de piață constituie peste 25% din valoarea activelor nete ale întreprinderii, conform ultimei situații financiare, sau depășește 400 000 de lei;

t) aprobă regulamentele interne ce țin de activitatea întreprinderii;

u) asigură elaborarea Codului de governanță corporativă și prezentarea acestuia fondatorului pentru aprobare.

Recomandări:

Reconsiderarea atribuțiilor fondatorului și excluderea cumulării de către Fondator a competențelor de a elabora acte, a controla aplicarea lor și de a sancționa Directorul instituției publice.

Factori de risc:

	● Cumularea competențelor de a stabili rigori, a controla aplicarea lor și de a sancționa ● Norme de blanchetă defectuoase	
383.	Art.9 alin.(10) lit.c) Articolul 9. Consiliul (10) Calitatea de membru al consiliului încetează: c) la încetarea <u>sau suspendarea pe un termen mai mare de 4 luni a calității care a constituit temei pentru desemnare</u>; Obiecții: Aplicarea normei în redacția propusă, va condiționa încetarea calității de membru doar după 4 luni de suspendare a calității persoanei care a constituit temei pentru desemnare, fapt care poate determina interpretarea subiectivă a normei și aplicarea discreționară a acesteia. Circumstanța prenotată, poate condiționa premise pentru remunerarea continuă a persoanei inclusiv în această perioadă și periclitează utilizarea în mod econom, eficient și eficace, în concordanță cu principiile bunei guvernări a mijloacelor financiare constitutive a bugetului instituției publice. Recomandări: Excluderea expresiei ”pe un termen mai mare de 4 luni a”. Factori de risc: ● Lipsa unor termene concrete/termene nejustificate/prelungirea nejustificată a termenilor	Se acceptă.
384.	Art.9 alin.(11)-(12); Art.11 alin.(8) Articolul 9. Consiliul (11) Membrul consiliului <u>poate fi revocat</u> în cazul: a) absentării nemotivate la 3 ședințe consecutive; b) încălcării legislației privind exercitarea atribuțiilor de membru sau în cazul neexercitării acestora; c) inițiativei entității ce l-a desemnat. (12) Membrii consiliului <u>li se poate stabili</u>, prin decizia fondatorului, o indemnizație lunară, achitată din bugetul instituției publice, în mărime <u>de până la 50% din salariul mediu lunar al instituției publice înregistrat în anul de gestiune precedent aprobării remunerării</u>, dar nu mai puțin decât salariul minim pe țară pe anul pentru care se aprobă indemnizația. În cazul instituțiilor publice noi constituite, baza de calculare a remunerării membrilor consiliului este salariul mediu lunar prevăzut în bugetul instituției publice pentru anul în curs.	Se acceptă. La art. 9, alin. (11) a fost modificat și va avea următorul cuprins: „(11) Mandatul de membru al consiliului încetează în temeiul deciziei/ordinului fondatorului: a) la expirarea termenului pentru care a fost desemnat; b) în cazul revocării de către fondator a reprezentantului fondatorului; c) la încetarea calității care a constituit temei pentru desemnare; d) la cererea acestuia; e) dacă membrul consiliului nu întrunește exigențele prevăzute la alineatele (6) - (10); f) în cazul absentării nemotivate la 3 ședințe consecutive; g) încălcării legislației privind exercitarea atribuțiilor de membru sau în cazul neexercitării acestora;

Articolul 11. Ședințele consiliului (8) Procesele-verbale ale ședințelor consiliului se semnează de președintele consiliului, membrii consiliului prezenți la ședință și secretarul consiliului. Ședințele consiliului pot fi înregistrate audio și video. În caz de divergențe între conținutul procesului-verbal și înregistrarea audio sau video, ultimele prevalează.

Obiecții:

Determinarea competenței după formulă „este în drept”, „poate” este o modalitate coruptibilă de determinare a competențelor în ipoteza în care formulează drepturile, obligațiile/îndatoririle entităților/agenților publici. Coruptibilitatea acestui element rezidă în discreția agenților publici, care apare în cazul utilizării unor asemenea determinări permissive ale competențelor lor, care urmau a fi stabilite de o manieră imperativă. Această discreție poate fi folosită în mod abuziv de către agenții publici pentru a nu-și executa obligațiile legale tocmai în virtutea caracterului permisiv al formulării competenței. Riscul de coruptibilitate a acestor norme crește în cazul în care lipsesc criterii pentru a stabili în ce cazuri agentul public „este în drept” sau „poate” și în ce cazuri este în drept și poate să nu-și realizeze competențele.

Subsecvent, în special cu referire la prevederile art.11 alin.(8), se accentuează faptul că în contextul aplicării formulei permissive de reglementare, ședințele consiliului pot să nu fie înregistrate audio și video, fapt care poate determina dificultăți în contextul justificării/probării anumitor divergențe sesizate de membrii consiliului.

Recomandări:

La art.9 alin.(11), substituirea formulei ”poate fi revocat” cu formula ”este revocat”.

La art.9 alin.(12), reglementarea circumstanțelor în care este stabilită indemnizația și un coraport proporțional de reper în context (raportat la veniturile instituției, sau o altă formulă, spre considerarea autorului).

La art.11 alin.(8), se recomandă excluderea formulei permissive de reglementare și stabilirea obligației înregistrării.

Factori de risc:

- Lipsa/insuficiența mecanismelor de contestare a

h) în caz de anulare din motive de fraudă a rezultatelor concursului pentru funcția de membru al consiliului;

i) în caz de deces al membrului consiliului;

j) în alte cazuri prevăzute de lege.”

Totodată, alin. (12) a fost reformulat:

„(12) Membrilor consiliului li se poate stabili, prin decizia fondatorului, o indemnizație lunară, achitată din bugetul instituției publice, în mărime de până la un salariu minim pentru anul în curs, determinată în condițiile Legii nr. 1432/2000 privind modul de stabilire și reexaminare a salariului minim.”.

Oferirea dreptului fondatorului de a stabili plata indemnizației, permite fondatorului să țină cont de circumstanțele particulare ale situației financiare a instituției publice și să ajusteze mărimea indemnizației membrilor Consiliului. Astfel, presiunea bugetară asupra IP va putea fi gestionată de fondatorul IP prin diminuarea remunerației lunare până la excluderea indemnizației, fie prin reducerea numărului membrilor Consiliului de la 5 la 3 membri.

De exemplu, un calcul al bugetului minim pentru remunerarea membrilor consiliului, pentru anul 2025, ar constitui aproximativ 15 mii lei/lunar.

Similar, potrivit Legii salarizării nr. 847/2002 (a se vedea art. 24), membrilor consiliilor de administrație și ai comisiilor de cenzori ale întreprinderilor de stat, municipale, ale societăților pe acțiuni cu capital integral sau majoritar de stat, precum și membrilor comitetelor de audit ale entităților de interes public li se stabilesc indemnizații lunare în mărime **de până la** un salariu minim, determinat în condițiile Legii nr. 1432/2000 privind modul de stabilire și reexaminare a salariului minim.

Subliniem faptul că, proiectul lasă la latitudinea fondatorului de a decide sau nu remunerarea membrilor OCS, în funcție de specificul activității și volumul de responsabilitate în raport cu fiecare IP privită în mod distinct. Anume fondatorului i-a fost atribuit dreptul de a aprecia necesitatea remunerării în funcție de circumstanțele concrete ale fiecărei IP din subordine, inclusiv bugetul de care dispune IP dată.

La art. 11, ultimele două enunțuri ale alin. (9) vor avea următorul cuprins:

	deciziilor și acțiunilor entităților publice • Lipsa responsabilității clare pentru încălcări • Stabilirea unui drept al entității publice în loc de o obligație	„Ședințele consiliului sunt înregistrate audio sau video. În caz de divergențe între conținutul procesului-verbal și înregistrarea audio sau video, ultimele prevalează.”.
385.	Art.11 alin.(4) Articolul 11. Ședințele consiliului. (4) Membrii consiliului participă personal la ședințele acestuia și nu sunt în drept să se abțină de la vot. Obiecții: Conform prevederilor art.135 alin.(6) Cod Administrativ: Articolul 135. Tipuri de majoritate. (6) Orice abținere de la vot este considerată drept vot negativ. Prin urmare, aprobarea proiectului în redacția propusă poate condiționa incompatibilitate cu prevederile Codului administrativ citat supra, fapt care poate condiționa multiple riscuri de corupție aferente investigării eventualelor decizii abuzive aprobate de către agenții publici prenotați. Recomandări: Ajustarea prevederilor proiectului la prevederile codului administrativ citat supra. Factori de risc: • Concurența normelor de drept	Se acceptă.
386.	Art.12 alin.(6) Articolul 12. Directorul (6) Directorul trebuie să fie cetățean al Republicii Moldova, să cunoască limba română, să aibă studii superioare, în ultimii 10 ani să dețină cel 3 ani de experiență managerială, să nu fie supus măsurii de ocrotire judiciare, să aibă reputație bună și să cunoască o limbă de circulație internațională cel puțin la nivelul B1, sau la nivel A2 – în cazul directorului instituției publice constituite de autoritățile administrației publice locale. Obiecții: Aplicând prin prisma prevederilor art.11 al Legii nr.82/2017, se remarcă omisiunea reglementării cerințelor specifice de integritate în contextul selectării/desemnării Directorului instituției publice. Recomandări: Completarea cu exigențe ce vizează lipsa antecedentelor penale nestinse și lipsa înscrierilor, în ultimii 5 ani, în cazierul privind integritatea profesională, referitoare la rezultatul negativ al testului	Se acceptă.

de integritate profesională pentru încălcarea obligației prevăzute la art.7 alin.(2) lit.a) din Legea nr.325/ 2013 privind evaluarea integrității instituționale (justificate corespunzător).

Factori de risc:

- Lacună de drept

387. Art.12 alin.(10)

Articolul 12. Directorul (10) Directorul este asistat de unul sau mai mulți directori adjuncți, care sunt selectați prin concurs. Directorul adjunct se subordonează directorului, exercitând sarcinile, atribuțiile și obligațiile de funcție stabilite de către acesta.

Obiecții:

Prevederile proiectului, nu plafonează numărul adjuncților și nu reglementează careva criterii de delimitare a numărului per instituție, subiectului responsabil de organizarea desfășurarea selectarea și numirea adjuncților, fapt care creează precondiții pentru interpretarea extensivă a normelor și aplicarea arbitrară a normei. Carența în speță, poate condiționa aprobarea tendențioasă a unui număr exagerat de adjuncți fapt care nu contribuie la realizarea funcțiilor statului (delegate instituției publice), în mod eficient și econom din punct de vedere al utilizării resurselor.

Recomandări:

Plafonarea numărului de adjuncți și reglementarea unor criterii de reper în contextul delimitării numărului per instituție, subiectului responsabil de organizarea și desfășurarea concursului și nemijlocit selectarea și numirea adjuncților.

Factori de risc:

- Lacună de drept
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative
- Nedeterminarea entității publice responsabile/subiectului la care se referă prevederea

Precizare.

Conform art.11 alin.(1) lit. r) al Legii nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate: „, (1) Conducerea ministerului este exercitată de către ministru, care:

[...]

r) numește în funcții, modifică, suspendă și încetează raporturile de serviciu (de muncă) ale conducătorilor și adjuncților structurilor organizaționale din sfera de competență a ministerului, cu excepția cazurilor în care aceasta ține de competența Guvernului, în temeiul actelor legislative speciale;”.

Conform alin. (5) art. 3 din proiect, „(5) Structura organizatorică, efectivul-limită și statutul instituției publice se aprobă prin Hotărâre de Guvern în cazul instituției publice constituite Guvern, iar în cazul instituției publice constituite de autoritățile administrației publice locale - prin Decizia autorității deliberative a administrației publice locale (în continuare Decizia fondatorului).

(6) La elaborarea structurii organizatorice a instituției publice se ține cont de Normele privind instituirea subdiviziunilor interne ale autorității publice, aprobate de Guvern.”.

Potrivit acestora, „9.Numărul unităților de personal de conducere (funcții de demnitate publică, funcții publice de conducere de nivel superior, funcții publice de conducere, funcții cu sarcini și responsabilități de conducere, precum și funcții de conducere cu statut special) în autoritatea publică nu va depăși 30% din efectivul-limită al acestei autorități.”.

Conform art. 5 din proiect:

„(1) Statutul instituției publice este actul care reglementează organizarea și funcționarea instituției publice. Guvernul aprobă Statutul-model al instituției publice.

(2) Statutul instituției publice include cel puțin următoarele: fondatorul, sediul, denumirea instituției publice, domeniul de activitate, misiunea, funcțiile, atribuțiile și competența instituției

publice, organele de conducere și modul de organizare și funcționare a acestora, drepturile, obligațiile și răspunderea organelor de conducere, sursele de finanțare și modul de administrare a acestora, conținutul și procedura de raportare către fondator.”.

Prin urmare, cadrul de reglementare oferă Guvernului/fondatorului dreptul de a stabili prin actul de constituire care va fi structura organizatorică a instituției publice, și de a aproba statutul instituției publice, care la fel reglementează organizarea instituției publice, organele de conducere și modul de organizare și funcționare a acestora, în corespundere cu Normele privind instituirea subdiviziunilor interne ale autorității publice, aprobate de Guvern.

Așadar, cadrul de reglementare nu lasă la discreția ministerelor, care numesc în funcție directorii adjuncți, stabilirea numărului acestora.

388.

Art.13 alin. (3)-(4)

Articolul 13. Personalul instituției publice (3) Personalul instituției publice, cu excepția persoanelor angajate în posturi aferente funcțiilor auxiliare, este obligat să:

a) respecte prevederile articolului 7, alineatul (2) din Legea nr.325/2013 privind evaluarea integrității instituționale;

b) prezinte, în condițiile legii, declarația de avere și interese personale;

c) respecte regimul juridic al conflictului de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și cadourilor.

(4) Nedepunerea declarației de avere și interese personale în conformitate cu Legea nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, constituie temei pentru încetarea raporturilor de muncă.

Obiecții:

Respectarea regimului juridic al declarării averii și a intereselor personale, constituie o măsură importantă de consolidare a climatului de integritate instituțională. Potrivit art.13 alin.(1) al Legii integrității nr. 82/2017: Articolul 13. Respectarea regimului juridic al declarării averii și a intereselor personale. (1) În vederea prevenirii îmbogățirii nejustificate și ilicite a agenților publici și a evitării conflictelor de interese în activitatea lor, precum și în vederea responsabilizării pentru asemenea fapte, agenții publici sînt obligați

Se acceptă.

să depună declarația de avere și interese personale în conformitate cu prevederile Legii nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

Conform prevederilor art.7 alin.(1) al Legii privind declararea averii și a intereselor personale nr.133 din 17 iunie 2016: Articolul 7. Depunerea declarației (1) Subiectul declarării este obligat să depună declarația în formă electronică prin intermediul serviciului electronic disponibil pe pagina web oficială a Autorității Naționale de Integritate, în conformitate cu modelul prevăzut în anexa nr.1.

În aceeași ordine de idei, în conformitate cu prevederile art.23 alin.(9) al Legii prenotate: Articolul 23. Răspunderea pentru încălcarea prevederilor prezentei legi (9) Nerespectarea prevederilor art.14 alin.(9), nede punerea declarației de avere și interese personale în termenul și în modul stabilite de prezenta lege, după notificarea inspectorului de integritate conform art.27 alin.(7) din Legea nr.132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, precum și refuzul subiectului declarării de a depune declarația constituie temeiuri pentru încetarea mandatului său, a raporturilor sale de muncă ori de serviciu.

Totodată, apreciind prin prisma exigențelor vizate de art.55 al Legii nr.100/2017 se remarcă caracterul defectuos al normei de trimitere stabilite la art.13 alin. (3) lit.b) ("în condițiile legii,"), fapt care poate condiționa incertitudine la etapa implementării vis-a-vis de norme procedurale aplicabile în context.

Correspondent, se remarcă omiterea reglementării obligației directorului, sub aspectul inițierii încetării raporturilor de serviciu cu persoana, cât și unor norme procedurale aplicabile în context, fapt care denotă neîntrunirea exigențelor de tehnică legislativă statuate de art.29 alin.(2) al Legii nr.100/2017. Omisiunile legiuitorului de a reglementa aspecte ale relațiilor sociale, existența cărora rezultă din realitatea obiectivă sau din alte prevederi ale aceluiași act, poate determina incertitudine în relațiile sociale reglementate, îndeosebi cele referitoare la mecanismele de realizare a drepturilor, de îndeplinire a obligațiilor, ambiguitatea atribuțiilor agenților publici și a procedurilor administrative de care ei sunt responsabili etc., situații în care entitățile responsabile de executarea legii respective se pot prevala de această deficiență pentru a comite abuzuri.

În cele din urmă, se remarcă prevederile art.10 al Legii nr.82/2017, după cum urmează:

Articolul 10. (1) Climatul de integritate instituțională se cultivă prin realizarea următoarelor măsuri:

a) angajarea și promovarea agenților publici în bază de merit și de integritate profesională;

b) respectarea regimului juridic al incompatibilităților, restricțiilor în ierarhie și al limitărilor de publicitate;

c) respectarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale;

d) respectarea regimului juridic al conflictelor de interese;

e) neadmiterea favoritismului;

f) respectarea regimului juridic al cadourilor;

g) neadmiterea, denunțarea și tratarea influențelor necorespunzătoare;

h) neadmiterea, denunțarea manifestărilor de corupție și protecția avertizorilor de integritate;

i) intoleranța față de incidentele de integritate;

j) asigurarea transparenței în procesul decizional;

k) asigurarea accesului la informații de interes public;

l) gestionarea transparentă și responsabilă a patrimoniului public, a finanțelor rambursabile și nerambursabile;

m) respectarea normelor de etică și deontologie;

n) respectarea regimului de restricții și limitări în legătură cu încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu și cu migrarea agenților publici în sectorul privat (pantufrajul).

În context, se remarcă insuficiența redacției art.13 alin.(3), or acesta nu reflectă obligații corespundente ce vizează respectarea regimului juridic al limitărilor de publicitate, neadmiterea favoritismului, neadmiterea, denunțarea manifestărilor de corupție și protecția avertizorilor de integritate; intoleranța față de incidentele de integritate; asigurarea transparenței în procesul decizional; asigurarea accesului la informații de interes public; gestionarea transparentă și responsabilă a patrimoniului public, a finanțelor rambursabile și nerambursabile; respectarea normelor de etică și deontologie; respectarea regimului de restricții și limitări în legătură

cu încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu și cu migrarea agenților publici în sectorul privat (pantuflajul).

Recomandări:

La art.13 alin.(3) lit.b) cuvântul ”prezinte” urmează a fi substituit cu cuvântul ”depună”, cu revizuirea condescendentă a normei de trimitere stabilite la art.13 alin. (3) lit.b) (”în condițiile legii,”) prin prisma exigențelor vizate de art.55 al Legii nr.100/2017.

La art.13 alin.(3) se recomandă ajustarea redacției propuse la prevederile art.23 alin.(9) al Legii privind declararea averii și a intereselor personale nr.133 din 17 iunie 2016 citat supra.

Reglementarea obligației Directorului privind inițierea procedurii de încetarea raporturilor de muncă și termenului administrativ aplicabil în context.

Cu titlul de recomandare generală, se recomandă revizuirea și structurarea exhaustivă a obligațiilor personalului potrivit art.10 lit.b)-n) al Legii nr.82/2017.

Factori de risc:

- Lacună de drept
- Utilizarea neuniformă a termenilor
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative
- Lipsa responsabilității clare pentru încălcări
- Concurența normelor de drept
- Nedeterminarea entității publice responsabile/subiectului la care se referă prevederea
- Lipsa unor termene concrete/termene nejustificate/prelungirea nejustificată a termenilor

389.

Art.13 alin.(6)

Articolul 13. Personalul instituției publice (6) Personalul instituției publice nu este în drept să fondeze, administreze, să dețină părți sociale în societățile comerciale care prestează servicii sau au domeniul de activitate similar sau conex celui desfășurat de instituția publică în care activează, conform fișei postului, inclusive timp de un an după încetarea raporturilor de muncă cu instituția publică.

Obiecții:

Primo, se remarcă omisiunea reglementării restricțiilor citate supra asupra persoanelor cu funcție de conducere din cadrul instituțiilor publice (director/adjunct), fapt care denotă neîntrunirea

Precizare.

Directorul/directorul adjunct fac parte din personalul instituției publice, prin urmare le sunt aplicabile restricțiile și limitările aplicate personalului instituției publice.

Suplimentar față de aceștia se aplică exigențele Legii nr. 82/2017 și a Legii nr. 133/2016, invocate în raportul de expertiză anticorupție.

exigențelor de tehnică legislativă vizate de prevederile art.29 alin.(2) al Legii nr.100/2017: Pentru a se evita lacunele legislative, soluțiile propuse în proiectul actului normativ trebuie să acopere întreaga problematică a relațiilor sociale ce constituie obiectul de reglementare al proiectului.

Subsecvent, se remarcă omisiunea reglementării incompatibilității funcției în cadrul instituției publice cu desfășurarea activității de întreprinzător, prin intermediul unui terț, inclusiv calitatea de fondator, acționar, membru al unui agent economic sau al unei organizații necomerciale.

Carențele evidențiate supra, pot determina condiții propice pentru avansarea interese personale în detrimentul interesului public și pot periclita climatul de integritate profesională a subiecților prenotați și per ansamblu climatul de integritate instituțional.

Recomandări:

Completarea prevederilor proiectului cu referințe ce vizează incompatibilitatea funcției în cadrul instituției publice cu desfășurarea activității de întreprinzător, prin intermediul unui terț, inclusiv calitatea de fondator, acționar, membru al unui agent economic sau al unei organizații necomerciale.

Completarea prevederilor proiectului cu restricții aplicabile persoanelor cu funcție de conducere din cadrul instituțiilor publice (director/adjunct) - similare celor stabilite pentru personal (vizate de Art.13 alin.(6) citat supra).

Factori de risc:

- Lacună de drept
- Promovarea intereselor contrar interesului public

390.

Art.14 alin.(2)

Articolul 14. Genurile de activitate a instituției publice (2) Prin derogare de la prevederile alineatului (1) instituția publică este în drept să desfășoare activitate comercială, care nu reprezintă o activitate de bază și permanentă, și doar în măsura în care este necesar prestării serviciilor publice care i-au fost delegate și realizării scopurilor statutare.

Obiecții:

Primo, se remarcă faptul că conceptul de instituție publică a fost revizuit în virtutea modernizării Codului civil potrivit

Se acceptă.

Conținutul art. 14 a fost exclus din proiect. În același mod au fost modificate și dispozițiile proiectului nr. 548/CS/2024 privind modificarea alin. (3) art. 307 Cod civil.

Totodată, intervențiile în Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, au fost excluse din proiect.

amendamentelor vizate de Legea nr.133 din 15 noiembrie 2018. Potrivit reglementărilor inițiale, instituția publică era reglementată după cum urmează:

Articolul 184. Instituția publică

(1) Instituția publică se constituie în baza unui act emis de autoritatea publică și este finanțată, integral sau parțial, de la bugetul acesteia din urmă.

(2) Instituția publică nu are dreptul să instituie alte persoane juridice, cu excepția uniunilor de persoane juridice și a instituțiilor create de către instituțiile de învățământ superior de stat cu autonomie universitară cu acordul fondatorului.

Deși, proiectul este promovat concomitent cu amendamente corespondente inclusiv la art.307 alin.(3) Cod Civil, ținem să atragem atenția asupra redacției în vigoare a art.307 alin.(3) Cod Civil după cum urmează: Articolul 307. Instituția publică (3) Instituția publică este în drept să desfășoare activitatea neinterzisă de lege, care ține de realizarea scopurilor prevăzute de lege sau statut.

În context, se remarcă faptul că expresia ”, și doar în măsura în care este necesar prestării serviciilor publice care i-au fost delegate și realizării scopurilor statutare. ”, este mult mai largă decât prevederile art.307 alin. (3) Cod Civil în vigoare (”ține de realizarea scopurilor prevăzute de lege sau statut”). Astfel, deși au scopul concretizării spectrului de activități comerciale ce pot fi desfășurate în context, adoptarea redacției propuse, în esență va atribui caracter ambiguu normei, condiționând discreția aprecierii ”măsurii în care este necesară activitatea comercială pentru prestarea serviciului public delegat de către instituția publică”.

Aspectul prenotat, coroborat cu delegarea discreției de aprobare a nomenclatorului la tarifele prestate în sarcina fondatorului/regulamentul consiliului (obiecția nr.4-5 din compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție), poate condiționa interpretarea extensivă a normei și desfășurarea activităților comerciale neprevăzute de statut, contrar statutului/interesului public și în condiții facilitare. Carența în speță, poate condiționa inclusiv riscul desfășurării activităților comerciale simulate sub forma unor atribuții publice.

În context, se impune necesitatea clarificării categoriilor de activități comerciale care pot fi prestate în măsura în care este necesar prestării serviciilor publice care i-au fost delegate instituțiilor publice (Instituția Publică Centrul Național de Acreditare din Republica Moldova (MOLDAC); Instituția Publică Institutul Național de Metrologie; Instituția Publică Institutul de Standardizare din Moldova; Instituția Publică Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului; Instituția Publică Oficiul Amenajarea Teritoriului, Urbanism, Construcții și Locuințe; Instituția Publică Oficiul Național pentru Dezvoltarea Infrastructurii "Moldova – Proiect"; Instituțiile Publice Agenția de Dezvoltare Regională Nord/Sud//Centru//UTA Găgăuzia//Municipiul Chișinău; Instituția Publică "Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii"; Instituția Publică Oficiul Național al Viei și Vinului; Inspectoratul de Stat pentru Supraveghere Tehnică "Intehagro"; Instituția Publică Centrul de Consiliere Agricolă și Rurală; Instituția Publică Centrul Național de Cercetare și Producere a Semințelor; Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară; etc)

În aceeași ordine de idei, deși, proiectul este promovat concomitent cu amendamente corespondente inclusiv la art.3 al Legii nr.181 din 25 iulie 2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale, se remarcă prevederile art.3 al Legii nr.181/2014, după cum urmează: autoritate/instituție publică la autogestiune – entitate de drept public care, potrivit actului normativ prin care a fost fondată, desfășoară activitate necomercială (nonprofit) și activează în baza principiilor de autogestiune;

Prin urmare, apreciind prin prisma principiilor activității de legiferare vizate de prevederile art.3 alin.(1) lit.c) d),f) alin.(4) al Legii nr.100/2017, se remarcă coerența parțială a redacției propuse a art.14 alin.(2) al proiectului și art.307 alin.(3) Cod Civil. Incompatibilitatea prevederilor din proiect cu alte prevederi ale proiectului sau ale legislației naționale, poate constitui un impediment în aplicarea corectă a prevederilor legislative și creează premise pentru aplicarea normei „convenabile” într-o situație concretă, pentru alegerea subiectivă și abuzivă a normei aplicabile, or amendamentele la Legea nr.181/2014 nu fac referință la

derogările vizate de legislația specială (cod civil/legea instituțiilor publice).

Instituțiile publice sunt constituite pentru realizarea unor funcții de administrare, sociale, culturale, de învățământ și a altor funcții de interes public, de care este responsabil ministerul sau altă autoritate administrativă centrală, cu excepția celor de reglementare normativ-juridică, supraveghere și control de stat, precum și a altor funcții care implică exercitarea prerogativelor de putere publică, în sfera de competență a acestora (art.32 al Legii nr.98/2017). Dacă un bun sau un serviciu este considerat esențial pentru dezvoltarea economică și socială ori pentru protecția intereselor publice a unei anumite categorii de cetățeni sau a unei anumite regiuni sau a întregii populații, statul își asumă, prin intermediul întreprinderii aflate în proprietate (întreprinderi de stat/SA/SRL), furnizarea/prestarea acestora în condițiile lipsei altor operatori economici privați (HG 819/2023) -

https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=139984&lang=ro.

Recomandări:

Reconsiderarea operării amendamentului. Ajustarea textelor regulatorii, or inclusiv în virtutea amendamentelor propuse la art.3 al Legii nr.181 din 25 iulie 2014 (proiect nr unic 548/CS/2024) „instituția publică [...] nu desfășoară activitate comercială;”; Formula de reglementare propusă ”, și doar în măsura în care este necesar prestării serviciilor publice care i au fost delegate și realizării scopurilor statutare.” urmează a fi revizuită, iar activitatea desfășurată de către Instituția publică urmează a fi rezumată la prevederile statutare/legii, fapt care va exclude interpretarea extensivă a normei, arogarea unor privilegii de către entitățile prenotate și desfășurarea unor activități comerciale în condiții facilitare care nu neapărat țin de realizarea scopurilor prevăzute de lege sau statut și nu sunt indispensabile în context.

Corespondent, se recomandă adoptarea deciziei similare de reglementare pentru prevederile art.307 alin.(3) Cod Civil.

Factori de risc:

- Atribuții excesive, improprii sau contrare statutului entității publice
- Formulare ambiguă care admite interpretări

	abuzive ● Concurența normelor de drept	
391.	Art.18 alin.(3) Articolul 18 (3) Reorganizarea sau dizolvarea instituției publice Din momentul dizolvării instituția publică nu poate desfășura decât activități ce țin de gestionarea și transmiterea patrimoniului, gestiunea resurselor umane, precum și activități auxiliare de secretariat, <u>dacă altceva nu este prevăzut în actul de dizolvare.</u> Obiecții: Apreciind prin prisma prevederilor art.223 Cod Civil, se remarcă caracterul excesiv al normei de blanchetă utilizată în context ("dacă altceva nu este prevăzut în actul de dizolvare."), or <u>stabilește în sarcina fondatorului competența stabilirii reglementărilor cu caracter normativ.</u> Circumstanța în speță, poate condiționa exercitarea unor atribuții excesive de reglementare în context și contribuie la apariția altor elemente cu risc puternic de coruptibilitate: gestionarea frauduloasă a patrimoniului și lărgirea atribuțiilor discreționare ale anumitor factori de decizie, stabilirea aleatorie a termenelor pentru prestarea serviciilor, cerințe exagerate pentru realizarea unor drepturi etc. Recomandări: Excluderea expresiei „dacă altceva nu este prevăzut în actul de dizolvare.”. Factori de risc: ● Atribuții extensive de reglementare ● Norme de blanchetă defectuoase	Precizare Elementele de risc evidențiate în raportul de expertiză anticorupție nu țin cont de faptul că, potrivit alin. (2) art. 307 Cod civil, „(2) Fondatorul răspunde pentru obligațiile instituției publice în măsura în care patrimoniul acesteia nu este suficient pentru stingerea lor.”. Astfel, în legătură cu anumite particularități ale procesului de dizolvare a unei instituții publice, care țin de necesitatea finalizării anumitor operațiuni, servicii publice de insituția publică dizolvată, altele decât cele menționate la alin. (3) art. 17 din proiect, Guvernul sau autoritatea administrației publice locale competentă, trebuie să dispună de dreptul de a permite continuarea unor operațiuni impuse de circumstanțele particulare ale cazului. Subliniem că competența în acest caz nu aparține fondatorului, după cum se afirmă în expertiză, ci Guvernului, după caz, autorității deliberative a unității administrative publice locale.
392.	În cele din urmă, în contextul implementării prevederilor vizate la art.19 alin.(5) al proiectului, se recomandă consultarea rezultatelor procesului de Evaluare a integrității instituționale desfășurat de către CNA în cadrul IP „Agenția de inspectare și resturare a monumentelor” (https://cna.md/public/files/RAPORT-AIM0c745.pdf).	Se acceptă. În procesul de analiză a instituțiilor publice se va ține cont de raportul menționat.